NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

ZAKONI

ZAKONSKE ODREDBE I NAREDBE

PROGLAŠENE
OD 22. DO 31. SRPNJA 1943.

KNJIGA XXXV. *(Svezak 341.–350.)*

Uređuje: A. Mataić

ZAGREB 1943.

TISAK I NAKLADA KNJIŽARE ST. KUGLI, ZAGREB

Br. 3450

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

ZAKONI
ZAKONSKE ODREDBE, NAREDBE i t. d.

PROGLAŠENE
OD 22. DO 31. SRPNJA 1943.

KNJIGA XXXV.
(SVEZAK 341.—350.)

UREĐUJE: A. MATAIĆ,
VIEĆNIK STOLA SEDMORICE U M.

ZAGREB

TISAK I NAKLADA KNJIŽARE ST. KUGLI, ZAGREB, ILICA 30

Tiskanje i razpačavanje dopušteno odlukom Državnog izvještajnog i promičbenog ureda broj 3696-42. od 3. IV. 1942.

Sadržaj

Sadržaj

Sadržaj

Strana

Sadržaj

Sadržaj

Strana

NAREDBA

Ministarstva narodne prosvjete od 13. srpnja 1943. broj D 4351-E-1943 o pretvaranju njemačke pomoćne pučke škole u njemačku pučku školu

Na temelju §§ 8. i 17. zakonske odredbe od 20. rujna 1941. broj CCCVIII-1498-Z. p.-1941 (Narodne novine od 25. rujna 1941. broj 136) o njemačkom školstvu u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj izdajem ovu naredbu:

§ 1

Njemačka pomoćna pučka škola u Podravskim Podgajcima, kotar Donji Miholjac, velika župa Baranja, koja je otvorena naredbom Ministarstva nastave od 17. listopada 1941. broj 55184-1941 (Narodne novine od 21. listopada 1941. broj 158), pretvara se u njemačku pučku školu.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

Ministar narodne prosvjete:

Dr. Mile Starčević, v. r.

(Broj: 1848-D. V.-1943)

---

* Narodne novine od 22. srpnja 1943. broj 164.

SKUPINA PARALELNIH LJEKOVITIH PRIPRAVAKA

Na temelju § 3. naredbe o izdavanju paralelnih ljekovitih pripravaka iz javnih ljekarna proglašuju se sliedeće Skupine paralelnih ljekovitih pripravaka:

1. **Skupina sveukupnih alkaloida opija:**
   Domopon (Kaštel),
   Exopon (Kemika),
   Narcopon Coronedi (Graneli),
   Neopan (Farmik),
   Pantopon (Roche);
2. **Skupina pantametilenskih analeptika:**
   Cardiazol (Knol),
   Tetracor (Kaštel);
3. **Skupina peridinskih analeptika:**
   Analeptin (Kemika),
   Cardiamin (Erba),
   Coramin (Ciba),
   Eucoran (Remedia),
   Surgil (Kaštel),
   Veritol (Knol);
4. **Skupina kombiniranih analeptika:**
   Tonocardin (Kaštel),
   Veriazol (Knol);
5. **Skupina efedrinskih ekspektoransa:**
   Efedril (Erba),
   Efetussin (Kaštel),
   Ephetonin-Hustensaft (Merck),

Solphedrin (Kemika);
6. Skupina Guajakolovih ekspektoransa:
Erigon (Wander),
Novocol (Kemika),
Siran (Temler),
Sirolin (Roche),
Sulfocol (Rave),
Sulfotin (Kaštel);
7. Skupina kreozotovih ekspektoransa:
Cresalcin (La Sintetica),
Famel (Famel),
Kresival (Bayer),
Sirupus Kreozoti lactici (Kemika);
8. Skupina jetrenskih pripravaka:
Campolon (Bayer),
Hepatopson (Promonta),
Hepatrat (Nordmark),
Perhepar (Kemika),
Pernaemon (Organon),
Procythol (Kaštel);
9. Skupina sulfanilamida:
Ambesid (Kemika),
Derganil (Erba),
Gombardol (Boehringer),
Septazine (Specia),
Streptazol (Kaštel),
Sulfana (Wander),
Prontozil (Bayer),
Prontalbin (Bayer);
10. Skupina sulfopiridina:
Degenan (Specia),
Piridene (Lepetit),

Piridin Derganil (Erba),
Plurazol (Kaštel),
Sulforonin (Wander);

11. **Skupina sulfotiazola:**
Cibazol (Ciba),
Derganil-Tiazol (Erba),
Microtan-Tiazol (I. C I.),
Neo-Donersan (Montecatini),
Neo-Uliron (Bayer),
Tiazene (Lepetit),
Ultraseptil (Kaštel);

12. **Skupina tonika s jetrom:**
Hepatonicum (Remedia),
Optonicum (Merck),
Tonicum (Bayer);

13. **Skupina živih diuretika:**
Esidron (Ciba),
Novurit (Kaštel),
Salyrgan (Bayer);

14. **Skupina »A« vitamina:**
Vitaplex A (Kaštel),
Vogan (Bayer-Merck);

15. **Skupina »A +D« vitamina:**
Astralin (Erba),
Jekocitrol (Kaštel),
Sanostol (Promonta),
Ulytin (Montecatini),
Vitaplex A + D (Kaštel);

16. **Skupina »B« kompleks vitamina:**
B vitamin (dom. izr.)
Becocym (Roche),
Benerva (Roche),
Betabion (Merck),

Betasteril (Erba),
Betaxin (Bayer),
Vitaplex B (Kaštel),
B-Tropon (Tropon);

17. Skupina Laktoflavina:
Laktoflavin(Bayer),
Beflavin (Roche);

18. Skupina nikotinske kiseline:
Benicot (Roche),
Nicotene (Lepetit),
Nikotilamid (Merck),
Nikotinska kiselina (dom. izr.);

19. Skupina »C« vitamina:
Cantan (Bayer),
Cebion (Merck),
Cevita (Kaštel),
Proskorbin (Kemika),
Redoxon (Roche);

20. Skupina »D« vitamina:
Devitol (Kaštel),
Vigantol (Bayer-Merck),
Vitadol (Lepetit);

21 Skupina »E« vitamina:
Ephinal (Roche),
Vibeta (Hennig),
Vitaplex E (Kaštel),
Vitemonta (Promonta);

22. Skupina »K« vitamina:
Hemodal (Bayer),
Karanum (Merck),
Synkavit (Roche);

23. Skupina Corpus lutei:
Lutocyclin (Ciba),

Piridin Derganil (Erba),
Plurazol (Kaštel),
Sulforonin (Wander);

11. **Skupina sulfotiazola:**
Cibazol (Ciba),
Derganil-Tiazol (Erba),
Microtan-Tiazol (I. C I.),
Neo-Donersan (Montecatini),
Neo-Uliron (Bayer),
Tiazene (Lepetit),
Ultraseptil (Kaštel);

12. **Skupina tonika s jetrom:**
Hepatonicum (Remedia),
Optonicum (Merck),
Tonicum (Bayer);

13. **Skupina živih diuretika:**
Esidron (Ciba),
Novurit (Kaštel),
Salyrgan (Bayer);

14. **Skupina »A« vitamina:**
Vitaplex A (Kaštel),
Vogan (Bayer-Merck);

15. **Skupina »A +D« vitamina:**
Astralin (Erba),
Jekocitrol (Kaštel),
Sanostol (Promonta),
Ulytin (Montecatini),
Vitaplex A + D (Kaštel);

16. **Skupina »B« kompleks vitamina:**
B vitamin (dom. izr.)
Becocym (Roche),
Benerva (Roche),
Betabion (Merck),

Betasteril (Erba),
Betaxin (Bayer),
Vitaplex B (Kaštel),
B-Tropon (Tropon);

17. Skupina Laktoflavina:
Laktoflavin(Bayer),
Beflavin (Roche);

18. Skupina nikotinske kiseline:
Benicot (Roche),
Nicotene (Lepetit),
Nikotilamid (Merck),
Nikotinska kiselina (dom. izr.);

19. Skupina »C« vitamina:
Cantan (Bayer),
Cebion (Merck),
Cevita (Kaštel),
Proskorbin (Kemika),
Redoxon (Roche);

20. Skupina »D« vitamina:
Devitol (Kaštel),
Vigantol (Bayer-Merck),
Vitadol (Lepetit);

21 Skupina »E« vitamina:
Ephinal (Roche),
Vibeta (Hennig),
Vitaplex E (Kaštel),
Vitemonta (Promonta);

22. Skupina »K« vitamina:
Hemodal (Bayer),
Karanum (Merck),
Synkavit (Roche);

23. Skupina Corpus lutei:
Lutocyclin (Ciba),

Luteogan (Henning),
Luteolipoid (Kemika),
Luteosan (Kaštel),
Lutren (Bayer),
Progestine (Orangon),
Progestoral (Orangon),
Proluton (Schering);

24. **Skupina Folikularna:**
Folipex (Kaštel),
Glandubolin (Kemika),
Oestromenin (Merck),
Perlatan (Boehringer),
Progynon (Schering),
Progynon B oleosum (Schering),
Unden (Bayer);

25. **Skupina hipofize prednji režanj:**
Praephyson (Promonta),
Pregnyl (Orangon),
Preloban (Bayer),
Prolan (Bayer);

26. **Skupina hipofize stražnji režanj:**
Glanduitrin (Kemika),
Hypophysin (Bayer),
Orasthin (Bayer),
Piton (Orangon),
Pituglandol (Roche),
Pituigan (Henning),
Pituisan (Kaštel),
Thymophysin (Chemosan),
Tonephin (Bayer);

27. **Skupina histidinska:**
Bromistin (Bruschetini),
Gerulcin (Kaštel),

Larostidin (Roche);
28. **Skupina kortikalna:**
Corticon (Schering),
Doca (Organon),
Pecorten (Ciba);
29. **Skupina ovarialna:**
Glanduovin (Kemika),
Ovarialhormon Folliculin-Menformon (Organon),
Ovarii tablete (Kaštel-Kemika),
Ovarium-Panhormon (Henning),
Ovocyclin (Ciba),
Ovosan (Kaštel);
30. **Skupina testilana:**
Androstin (Ciba),
Anertan (Boehringer),
Erugon (Bayer),
Perandren (Ciba),
Testiculi (Kemika),
Testoviron (Schering);
31. **Skupina tireoidalna:**
Elytiran (Bayer),
Thyreoid (Kemika),
Thyreiodin (Merck),
Thyroxin (Henning).

U Zagrebu, dne 20. srpnja 1943.*

Glavni ravnatelj za zdravstvo:
Dr. Ivo Stipčić, v. r.

R. Z. broj: 33784-1943

---

* Narodne novine od 24. srpnja 1943. broj 166.

OBJAVA

Ministarstva vanjskih poslova od 1. srpnja 1943. o ratifikaciji veterinarskog sporazuma između Nezavisne Države Hrvatske i Slovačke Republike od 16. listopada 1941.

Dana 16. listopada 1941. podpisali su u Zagrebu opunomoćenici Nezavisne Države Hrvatske i Slovačke Republike veterinarski sporazum.

Sporazum je ratificiran. Izmjena ratifikacionih povelja usliedila je u Bratislavi dana 22. svibnja 1943.

Prema članku 12. stavci 1. sporazuma stupio je sporazum na snagu dana 6. lipnja 1943.

Sporazum se ovime proglašuje.*

U Zagrebu, dne 1. srpnja 1943.

Ministar vanjskih poslova:
Dr. Mile Budak, v. r.

Broj: Pr: 2203/1943.

* Narodne novine od 26. srpnja 1943. broj 167.

VETERINARSKI SPORAZUM

između

Nezavisne Države Hrvatske i Slovačke republike

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

I SLOVAČKA REPUBLIKA

u želji da urede veterinarske odnose, odlučile su zaključiti veterinarski sporazum. U tu svrhu imenovali su:

POGLAVNIK

NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE

gospodina Marijana Šimića, ministra obrta, veleobrta i trgovine

PREZIDENT SLOVAČKE REPUBLIKE

gospodina Dr. Štefana Polyaka, opunomoćenog ministra i izvanrednog poslanika, koji su se po izmjeni svojih punomoći, koje su našli izpravnima, sporazumjeli u sliedećem:

Članak 1.

1. Promet životinja (jednokopitara, preživača, svinja, peradi) životinjskih sirovina, proizvoda stočnog podrietla i uobće svih proizvoda i predmeta, koji mogu biti nosioci uzročnika zaraznih bolesti domaćih životinja, kao i promet svježeg i konzerviranog mesa i mesnatih proizvoda, namienjenih za ljudsku izhranu sa područja jedne Ugovorne Stranke na područje druge ima se vršiti po odredbama ovog sporazuma i može biti ograničen na određene pogranične postaje i tu podvrgnut vete-

rinarskom nadzoru sa strane države, u koju se ovaj uvoz vrši.

2. Životinje, proizvodi i predmeti, nabrojeni u članku 1. veterinarskog sporazuma, mogu biti uveženi s područja jedne Ugovorne Stranke na područje druge bez naročite dozvole.

Članak 2.

1. Kod prometa životinja označenih u članku 1. ovog sporazuma, izuzevši perad, s područja jedne Ugovorne Stranke na područje druge mora se priložiti svjedočba o podrietlu i zdravlju (marvinska putnica), izdana od nadležne mjestne vlasti. Ova svjedočba mora biti tako izdana, da se iz nje sa sigurnošću može utvrditi identitet uvežene životinje, njeno točno podrietlo i mjesto opredjeljenja.

2. Za ove životinje, uključivo perad, mora se priložiti i svjedočba o podrietlu i zdravlju državnog veterinara, koji će potvrditi, da je životinje, neposredno prije njihovog utovara u vagone pregledao, da ih je našao zdravima i na svaku zaraznu bolest nesumnjivima, da je mjesto podrietla, kao i ona, kroz koja su životinje na putu do utovarne postaje prošle, bilo u vrieme njihovog odpremanja slobodno od zaraznih bolesti domaćih životinja, za koje postoji obveza prijave i koje su na odnosne životinje prenosive, izuzevši tuberkulozu. Osim toga u svjedočbi mora biti navedeno ime utovarne stanice, broj utovarnog zapisnika i mjesto opredjeljenja (obrazac svjedočbe, vidi prilog A i B).

3. Ako su u pitanju životinje, na koje se mogu prenieti sliedeće zarazne bolesti:

a) goveđa kuga i plućna zaraza goveđa,

b) zarazna kljenut kod konja (Dourine), svinjska kuga (svinjska zaraza), i ovčije boginje,

c) slinavka i šap,

državni veterinar mora osim toga u svjedočbi potvrditi, da se nisu u obćini podrietla ni u susjednim obćinama ove zarazne bolesti pojavile i to:

za bolesti pod a) za posljednjih 6 mjeseci (izuzevši kod svinja, za koje se ovaj rok smanjuje na 40 dana),

za bolesti pod b) za posljednjih 40 dana,

za bolesti pod c) za posljednjih 30 dana.

4. Kod goveda, koja nisu namienjena za klanje, državni veterinar mora osim toga potvrditi u svjedočbi da je:

kod junica, krava i bikova, neposredno prije njihovog odpremanja provedena subkutana ili intrakutana tuberkulinizacija bila negativna, te da životinje potječu iz dvorišta, koja su slobodna od zaraznog pobačaja, ili da je pretraga krvi, provedena u državnom laboratoriju, bila negativna na zarazni pobačaj.

5. Bez potvrde uvjeta, navedenih u točki 4. odnosno 5. ovog članka, dopustit će se uvoz junica, krava i bikova, koji nisu namienjeni za klanje, samo na osnovu posebne dozvole uvozne države.

6. Za konje, koji nisu namienjeni klanju, mora se u svjedočbi potvrditi, da potječu iz obćina, u kojima u vrieme odpremanja, a ni za posljednjih 6 mjeseci nije vladala infekciozna anemija konja.

7. Konji za trke, jahačke utakmice i športske priredbe mogu se uvoziti, ako su, mjesto u ovom sporazumu predviđenih svjedočbi (marvinska putnica i ve-

terinarska svjedočba), snabdjeveni svjedočbom predsjednika jahačkih družtava, koji će za to, po obostranom spodazumu biti ovlašteni. Ova svjedočba mora biti snabdjevena žigom i potvrdom družtva, mora sadržavati ime vlastnika, točan opis, mjesto podrietla i mjesto opredjeljenja životinja, kao i potvrdu državnog veterinara, da je životinja zdrava, da u gospodarstvu, iz kojega životinja potječe, za posljednjih 40 dana nije bilo zaraznih bolesti, za koje postoji obveza prijavljivanja.

8. uvoz kunića, zečeva, zvjeradi, pernate i dlakove divljači, golubova, rakova, divljih ptica i onih, koje se drže u kavezima za razonodu, kao i riba namienjenih za ljudsku hranu, uvjetovan je veterinarskom svjedočbom o podrietlu i zdravlju, pod uvjetom, da budu izpunjeni propisi, koje bude izdala uvozna država i saobćila drugoj Ugovornoj Stranki. Svaka Ugovorna Stranka ima pravo, da za pojedine vrste u ovoj točki nabrojenih životinja prema ukazanoj potrebi izda posebne propise, ili privremene ili stalne zabrane uvoza.

9. Predhodna veterinarska dozvola može biti zatražena kod uvoza pčela, meda, voska i upotrebljenog pčelarskog tvoriva. Međutim, za uzorke meda, čija težina nije veća od 500 gr. kao i za pošiljke meda do 5 kg težine, namienjene za vlastitu potrošnju primaoca, nije potrebna veterinarska dozvola, niti svjedočba o podrietlu i zdravlju.

10. Za uvoz papagaja i ostalih psitacea, potrebna je predhodna veterinarska dozvola zemlje uvoznice i ova ima pravo, da uvoz istih privremeno ili stalno zabrani iz opravdanih razloga.

11. Psi i mačke mogu se uvoziti bez predhodne dozvole samo pod uvjetom, da su snabdjeveni veteri-

narskom potvrdom o podrietlu i zdravlju, izdanom po nadležnom državnom veterinaru, da je životinja zdrava, kao i da u obćini podrietla, u kojoj je boravila posljednja najmanje tri mjeseca, i susjednim obćinama nije ustanovljen ni jedan slučaj bjesnoće.

12. Za kopitare i goveda izdavat će se pojedinačna, a za ovce, koze i svinje zajednička (kumulativna) svjedočba o podrietlu i zdravlju (marvinska putnica). Zajedničke svjedočbe mogu se izdavati samo za životinje iste vrste, jednog vlastnika, koje se tovare u jedan vagon i upućuju se na jedan naslov.

13. Potvrda državnog veterinara na svjedočbi o podrietlu i zdravlju vriedi 10 dana. Ako ovaj rok prođe za vrieme prievoza kroz područje zemlje podrietla, vriednost ove svjedočbe može se produžiti za isti vremenski rok po pregledu životinja sa strane državnog veterinara. Rezultat pregleda i razlog produženja zabilježit će se na svjedočbi. Ako rok prođe nakon prievoza kroz područje neke treće zemlje, svjedočba će vriediti do dolazka pošiljke na granicu zemlje opredjeljenja.

14. Postojanje bjesnoće kod pasa i mačaka ne će spriečavati izdavanje svjedočbi za ostale domaće životinje. Isto tako i postojanje šuge kod ovaca i koza ne će spriečavati izdavanje svjedočbi za konje i obratno. Sporadični slučajevi šuge kod kopitara ne će spriečavati izdavanje svjedočbi, ako ne vlada šuga u onom dvorištu, iz koga se životinja izvozi. Kod izdavanja svjedočbi za uštrojene životinje ne dolazi u obzir osip na plodilima.

15. Pojedinačni slučajevi bedrenice, šuštavca, hemoragične septikemije goveda i divljači, osipa na plodilima i vrbanca ne će spriečavati izdavanje svjedočbi za stoku za klanje, ako ove bolesti ne vladaju u dvorištima,

iz kojih potječu životinje namienjene za izvoz, ali ovi slučajevi moraju biti označeni na svjedočbi (marvinskoj putnici).

Članak 3.

1. Svježe meso može se izvoziti samo iz javnih ili eksportnih klaonica, u kojima je veterinarsko-redarstvena služba pod stalnim nadzorom državnog veterinara.

2. Zaklane životinje, svježe i smrznuto meso, loj, mast i svi mesnati proizvodi, namienjeni za ljudsku hranu moraju u svrhu odpremanja biti snabdjeveni svjedočbom o podrietlu i zdravlju državnog veterinara, u kojoj potvrđuje, da potječu od stoke, koja je u živom i zaklanom stanju po državnom veterinaru pregledana, te nađena zdravom i nesumnjivom, i da je meso za ljudsku hranu bezuvjetno sposobno.

3. Kod mesnatih proizvoda ima se osim toga označiti, da ne sadrže tvari, čija je upotreba u zemlji opredjeljenja zabranjena.

4. Svjedočbe moraju odgovarati obrazcu, koji ovom sporazumu prileži (prilog C).

5. Svježe smrznuto meso mora biti po veterinaru žigosano pečatom, iz kojega se vidi, da je meso nađeno bezuvjetno sposobnim za ljudsku hranu, a kod svinjskog mesa još i da je pregledano na trihine s negativnim rezultatom. Svjedočba mora biti providena istim pečatom kao i meso.

6. Kod pošiljaka mesnatih proizvoda odpada veterinarska granična kontrola, ukoliko su iste providene propisnom veterinarskom svjedočbom.

7. U pogledu uvoza svježeg i prerađenog mesa vriede u smislu sporazuma sliedeća pravila:

Svježe i smrznuto meso goveda, teladi, ovaca i koza smije se uvoziti samo u cielim komadima, koje kod goveda može biti razsječeno u polovice i četvrtine. Kod zaklanih goveda, teladi, ovaca i koza mora se ostaviti u prirodnoj vezi porebrica, potrbušnica, bubrezi, kao i pripadajuće limfne žliezde. Kod goveda treba priložiti i glavu ili donju vilicu sa žvačnim mišićima. Glava može biti odvojena od tiela, ako su oba diela tako obilježena, da se može sa sigurnošću utvrditi pripadnost glave tielu.

Svježe i smrznuto meso kod svinja može se uvoziti samo u cielim komadima i u polovicama. Sa cielim ili prepolovljenim životinjama mora se ostavti u prirodnoj vezi: glava s jezikom i grkljanom (kod pojedinih polovica pola glave s cielim jezikom i cielim grkljanom), dalje pripadajuća porebrica, potrbušnica, ciela pluća i srce i bubreg (kod pojedinih polovica pripadajući bubreg), kao i pripadajuće limfne žliezde. Razpolovljeno tielo mora biti tako označeno, da se može pripadnost lako ustanoviti.

Izuzetno od gore navedenih propisa mogu se uvoziti svježa ili smrznuta jetra od goveda, teladi i svinja. Svježa jetra mogu se uvoziti samo u vremenu od studenog do konca travnja, i moraju za vrieme prievoza biti tako smještena da se ne zaprljaju. Dozvoljeno je uvoziti sam ciela jetra. Smrznuta jetra moraju biti pojedinačno tako omotana, da je moguća kontrola svakih pojedinih jetara.

Od konzerviranog mesa (Salamurenog, soljenog i nadimljenog), ukoliko je posljednje salamureno, može se uvoziti samo svinjsko meso, i to tako zvano kvalitetno meso ili u trgovini uobičajeni komadi mesa, dalje soljena ili dimljena slanina i priređena mast (topljena ili

gnječena). Salamureno i soljeno svinjsko meso može se uvoziti samo u komadima u težini od najmanje 4 kg izuzetak čini šunka i slanina, na koje se odredba minimalne težine od 4 kg ne odnosi.

Kao konzervirano meso može se uvoziti, ukoliko odgovara propisima u toj stavci navedenih uslova, šunka, potrbušina, svinjski karei i slanina. Životne namirnice, priređene iz sirovog i svinjskog mesa, namienjene za ljudku potrošnju, u kuhanom ili nekuhanom stanju, moraju biti snabdjevene potvrdom, da roba potječe od svinjskoga mesa, koje je pregledano na trihine. Kobasice, koje se po svojem sastavu i načinu njihove izradbe smatraju kao zimska salama ne spadaju pod ovu odredbu.

Svježe svinjsko salo i svježa slanina mogu se, u smislu navedenih odredaba, uvoziti, a da nisu u prirodnoj vezi s tielom životinje.

Uvoz kosanog svježeg, smrznutog ili priređenog mesa, eventualno i u omotima, je zabranjeno. Ova odredba ne odnosi se na uvoz trajno konzerviranih kobasica, konzervi, koje su izrađene izključivo od mesa mišića, i konzerve jetara. Za uvoz konjskog mesa potrebna je uvozna dozvola.

Uvoz teladi izpod 4 nedjelje starosti nije dozvoljen.

Za hlađenje pošiljaka mesa i mesnih proizvoda smije se upotriebiti samo umjetni led.

Članak 4.

1. Stočne sirovine i prerađevine, koje se puštaju u promet, moraju biti snabdjevene svjedočbom o podrietlu i zdravlju (prilog C). Ovu svjedočbu izdaje državni veterinar; ona sadrži identitet robe, kao i potvrdu,

da je roba domaćeg podrietla i da potječe od životinja, koje su bile slobodne od svake zarazne bolesti. U svjedočbi mora se također potvrditi, da se u istoj nabrojene stočne sirovine i prerađevine mogu izvesti, a da pri tom ne postoji opasnost prienosa kakve zarazne bolesti.

2. Bez spomenute svjedočbe mogu se prevoziti sliedeće stočne sirovine i prerađevine:

suho, soljeno ili kalcinirano tutkalo;

kalcinirana ili tvornički prana vuna;

odpadci vune, vuna sa štavljenih koža — sve u zatvorenim vrećama ili balama;

čekinje, životinjske dlake (konjske dlake, griva i t. d.);

perje, sve podpuno osušeno, izkuhano ili kalcinirano;

rogovi, kopita, papci, kosti i zubi bez masti ili osušeni i oslobođen od mekih dielova, koštano i riblje brašno, sterilizirano parom pod jakim pritiskom;

mlieko, mliečni proizvodi (sir i maslac), jaja;

mesnati proizvodi do 5 kg, koji su namienjeni potrošnji primaoca;

meso i mesnati proizvodi (prerađevine) koje sobom nose putnici u potrebnoj količini za vlastitu potrošnju na putu;

životinjske masti nesposobne za ljudski užitak, koje su izričito namienjene u veleobrtne svrhe i kao takove bile priznate po nadležnoj carinarnici, isto tako i denaturirani čvarci, poštanske pošiljke stočnih sirovina i prerađevina do 5 kg težine;

stočna hrana, kao sieno, slama, pljeva.

Članak 5.

1. Stoka koja ne odgovara gore navedenim zahtjevima, kao i stoka, za koju pogranični veterinar nađe, da je bolestna ili zaražena, ili da je sumnjiva zbog koje

zarazne bolesti, moći će se, u koliko je to moguće, vratiti na graničnu postaju države podrietla. Granični veterinar zabilježit će na svjedočbi i pod svojim podpisom potvrdit će razlog vraćanja.

2. Ako tranzitna država ne dopusti vraćanje, stoka će se u svakom slučaju primit i bit će o trošku pošiljaoca zaklana, ili na graničnoj postaji ili kojem drugom mjestu, koje nadležna vlast države uvoznice bude odredila. Za izkorišćivanje mesa i životinjskih sirovina ovako zaklane stoke vriedit će odredbe na snazi za domaće životinje, zaklane kao bolestne ili pod sumnjom na zarazne bolesti.

3. Vraćanje, klanje kao i svaka veterinarsko-redarstvena mjera, poduzeta na granici prema stoci namienjenoj uvozu, utvrdit će se zapisnikom graničnog veterinara. Ovaj zapisnik dostavit će se nadležnoj vlasti države uvoznice, i ova će o tom obaviestiti državu podrietla.

4. Ako se bude koja od zaraznih bolesti, predviđenih ovim sporazumom, utvrdila na stoci poslije ulazka na područje uvozne države, državni veterinar sastavit će o tome zapisnik; tekst ovoga zapisnika saobćit će se odmah nadležnoj vlasti države podrietla. U slučajevima, predviđenim ovim člankom, delegat druge Ugovorne Stranke, ukoliko bi takav činovnik bio imenovan analogno članku 8., bit će izvješten o tome neposredno i bez odlaganja.

5. Isto tako prema sirovinama i proizvodima stočnoga podrietla, a u slučaju da njihovo vraćanje ne bude dopušteno, nadležna veterinarska vlast, primajući ih, učinit će potrebne mjere analogno veterinarskog redarstva.

Članak 6.

Ako se na području jedne od Ugovornih Stranaka utvrdi postojanje goveđe kuge, druga će Stranka imati pravo, da zabrani ili da ograniči za vrieme trajanja opasnosti od zarazne bolesti uvoz i provoz preživača, svinja, stočnih sirovina, proizvoda i uobće svih proizvoda i predmeta, koji bi mogli poslužiti kao sredstvo za prenašanje zaraznih bolesti.

Članak 7.

1. Ako je stočnim prometom s područja jedne Ugovorne Stranke na područje druge Ugovorne Stranke unešena koja od zaraznih bolesti, koja podleži obaveznom prijavljivanju, ili ako jedna takva zarazna bolest vlada na području jedne od Ugovornih Stranaka u opasnoj mjeri, druga Ugovorna Stranka ima pravo ograničiti ili zabraniti uvoz i provoz životinja, na koje se ta bolest prenosi, koje potječu iz zaraženih ili ugroženih područja, a isto tako i uvoz i provoz mesa, stočnih sirovina i predmeta, koji mogu biti prenosioci kuživa za vrieme trajanja opasnosti od zarazne bolesti.

2. Ove zabrane i ograničenja mogu se odnositi samo na područja podrietla životinja ili na zaražena i njima susjedna područja.

3. Kao područje smatra se upravni kotar (okres).

4.Slična ograničenja i zabrane mogu se proširiti na veća područja prigodom pojave zaraznog zapaljenja pluća i slinavke i šapa, isto tako kod Dourine uvoz i provoz kopitara i u slučaju, ako ta bolest ne vlada u jako opasnoj mjeri.

5. Uvoz se ne može zabraniti radi bedrenice, šuštavca, zaraze divljači i bivola, bjesnoće, sakagije, šuge, osipa na plodilima kod konja i goveda, vrbanca kod svinja,

kolere peradi i kokošje kuge, kao i radi slučajeva tuberkuloze.

6. Rok opasnosti zaraženja kod bolesti nabrojenih pod a), b) i c) članka 2., izuzevši goveđu kugu, zarazno zapaljenje pluća kod goveda i Dourine kod konja, bit će ograničen na vrieme, koje je predviđeno u tom članku. Ovaje se rok računa od dana, kad je zaraza u zemlji izvoznici uredovno proglašena prestalom.

7. Zabrane i ograničenja, spomenuta u ovom članku, ne odnose se na pošiljke, koje se prevoze kroz zatvoreno područje u zatvorenim i plombiranim vagonima ili lađama u zatvorenim i posebnim odjelima, ali je zabranjen svaki pretovar i iztovar, kao i zadržavanje u zaraženim područjima.

Članak 8.

1. Ugovorne Stranke, daju jedna drugoj pravo, da po predhodnom sporazumu izašalju na područje druge Ugovorne Stranke na određeno vrieme i stalnog veterinarskog delegata u cilju prikupljanja podataka o uređenju stočnih sajmišta, klaonica, tovilišta, zavoda za kontumaciranje, o zdravstvenom stanju domaćih životinja, kao i o vršenju veterinarsko-redarstvenih propisa i o provađanju ovog sporazuma. Obje Ugovorne Stranke uputit će vlasti, da veterinarskim delegatima Ugovonih Stranaka ukažu pomoć pri vršenju njihovog zadatka i da im dadu željene informacije.

2. Obzirom na moderni razvitak veterinarske medicine na polju stajskih, uzgojnih zaraznih i nezaraznih bolesti (biljnog i životinjskog podrietla) domaćih korisnih životinja, nadalje zbog lakše aklimatizacije uveženih razplodnih životinja, potrebno je upoznavanje

higijenskih i životnih prilika nabavljenih razplodnih životinja, bilo bi uputno i koristno, da u povjerenstvima za nabavu razplodnjaka bude uviek dodieljen i veterinarski stručnjak za gornja pitanja.

Članak 9.

1. Obje Ugovorne Stranke obvezuju se, da će 1. i 15. svakog mjeseca izdavati službeno izvješće o stanju stočnih zaraznih bolesti. Ova izvješća dostavljaju se odmah po proglašenju središnjoj veterinarskoj vlasti druge Ugovorne Stranke. U izvješćima moraju se točno spomenuti područja, kotari, obćine i mjesta, u kojima vlada jedna od stočnih zaraznih bolesti, koje podleže obvezi prijavljivanja.

2. Ako se na području jedne od Ugovornih Stranaka pojavi goveđa kuga, zarazno zapaljenje pluća kod goveda, zarazna kljenut kod konja (Dourine), ili slinavka i šap u težkom obliku s visokim mortalitetom, bit će središnja veterinarska vlast druge Ugovorne Stranke odmah neposrednim putem izvješćena brzojavno o pojavi i obimu zarazne bolesti.

Članak 10.

1. Željeznička kola, brodovi, kao i dielovi brodova, koji su bili upotriebljeni za prievoz kopitara, preživača, svinja i peradi, kao i sav pripadajući pribor, rampe, mostovi i t. d., moraju se po upotrebi očistiti i razkužiti, i to po odredbama, koje su propisane u dotičnoj zemlji.

2. Spomenutu razkužbu, propisno izvršenu prema alineji prvoj na području jedne Ugovorne Stranke, priznat će kao zadovoljavajuću i druga Stranka.

Članak 11.

1. Ako bi kod primjene ovoga sporazuma nastale između Ugovornih Stranaka razlike u tumačenju iste, to

će se na zahtjev jedne od Ugovornih Stranaka imenovati mješovito povjerenstvo, čije će se mišljenje uzeti u obzir kod stvaranja odluke.

2. Svaka Ugovorna Stranka određuje po dva člana u povjerenstvo, koje ima pravo da odabire petog člana, ako se članovi povjerenstva ne suglase.

3. Na prvoj sjednici, na kojoj treba da se bira peti član, određuje se kockom, kojoj će strani isti pripadati. Na sliedećoj sjednici, za koju treba da se odredi peti član, bit će isti imenovan od druge Ugovorne Stranke.

Članak 12.

Ovaj sporazum, izrađen u dva izvornika, na hrvatskom i slovačkom jeziku, bit će ratificiran, a izmjena ratifikacija obavit će se u najskorije vrieme u Bratislavi. On stupa na snagu 15 dana po izmjeni ratifikacija, a do toga vremena vriedit će privremeno postojeći ugovor o trgovini i plovitbi od 3. kolovoza 1940. godine. Ovaj sporazum ostaje na snazi jednu godinu dana od njegovog stupanja na snagu. Ako sporazum ne bude odkazan na 6 mjeseci prije izteka roka, smatrat će se, da je produžen za godinu dana, s tim, da se u buduće ima na isti način produživati. U potvrdu ovoga su opunomoćenici obiju Ugovornih Stranaka podpisali ovaj sporazum i na njega stavili svoje pečate.

Učinjeno u Zagrebu u po dva izvornika, dne 16. listopada 1941.

Za Nezavisnu Državu Hrvatsku:
Marijan Šimić

Za Slovačku Republiku:
Dr. Štefan Polyák

ZAVRŠNI ZAPISNIK

1. Odredbe veterinarskog sporazuma primjenjivat će se samo na robu podrietlom iz jedne ili druge Ugovorne Stranke. Primanje stoke, stočnih proizvoda i predmeta, koji mogu poslužiti kao nosioci zaraznih bolesti, koji bi bili podrietlom iz drugih država i prolazili bi preko područja jedne Ugovorne Stranke, da bi stigli na područje druge u cilju uvoza ili provoza, ne spada u okvir ovoga sporazuma.

2. Veterinarsko-redarstvene istrage i kontrole, propisane veterinarskim sporazumom, može vršiti samo državni ili od države ovlašteni veterinar u javnoj službi. Isto tako mogu samo napried označeni veterinari sastavljati zapisnike, svjedočbe i potvrde.

3. Ulazne postaje sa veterinarskom graničnom službom, koje dolaze u obzir za međusobni promet životinjama i životinjskim sirovinama u smislu članka 1. veterinarskog sporazuma, jesu

Na željeznicama:

U Nezavisnoj Državi Hrvatskoj

1. Osiek
2. Virovitica
3. Koprivnica
4. Varaždin
5. Zagreb

U Slovačkoj

1. Vajnori
2. Sered
3. Kostolani nad Hernadom
4. Upor
5. Ivanka pri Nitre

6. Kozmalovce
7. Lovinobana

Na parobrodima:

U Nezavisnoj Državi Hrvatskoj

1. Vukovar

U Slovačkoj

1. Bratislava

Gore označene ulazne postaje mogu biti kasnije izmienjene ili dopunjene samo putem obostranog sporazuma.

4. Člankom 1. veterinarskog sporazuma propisana kontrola ne sprovodi se i ulaz se ograničava na zajednički određene ulazne postaje, životinjske sirovine, mesnate proizvode i mesnate prerađevine, čiji se uvoz dozvoljava bez svjedočbe o podrietlu i zdravlju. (Točka 2. članak 4. veterinarskog sporazuma).

5. Granična kontrola za poštanske pošiljke, u slučajevima da je uobće potrebna, premješta se u mjesto carinske odpreme i obavlja je nadležni uredovni veterinar.

6. Pod mjestom podrietla razumieva se ono mjesto, u kojem je životinja bila držana posljednjih 40 dana prije odpreme.

7. Podjela nekog područja, čija površina iznosi više od 150 kvadratnih kilometara, kao i većih, izoliranih poljskih dobara, pustara ili većih gospodarskih jedinica na manja područja dozvoljava se, ako to dopušta njihov položaj, i ako je u dovoljnoj mjeri pruženo jamstvo za izpunjavanje veterinarsko-redarstvenih propisa. O dopuštenju takve podjele kao i o određivanju prirodnih granica ovih područja obadvie Ugovorne Stranka spo-

razumjevat će se od slučaja do slučaja. Kod plućne zaraze goveda ova podjela ne vriedi.

8. Životinje, životinjske sirovine i njihovi proizvodi, kao i meso i mesnati proizvodi spadaju poslije njihovog uvoza pod veterinarske propise, koji vriede u uvoznoj zemlji.

9. Odpremanje treba da se vrši bez prekida.

Zabranjeno je uzput životinje iz vagona uklanjati ili druge dotovarivati, isto tako zabranjeno je životinje pretovarivati. Izuzetak čine iznenadni slučajevi uslied više sile. U ovakvom slučaju mora se pretovar obaviti u prisutnosti državnog veterinara, koji pretovar bilježi u popratnoj svjedočbi.

10. Ako za vrieme prievoza jedna ili više životinja ugine, nadležni državni veterinar poduzet će potrebne mjere i unieti nalaz u svjedočbu.

11. Životinje za klanje, uključivo perad, koje potječu iz područja Ugovorne Stranke, koje su zdrave i za koje se ustanovi da odgovaraju uvjetima ovog sporazuma, mogu se uputiti na područje druge Ugovorne Stranke samo na javne sajmove i u klaonice, koje su željezničkim kolosjecima spojene sa željeznicom i koje su izričito određene za stoku za klanje. Ove životinje spadaju pod propise ovih sajmova i klaonica.

Izkazi ovih klaonica i sajmova bit će ustanovljeni međusobnim sporazumom, oni će se izmieniti između nadležnih vlasti obiju Ugovornih Stranaka i mogu biti kasnije mienjani samo međusobnim sporazumom.

12. Goveda, ovce, koze i svinje, određene za daljnje držanje, moraju biti upućene neposredno na gospodarska imanja, za koja su određene i gdje će se dalje odgajati.

13. Veterinarske mjere i formalnosti, koje svaka od Ugovornih Stranka smatra potrebnim provesti prema živim životinjama, uključivo peradi, koje su snabdjevene svjedočbom o podrietlu i zdravlju i koje su bile kod prielaza granice nađene zdravima, ograničit će se na vlastitom području na najmanju mjeru. Time se ipak ne dodiruju odredbe, koje su na snazi ili one, koje će se izdati u cilju ustanovljenja sakagije, tuberkuloze i drugih zaraznih bolesti na uveženim životinjama za daljnje držanje. Za životinje, koje su određene za provoz, i za uvežene životinje za klanje ove zdravstvene mjere, diagnostička izpitivanja, ne će se sprovoditi.

14. Sva poduzeća, koja izvoze meso i mesnate proizvode na područje druge Ugovorne Stranke, moraju odgovarati svima neobhodnim uslovima u pogledu veterinarskih i veterinarsko-redarstvenih propisa.

15. Za pošiljke životinja, svježeg i konzerviranog mesa, mesnatih proizvoda, stočnih sirovina i proizvoda, kao i za predmete kojima se mogu prenieti zarazne klice i koji potječu sa područja jedne od Ugovornih Stranaka, te se prevoze preko područja druge Ugovorne Stranke, ne će se tražiti dozvola provozne države.

Provoz priplodne stoke za daljnje držanje dozvoljava se, ako su izpunjeni uslovi, propisani veterinarskim sporazumom za stoku za klanje.

U ovoj točki pomenuti provoz dozvoljava se, izuzevši ograničenje i zabrane, navedene u čl. 6. i 7. veterinarskog sporazuma.

16. Ograničenja i zabrane zbog pojave i unošenja zaraznih bolesti propisat će se samo onda, ako bi to tražila neobhodno veterinarsko-redarstvena zaštita stoke, da bi se spriečio unos zarazne bolesti i time opasnost njenog širenja.

17. Preživači i svinje smiju se načelno prevažati samo u tako uređenim vagonima, da je iz njih izpadanje čvrstih kao i curenje tekućih predmeta (životinjskih izmetina, prljavštine i svakojakih predmeta, koji mogu biti prenosioci zaraznih klica) nemoguće. U ovom slučaju moraju biti svi otvori vagona daskama do dovoljne visine obloženi, i to tako, da hrana, prostirka, izmetine i t. d. ne mogu izpasti ili izcuriti ni onda, kada se vrata otvore. Za stelju se ne smije upotriebiti zemlja ni slama; ipak je dozvoljena pilovina ili čisti treset, a u slučaju da ovoga nema, treba upotriebiti dovoljno debeli sloj finoga pieska.

Također kod prievoza peradi mora se paziti na to, da nije oštećen pod vagona, upotrebljenog za odpremu, te da je nemoguće izpadanje i curenje izmetina, odpadaka, hrane, stelje i t. d.

18. Veterinari, kojima je povjeren pregled životinja, moraju strogo postupati po postojećim propisima svoje zemlje u cilju, da se vagoni ne pretrpavaju živom stokom.

19. Veterinarskim sporazumom propisane svjedočbe moraju biti napisane na državnom jeziku zemlje podrietla. Potvrda svjedočbi od konzulata nije potrebna, ako su ove izpostavljene shodno veterinarskom sporazumu.

20. Ugovorne Stranke složile su se u tome, da se odredbe veterinarskog sporazuma mogu danom zgodom proširiti novim sporazumom Ugovornih Stranaka i na druge, sada poznate ili još nepoznate zarazne bolesti.

21. Veterinarske službe Ugovornih Stranaka osigurat će jednoličnu primjenu ovog sporazuma i ovlaštene su u nuždnim slučajevima neposredno međusobno dopi-

sivati u cilju što većeg olakšanja prometa predviđenog ovim sporazumom. Priepis toga predavat će se i diplomatskim putem.*

U Zagrebu, 16. listopada 1941.

Za Nezavisnu Državu Hrvatsku:

Marijan Šimić

Za Slovačku Republiku:

Dr. Štefan Polyák

* Narodne novine od 26. srpnja 1943. broj 167.

Prilog A

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
Ministarstvo seljačkog gospodarstva
Odjel za živinarstvo

Vagon broj: ....

SVEDOČBA O PODRIETLU I ZDRAVLJU

Podpisani veterinar tvrdi, da je[1] ....
naznačene u ovih[2] .... marvinskih putnica pregledao i našao zdravim i bez sumnje; da u obćini podrietla ovih životinja pri njihovom polazku nije postojala nikakva zaraza, koja se prenosi na njihovu vrstu i koja je podložna obveznoj prijavi; da su ova obćina i susjedne obćine bile slobodne

za jednokopitare: za posljednjih 40 dana od zarazne kljenuti i sakagije;

za goveda: za posljednjih 6 mjeseci od goveđe kuge i zaraznog zapaljenja pluća i za posljednjih 40 dana od slinavke i šapa;

za svinje: za posljednjih 40 dana od goveđe kuge, svinjske kuge, svinjske zaraze i slinavke i šapa;

za ovce i koze: za posljednjih 6 mjeseci od goveđe kuge, a za posljednjih 40 dana od ovčjih ospica i od slinavke i šapa.

Na putu do postaje utovara životinje nisu prolazile zaraženim krajevima.

Podpisani tvrdi izpravnost prievoda priloženih marvinskih putnica.

Primjetba[3] ....
....
....
....

Zemlja opredjeljenja: ....

Vt. Br.: ....

.... 19......

Državni (od države ovlašteni)
veterinar

....

Utovarna postaja: ....

1. Broj, vrsta i spol stoke; 2. Broj marvinske putnice; 3. Moževitna dopuna prema propisima za dotičnu zemlju ili nastale promjene.
N. Z. Precrtati sve, što se ne odnosi na dotičnu vrstu stoke.
Izdanje Drž. riznice Zagreb.

Prilog B

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
Ministarstvo seljačkog gospodarstva
Odjel za živinarstvo

Vagon broj: ....

SVJEDOČBA O PODRIETLU I ZDRAVLJU

Podpisani veterinar tvrdi, da je pernata živina, i to: kokoši.................. kom., pataka.................. kom., gusaka.................. kom., pura.................. kom., koju g. .... u .... u vagonu br.................., kavezu iz .... šalje g-nu .... korpi .... pregledana i nađena zdravom i bez sumnje. Ova pernata živina je podrietlom iz Nezavisne Države Hrvatske, obćine .... kotar.. župa .... Za posljednjih 40 dana prije odašiljanja obćina podrietla ove živine bila je slobodna od zaraznih bolesti pernate živine. Nezavisna Država Hrvatska je slobodna od goveđe kuge.

Primjetba:[2] ....

Zemlja i mjesto opredjeljenja: ....

Vt. Br. ....

.... 19......

Državni (od države ovlašteni)
veterinar

....

Utovarna postaja: ....

2. Možebitne dopune po posebnim propisima zemlje opredjeljivanj

Izdanje Drž. riznice Zagreb,

Prilog C

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
Ministarstvo seljačkog gospodarstva
Odjel za živinarstvo

Vagon broj: ....

SVJEDČBA O PODRIETLU I ZDRAVLJU

Podpisani veterinar tvrdi, da[1] ....
koje g. .... iz ....
u vagonu broj .... svega u težini od .... kn
pod oznakom .... broj .... šalje g-nu ....
.... u ....
su podrietlom iz Nezavisne Države Hrvatske občina ....
.... da su od zdravih životinja i da u občini podrietla ne vlada nikakova zarazna bolest domaćih životinja, koja bi se ovom pošiljkom mogla prenieti.

Pod pisani osim toga tvrdi:

1. Da meso i proizvodi, namienjeni izhrani, koji se ovdje spominju, potječu od stoke, koja je propisno prije i poslije klanja
hranu.
pregledana i nađena zdravom, i da su zdravi i sposobni za iz-
2. Da ovo meso nosi isti službeni žig kao i sama svjedočba.
3. Da je trihinoskopski pregled dao negativan nalaz.
4. Da pošiljka odgovara svim uslovima za uvoz u zemlju opredjeljenja.
5. Primjetba[2] ....
....
....
....

Zemlja i mjesto opredjeljenja: ....
Vt. Br. ....
.... 19......

Državni (od države ovlašteni)
veterinar
....

Utovarna postaja: ....

---

1. Navesti robu; 2. Možebitne dopune po posebnim propisima uvozne zemlje.
N. Z. Precrtati sve, što se na dotičnu robu ne odnosi.

Prilog D

IZKAZ

zatvorenih sajmišta i klaonica za uvoz stoke za klanje na osnovu točke 11. završnog zapisnika veterinarskog sporazuma.

A) U Nezavisnoj Državi Hrvatskoj:

Zatvorena sajmišta:

Zagreb

Klaonice:

1. Banja Luka
2. Karlovac
3. Osiek
4. Sarajevo
5. Sesvete
6. Šid
7. Vrbovec
8. Zagreb
9. Zaprešić
10. Zemun

B) U Slovačkoj Republici:

Zatvorena sajmišta:

Bratislava

Klaonice:

1. Bratislava
2. Trenčin
3. Žilina

ZAKONSKA ODREDBA

o ustrojstvu vojnih sudova i o postupku pred vojnim sudovima

I. ODSJEK

UVODNI PROPISI

§ 1.

Vojnu sudbenost vrše prema propisima ove zakonske odredbe vojni sudovi.

§ 2.

Vojni sudovi jesu: ratni sud, zemaljski ratni sud i prieki ratni sud.

Poglavnik određuje, kod koje će se vojne oblasti i kod kojih četnih tiela osnovati ratni sud, koji će se nazvati prema vojnoj oblasti ili četnom tielu, pri kojem je osnovan.

Zemaljski ratni sud je jedan za cielo državno područje.

Prieki ratni sud osniva se prema propisima § 8.

II. ODSJEK

USTROJSTVO VOJNIH SUDOVA

§ 3.

Sudbeni glavar

Svaki ratni sud kao i Zemaljski ratni sud podvrgnut je jednom vojnom zapovjedniku kao sudbenom glavaru, kojega imenuje Poglavnik.

Sudbeni glavar rukovodi sudbenim postupanjem. On je u prvom redu odgovoran za to, da se postupak pro-

vede potrebnom oštrinom i brzinom. On je nadležan za donošenje svih važnih odluka u postupku, osim onih. koje se donose na glavnoj razpravi.

Radi ubrzanja postupka, ukoliko sudbeni glavar inako ne odredi, častnici sudci su obćenito ovlašteni:

a) provesti sudbene izvide;
b) podizati obtužbu;
c) narediti mjesto i vrieme glavne razprave;
d) imenovati članove sudbenog vieća;
e) imenovati zastupnika obtužbe;
f) pozvati branitelja;
g) narediti, koja se dokazala imaju dobaviti na glavnu razpravu.

Sudbeni glavar je ovlašten u svako vrieme tražiti obaviesti o stanju postupka i donositi odluke, koje smatra prikladnima za daljnje vođenje postupka.

Predpostavljenici sudbenoga glavara ovlašteni su ovome naložiti, da se stanovita iztraga provede ili nastavi, odnosno da se podigne obtužba. Inače ne smiju djelovati na tok postupka.

U slučaju spriečenosti sudbenog glavara, njegova ovlast prelazi na njegova zamjenika.

Osnove odluka, koje donosi sudbeni glavar, izrađuje čstnik sudac.

§ 4.

Viši sudbeni glavar

Višeg sudbenog glavara imenuje Poglavnik svojom odredbom.

Višem sudbenom glavaru pripadaju ovom zakonskom odredbom određene ovlasti.

Viši sudbeni glavar će paziti, da njemu podređeni sudbeni glavari i sudovi u redu izvršuju svoje dužnosti

i suodgovoran je za oštru i brzu provedbu sudbenog postupka.

Prava i dužnosti sudbenog glavara i višeg sudbenog glavara mogu biti spojene u jednoj osobi.

§ 5.

Častnici sudci

Častnike sudce ratnih sudova imenuje ministar oružanih snaga, a častnike sudce Zemaljskog ratnog suda u činu pukovnika ili u višem činu imenuje Poglavnik.

Sudu dodieljeni častnici sudci stručni su voditelji sudbenog postupanja. U izvidima djeluju kao sudci iztražitelji, a na glavnoj razpravi kao voditelji glavne razprave ili kao zastupnici obtužbe. Oni međusobno razdjeljuju posao prema razporedu, odobrenom po sudbenom glavaru, ukoliko nisu u pojedinom slučaju izključeni, odnosno ukoliko sudbeni glavar u pojedinom slučaju drugčije ne odluči.

Najstariji po činoredu častnik sudac ratnog suda, vrši službeni nadzor nad osobljem i poslovanjem suda.

Upravitelj Zemaljskog ratnog suda vrši službeni nadzor nad osobljem i poslovanjem suda. Upravitelja Zemaljskoga ratnog suda imenuje Poglavnik.

Častnik sudac uz ostale propisane dužnosti savjetuje sudbenog glavara kod donošenja njegovih odluka i dužan je izvršivati njegove naloge, ukoliko nije član vieća na glavnoj razpravi.

Častnik sudac ne supodpisuje odluke sudbenog glavara o potvrdi osude i o ovrsi kazne, a niti onu odluku, protiv koje je stavio svoju primjedbu radi neosnovanosti na zakonu (st. 7.). Inače supodpisuje sve odluke sudbenog glavara, kod donašanja kojih je savjetno su-

djelovao i time preuzima suodgovornost za njihovu zakonitost.

Ako sudbeni glavar primjetbe častnika sudca ne uvaži, častnik sudac zabilježit će ih u spisu, i u tom slučaju sudbeni glavar snosi sam odgovornost.

Gdje se u ovoj zakonskoj odredbi govori o častnicima sudcima, razumievaju se tu i pričuvni častnici, osposobljeni za sudačku službu.

U slučaju potrebe može častnika sudca ratnog suda zamieniti drugi častnik, dok kod Zemaljskog ratnog suda častnika sudca ne može zamieniti drugi častnik.

§ 6.

Sudbeno vieće ratnog suda

Sudbeno vieće ratnog suda sastoji se od trojice sudaca, pripadnika oružanih snaga, i to: od jednog častnika sudca, kao predsjedatelja vieća i od dvojice prisjednika.

Mjesto predsjedatelja vieća je u sredini između obojice prisjednika.

Jedan od prisjednika treba po mogućnosti da bude po činu barem satnik, a u svakom slučaju po činu stariji, od obtuženika, dok drugi prisjednik treba da bude po mogućnosti istog čina i iz iste vrste oružja odnosno iz istovrstne struke kao i obtuženik.

Prisjednici se po mogućnosti imaju birati iz postrojbe ili ustanove, kojoj pripada obtuženi, ukoliko proti tome ne postoje kakvi razlozi.

§ 7.

Sudbeno vieće Zemaljskog ratnog suda

Sudbeno vieće Zemaljskog ratnog suda sastoji se od petorice sudaca, koji su pripadnici oružanih snaga, i

to: od dvojice častnika sudaca barem u činu pukovnika i trojice prisjednika.

Častnik sudac, koji je po činoredu stariji, predsjeda vieću. Mjesto predsjedatelja vieća je u sredini između sudaca.

Dvojica prisjednika moraju biti barem stožerni častnici, a po mogućnosti po činu viši od obtuženika. Treći prisjednik treba da bude po mogućnosti istog čina i iz iste vrste oružja odnosno iz istovrstne struke kao i obtuženik.

§ 8.

Prieki ratni sud

Prieki ratni sud ustanovljuje vojni zapovjednik, koji nije sudbeni glavar.

Za ustanovljenje priekog ratnog suda ovlašten je zapovjednik pukovnije odnosno zapovjednik bojne ili njoj izjednačenog odreda, ako je bojna ili takav odred izdvojen iz sastava pukovnije, i to samo onda, ako se zajedno stječu sve sliedeće predpostavke:

1. da se ima suditi o takvom kažnjivom činu, za koji počinitelj zaslužuje smrtnu kaznu;
2. da sudbeno postupanje iz osobito važnih vojnih obzira ne trpi nikakve odgode;
3. da nije moguće smjesta dostići sudbenog glavara;
4. da su svjedoci ili druga dokazala smjesta na razpolaganju.

Prieki ratni sud sudi u vieću od trojice sudaca. Ovo vieće bit će po mogućnosti sastavljeno kao i vieće ratnog suda (§ 6.).

Propisi, navedeni u § 19. st. 2. toč. 1. do 3., primjenjivat će se i kod priekog ratnog suda. U svemu ostalom prieki ratni sud ustanovljuje način postupanja prema svojoj slobodnoj ocjeni.

Osudu, kojom je prieki ratni sud izrekao smrtnu kaznu, može taj sud ili pak zapovjednik, koji je sud ustanovio, proglasiti odmah ovršivom, ako odgoda ovrhe smrtne kazne nije dopustiva iz vojnih obzira.

Ako osuda na smrtnu kaznu ne bude proglašena odmah ovršivom, ili ako je sud izrekao kaznu lišenja slobode, ili ako je izrekao oslobađajuću osudu, tada osudu mora potvrditi inače nadležni sudbeni glavar ili viši sudbeni glavar, te će se u tom slučaju primieniti propis § 19. st. 2. toč. 4.

O svemu, što je učinjeno prema propisima ovoga paragrafa, imade se obaviestiti nadležni sudbeni glavar uz priklop predmetnog spisa.

Na prieke ratne sudove ne primjenjuju se propisi §§ 15. i 16.

§ 9.

Pomoćni iztražitelji

Zapovjednik pukovnije, odnosno zapovjednik bojne ili njoj izjednačenog odreda, ako je bojna ili takav odred izdvojen iz sastava pukovnije, odredit će po mogućnosti jednoga častnika svoga stožera, koji je pogodan za provađanje izvida, kao pomoćnog iztražitelja.

Zadaća pomoćnog iztražitelja jest, da na području svoga zapovjednika provađa obširna preslušavanja i druge izvidne čine, kad bi provedba izvida stegovnom predpostavljeniku okrivljenoga oduzimala mnogo vremena ili kad stegovni predpostavljenik okrivljenoga iz drugih razloga nije pogodan za provedbu izvida. Pomoćni iztražitelj je u vršenju ove službe uzpoređen častniku sudcu.

Pomoćni iztražitelj posluje u pravilu samo na nalog ratnog suda, sudbenog glavara ili častnika sudca ili

svojega zapovjednika. On je dužan obaviti izvide s najvećim mogućim pospješenjem i cieli predmet bezodvlačno predložiti sudu ili zapovjedniku, koji mu je naložio provedbu izvida.

Pomoćnom iztražitelju može sudbeni glavar ili častnik sudac povjeriti i zastupnje obtužbe pred viećem ratnog suda, a njegov zapovjednik može mu povjeriti zastupanje obtužbe pred priekim ratnim sudom.

§ 10.

Pomoćno sudbeno osoblje

Poslove ovjerovljivanja izprava i vođenje zapisnika glavne razprave, upravu pisarnice i pismohrane obavlja kao i blagajnom upravlja određeni častnik ili dočastnik ili s ovima izjednačeni činovnik oružanih snaga. Pisarničke poslove obavljaju pripadnici oružanih snaga čina dočastničkog ili bez čina.

Pomoćno osoblje ratnih sudova podređeno je nadzoru i stegovnoj vlasti po činoredu najstarijeg častnika sudca, a kod Zemaljskog ratnog suda nadzoru i stegovnoj vlasti upravitelja. Pravo stegovnog kažnjavanja častnika sudca kod ratnog suda jednako je pravu zapovjednika pukovnije, a upravitelju Zemaljskog ratnog suda pravu zapovjednika divizije.

Pomoćno osoblje dužno je najstrože čuvati službenu tajnu, na što ga ima pri nastupu službe kod ratnih sudova upozoriti najstariji častnik sudac, a upravitelj kod Zemaljskog ratnog suda.

Kod priekog ratnog suda nema pomoćnog sudbenog osoblja osim perovođe na glavnoj razpravi, koji je obvezan čuvati službenu tajnu.

III. ODSJEK

OBĆI PROPISI O NADLEŽNOSTI

§ 11.

Sudbenosti vojnih sudova podvrgnuti su:

1. svi pripadnici oružanih snaga, i to: častnici, vojni činovnici, dočastnici i momčad, ako su na djelatnoj službi u oružanim snagama ili ako su pozvani na nastup djelatne službe bilo radi odsluženja djelatnog razdoblja ili kao pričuvnici na oružnu vježbu ili na vojnu službu uobće, za sve kažnjive čine, koje počine od početka onoga dana, za koji su pozvani na vojnu službu;

2. svi pripadnici pratnje oružanih snaga, i to: sve osobe, koje se nalaze kod oružanih snaga uslied bilo kakvog službenog ili ugovornog odnošaja ili se inače kod njih zadržavaju ili ih sliede, za sve kažnjive čine, koje počinje za vrieme, dok pripadaju pratnji, ako sudbeni glavar smatra, da vojni obziri zahtievaju, da osudu izreče vojni sud;

3. umirovljeni i pričuvni častnici, umirovljeni i pričuvni vojni činovnici, umirovljeni i pričuvni dočastnici kao i vojni obvezanici, i ako nisu pozvani na djelatnu službu, za sve kažnjive čine, koje počine;

a) u odori oružanih snaga;

b) u službenom obćenju s pripadnikom oružanih snaga;

c) za vrieme trajanja vojne smotre;

d) za vrieme, dok se bilo zbog čega nalaze u vojnom pritvoru ili zatvoru;

4. ratni zarobljenici za sve kažnjive čine, koje počine za trajanja zarobljeničtva;

5. sve osobe, i ako nisu obvezanici oružanih snaga, ali koje su upotriebljene u radu za vojne svrhe ili su stavljene pod vojnu upravu i vojne zakone na temelju posebnih propisa o tome, i to za sve kažnjive čine, koje počine za vrieme trajanja navedenih odnosa;

6. sve ostale osobe:

a) za sve one kažnjive čine, za koje se nevojne osobe prema propisu § 7. toč. 1. vojno-kaznenog zakona kažnjavaju po propisima vojno-kaznenog zakona;

b) za sve čine protivne naredbama, koje izdaju zapovjednici u zaposjednutom inozemnom području zbog sigurnosti oružanih snaga ili u svrhu ostvarenja ratnog cilja;

c) za sve kažnjive čine, počinjene na području vojnih podhvata, ako sudbeni glavar izjavi, da vojni obziri zahtievaju, da stvar bude razpravljena po vojnom sudu.

§ 12.

Ako prestanu okolnosti, na kojima je bila utemeljena nadležnost vojnih sudova, ostaju vojni sudovi nadležni za postupak zbog svih kažnjivih čina, počinjenih za vrieme trajanja nadležnih vojnih sudova. Sudbeni glavar može ipak ovakve kažnjive čine, ukoliko se ne radi o kažnjivim činima, predviđenim izključivo u vojnim kaznenim zakonima, ustupiti na postupak građanskim sudovima ili oblastima.

§ 13.

Kod kažnjivih čina, koji predstavljaju samo povrede kaznenog zakona ili kaznenih propisa sporednih zakona, dakle ne i povrede vojno-kaznenih propisa,

može sudbeni glavar vođenje postupka ustupiti građanskim sudovima odnosno oblastima:

1. kad su u kažnjivom činu sudjelovali i okrivljeni, koji podpadaju pod građanske sudove, kao počinitelji, sudionici, pomagači, poticatelji ili su s okrivljenima, koji podpadaju pod vojne sudove, počinili kažnjive čine jedni prema drugima;

2. kad su u pitanju kažnjivi čini, predviđeni u drugim propisima (na pr. porezni, carinski, devizni, gospodarski, riznički, redarstveni propisi i t. d.).

Ako sudbeni glavar ne ustupi vođenje postupka prema st. 1, toč. 1., tada će se postupak protiv onih suokrivljenika, koji prema § 11. podpadaju vojnoj sudbenosti provesti pred vojnim sudovima, a protiv ostalih pred građanskim sudovima ili oblastima.

§ 14.

Ako prema prednjim propisima postoji nadležnost vojnih sudova, tada su građanski sudovi (redoviti i izvanredni) kao i sve ostale građanske oblasti i ustanove (na pr. državna tužiteljstva, redarstvene oblasti i t. d.) izključeni od kaznenog postupanja.

Građanski djelatnici javne sigurnosti iznimno su ovlašteni postupati protiv osoba, podvrgnutih vojnoj sudbenosti, te ove uhititi, ako su zatečene na činu ili ako postoji pogibelj, da će iztragu osujetiti, otežati ili da će pobjeći. U takvu slučaju imade se osumnjičeni najdulje u roku od 3 dana nakon dana uhićenja zajedno s predmetnim spisom predati najbližoj vojnoj oblasti ili vojnoj jedinici.

Osim slučaja, navedenih pod st. 2., smiju građanski sudovi i ostale građanske oblasti i ustanove protiv osoba, podvrgnutih vojnoj sudbenosti, provesti poje-

dine iztražne čine samo u slučajevima, kada budu za to zamoljene po vojnom predpostavljeniku okrivljenoga.

IV. ODSJEK

NADLEŽNOST POJEDINIH VOJNIH SUDOVA

§ 15.

Redovita nadležnost ratnog suda

U vojnosudbenom pogledu u pravilu podpadaju nadležnosti ratnoga suda:

1. pripadnici oružanih snaga:

a) sudbenom glavaru, pod čijim zapovjedničtvom se nalaze;

b) ako ne stoje pod zapovjedničtvom niti jednoga sudbenog glavara, onda onom sudbenom glavaru, kojega Poglavnik obćenito ili za pojedini slučaj odredi;

2. pripadnici pratnje oružanih snaga:

sudbenom glavaru, čijoj sudbenosti je podčinjen vojni sastav ili ustanova, kojoj pripadaju ili kod koje se nalaze;

3. ratni zarobljenici:

a) sudbenom glavaru, čijem zapovjedničtvu su podvrgnuti;

b) u pomanjkanju takve podvrgnutosti, sudbenom glavaru kojega Poglavnik obćenito ili za pojedini slučaj odredi;

4. sve ostale osobe: sudbenom glavaru, koji bude o kažnjivom činu prvi službeno obavješten.

Privremeno podvrgavanje kojega diela vojnoga sastava pod zapovjedničtvo drugoga kojega sudbenoga glavara ne ukida nadležnost dotadanjeg sudbenog glavara za kažnjive čine, o kojima je postupak već u tečaju.

§ 16.

Izuzetna nadležnost ratnog suda

Ako se iz važnih vojnih obzira ne može odgađati sudbeni postupak protiv osobe, podvrgnute vojnoj sudbenosti, a nadležni sudbeni glavar nije odmah dostiživ, tada je nadležan i najbliži dostiživi sudbeni glavar. Podpisom naredbe o podignuću obtužbe, kao i ustmenim podignućem obtužbe, postaje inače nenadležni sudbeni glavar nadležnim za daljnji postupak.

Ako nije sigurno, koji je ratni sud nadležan, a o nadležnosti postoje razna mnienja, ili ako nema sudbenog glavara, tada je nadležan onaj sudbeni glavar, koji je prvi službeno obavješten o kažnjivom činu.

Sudbeni glavari mogu u pojedinom slučaju odstupno od propisa §§ 15. i 16 st. 1. do 3. sporazumno odrediti nadležnost, osobito ako je vjerojatno, da će se time ubrzati svršetak postupka.

Priepore o nadležnosti po mogućnosti treba izbjegavati. Priepore o nadležnosti između pojedinih sudbenih glavara rješava njihov zajednički nadređeni zapovjednik.

Viši sudbeni glavar je ovlašten, da predmet, koji spada u nadležnost kojega njemu podređenoga sudbenog glavara, sam u svakom stanju postupka preuzme ili preda na postupak sudu, koji je njemu podvrgnut ili drugomu podređenom sudbenom glavaru. Viši sudbeni glavar poslužit će se ovom ovlašću samo tada, ako to zahtievaju važni vojni probitci.

§ 17.

Nadležnost Zemaljskog ratnog suda

Zemaljski ratni sud je nadležan:

1. za kažnjive čine častnika u činu generala i vojnih činovnika u činu generala;

2. Za kažnjive čine ostalih vojnoj sudbenosti podvrgnutih osoba onda:

a) ako se sudbeni glavar Zemaljskoga ratnoga suda i upravitelj Zemaljskog ratnog suda sporazume, da zbog vojnih obzira sudi Zemaljski ratni sud;

b) ako Poglavnik povjeri provedbu postupka Zemaljskom ratnom sudu;

3. za obnove postupka ureda radi (§ 85.).

Zemaljski ratni sud može postupak u predmetu, koji je preuzeo prema st. 1. toč. 2. a). ponovno ustupiti nadležnom ratnom sudu.

§ 18.

Pravna pomoć

Vojni sudovi i građanski sudovi dužni su bezodvlačno pružati si međusobno pravnu pomoć.

Isto tako dužne su sve javne oblasti, svi stegovni predpostavljenici, sva zapovjedničtva i sve ustanove oružanih snaga udovoljavati zamolnicama vojnih sudova.

V. ODSJEK
POSTUPAK PRED VOJNIM SUDOVIMA

§ 19.

Temeljna načela postupka

Ukoliko u ovoj zakonskoj odredbi nema izričitih propisa, način postupanja određuje sudbeni glavar ili sud prema savjestnoj ocjeni.

U svakom slučaju imaju se strogo obdržavati sliedeći propisi o postupku:

1. Glavna razprava obdržava se pred viećem ratnog suda, sastavljenim od tri sudca, a pred viećem Zemaljskog ratnog suda, sastavljenim od pet sudaca, koji su pripadnici oružanih snaga.

2. Obtuženik mora biti na samoj glavnoj razpravi preslušan o obtužbi i mora mu se dozvoliti, da on zadnji ima rieč, ukoliko nije oslobođen, da pristupi na glavnu razpravu, ili mu je boravište nepoznato, ili neopravdano ne pristupi na glavnu razpravu (§ 44. st. 2. i 4.).

3. Osuda može biti donesena i većinom glasova, a mora biti pismeno sastavljena i obrazložena.

4. Osuda mora biti potvrđena po sudbenom glavaru ili po višem sudbenom glavaru, prema tome, koji je od njih po §§ 62. i 63. nadležan za potvrdu. Osude, kojima je po priekom ratnom sudu izrečena smrtna kazna, ako su proglašene odmah ovršivima (§ 8. st. 5.), ne moraju se predlagati na potvrde.

Od ostalih propisa o postupku može se prema savjestnoj ocjeni odstupiti osobito onda, kad se od toga može očekivati brži završetak postupka.

1. DIO

POSTUPAK DO GLAVNE RAZPRAVE

§ 20.

Kaznena prijava

Svaki predpostavljenik, koji ima pravo stegovnog kažnjavanja, dužan je o kažnjivim činima svojih podređenih bezodvlačno nakon što za njih sazna, izravno izviestiti sud, koji je za okrivljenika prema § 15. nadležan, a u žurnim slučajevima podnosi kaznenu prijavu najbližem dostiživom ratnom sudu § 16. st. 1. Održavanje službenog puta nije potrebno, ali ukoliko je moguće ima se službenim putem priepis prijave odaslati sudbenom glavaru.

Ako je predmet takve naravi, da bi se imao žurno razpraviti i ako ujedno predleže predpostavke, da bi se predmet mogao razpraviti pred priekim ratnim sudom (§ 8.), podnosi se uz predvedenje okrivljenika kratka kaznena prijava prvonadređenom zapovjedniku. Ako ovaj također smatra, da predleže predpostavke, da bi se predmet mogao razpraviti pred priekim ratnim sudom i ako je on nadležan za ustanovljenje priekog ratnog suda, ustanovit će prieki ratni sud i okrivljenika uputiti pred taj sud. Nije li taj zapovjednik ovlašten ustanoviti prieki ratni sud, dostavlja prijavu onom zapovjedniku, koji je nadležan za ustanovljenje priekog ratnog suda. Ako prieki ratni sud ne bude ustanovljen, vratit će zapovjednik obtuženika i kaznenu prijavu nadležnom stegovnom predpostavljeniku, koji će žurno uputiti kaznenu prijavu ratnom sudu.

Kaznena prijava ima sadržavati sliedeće podatke, ukoliko se prikupljanjem ovih nebi podnošenje prijave odugovlačilo:

1. ime i prezime okrivljenika, čin, sastav ili ustanovu, kojoj okrivljenik pripada, mjesto i nadnevak rođenja, bračno stanje, vjeru, boravište u građanstvu i oznaku vremena, od kada je na vojnoj službi;

2. opis kažnjivog čina, t. j. kada, gdje, na koji način i pod kojim je okolnostima kažnjivi čin počinjen i koje je posljedice prouzročio;

3. dokazala o počinjenju čina po okrivljeniku odnosno o obrani okrivljenika (ime, prezime i prebivalište svjedoka uz naznaku, kojem sastavu ili ustanovi pripadaju, ako su svjedoci vojne osobe, te ostala dokazala);

4. ocjenu okrivljenika od strane njegova stegovnog predpostavljenika s obzirom na njegov značaj, tjelesnu

izdržljivost, a osobito s obzirom na njegovu vojničku sposobnost, vojničko znanje i djelovanje, kao i s obzirom na njegovo dosadašnje vojničko vladanje;

5. navod, da li je i kada je okrivljenik uhićen, a ako jest, gdje se nalazi u pritvoru (§ 41.).

Preslušavanja okrivljenika, svjedoka ili vještaka, ako se mogu odmah provesti, provađa stegovni predpostavljenik osobno ili to povjerava podređenom častniku, pa potom zapisnike dostavlja s kaznenom prijavom prema propisu stavke 1. ovog paragrafa. Radi daljnjeg razjašnjenja predmeta može zapovjednik pukovnije odnosno zapovjednik bojne ili njoj izjednačenog odreda, ako je bojna ili takav odred izdvojen iz sastava pukovnije, stegovnom predpostavljeniku okrivljenika staviti na razpolaganje svoga pomoćnog iztražitelja (§ 9.) Zapisnici o preslušavanjima dostavljaju se što brže iza prijave.

§ 21.

Postupak s prijavom kod suda

Čim stigne prijava sudu, častnik sudac, kojemu je predmet dodieljen u rad, izpituje:

a) jesu li radi razjašnjenja stvari neobhodno potrebni još kakvi izvidi. Ukoliko se pojedine okolnosti, koje nisu podpuno razjašnjene, mogu razjasniti na samoj glavnoj razpravi, nije o tim okolnostima potrebno provađati izvide, koji bi odugovlačili održanje glavne razprave;

b) ima li se pokretati sudbeni postupak ili se ima sudbeni postupak obustaviti iz razloga navedenih u § 33.;

c) jesu li krivnja počinitelja i posljedice čina tako neznatne naravi, da se sudbeno postupanje ne pokazuje potrebnim;

d) da li bi se predmet mogao riešiti kaznenom odredbom, ako smatra, da je za kažnjivi čin primjerena kazna oduzeća slobode od najviše 6 mjeseci;

e) je li predmet prikladan za glavnu razpravu, te da li se uslied toga imade odmah podignuti obtužba.

Častnik sudac treba nadalje izpitati, ima li se okrivljenik, koji je uhićen, i nadalje zadržati u pritvoru, odnosno ima li se protiv okrivljenika, koji se nalazi na slobodi odrediti pritvor.

A. IZVIDI

§ 22.

Provedba izvida

Častnik sudac provađa izvide samo utoliko, ukoliko je potrebno, da se donese koja od odluka, naznačenih u § 21. sl. b—e, i to kao sudac iztražitelj, te može provesti u svakom obliku dokaze ili zaprisizati svjedoke, vještake i tumače, ako to prema svojoj savjestnoj ocjeni smatra potrebnim. Izvidne radnje častnika sudca upotriebit će se na glavnoj razpravi kao dokazi, provedeni po samom sudu. Častnik sudac će zamolnicama priključiti sudbene spise, samo ako je to neobhodno potrebno.

Častnik sudac nije nikad izključen od dužnosti sudca iztražitelja. Njegovo izuzeće kao sudca iztražitelja ne može okrivljenik tražiti. Okolnosti, koje bi mogle dati povoda sumnji u njegovu nepristranost, ima sam sudac iztražitelj iznieti sudbenom glavaru, koji odlučuje, da li će on u dotičnoj stvari i dalje vršiti dužnost sudca iztražitelja.

§ 23.

Poziv za preslušanje

Okrivljenik, svjedoci i vještaci, koji su pripadnici oružanih snaga, pozivaju se putem njihova neposrednog zapovjedničtva ili neposrednog stegovnog predpostavljenika, koji ih upućuje na preslušanje, a građanske osobe pozivaju se bilo neposredno bilo putem prvomolbene upravne oblasti.

§ 24.

Preslušanje Poglavnika, državnih i samoupravnih službenika te pripadnika oružanih snaga

Poglavnik određuje, da li će se i u kojem će se obliku očitovati kao svjedok.

Djelatni i bivši državni i samoupravni službenici kao i osobe, koje su radi probitaka zemaljske obrane obvezane po nalogu koje oblasti na čuvanje službene tajne, mogu o činjenicama, na koje se odnosi njihova dužnost čuvanja tajne, biti preslušani samo s pristankom njihova službenog predpostavljenika. Ako nemaju takvog službenog predpostavljenika, podjeljuje pristanak oblast, po kojoj su zaposleni ili su bili zaposleni.

Djelatni i bivši pripadnici oružanih snaga mogu o činjenicama, za koje postoji njihova obveza na čuvanje službene tajne, biti preslušani s pristankom njihove vojničke oblasti, koja im je predpostavljena ili koja im je u času prestanka službe bila predpostavljena.

Pristanak na preslušanje može se uzkratiti samo onda, ako bi izkaz mogao imati štetnih posljedica za sigurnost Nezavisne Države Hrvatske ili ako bi se time

ozbiljno ugrozilo ili osjetljivo otežčalo izvršenje javnih zadataka.

§ 25.

Oslobođenje od dužnosti svjedočenja

Oslobađaju se od dužnosti svjedočenja:

1. zaručnik ili zaručnica te ženitbeni drug okrivljenika, potonji i u slučaju, kad žeintbeni savez više ne postoji;

2. onaj, koji je s okrivljenikom u rodu, i to: u izravnoj lozi bilo u kojem stupnju, u pobočnoj lozi do četvrtog stupnja zaključno, u tastbini do drugog stupnja zaključno a u potonjem slučaju i onda, kad ženitba, na kojoj se tastbina temelji, više ne postoji; zatim onaj koji je s okrivljenikom u odnosu pootčima ili posinka;

3. svećenici o onome, što im je izpovjeđeno ili inače povjereno prilikom dušobrižničke dužnosti pod zaštitom duhovne šutnje;

4. branitelji o onome, što im je u izvršenju braniteljske dužnosti povjereno;

5. svjedoci o onom pitanju, na koje bi istiniti odgovor mogao imati za posljedicu sudbeno-kazneni progon protiv njih ili protiv osoba, koje su s njima u odnosu navedenom u st. 1. toč. 1. i 2.

Osobe, navedene u st. 1. toč. 3. i 4. ne mogu uzkratiti svjedočanstvo, ako su oslobođene od obveze čuvanja tajne.

§ 26.

Vještaci

Propisi o svjedocima shodno se primjenjuju i na vještake.

§ 27.

Prisilne mjere protiv svjedoka i vještaka

Protiv svjedoka ili vještaka, koji ne pristupe sudu ili uzkraćuju dati izkaz ili položiti prisegu, može se izreći kazna zatvora do 6 mjeseci. Odluku o tome donosi izvan glavne razprave sudbeni glavar, a na glavnoj razpravi sudbeno vieće.

§ 28.

Pristojbe svjedoka i vještaka

Pristojbe građanskih osoba, koje budu preslušane kao svjedoci ili vještaci, ukoliko pristojbe nisu određene posebnim propisima, dopituje prema slobodnoj ocjeni na glavnoj razpravi sudbeno vieće, a izvan glavne razprave sudac iztražitelj. Dopitane pristojbe imadu se po mogućnosti smjesta izplatiti u gotovu iz sudbene blagajne.

§ 29.

Prisega

Ako sud (sudbeno vieće, častnik sudac) odluči, da je potrebno, da svjedoci polože prisegu, polažu je nakon preslušanja. Tumači i vještaci polažu prisegu prije tumačenja odnosno vještačenja.

Prisega glasi:

1. za svjedoke: »Prisižem Bogu Svemogućemu i Sveznajućemu, da sam po najboljem svojem znanju izkazao čistu istinu i da ništa nisam prešutio. Tako mi Bog pomogao!«

2. za vještake: »Prisižem Bogu Svemogućemu i Sveznajućemu, da ću svoje mišljenje dati nepristrano i po svojem najboljem znanju i savjesti. Tako mi Bog pomogao!«

3. za tumače: »Prisižem Bogu Svemogućemu i Sveznajućemu, da ću vjerno i savjestno prevoditi. Tako mi Bog pomogao!«

Osoba, koja polaže prisegu, izgovara rieči prisege za častnikom sudcem podigavši pri tom tri prsta desne ruke, a osoba, koja pripada islamskoj vjeroizpoviesti stavlja pri tom desnu ruku na srdce.

Niemi polažu prisegu tako, da izpišu i podpišu obrazac prisege prema st. 2., a ako nisu pismeni, polažu prisegu s pomoću tumača.

§ 30.

Zapisnik o preslušanju

Vođenje zapisnika o preslušanju u izvidima nije neobhodno potrebno. Dovoljno je, da se u spisima zabilježi posljedak preslušanja i da ovu zabilježbu podpiše sudac iztražitelj.

Ako se predmnieva, da će okrivljenik, svjedoci ili vještaci, biti spriečeni pristupiti na glavnu razpravu, ili ako se svjdoci ili vještaci zaprisižu, onda se o preslušanju sastavlja zapisnik. U zapisniku naznačit će se mjesto i dan preslušanja, kao i imena osoba, koje sudjeluju kod preslušanja. Kod preslušanja okrivljenika naznačit će se njegovo ime i prezime s njegovim osobnim podatcima (§ 20. st. 3. toč. 1.). Kod preslušanja svjedoka ili vještaka naznačit će se njegovo ime i prezime, mjesto stalnog boravišta, godine starosti, vjera i zanimanje, te da li je i u kakvom odnosu s okrivljenikom, a kod vojnih osoba naznačit će se čin i jedinica, kojoj pripada. Izkaz preslušanog ubilježit će se u zapisnik. Zapisnik će se predočiti osobama, koje sudjeluju kod uredovanja ili će im se dati, da ga same pročitaju i da ga podpišu ili provide rukoznakom. Zapisnik se može sastaviti i propisanim brzopisom.

Da li će se kod preslušanja upotriebiti perovođa, odlučuje sudac iztražitelj.

§ 31.

Posebne mjere u izvidima

Predmeti, koji su važni kao dokazno sredstvo u kaznenom postupku, ili su u svezi s kažnjivim činom, mogu se zaplieniti.

Tjelesni pregled okrivljenika može se obaviti radi ustanoljena činjenica, koje su bitne za postupak. Druge osobe se bez svojega pristanka mogu pregledati samo tada, ako se mora ustanoviti, da li se na njihovu tielu nalazi određen trag ili posljedica kažnjivog čina.

Uzimanje krvi za pregled i drugi liečnički zahvati, koji se po pravilima medicinske nauke poduzimaju zbog pregleda, dopušteni su i bez pristanka osobe, koja se pregledava, ako nema bojazni, da će od toga biti kakve štete za njegovo zdravlje.

Ako se pojavi sumnja, da okrivljenik boluje od kakve duševne bolesti, koja izključuje ili umanjuje njegovu ubrojivost, ima se narediti, da ga pregledaju jedan ili po potrebi dva liečnika i da na temelju pregleda dadu nalaz i mišljenje o njegovu duševnom stanju. Ako po njihovu mišljenju bude potrebno dulje promatranje, ima se ovo narediti i po potrebi okrivljenik uputiti u bolnicu za duševne bolesti, gdje promatranje u pravilu može trajati najdulje dva mjeseca, u kojem se vremenu mora sudu podnieti nalaz i mišljenje.

Potrebne odluke prema st. 1. do 4. donosi sud (sudbeni glavar, sudbeno vieće ili sudac iztražitelj), a dozvoljena je upotreba prisilnih sredstava za izvršenje odluke.

§ 32.

Pregled i paranje mrtvoga tiela

Pojavi li se sumnja, da je smrt nastupila uslied kakvog kažnjivog čina, tada se ima provesti po častniku sudcu uz sudjelovanje jednoga liečnika pregled mrtvog tiela. Pregled nije potreban, ako je nedvojbeno, da je smrt nastupila uslied djelovanja neprijatelja ili uslied prometne nesreće.

Ako se pregledom mrtvog tiela ne može nedvoumno ustanoviti uzrok smrti ili ako je za razjašnjenje slučaja iz drugih razloga potrebno, tada će častnik sudac odrediti paranje mrtvog tiela. Prije paranja mrtvog tiela imade se po mogućnosti ustanoviti istovjetnost pokojnika.

O okolnostima, pod kojima je mrtvo tielo nađeno, i o pregledu odnosno o paranju mrtvog tiela imade se sastaviti zapisnik.

Ako je osumnjičeni građanska osoba, tada se pregled odnosno paranje mrtvog tiela pripadnika oružanih snaga ili pratnje ima obaviti po mogućnosti u sporazumu s nadležnim državnim tužiteljstvom.

B.

OBUSTAVA SUDBENOG POSTUPKA

§ 33.

Ako se na temelju same prijave ili nakon dovršenja izvida stekne uvjerenje, da prijavljeni čin nije sudbeno kažnjiv ili da ima okolnosti, koje izključuju krivnju ili izključuju ili ukidaju sudbenu kaznu, sudbeni glavar će odlukom izreći, da se sudbeni postupak ne pokreće ili da se započeti postupak obustavi, nadodavši kratko i lako shvatljivo razloge za tu odluku.

Takve odluke dostavit će se službenim putem onom stegovnom predpostavljeniku, koji je podnio prijavu.

C.

ODUSTANAK OD SUDBENOG PROGONA

§ 34.

Ako je krivnja počinitelja neznatna, a posljedice čina nisu težke, može sudbeni glavar odustati od sudbenog progona, ili progon predbježno odgoditi do tri mjeseca. Ova odgoda ima svrhu pružiti priliku okrivljeniku, da svojom hrabrošću dokaže, da li je zavriedio konačnu obustavu postupka, pa će nakon izmaka toga roka sudbeni glavar po svojoj savjesnoj ocjeni odlučiti, da li će konačno obustaviti postupak.

Odustane li sudbeni glavar od sudbenog progona ili konačno obustavi postupak, tada može ili sam izreći stegovnu kaznu ili predmet ustupiti stegovnom predpostavljeniku okrivljenika radi stegovnog kažnjavanja.

Sudbeni glavar može odustati od sudbenog progona za stanoviti kažnjivi čin i u slučaju, ako kazna, ili mjere sigurnosti, što bi ih okrivljenik za taj čin zaslužio s obzirom na težinu kazne ili mjeru sigurnosti, koja je okrivljeniku za drugi neki kažnjivi čin već pravomoćno dosuđena, ili koja se za drugi kažnjivi čin može očekivati, ne bi uobće dolazila u obzir.

D.

KAZNENA ODREDBA

§ 35.

Sudbeni glavar može novčane kazne ili kazne zatvora ili strogog zatvora najviše do 6 mjeseci kao i oduzeće okrivljenikovih predmeta, kojima je kažnjivi čin po-

činjen ili koji su u svezi s kažnjivim činom, izreći pismenom kaznenom odredbom. Uz kaznu lišenja slobode može sudbeni glavar kod momčadi višeg čina desetnika i razvodnika ili ovima jednakih činova) kao sporednu kaznu stegovno izreći i gubitak čina.

U kaznenoj odredbi mora biti označeno ime i prezime okrivljenika i njegovi osobni odnosi (§ 20. st. 3. toč. 1.), zatim moraju biti navedeni kažnjivi čin, propisi kaznenog zakona, te izneseni dokazi, temeljem kojih je ustanovljena krivnja uz napomenu, da je kaznena odredba ovršiva, ako okrivljenik u roku od 3 dana (§ 36.) ne uloži prigovor. U kaznenoj odredbi mora nadalje biti naznačeno, gdje se imade prigovor uložiti.

Kaznenoj odredbi treba biti dodana i odluka o ovrsi kazne, za slučaj, da kaznena odredba postane pravomoćna (sravni § 74 i sl.). Ako kaznena odredba ne sadržava i odluku o ovrsi kazne, sudbeni glavar odlučuje o ovrsi kazne posebnom odlukom. Sudbeni glavar može odluku o ovrsi naknadno izmieniti iz važnih razloga.

§ 36.

Kaznenu odredbu priobćuje okrivljeniku njegov izravni stegovni predpostavljenik ili častnik sudac, odnosno po jednom od njih zamoljeni drugi častnik ili pismeno ili ustmeno uz uručenje odpravka.

Protiv kaznene odredbe može okrivljenik u roku od tri dana, računajući od dana, koji sliedi iza dana priobćenja, uložiti obrazloženi prigovor bilo pismeno bilo ustmeno u zapisnik kod suda ili kod svojeg izravnog stegovnog predpostavljenika ili kod častnika, koji mu je kaznenu odredbu priobćio.

Okrivljenik se može odreći prava na prigovor prije izmaka roka za ulaganje prigovora ili odustati od već uloženog prigovora sve do početka glavne razprave.

§ 37.

Častnik, koji je priobćio kaznenu odredbu, ima bezodvlačno nakon izmaka roka za ulaganje prigovora javiti nadležnom sudu dan priobćenja kaznene odredbe, kao i to da li je, kada je i s kojim obrazloženjem okrivljenik uložio prigovor. Ako je okrivljenik spriečen pravodobno uložiti prigovor, navest će se to u izvješću.

§ 38.

Uslied pravodobno uloženog prigovora protiv kaznene odredbe može sudbeni glavar povući kaznenu odredbu. Ne povuče li sudbeni glavar kaznenu odredbu, smatra se ona obtužnicom, te se imade smjesta provesti glavna razprava. Sudbeni glavar može prije donošenja svoje odluke odrediti nadopunu izvida.

Sud nije ni u kojem pogledu vezan na činjeničnu i pravnu ocjenu kažnjivog čina, kako je navedena u kaznenoj odredbi, a isto tako niti na visinu u kaznenoj odredbi određene kazne.

§ 39.

Ako okrivljenik do izmaka roka za prigovor ne uloži prigovor, ili ako ga uloži prekasno, kaznena odredba postaje pravomoćnom i ovršivom.

Prigovor, koji okrivljenik uloži prekasno, ali bez svoje krivnje, smatrat će se pravodobno uloženim.

E.

OBTUŽBA

§ 40.

Ako je predmet prikladan za glavnu razpravu, a ne predleži ni jedan od slučajeva, navedenih u § 21. st. 1. sl. c) i d), častnik sudac, koji je predmet imao u radu, sastavit će pismenu obtužnicu. Obtužnica ima sadržavati: ime i prezime okrivljenika, kao i njegove osobne odnose, kažnjivi čin, propise kaznenog zakona, koji se imaju primieniti, i po mogućnosti dokazna sredstva.

Obtužnicu podpisuje sudbeni glavar uz supodpis častnika sudca ili po nalogu sudbenog glavara sam častnik sudac.

Sastavljanje pismene obtužnice izostat će, te će obtužnicu zastupnik obtužbe na glavnoj razpravi ustmeno iznieti, ako se time omogućuje brže određivanje glavne razprave. Isto tako izostaje pismeno sastavljanje obtužnice u slučaju § 38. st. 1.

Priobćenje obtužnice okrivljeniku izvršuje se dostavom odpravka obtužnice ili pročitanjem ili ustmenim iznašanjem po st. 3. Način priobćenja obtužnice ne može biti na uštrb bržem određivanju glavne razprave.

Sudbeni glavar može povući obtužbu, ako se naknadno ustanovi, da predleži slučaj iz § 21. st. 1. sl. c).

F.

PRITVOR

§ 41.

Stegovni predpostavljenik može narediti uhićenje i pritvor okrivljenika, ako to traže vojni obziri ili ako postoji pogibelj, da će okrivljenik iztragu osujetiti, ote-

žati ili da će pobjeći. Pod istim uvjetima može i častnik sudac narediti uhićenje i pritvor okrivljenika. Do odašiljanja prijave sudu može stegovni predpostavljenik ukinuti pritvor, ako više nema uvjeta, radi kojih je pritvor određen.

Nakon što je predmet stigao nadležnom sudu, odlučuje u pravilu sudbeni glavar, da li će se okrivljenik zadržati u pritvoru ili pustiti na slobodu. Častnik sudac ovlašten je i bez naloga sudbenog glavara i bez da se stječu uvjeti iz st. 1. narediti daljnje trajanje pritvora, ako je u izgledu, da će u najskorije vrieme usliediti glavna razprava ili biti izdana kaznena odredba.

Uhićenje i stavljanje u pritvor okrivljenika, koji se nalazi na slobodi, kao i naredbu o tom, da se već uhićeni okrivljenik zadržava u pritvoru, donosi u pravilu sudbeni glavar pismenom naredbom o pritvoru. Naredba o pritvoru može se izdati, ako protiv okrivljenika predleži temeljita sumnja zbog kažnjivog čina i ako predleže uvjeti iz st. 1. Naredba o pritvoru sadržava nalog o uhićenju i razloge, zbog kojih se okrivljenik ima staviti u pritvor, odnosno zbog kojih se razloga već uhićeni okrivljenik i dalje zadržava u pritvoru. Naredba o pritvoru priobćit će se okrivljeniku. Potrebne mjere u pogledu pritvora kao i mjere za uhićenje odbjeglog okrivljenika određuje častnik sudac.

Sudbeni glavar opozvat će naredbu o pritvoru, ako za pritvor više ne postoje uvjeti iz st. 1. Ako bude obtuženik na glavnoj razpravi oslobođen od obtužbe, može sudbeno vieće naredbu o pritvoru uz pristanak zastupnika obtužbe ukinuti.

2. DIO

GLAVNA RAZPRAVA I OSUDA

A.

PRIPREMA ZA GLAVNU RAZPRAVU

§ 42.

Čim je obtužnica izrađena, naredit će se mjesto i vrieme glavne razprave, kao i to, da se doprati uhićenik, pozovu svjedoci i dobave možebitna druga dokazala za glavnu razpravu. Zatim će se imenovati predsjedatelj vieća, imenovati i pozvati prisjednici, a ako je potrebno, pozvati i branitelj obtuženika.

Glavna razprava održat će se bezodvlačno nakon podignuća obtužnice. Mjesto, gdje će se glavna razprava održati, naredit će se po mogućnosti tako, da se glavna razprava što prije može održati i da se bez odgađanja razprave mogu dobaviti i provesti sva dokazala, koja se na glavnoj razpravi pokažu potrebnima.

Pripremom za glavnu razpravu rukovodi častnik sudac, ako je potrebno i uz primjenu prisile. Sudbeni glavar može one, koji se ne pokoravaju naredbama častnika sudca, kazniti zatvorom do 3 tjedna.

Za dostavu poziva obtuženiku, svjedocima ili vještacima na glavnu razpravu, shodno se primjenjuju propisi § 23.

Ako koji svjedok ili vještak iz važnih razloga ne bi mogao doći na glavnu razpravu, može ih prema odluci častnika sudca preslušati prije glavne razprave častnik sudac ili koji drugi častnik ili zamoljeni sud. Propisi § 30. st. 2. i 3. shodno se primjenjuju.

§ 43.

Branitelj

Branitelj je dužan za obranu obtuženika iznieti sve, što mu se po zakonu čini koristnim za obtuženika i dužan je poslužiti se svim sredstvima obrane, koja se ne protive zakonu i njegovoj braniteljskoj savjesti.

Kao branitelj može biti pripušten u postupku pred ratnim sudom ili pred Zemaljskim ratnim sudom svaki častnik i svaka mužka osoba, osposobljena za sudačko ili odvjetničko zvanje:

a) ukoliko time ne bi bila ugrožena sigurnost Nezavisne Države Hrvatske,

b) ukoliko je ta osoba prisutna ili se bez odugovlačenja može pozvati.

U postupku pred priekim ratnim sudom kao branitelj može biti pripuštena svaka mužka osoba, ukoliko ne predleže zapreke iz st. 2. sl. a) i b).

Imenovanje branitelja izvršit će u postupku pred ratnim sudom ili pred Zemaljskim ratnim sudom sudbeni glavar, častnik sudac ili sudbeno vieće, a u postupku pred priekim ratnim sudom taj sud ili zapovjednik, koji je sud sazvao.

Ako obtuženik sam ne izabere branitelja, imenovat će mu se branitelj ureda radi u postupku pred ratnim sudom ili Zemaljskim ratnim sudom, ako se može predmnievati, da će biti izrečena smrtna kazna. U ostalim slučajevima obtuženiku će se ureda radi pozvati branitelj, ako se to pokazuje svrsi shodnim. Da li će se pred priekim ratnim sudom imenovati branitelj ureda radi, ostavlja se savjestnoj ocjeni zapovjednika, koji je ovaj sud sazvao, ili samom sudu.

Ako si je obtuženik sam izabrao branitelja i ovaj bude prihvaćen, opozvat će se branitelj, koji je postavljen ureda radi.

B.

OBĆENITI PROPISI ZA GLAVNU RAZPRAVU

§ 44.

Prisutnost na glavnoj razpravi

Glavna će se razprava provesti u neprekidnoj prisutnosti sudaca, perovođe, zastupnika obtužbe i branitelja obtuženika.

Sudbeni glavar ili častnik sudac može obtuženika na njegov obrazloženi priedlog osloboditi od pristupanja na glavnu razpravu.

Ako se predmnieva, da svjedoci ili vještaci u prisutnosti obtuženika ne bi izkazali pravu istinu, može predsjedatelj vieća narediti, da se obtuženik, dok traje njihovo izpitivanje, ukloni.

Ako je boravište obtuženika nepoznato, ili ako obtuženik neopravdano ne pristupi na glavnu razpravu, a nije ga moguće odmah predvesti, može se razprava i bez njega provesti, ako postoji temeljita sumnja, da nastoji izbjeći kazni.

§ 45.

Izključenje sudca

Ne može kao sudac učestvovati osoba.

1. koja je kažnjivim činom oštećena;

2. koja je s obtuženikom ili s oštećenikom u ženitbenoj svezi;

3. koja je u rodbinstvu s obtuženikom ili oštećenikom u izravnoj lozi do bilo kojega stupnja, u pobočnoj lozi do četvrtog stupnja zaključno, a u tastbini do dru gog stupnja zaključno, i ako ženitba, na kojoj se tastbina temelji, više ne postoji;

4. koja je s obtuženikom ili s oštećenikom u odnosu štitnika, štićenika, skrbnika, skrbljenika, pootčima, pomajke, posinka, pokćerke, hranitelja i hranjenika;

5. koja je u istoj stvari bila sudac iztražitelj, zastupnik obtužbe, branitelj, ili ako je kao predpostavljenik podniela prijavu;

6. koja je u istom predmetu preslušana kao svjedok ili vještak.

§ 46.

Izuzeće sudca

Obtuženik može tražiti izuzeće sudca, ako predleži kakav razlog, koji je podoban pubuditi sumnju u nepristranost ovoga. Razlozi izuzeća moraju se učiniti vjerojatnima i moraju biti izneseni prije pročitanja ili ustmenog izlaganja obtužnice.

O priedlogu za izuzeće odlučuje predsjedatelj vieća. Ako se traži i njegovo izuzeće odlučuje po činoredu najstariji prisjednik častničkog čina, a ako se traži izuzeće obojice, tada odlučuje sudbeni glavar.

Podnašanje priedloga na odluku sudbenom glavaru nije potrebno:

1. ako priedlog nije pravodobno podnesen;

2. ako u priedlogu nisu izneseni razlozi, ili ako ovi nisu učinjeni vjerojatnima;

3. ako priedlog ide očigledno samo za otezanjem postupka.

U slučajevima st. 3. predsjedatelj vieća odbacuje priedlog kao nedopustiv.

§ 47.

Javnost

Glavna je razprava u pravilu javna.

Predsjedatelj vieća može iz važnih razloga izključiti javnost, osobito ako se iz vojnih obzira ne pokazuje uputnim, da na glavnoj razpravi prisustvuju osobe iz građanstva. Takav će se zaključak unieti u zapisnik.

Tko povriedi dužnost čuvanja tajne, kaznit će se po § 150. obćeg kaznenog zakona.

§ 48.

Održavanje reda

Predsjedatelj vieća brine se za održavanje reda.

Onoga, tko naruši red ili se ne pokori naredbama predsjedatelja vieća, može predsjedatelj vieća odstraniti iz sudnice a i kazniti zatvorom do šest tjedana.

C.

TOK GLAVNE RAZPRAVE

§ 49.

Prozivanje došavših i priobćenje imena sudaca

Predsjedatelj vieća najprije proziva obtuženika i druge učestnike (svjedoke, vještake, branitelje i tumače), koji su pozvani na razpravu. Zatim priobćuje obtuženiku imena sudaca i upućuje obtuženika na njegovo pravo izuzeća prema § 46.

U slučaju kakvog priedloga za izuzeće, postupat će se prema propisima § 46.

§ 50.

Zaprisegnuće sudaca

Nakon postupka po § 49. predsjedatelj vieća zaprisiže prisjednike. Prisega glasi: »Prisižem Bogu Sve-

mogućemu i Sveznajućemu, da ću dužnost sudca vjerno i savjestno izpuniti i da ću svoj glas dati po najboljem znanju i savjesti. Tako mi Bog pomogao!«

Kod polaganja prisege podižu prisjednici uvis tri prsta desne ruke, a prisjednici islamske vjeroizpoviesti stavljaju desnu ruku na srdce.

Ako predsjedatelj vieća nije častnik sudac, zaprisegnut će se tako, da će sam glasno pročitati obrazac prisege.

Ako je za razpravu određeno više predmeta, u kojima sudjeluju isti prisjednici, tada u sliedećim predmetima predsjedatelj vieća samo opominje prisjednike na već položenu prisegu.

§ 51.

Pouka svjedoka

Nakon zaprisegnuća sudaca. predsjedatelj vieća opominje svjedoke na izkaz istine i poučava ih o važnosti prisege, a osobito o kazneno-pravnim posljedicama krive prisege, te ih upućuje, da izađu iz sudnice i čekaju, dok budu pojedince pozvani na preslušanje.

§ 52.

Izlaganje obtužnice i preslušavanje obtuženika

Predsjedatelj vieća izpituje obtuženika o njegovim osobnim odnosima.

Zastupnik obtužbe zatim čita ili ustmeno izlaže obtužnicu.

Iza toga sliedi preslušavanje obtuženika o obtužbi, pri čemu se obtuženiku ima pružiti prilika, da iznese svoju obranu.

§ 53.

Dokazni postupak

Sud je dužan poduzeti uređa radi sve. što je potrebno za pronalazak istine. Sud nije vezan ni na dokazne priedloge ni na dokazna pravila.

O načinu, obliku i obsegu dokaznog postupka, kao i o tome, da li će se svjedoci, vještaci i tumači zaprisegnuti, kao i o potrebi prekidanja ili odgađanja glavne razprave, odlučuje sud po svojoj slobodnoj ocjeni.

Shodno se primjenjuju i propisi §§ 24. do 29.

§ 54.

Konačni priedlozi

Nakon dovršenog dokaznog postupka podjeljuje se rieč zastupniku obtužbe, branitelju i obtuženiku, da mogu iznieti svoje konačne priedloge. Obtuženik ima uviek rieč zadnji.

Ako obtuženik ne vlada hrvatskim jezikom ili ako je gluh, upoznat će se na shodan način barem s konačnim priedlozima zastupnika obtužbe i branitelja.

§ 55.

Viećanje i glasanje

Nakon dovršenog razpravljanja sud će se iz sudnice povući na viećanje ili će predsjedatelj vieća narediti, da se svi ostale povuku.

Viećanje i glasanje je tajno. Viećanju smiju prisustvovati samo sudci i perovođa. Tok viećanja i glasanja dužni su sudci i perovođa držati u tajnosti.

Predsjedatelj vieća upravlja viećanjem i glasanjem. Osuda se donosi jednoglasno ili većinom glasova. Izreka osude ima se prigodom viećanja pismeno sastaviti.

§ 56.

Proglašenje osude

Predsjedatelj vieća proglašuje osudu čitajući izreku osude uz kratko obrazloženje. Ako je osuda proglašena u odsutnosti obtuženika, dostavit će mu se naknadno pismeni odpravak osude s razlozima.

Nakon proglašenja osude predsjedatelj vieća upućuje obtuženika, da protiv osude ne može uložiti nikakav pravni liek, ali da sudbeni glavar izpituje osudu i da će osuda postati pravomoćnom, tek nakon što bude potvrđena. Zatim će pitati obtuženika, da li ima kakvih prigovora protiv osude, a ako ih ima, da ih navede. Ako bi obtuženik imao navesti dulje prigovore, izniet će ove u zapisnik jednom od častnika sudaca. Branitelju se može dozvoliti, da možebitne prigovore predloži pismeno u roku, koji mu sud odredi.

Ako bi se na glavnoj razpravi ustanovilo, da obtuženik ne podleži vojnom sudovanju, tada će sud rješenjem obustaviti postupak zbog nenadležnosti i predmet uputiti na postupak nadležnom građanskom sudu ili oblasti.

D.

OSUDA

§ 57.

Izreka osude

Osuda može biti ili osuđujuća ili oslobađajuća, ili se njome određuju mjere sigurnosti, ili se pak njome postupak obustavlja. Uz kaznu bit će prma potrebi izrečena i odluka suda i zaplienjenim predmetima obtuženika, kojima je kažnjiv čin počinjen ili koji potječu od kažnjivog čina.

Osudom se postupak obustavlja, ako se čin ne može progoniti radi zastare, radi pomanjkanja priedloga ili odustanka od priedloga ovlaštene osobe, ili radi usliedilog pomilovanja. Pristankom zastupnika obtužbe može se osudom postupak obustaviti i onda, kad su krivnja počinitelja i posljedice čina neznatne. U takvom slučaju može sudbeni glavar nakon potvrde osude postupati po § 34. st. 2.

Izreka osude ima biti po mogućnosti što kraća i sastavljena tako, da bude vojnicima lako shvatljiva, na pr.: »Obtuženik se radi predaje neprijatelju osuđuje na smrt«, ili: »Obtuženik se oslobađa« i t. d.

§ 58.

Razlozi osude

Razloge osude pismeno će sastaviti predsjedatelj vieća neposredno iza glavne razprave. Razlozi imadu biti kratki i sastavljeni u obliku vojnicima lako razumljivom. Pravna razlaganja ograničit će se što je najviše moguće.

Razlozi osuđujuće osude sadržavat će dokazne činjenice, iz kojih proizlaze zakonska obilježja samog kažnjivog čina, kao i zakonske propise, po kojima je kazna ili mjera sigurnosti izrečena. Nadalje će se navesti, radi čega je sud neku činjenicu uzeo dokazanom.

Ako je sud ustanovio takve okolnosti, koje po zakonu izključuju krivnju, ili izključuju, ukidaju, umanjuju ili povećavaju kažnjivost obtuženikovu ili izključuju progon, ili ako protivno priedlogu, stavljenom na glavnoj razpravi, sud nije ovakve okolnosti uvažio, onda će se i na to u razlozima osvrnuti.

U razlozima će se nadalje navesti, koje je olakotne ili otegotne okolnosti sud našao i koji su razlozi inače utjecali na odmjeravanje kazne.

Kod oslobađajuće osude mora biti u razlozima vidljivo, iz kojih je činjeničnih ili pravnih razloga obtuženik oslobođen. Ako se na glavnoj razpravi utvrdi, da obtuženik nije kriv ili da protiv njega više ne postoji nikakva temeljita sumnja, navest će se to u razlozima.

Osuda s razlozima bezodvlačno će se nakon glavne razprave, podpisana po predsjedatelju vieća, priložiti spisima, i što prije, po mogućnosti po zastupniku obtužbe, priobćiti sudbenom glavaru.

E.

ZAPISNIK O GLAVNOJ RAZPRAVI

§ 59.

O glavnoj razpravi vodi se zapisnik, koji podpisuju predsjedatelj vieća i perovođa.

U uvodu zapisnika naznačuje se sud, mjesto, dan, mjesec i godina razprave, ime i prezime presjedatelja vieća, prisjednika i perovođe, zastupnika obtužbe, obtuženika i branitelja, ako ga bude, zatim kažnjivi čin, da li je razprava javna ili je javnost izključena, da li je slušateljima naloženo, da čuvaju kao tajnu ono, što saznaju na razpravi, da li je obtuženik na slobodi ili u pritvoru.

Zapisnik mora sadržati tok i glavni sadržaj razprave, osobito, da su i koji obtuženici, svjedoci i vještaci preslušani ili suočeni, kao i bitni sadržaj njihovih izkaza, da li su vještaci i svjedoci zaprisegnuti, i ako nisu, zašto nisu, da li je i kakav je očevid izvršen, kakve su izprave i drugi spisi pročitani, kao i sve priedloge

stranaka u toku razprave i odluke, koje je o tim priedlozima donio sud.

U zapisnik mora biti ubilježena i izreka osude.

3. DIO
O POTVRDI OSUDE I O OVRSI KAZNE

§ 60.

Nedopustivost pravnog lieka

Sve odluke (rješenja, naredbe, odluke i osude), donesene po ovoj zakonskoj odredbi, ne mogu se pobijati nikakvim pravnim liekom.

A.
PREIZPITIVANJE OSUDE

§ 61.

Potvrda ili ukidanje osude

Osude vojnih sudova podleže preizpitivanju sudbenog glavara ili višeg sudbenog glavara. Nakon preizpitivanja sudbeni glavar ili viši sudbeni glavar potvrđuje ili ukida osudu. Od ovog preizpitivanja izuzete su osude priekog suda, kojima je izrečena smrtna kazna, ako su proglašene odmah ovršivima (§ 8. st. 5.).

Kad osudu potvrdi sudbeni glavar ili viši sudbeni glavar, postaje ona pravomoćna i ovršiva.

§ 62.

Nadležnost sudbenog glavara za potvrdu osude

Ako obtuženik ili ako od više suobtuženika nijedan nije častnik, sudbeni je glavar nadležan potvrđivati osude, kojima je izrečeno:

a) oslobođenje;
b) kazna zatvora ili strogog zatvora do 5 godina;
c) novčana kazna;
d) sporedne kazne;
e) zapljena predmeta;
f) odredba o mjerama sigurnosti.

Osudu, koja se odnosi na jednog obtuženika, može sudbeni glavar potvrditi samo u cielosti. Osudu, koja se odnosi na dva ili više obtuženika, može sudbeni glavar potvrditi i samo glede pojedinih obtuženika.

Sudbeni je glavar izuzetno nadležan potvrditi osude, kojima je izrečena smrtna kazna samo onda, ako odgađanje ovrhe smrtne kazne prema njegovoj savjestnoj ocjeni iz vojnih razloga nije dopustivo.

§ 63.

Nadležnost višeg sudbenog glavara za potvrdu osude

Viši sudbeni glavar nadležan je potvrditi osudu u svim slučajevima, u kojima prema § 62. za potvrdu nije nadležan sudbeni glavar, nadalje:

a) ako se sudbeni glavar ne posluži svojim pravom potvrde osude;

b) ako si je viši sudbeni glavar izričitom izjavom, danom sudbenom glavaru, pridržao pravo potvrde osude.

Izjavu o takvom pridržavanju prava prema st. 1. sl. b) može viši sudbeni glavar dati samo za stanoviti pojedini slučaj ili u uobće za stanovite kažnjive čine ili stanovite vrste kažnjivih čina ili za stanovite vrste osuda. Pridržavanje prava potvrde za sve osude, koje budu izrečene, nije dopustivo.

Viši sudbeni glavar može osudu i samo djelomično potvrditi (na pr. izreku o krivnji za sve ili za neke od više obtuženika, za sve ili za neke kažnjive čine).

§ 64.

Nadležnost za ukidanje

Samo viši sudbeni glavar nadležan je za ukidanje osude.

Viši sudbeni glavar može osudu u cielosti ili samo djelomično ukinuti(na pr. izreku o kazni glede pojedinih kažnjivih čina ili izreku o kazni za neke od više obtuženika). Djelomično ukinuće može usliediti samo savezno s djelomičnom potvrdom osude (§ 63. st. 3.).

§ 65.

Pravo ublaživanja

Zapovjednik, koji je nadležan za potvrdu osude, može ujedno, donoseći odluku o potvrdi, osudu i ublažiti, ako za to prema njegovoj savjestnoj ocjeni postoje važni razlozi. Razlozi ublaživanja naznačit će se u spisu.

Kazna može biti ublažena u vrsti i u mjeri na onu kaznu, koja se po zakonu može izreći za najblaži takav slučaj. Smrtna kazna se ne može ublažiti.

§ 66.

Lišenje čina pri potvrdi osude

Pri potvrdi osude na lišenje slobode može zapovjednik, koji potvrđuje osudu, kao sporednu stegovnu kaznu izreći kod momčadi višeg čina (desetnika i razvodnika ili ovima jednakih činova) lišenje odnosno sniženje čina. Odluku o tome može on prepustiti stegovnom predpostavljeniku obtuženika, koji imade pravo promaknuća u te činove.

§ 67.

Zabrana potvrde u slučaju povrede temeljnih načela postupka

Osuda ne smije biti potvrđena, ako je povrieđen koji od propisa, označenih u § 19. st. 2. toč. 1. do 3.

§ 68.

Nadopuna dokaznog postupka

Zapovjednik, koji je nadležan za potvrdu osude, može prije donošenja svoje odluke narediti nadopunu dokaznog postupka.

§ 69.

Pravno mišljenje o osudi

Zapovjednik, koji je nadležan za potvrdu osude, može prije svoje odluke zatražiti od častnika sudca pismeno pravno mišljenje o osudi. Ovo je osobito potrebno, ako predsjedatelj vieća nije bio častnik, osposobljen za sudačko zvanje. O osudama zemaljskog ratnog suda ne može se tražiti pravno mišljenje.

Pravno mišljenje ne smije se tražiti od onoga, koji je na glavnoj razpravi sudjelovao kao sudac, kao zastupnik obtužbe ili kao branitelj. Iz pravnog mišljenja mora biti vidljivo, da li se predlaže potvrda ili podpuno odnosno djelomično ukidanje osude. U slučaju, ako je na kažnjiv čin neizravno primienjen koji zakonski propis, ili ako koji zakonski propis nije uobće primienjen, ali bi se kod pravilne primjene zakona došlo do jednakog posljedka, koji bi se imao odobriti, tada se pravnim mišljenjem neće predlagati ukidanje osude.

U slučaju, ako u pravnom mišljenju bude iznesena temeljna sumnja u zakonitost osude i u pogledu usta-

novljenja činjeničnog stanja ili u pogledu zakonitosti odmjerenja kazne, sudbeni će glavar zatražiti odluku višeg sudbenog glavara.

§ 70.

Predlaganje osude višem sudbenom glavaru

Ako sudbeni glavar ne može ili ne će osudu potvrditi, on će je sa svim spisima predložiti višem sudbenom glavaru na odluku. Sudbeni će glavar u tom slučaju dati pismeno svoje mišljenje i priedlog glede potvrde osude i glede ovrhe kazne. Takvo mišljenje i priedlog podpisuje sam sudbeni glavar bez supodpisa častnika sudca (§ 5. st. 6.).

§ 71.

Odluka višeg sudbenog glavara

Viši sudbeni glavar odlučuje o potvrdi ili o ukidanju osude prema svojoj savjestnoj ocjeni.

Odluka o ukidanju osude ima biti obrazložena.

§ 72.

Zabilježba i priobćenje o potvrdi

Potvrda ima biti na osudi zabilježena i priobćena obtuženiku istodobno s odlukom o ovrsi kazne.

§ 73.

Postupak u slučaju ukidanja osuda

Ako osuda bude ukinuta, vratit će se spisi nadležnom sudbenom glavaru, koji će odmah narediti razpis nove glavne razprave. Viši sudbeni glavar može provedbu nove glavne razprave povjeriti kojem drugom podređenom mu ratnom sudu. Ako je ukinutu osudu donio Zemaljski ratni sud, on će sam provesti i ponovnu razpravu.

Tko je u prijašnjoj glavnoj razpravi sudjelovao kao sudac, zastupnik obtužbe ili branitelj, ne može u ponovnoj glavnoj razpravi sudjelovati kao sudac.

B.

ODLUKA O OVRSI KAZNE

§ 74.

Zapovjednik, koji potvrđuje osudu, donosi istodobno s odlukom o potvrdi osude i odluku o ovrsi kazne. Viši sudbeni glavar može prepustit sudbenom glavaru, da on donese odluku o ovrsi kazne.

Odluka o ovrsi kazne sadrži naredbu, da se osuda odmah imade ovršiti, u koliko ne bude donesena koja druga odluka, predviđena u § 75.

§ 75.

Sadržaj odluke o ovrsi kazne oduzeća slobode

U slučaju osude pripadnika oružanih snaga ili pripadnika pratnje oružanih snaga, koji su osuđeni na kaznu oduzeća slobode, može sudbeni glavar ili viši sudbeni glavar u pogledu ovrhe kazne donieti sliedeće odluke:

1. narediti ovrhu kazne u cielosti;

2. ovrhu cjelokupne kazne odgoditi do svršetka rata, da se dade prilika osuđeniku, da se pokaže vriednim ublaženja odnosno opraštanja kazne;

3. narediti ovrhu samo jednog diela kazne, a ovrhu ostatka kazne odgoditi do svršetka rata, da se pruži prilika osuđeniku, da se pokaže vriednim ublaženja odnosno opraštanja kazne;

4. ovrhu kazne odgoditi do svršetka rata, a osuđenika predati na čuvanje u vojno-kažnjenički logor.

Odgoda ovrhe kazne prema st. 1. toč. 2. i 3. u svrhu davanja prilike osuđeniku, da se pokaže vriednim ublaženja odnosno opraštanja kazne, dozvolit će se u pravilu samo osuđenicima, sposobnima za službu na bojištu, kod kojih se može predpostaviti, da će biti spremni, da svoju pogriešku osobitim zalaganjem i osobitom hrabrošću na bojištu opet poprave. Ovo odgađanje primienit će se samo onda, ako osuđenik može biti što prije odaslan na bojište.

U slučaju st. 1. toč. 1. i 3., ako cjelokupna kazna ili dio kazne, koja se ima ovršiti, iznosi najmanje 6 mjeseci, tada će se kod osuđenika, sposobnih za službu na bojištu, koji su pripadnici oružanih snaga, odrediti, da se ova kazna ovrši u kažnjeničkom odjelu, koji se nalazi na kojem bojištu.

U vojno- kažnjenički logor upućivat će se prema st. 1. toč. 4.:

a) osuđeni pripadnici oružanih snaga, koji predstavljaju predvidivo nepopravljive osobe ili koji pristaju uz načela, neprijateljska oružanoj snazi, ili koji su već više puta težko kažnjeni i tome slično;

b) mužki pripadnici pratnje oružanih snaga tada, ako postoji sumnja, da su oni kažnjivi čin počinili u namjeri, da se izdržavanjem kazne oslobode službe u oružanim snagama.

Odluka o ovrsi kazne prema st. 1 toč. 4. može se iz važnih razloga naknadno izmieniti. Ako si nije zapovjednik, koji potvrđuje osudu, izričito pridržao pravo izmjene odluke o ovrsi kazne, tada je za naknadnu izmjenu ove odluke nadležan onaj sudbeni glavar, pod čijom se vlašću bude osuđenik nalazio, a ako više ne podpada vojnoj sudbenosti, tada je za izmjenu nadležan onaj sudbeni glavar, čijoj sudbenosti

podleži popunitbeno zapovjedničtvo mjesta stalnog stanovanja osuđenikova, a po potrebi njegova boravišta.

4. DIO

OVRHA KAZNE

§ 76.

Temeljna načela

Osuda će se ovršiti na način, kako je naređeno u odluci o potvrdi i ovrsi kazne, a kaznene odredbe prema njihovu sadržaju. Nije potrebna posebna potvrda, da je osuda i ovršiva.

Ako se pojave dvojbe u tumačenju osude ili kaznene odredbe glede izračunavanja kazne, dopustivosti ovrhe ili načina ovrhe, izhodit će se odluka sudbenog glavara, koja je onda mjerodavna.

Kazna se ima ovršiti na temelju ovjerovljenog priepisa izreke osude i odluke o potvrdi i o ovrsi kazne, ili na temelju ovjerovljenog priepisa kaznene odredbe.

Ako se utvrdi, da je osudu potvrdio nenadležni sudbeni glavar, onda se osuda najprije ima predložiti na potvrdu nadležnom sudbenom glavaru.

Za pravilnu ovrhu, kao i za nadzor nad ovrhom kazne, odgovoran je častnik sudac.

§ 77.

Ovrha smrtne kazne

Kazna smrti izvršuje se strieljanjem.

Kazna smrti ne smije se ovršiti nad duševno bolestnima, dok ovo stanje traje, a nad trudnim ženama, dok ne prođe 3 mjeseca od porođaja.

Kazna smrti imade se ovršiti odmah, čim osuda postane ovršiva, osim u slučaju § 89.

Sudbeni glavar, a kod osuda priekog ratnoga suda, koje su proglašene odmah ovršivima, zapovjednik, koji je prieki ratni sud sazvao, određuje, koja će vojna jedinica osudu ovršiti i koje će vojne jedinice prisustvovati strieljanju.

Ovrhom rukovodi častnik, po mogućnosti stožerni častnik, koji bude za to određen. On naređuje, na koji će se način dovesti osuđenik na stratište i da li je potrebno, da mu budu vezane oči. On je odgovoran, da osuđenik prije ovrhe ne pobjegne. On se brine, da osuđeniku po mogućnosti bude dodieljen svećenik njegove vjeroizpoviesti.

Na stratištu pročitat će častnik sudac ili koji drugi za to određeni častnik osuđeniku izreku osude i odluku o potvrdi s naredbom o ovrsi, što će se u slučaju potrebe obaviti s pomoću tumača. Nakon što je svećeniku dana prilika, da još posljednji put utješi osuđenika, ovršuje osudu 10 momaka iz za to određene vojne jedinice, koji su postavljeni u dva reda, pet koraka udaljeni od osuđenika, na zapovied ili na mig. Častnik liečnik ustanovit će smrt osuđenika. Častnik sudac ili njegov zamjenik sastavit će o ovome zapisnik.

Iz važnih razloga, osobito kod osuda priekog ratnog suda, može se ovrha kazne ovršiti na način, koji odstupa od propisa st. 5. i 6. Potrebne naredbe za to izdaje sudbeni glavar ili zapovjednik, koji je sazvao prieki ratni sud.

Sudbeni će glavar narediti, da se ovrha smrtne kazne bezodvlačno objavi svima pripadnicima podre-

đenih mu sastava i ustanova, ukoliko se tome ne protive kakvi razlozi.

O ovrsi smrtne kazne obaviestit će se robina osuđenika i oblast njegova stalnog boravišta.

§ 78.

Ovrha kazne oduzeća slobode

Kazna oduzeća slobode, koja se ima ovršiti, počet će se ovršivati bezodvlačno nakon što nadležni zapovjednik donese odluku o potvrdi osude i o ovrsi kazne, a kazna, izrečena kaznenom odredbom, ima se ovršiti odmah, čim kaznena odredba postane pravomoćna.

Osuđenici se imaju prepratiti u za to određeni kazneni zavod s uputnicom, podpisanom po častniku sudcu. Uputnica će sadržavati ime i prezime s točnim osbnim odnosima osuđenika, te naznaku vrste i trajanje kazne, zatim ukratko naznačen čin, radi kojega je obtuženik osuđen, oznaku suda, nadnevak osude ili kaznene odredbe i odluku o potvrdi, kao i dan početka i svršetka kazne. Uputnici će se priložiti ovjerovljeni priepis izreke osude s odlukom o potvrdi osude i o ovrsi kazne ili ovjerovljeni priepis pravomoćne kaznene odredbe. Ako kazna ima trajati 6 mjeseci ili više, uputnici će se priložiti, uz prije navedeno, i ovjerovljeni priepis osude s razlozima.

Kod izračunavanja trajanja kazne, računa se dan s 24 sata, tjedan sa 7 dana, a mjeseci i godine po kalendarskom vremenu.

Vrieme kazne računa se u pravilu od dana dolazka u kazneni zavod. Častnik sudac imade zatražiti od

kaznenog zavoda, da ga ovaj izviesti o danu dolazka osuđenika u kazneni zavod i prema tome o izračunanom vremenu, kada će kazna biti ovršena. Kod osuđenika, koji se nalazi u pritvoru, računa se početak ovrhe kazne od dana, kojeg su uhićeni.

Trajanje kazne ima se računati po punim danima, bez obzira na to, kada je u toku dana, osuđenik uhićen, odnosno primljen u kazneni zavod, tako da se taj dan ima računati kao cieli dan.

Častnik sudac odgovoran je za pravilno izračunavanje vremena izdržavanja kazne.

Častnik sudac bdije i nad time, da se osuđenici, kojima je odgođena ovrha kazne u svrhu, da im se pruži prilika, da se na bojištu iztaknu, što prije upute na bojište. On imade također izpitivati, da li je i ukoliko je potrebno, da se donese naknadna odluka o izmjeni odluke o ovrsi kazne i da prema tome stavi sudbenom glavaru odgovarajuće priedloge.

5. DIO

POSTUPAK PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA

§ 79.

U postupku protiv ratnih zarobljenika imaju se primieniti posebni propisi međunarodnog sporazuma o postupku s ratnim zarobljenicima, u koliko je i država, kojoj zarobljenik pripada, pristupila tom sporazumu.

VI ODSJEK

OBNOVA POSTUPKA

A.

OBNOVA POSTUPKA NA PRIEDLOG

§ 80.

Predpostavke za obnovu postupka

Postupak, koji je dovršen pravomoćnom osudom ili pravomoćnom kaznenom odredbom, može se obnoviti, ako budu iznesene nove činjenice ili nova dokazala, koja bi sama po sebi ili u svezi s već provedenim dokazalima bila podobna:

1. prouzrokovati oslobođenje osuđenika ili obustavu postupka ili znatno ublaženje kazne;

2. prouzrokovati kažnjavanje osuđenika, koji je osudom oslobođen ili protiv kojega je postupak obustavljen, ili prouzrokovati znatno težu kaznu. Osuđenik se može pozivati samo na takve nove činjenice i nova dokazala, koja on bez svoje krivnje nije mogao predložiti u prijašnjem postupku.

Obnova postupka može se zatražiti i onda, ako je sud izrekao kaznu, koju prema primienjenim kaznenim propisima nije uobće smio izreći, ili ako je potvrđena takva osuda, koja prema propisima § 67. nije smjela biti potvrđena.

Obnova postupka može se zatražiti i onda, ako je sudac, koji je sudjelovao kod donošenja osude, u tom predmetu povriedio svoju sudačku dužnost kakvim kažnjivim činom.

Priedlog za obnovu postupka, koji se temelji na činjenici, da je sudac, koji je sudjelovao kod donošenja osude, počinio kakav kažnjivi čin, može se staviti samo onda, ako je radi toga kažnjivog čina izrečena pravomoćna osuđujuća osuda, ili ako kazneni postupak nije mogao biti pokrenut niti proveden iz drugih razloga, a ne radi pomanjkanja dokaza.

Stavljanju priedloga za obnovu postupka ne može smetati okolnost, da je kazna već ovršena, kao ni smrt osuđenika, a niti okolnost, da su prestale predpostavke, na kojima se je temeljila nadležnost vojnog suda.

§ 81.

Ovlaštenje za stavljanje priedloga

Na stavljanje priedloga o obnovi postupka ovlašteni su: sudbeni glavar, osuđenik ili po njegovu izričitom nalogu njegov branitelj.

Ako je osuđenik umro, nestao ili duševno obolio, ovlašteni su na stavljanje priedloga: njegov ženitbeni drug, njegova rodbina u izravnoj lozi, a ako ovih nema rodbina osuđenikova u pobočnoj lozi do drugog stupnja. Za nestale i za duševno oboljele ovlašten je na stavljanje takvog priedloga i njihov zakoniti zastupnik.

§ 82.

Oblik i sadržaj priedloga

Priedlog za obnovu postupka može se podnieti bilo kojem ratnom sudu, a ovaj će ga predložiti nadležnom sudu (§ 83.).

Osuđenik ili za to ovlaštene osobe (§ 81.) mogu podnieti priedlog samo pismenim podneskom, koji je pod-

pisao branitelj ili odvjetnik, ili ustmeno u zapisnik pred častnikom sudcem.

Sudbeni glavar stavlja priedlog pismeno uz supodpis častnika sudca.

U priedlogu mora biti naveden zakonski razlog za obnovu postupka, te dokazala.

§ 83.

Nadležni sud za obnovu postupka

Za donošenje odluke o dopustivosti obnove postupka protiv osuda ratnih sudova nadležan je ratni sud, čijoj sudbenosti podpada osuđenik u vrieme podnošenja priedloga za obnovu.

Ako osuđenik u vrieme podnošenja priedloga za obnovu postupka ne podleži višem vojnom sudovanju, tada je za obnovu nadležan onaj ratni sud, čijoj sudbenosti podleži popunitbeno zapovjedničtvo mjesta njegova stalnog stanovanja, a po potrebi njegova boravišta.

Zemaljski ratni sud sam odlučuje o dopustivosti obnove postupka protiv njegovih osuda.

§ 84.

Odluka o priedlogu

Čim nadležnom sudu stigne priedlog za obnovu postupka, sudbeni glavar imenuje odmah sudbeno vieće. U tom vieću ne može biti sudac onaj, koji je sudjelovao u prijašnjoj glavnoj razpravi.

O dopustivosti priedloga odlučuje bez ustmene razprave rješenjem vieće nakon saslušanja zastupnika obtužbe. Rješenje, kojim se priedlog odbija, mora biti obrazloženo.

Ako vieće uvaži priedlog, provest će odmah glavnu razpravu, ako je prisutan osuđenik i branitelj, u koliko je potonji potreban. U protivnom slučaju imade se odrediti glavna razprava u najskorije vrieme. U novoj glavnoj razpravi ne smije kao sudac učestvovati onaj, koji je sudjelovao u prijašnjoj glavnoj razpravi.

Nakon provedene nove glavne razprave prijašnja će se osuda uzdržati u krepostì ili će se ukinuti. U potonjem slučaju doniet će se druga osuda. Pobijana se osuda može uviek izmieniti, kako u korist, tako i na štetu osuđenika.

Protiv osuđenika, koji je umro, nestao, ili koji boluje od neizlječive duševne bolesti, ne će se provesti glavna razprava. Sud će bez ustmene razprave na shodan način provesti dokaze, koji mu se učine potrebnima, i donieti osudu, kojom osuđenika oslobađa, a prijašnju osudu ukida ili će rješenjem odbaciti priedlog za obnovu postupka.

B.

OBNOVA POSTUPKA UREDA RADI

§ 85.

Ako sudbeni glavar Zemaljskoga ratnog suda u sporazumu s upraviteljem Zemaljskog ratnog suda smatra, da postoje važni razlozi sumnje u izpravnost bilo koje pravomoćne osude vojnih sudova, može on narediti, da se provede nova glavna razprava. Ova naredba mora biti obrazložena.

Nova glavna razprava provest će se pred Zemaljskim ratnim sudom. Ako se pokaže uputnim, može sudbeni glavar Zemaljskog ratnog suda na priedlog upravitelja Zemaljskog ratnog suda povjeriti provedbu nove glavne razprave bilo kojem ratnom sudu.

Tko je sudjelovao u prijašnjoj glavnoj razpravi, ne može u novoj glavnoj razpravi sudjelovati kao sudac.
Nakon provedene nove glavne razprave prijašnja će se osuda uzdržati u kreposti ili će se ona ukinuti. U potonjem slučaju doniet će se druga osuda. Novo donesena osuda može se izreći kako na štetu, tako i u korist osuđenika.

VII. ODSJEK

PRAVO POMILOVANJA

§ 86.

Pravo pomilovanja pripada Poglavniku Nezavisne Države Hrvatske.

§ 87.

Postupak s molbama za pomilovanje

Molbe za pomilovanje imaju se podnieti onom ratnom sudu, koji je za osuđenika nadležan u vrieme podnašanja molbe.

Ako osuđenik u vrieme podnašanja molbe ne podleži vojnoj sudbenosti, tada će molbu za pomilovanje uzeti u rad ratni sud, čijoj sudbenosti podleži popunitbeno zapovjedničtvo mjesta stalnog stanovanja osuđenikova, a prema potrebi i njegova boravišta.

Ne će se smatrati molbama za pomilovanje takve molbe, koje su doduše označene kao molbe za pomilovanje, ali prema sadržaju su molbe za odgodu ovrhe kazne, da bi se dala prilika osuđeniku, da se na bojištu iztakne, te će se s njima postupati kao s molbama za naknadnu promjenu odluke o ovrsi kazne. O takvim molbama odlučuje prema § 75. st. 5. nadležni zapovjednik.

§ 88.

Priprema odluke o pomilovanju

Sudbeni glavar, nadležan prema § 87. st. 1. i 2., imade nakon što pribavi spise, koji se odnose na kazneni predmet, priložiti pismenoj molbi za pomilovanje svoje mišljenje. Ako se osuđenik nalazi već najmanje dva mjeseca na izdržavanju kazne, pribavit će po mogućnosti i mišljenje zapovjednika (upravitelja) kaznenog zavoda ili zapovjednika kažnjeničkog odjela ili zapovjednika kažnjeničkog logora.

Častnik sudac bezodvlačno će nakon primitka molbe za pomilovanje sastaviti izvješće, u kojem će navesti točno osobne podatke osuđenika, vrstu kazne i kažnjivi čin te kratki opis činjeničnog stanja, zatim u kojem se stanju nalazi ovrha kazne, kao i ostale činjenice, koje bi možebitno bile od bitnog utjecaja na odluku o pomilovanju.

Molba za pomilovanje, obložena s mišljenjem prema st. 1. i s izvješćem prema st. 2., te sa svim predmetnim spisima, ima se bezodvlačno predložiti višem sudbenom glavaru. Viši sudbeni glavar priložit će pismeno svoje mišljenje i dostavit će cieli spis Poglavniku na odluku.

§ 89.

Molbe za pomilovanje zadržavaju ovrhu kazne samo kod smrtnih kazna, izuzevši slučaj, označen u § 8. st. 5. i § 62. st. 3.

VIII. ODSJEK

TROŠKOVI

§ 90.

Sve troškove postupka prema ovoj zakonskoj odredbi snosi državna blagajna.

IX. ODSJEK

PRELAZNI PROPISI

§ 91.

Danom, kojeg ova zakonska odredba zadobije pravnu moć, prestaju vriediti:

1. zakon o postupku vojnih sudova u kaznenim djelima od 15. veljače 1901. sa svim promjenama i nadopunama;

2. pravilnik o radu iztražnih i sudbenih oblasti u vojnoj sili od 28. ožujka 1940.;

3. zakon o ustrojstvu vojnih sudova od 27. siečnja 1901. sa svim promjenama i nadopunama;

4. zakonska odredba o ratnim sudovima od 4. srpnja 1942. broj CXIV-1553-Z-1942 sa svim promjenama i nadopunama;

5. zakonska odredba o višem ratnom sudu od 28. kolovoza 1942. broj CCXLVI-2070-Z-1942 sa svim promjenama i nadopunama;

6. zakonska odredba o osnivanje jedinstvenih vojnih sudova od 14. travnja 1943. broj LXXVII-976-D.V.-1943.;

7. zakonska odredba o kaznenom postupku pred jedinstvenim vojnim sudovima od 14. travnja 1943. broj LXXVIII-977-D.V.-1943.;

8. zakonska odredba od 20. svibnja 1943. broj CI-1151-D.V.-1943 o promjein propisa čl. 2. zakonske odredbe o osnivanju jedinstvenih vojnih sudova pred redovitim sudovima oružanih snaga, pred ratnim sudovima i pred Višim ratnim sudom.

Propisi obćeg diela kaznenog zakonika i obćeg diela vojnog kaznenog zakona, ne će se pred vojnim sudovima primjenjivati, ukoliko su ovi propisi u protivnosti s propisima § 75. ove zakonske odredbe. Propisi §§ 27. do 33. zakona o ovrsi kazne oduzeća slobode ne će se primjenjivati za vrieme trajanja rata na osuđenike, koji u građanskim kaznenim zavodima ovršuju kaznu, na koju su osuđeni osudama vojnih sudova.

§ 92.

Danom, kojeg ova zakonska odredba zadobije pravnu moć, ukida se Vrhovni sud oružanih snaga. Kaznenopravne stvari, koje budu do toga dana zaprimljene kod Vrhovnog suda oružanih snaga, a u kojima taj sud do tog dana još nije izrekao osudu, imaju se predložiti sudbenom glavaru, nadležnom prema § 15. radi donošenja odluke o potvrdi prema §§ 61. do 72. Daljnji postupak u tim pravnim stvarima vodit će se prema propisima ove zakonske odredbe.

Kazneno-pravne stvari, koje budu do dana, kojeg ova zakonska odredba zadobije pravnu moć, zaprimljene kod sudova oružanih snaga ili kod tužitelja oružanih snaga, a u kojima sudovi oružanih snaga do tog dana ne budu još izrekli osude, imaju se razpraviti prema dosadašnjim propisima. Osude, koje su izrekli sudovi oružanih snaga, a koje do dana, kojeg ova zakonska odredba zadobije pravnu moć ne budu još pravomoćne, kao i osude, koje će ovi sudovi izreći nakon toga dana, predložit će sudovi oružanih snaga sa svim spisima sudbenom glavaru, nadležnom prema § 15., radi donošenja odluke o potvrdi po §§ 61. do 72. Daljnji postupak u tim pravnim stvarima vodit će se po propisima ove zakonske odredbe.

Ovlašćuje se ministra oružanih snaga, da naredbom spoji dva suda ili više sudova oružanih snaga u jedan sud oružanih snaga i da naredbom ustanovi dan, kojim se ukidaju pojedini sudovi oružanih snaga, i pojedina tužiteljstva oružanih snaga. Nakon proteka roka od 3 mjeseca, računajući od dana, kojeg ova zakonska odredba zadobije pravnu moć, bit će ukinuti svi sudovi oružanih snaga i sva tužiteljstva oružanih snaga. Kaznenopravne stvari, u kojima sudovi oružanih snaga niti do tog dana ne budu izrekli osude, imaju se dostaviti onom ratnom sudu, kojemu naredi ministar oružanih snaga. Daljnji postupak u ovim pravnim stvarima vodit će se prema propisima ove zakonske odredbe.

Danom, kojeg ova zakonska odredba zadobije pravnu moć, ukida se Viši ratni sud. Sve nepravomoćne osude dotadašnjih ratnih sudova imaju se predlažiti sudbenom glavaru, nadležnom prema § 15., radi donošenja odluke o potvrdi prema §§ 61. do 72. Daljnji postupak u ovim pravnim stvarima vodit će se po propisima ove zakonske odredbe.

Kaznenopravne stvari, u kojima na dan, kojeg ova zakonska odredba zadobije pravnu moć, bude u toku izvidni postupak ili predhodna ili redovna iztraga, imaju se predložiti sudbenom glavaru, nadležnom prema § 15., koji će dalje postupati prema propisima ove zakonske odredbe.

Dosadašnji jedinstveni vojni sudovi nastavit će od dana, kojeg ova zakonska odredba zadobije pravnu moć, postupak po propisima ove zakonske odredbe kao ratni sudovi.

§ 93.

Pohrana spisa

Spisi svih dosadašnjih vojnih sudova, koji će danom ukidanja pojedinih vojnih sudova biti doduše pravomoćno riešeni, ali koji se ne mogu pohraniti u pismohranu, jer se još ima ovršiti kazna ili nadzirati ovrha izrečene kazne, imaju se ustupiti onom ratnom sudu, koji će označiti Ministarstvo oružanih snaga, radi daljnjeg postupka. Ratni sudovi nastavit će rad s takvim spisima po propisima ove zakonske odredbe. Sve ostale potrebne naredbe o čuvanju i pohrani spisa svih dosadašnjih vojnih sudova izdat će ministar oružanih snaga.

§ 94.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru oružanih snaga.

§ 95.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć mjesec dana iza dana proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:
Ante Pavelić, v. r.

Broj: CXLI-1704-D.V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:
Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 27. srpnja 1943. broj 168.

ZAKONSKA ODREDBA

o promjeni i nadopuni vojnog kaznenog zakonika od 11. veljače 1930. sa svim kasnijim promjenama i nadopunama

Čl. 1.

Kod primjene propisa vojnog kaznenog zakonika od 11. veljače 1930. sa svim njegovim promjenama i nadopunama imaju se primjenjivati kazne, zapriečene za slučaj rata odnosno kazne zapriećene za slučajeve, koji se dogode na bojištu.

Čl. 2.

Kod kažnjivih čina, predviđenih u vojnom kaznenom zakoniku od 11. veljače 1930., osobito kod kažnjivih čina protiv stege ili radi kukavičluka, može se prekoračenjem za odnosni kažnjivi čin propisane kaznene stavke izreći najveća mjera zapriećene vrste kazne ili izreći vremenita ili doživotna težka tamnica ili tamnica do 20 godina ili smrtna kazna, ako se to pokazuje potrebnim za održanje stege ili sigurnosti odnosnog vojnog sastava.

Čl. 3.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć istoga dana, kojeg će zadobiti pravnu moć zakonska odredba

o ustrojstvu vojnih sudova i o postupku pred vojnim sudovima od 24. srpnja 1943. broj CXLI-1704-D. V.-1943., a primjenjivat će se na sve kažnjive čine, predviđene u vojnom kaznenom zakoniku, koji su počinjeni poslije 15. travnja 1943.*

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CXLII-1894-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 27. srpnja 1943. broj 168.

ODREDBA

U smislu § 2. st. 2. i § 15. st. 1. toč. 1. b zakonske odredbe o ustrojstvu vojnih sudova i o postupku pred vojnim sudovima od 24. srpnja 1943. broj CXLI-1704-D. V.-1943 izdajem cvu odredbu:

Čl. 1.

Dosadašnji jedinstveni vojni sudovi postaju ratni sudovi.

Osim sudova, spomenutih u stavci 1., osnivaju se u oružanim snagama ovi ratni sudovi:

1. za svaki zdrug:
2. za svaku diviziju;
3. za svaki zbor, ukoliko sastavi ili ustanove toga zbora nisu podređene nadređenom zapovjedniku, koji je i sam sudbeni glavar;
4. za svako zborno područje za sve sastave i ustanove, koji se nalaze na njegovu području, osim područja Zapovjedničtva grada Zagreba, ukoliko nisu podređene zapovjedniku, koji je i sam sudbeni glavar:
5. za Zapovjedničtvo grada Zagreba, za sve sastave i ustanove, koji se nalaze na njegovu području, ukoliko ne podleže zapovjedniku, koji je i sam sudbeni glavar.

Za bojno zrakoplovstvo i za plovne snage osniva se po jedan ratni sud. Osoblje (častnici sudci i pomoćno osoblje) jednoga od ovih ratnih sudova istodobno je i osoblje drugog ratnog suda. Ministar oružanih snaga

može za svaki od ovih sudova postaviti posebno osoblje, čim se za to pokaže potreba.

Čl. 2.

Sudbeni glavari i viši sudbeni glavari, koje sam već odredio za dosadašnje jedinstvene vojne sudove, ostaju takvima i nadalje u ratnim sudovima, koji su nastali iz dosadašnjih jedinstvenih vojnih sudova.

U ostalim ratnim sudovima određujem sudbenim glavarima:

a) za ratne sudove zdrugova — zapovjednike zdrugova;

za ratne sudove divizija — zapovjednike divizija;

za ratne sudove zborova — zapovjednike zborova:

za ratne sudove zbornog područja — zapovjednike zbornih područja;

za ratni sud Zapovjedničtva grada Zagreba — zapovjednika grada Zagreba.

b) za ratni sud bojnog zrakoplovstva — zapovjednika bojnog zrakoplovstva

za ratni sud plovnih snaga — zapovjednika plovnih snaga.

Višim sudbenim glavarima određujem:

a) za ratne sudove zdrugova, divizija i zbornih područja — zapovjednike zborova,

b) za ratne sudove zborova, za ratni sud Zapovjedničtva grada Zagreba, za ratni sud bojnog zrakoplovstva i za ratni sud plovnih snaga — ministra oružanih snaga.

Sudbenim glavarom i višim sudbenim glavarom Zemaljskoga ratnoga suda određujem ministra oružanih snaga.

Čl. 3.

Ovlasti sudbenog glavara kao i ovlasti višeg sudbenog glavara nisu vezane na osobu, nego pripadaju svakome odnosnom zapovjedniku kao takvom.

Čl. 4.

Ova odredba primjenjivat će se počevši od dana, kojega će zadobiti pravnu moć zakonska odredba o ustrojstvu vojnih sudova i o postupku pred vojnim sudovima od 24. srpnja 1943. broj CXLI-1704-D. V.-1943.*

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

Ante Pavelić, v. r.

Broj: 1893-D. V.-1943.

---

* Narodne novine od 27. srpnja 1943. broj 168.

OBJAVA

Ministarstva vanjskih poslova od 20. srpnja 1943. o ratifikaciji hrvatsko-njemačkog ugovora o izručbi od 28. veljače 1942.

Dana 28. veljače 1942. podpisali su u Zagrebu opunomoćenici Nezavisne Države Hrvatske i Njemačkog Reicha ugovor o izručbi.

Ugovor je ratificiran. Izmjena ratifikacionih povelja usliedila je u Berlinu dana 29. lipnja 1943.

Prema članku 38. stavci 2. ugovora, ugovor stupa na snagu dana 29. srpnja 1943.

Ugovor se ovime proglašuje.*

U Zagrebu, 20. srpnja 1943.

Ministar vanjskih poslova:

Dr. Mile Budak, v. r.

Broj: Pr. 2474/1943.
(Broj: 1871-D. V.-1943.)

---

* Narodne novine od 28. srpnja 1943. broj 169.

UGOVOR O IZRUČBI

između

NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE

i

NJEMAČKOG REICHA

Nezavisna Država Hrvatska i Njemački Reich sporazumjeli su se, da ugovorom urede izručbu kažnjivih osoba i pružanje ostale pravne pomoći u kaznenim stvarima.

U tu svrhu imenovali svojim opunomoćenicima:

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske

ministra pravosuđa i bogoštovlja
gospodina dra Mirka Puka

i

poslanika i opunomoćenog ministra
u ministarstvu vanjskih poslova
gospodina dra Milorada Stražnickoga,

Njemački Državni Kancelar

izvanrednog poslanika
i opunomoćenog ministra

gospodina Siegfrieda Kasche-a.

ministerialnog direktora
u ministarstvu pravosuđa Reicha

gospodina Ernesta Schäfera

i

savjetnika poslanstva — izvjestitelja
u ministarstvu vanjskih poslova

gospodina dra Alfreda Siedlera

Opunomoćenici su međusobno izmienili svoje punomoći i našli ih u redu. Oni su se složili u sliedećim odredbama:

PRVI ODSJEK

Obće odredbe

Članak 1.

Obseg pravne pomoći

(1) Ugovorne Stranke će prema sliedećim odredbama:

1. pod predpostavkom uzajamnosti jedna drugoj na zamolnicu nadležne oblasti u kaznenim stvarima svake vrste, bile one u tečaju kod sudbenih ili kod upravnih oblasti, po svojim sudovima i upravnim oblastima pružati pravnu moć tako, da će

a) izručivati i popraćivati osobe radi kaznenog progona ili radi ovrhe kazne,

b) izdavati predmete,

c) pružati ostalu pravnu pomoć, ukoliko bi se ova mogla pružiti i vlastitim oblastima;

2. jedna drugoj priobćivati pravomoćne osude njezinih državnih pripadnika.

(2) One će pružati pravnu pomoć shodnom primjenom odredaba ugovora i za postupke, u kojima se sudbene mjere sigurnosti i za popravak mogu narediti zajedno s kaznom ili bez nje, ili u kojima se već naređene takve mjere imaju ovršiti.

DRUGI ODSJEK

Izručba i propratnja

Članak 2.

Ograničenje dužnosti izručbe u osobnom pogledu

(1) Ugovorne Stranke će prema sliedećim odredbama izručivati jedna drugoj radi kaznenog progona ili radi ovrhe kazne osobe, koje se progone ili su osuđene od oblasti Stranke moliteljice zbog kažnjiva djela, a nalaze se na području zamoljene Stranke.

(2) Ova se obveza ne proteže na vlastite državne pripadnike zamoljene Stranke.

Članak 3.

Ograničenje dužnosti izručbe u stvarnom pogledu

(1) Ugovorne Stranke će dozvoliti izručbu zbog takvih djela, koja su kažnjiva prema pravu obih Stranaka, koje se ima primieniti na pojedini slučaj.

(2) Ako se traži izručba radi kaznenoga progona, ona će se dozvoliti, ako je za djelo prema pravu obih Stranaka zaprièćena najviše kazna od najmanje jedne godine kazne slobode ili teža vrsta kazne. Izručba ima usliediti i zbog pripreme i pokušaja djela, koje podleži izručbi, i zbog dioničtva svake vrste, ukoliko su priprema, pokušaj ili dioničtvo kažnjivi prema pravu obih Stranaka. Isto vriedi i za prikrivanje i pomaganje u pogledu djela, koje podleži izručbi.

(3) Ako se traži izručba radi ovrhe kazne, ona će se dozvoliti, ako postoje predpostavke iz stavaka 1. i 2., a pravomoćno izrečena kazna — u slučaju skupne kazne ova — iznosi najmanje dva mjeseca kazne slobode.

Članak 4.

Politička djela

(1) Ugovorne Stranke nisu obvezane na izručbu, ako je djelo političko ili ako je s političkim djelom povezano tako, da ga je imalo pripremiti, osigurati, prikriti ili odkloniti.

(2) Obveza izručbe ipak postoji u svim slučajevima, u kojima se djelo ukazuje kao umišljeno zločinstvo protiv života, ili u kojima je prouzrokovalo osobitu obću opasnost, ili u kojima je imalo širiti strah i stravu. Isto vriedi za pripremu takva djela, za njegov pokušaj, za svaku vrstu dioničtva u njemu i za njegovo pomaganje.

Članak 5.

Iznimke od dužnosti izručbe

Obveza izručbe ne postoji:

1. ako djelo izključivo predstavlja izvlačenje od vojne službe ili ako je kažnjivo izključivo po vojnim kaznenim zakonima:

2. ako je djelo kažnjivo izključivo po tiskovnim kaznenim zakonima;

3. ako je djelo kažnjivo izključivo po propisima o javno-pravnim daćama;

4. ako je djelo kažnjivo izključivo po propisima o gospodarenju s devizama;

5. ako je djelo kažnjivo izključivo po propisima o zabranama uvoza, izvoza ili provoza, osim ako se radi o kažnjivu uvozu, izvozu ili provozu opojnih sredstava.

Članak 6.

Daljnje iznimke od dužnosti izručbe

Obveza izručbe ne postoji:

1. ako je za djelo osnovana sudbenost zamoljene Stranke, a pretežni kazneno-pravni probitci traže, da sudbenost vrši zamoljena Stranka;

2. ako je djelo počinjeno na području zamoljene Stranke;

3. ako je djelo počinjeno na području treće države, a kazneni progon ne bi bio dopušten prema pravu zamoljene Stranke;

4. ako su oblasti zamoljene Stranke zbog djela izrekle kaznenu osudu protiv progonjenoga, ili ako je izdana kakva druga sudbena odluka, kojom se postupak stvarno završava;

5. ako bi kazneni progon ili ovrha kazne zbog djela bili nedopušteni prema pravu jedne od Ugovornih Stranaka, koje se ima primieniti na pojedini slučaj,

na primjer, jer je nastupila zastara, ili je usliedilo pomilovanje, ili jer manjka potreban kazneni priedlog.

Članak 7.

Odgoda izručbe

Ako je progonjeni od koje oblasti zamoljene Stranke kazneno-pravno stavljen pod iztragu ili osuđen zbog kojega drugoga djela, nego li je ono, koje bi imalo biti povodom izručbe, ili ako se iz drugih razloga nalazi u zatvoru, izručba se može odgoditi, dok se postupak ne dokonča, osuda ne ovrši, kazna ne bude konačno oproštena, ili dok zatvor ne bude ovršen.

Članak 8.

Privremena izručba

Ugovorne Stranke će u slučajevima članka 7. jedna drugoj privremeno izručiti radi kaznenoga progona osobe, na izručbu kojih su prema ovom ugovoru obvezane, ukoliko se probitci pravosuđa zamoljene Stranke ne protive privremenoj izručbi, Stranka moliteljica će progonjenoga na zahtjev druge Stranke bezodvlačno natrag izručiti, ali svakako nakon provedbe kaznenog progona.

Članak 9.

Stečaj zamolnica za izručbu

Ako je više država zatražilo izručbu, može zamoljena Stranka birati, kojoj će zamolnici za izručbu dati prvenstvo.

Članak 10.

Privremeni izručbeni pritvor

(1) Ugovorne Stranke će progonjenoga, čija se izručba ima zatražiti, pritvoriti još prije, nego li stigne zamolnica za izručbu, ako se to predloži uz navod osobnih odnosa progonjenoga, poglavito njegova državnog pripadničtva, kao i učina kažnjiva djela, kojim ga se tereti, poimence vremena i mjesta djela, ili ako je protiv progonjenoga uz iste navode u svrhu izručbe razpisana tjeralica u potražnom listu druge Stranke, a nadležne oblasti zamoljene Stranke na temelju zakonskih odredaba narede privremeni izručbeni pritvor. Odluka o zamolnici i čas početka privremenoga izručbenoga pritvora bezodvlačno će se priobćiti oblasti, koja ga je predložila.

(2) Za odašiljanje zamolnica za privremeni pritvor i za priobćenja o rješenju zamolnice i o času početka privremenoga izručbenog pritvora dopušta se izravan poslovni saobraćaj između oblasti, koja progoni, i između nadležne oblasti zamoljene Stranke; ovaj može usliediti pismeno, brzojavno ili putem krugovala.

(3) progonjeni se može pustiti na slobodu, ako zamolnica s prilozima, propisanima ugovorom, ne stigne vladi zamoljene Stranke, unutar roka od dva mjeseca nakon dana uhićenja.

Članak 11.

Poslovni put zamolnica za izručbu

(1) Hrvatske zamolnice za izručbu može ministarstvo pravosuđa i bogoštovlja Nezavisne Države Hrvatske i ministarstvo hrvatskog domobranstva, ukoliko se radi

o kaznenim stvarima, koje su u tečaju kod hrvatskih domobranskih sudova, uputiti izravno ministru pravosuđa Reicha (Reichminister der Justiz)

(2) Njemačke zamolnice za izručbu može ministar pravosuđa Reicha i Vrhovno vojno zapovjedničtvo (Oberkommando der Wermacht), ukoliko se radi o kaznenim stvarima, koje su u tečaju kod njemačkih vojnih sudova, uputiti izravno ministarstvu pravosuđa i bogoštovlja Nezavisne Države Hrvatske.

Članak 12.

Prilozi zamolnici za izručbu

Sa zamolnicom za izručbu valja predložiti uhitni nalog ili ovršnu kaznenu osudu nadležne oblasti Stranke moliteljice. Ovi prilozi moraju sadržavati podatke o osobnim odnosima progonjenoga, poglavito o njegovu državnom pripadničtvu, i podatke o učinu kažnjiva djela, koje ga tereti, poimence o vremenu i mjestu djela, kao i doslovni slog kaznenih odredaba, koje dolaze do primjene.

Članak 13.

Izručbeni pritvor

Ugovorne Stranke će pritvoriti ili zadržati u pritvoru progonjenoga, čija je izručba zamoljena, ako nadležne oblasti zamoljene Stranke na temelju zakonskih odredaba narede izručbeni pritvor.

Članak 14.

Izključenje izpitivanja krivnje

Ugovorne Stranke su složne u tome, da zamoljena Stranka ne će izpitvati, da li je pogonjeni sumnjiv ili kriv za kažnjivo djelo, kojim ga se tereti.

Članak 15.

Načelo posebnosti

(1) Izručeni ne smije bez pristanka zamoljene Stranke biti ni stavljen pod iztragu, kažnjen ili dalje izručen trećoj državi zbog djela, počinjena prije izručbe, za koje nije bila dozvoljena izručba, niti biti ograničen u svojoj osobnoj slobodi iz kojega drugoga pravnog razloga, koji je nastupio prije izručbe, osim ako on ne ostavi područje Stranke moliteljice za mjesec dana nakon konačnoga dovršenja kaznenoga postupka, provedenoga protiv njega, uključivši ovrhu kazne, ili ako se je u njoj povratio, pošto ga je napustio, ili ako bude od treće države ponovno izručen.

(2) Ako je izručba bila dozvoljena radi kaznenoga progona, dopuštena je drugačija pravna ocjena djela, zbog kojega je izručba dozvoljena, ako bi prema odredbama ugovora postojala obveza izručbe zbog djela i prema njegovoj pravnoj ocjeni.

(3) Ugovorne Stranke će na zamolnicu, koja se može podnieti putem, predviđenim u članku 11., pristati na iztragu, kažnjavanje ili daljnju izručbu izručenoga zbog djela, počinjena prije izručbe, zbog kojega izručba nije bila dozvoljena, ako bi prema odredbama ugovora postojala obveza izručbe zbog toga djela.

Članak 16.

Propratnja

(1) Ugovorne Stranke će propraćivati kroz svoje područje kažnjive osobe, koje treća država izručuje drugoj Stranci.

(2) Obveza propratnje ne postoji:

a) ako se izručba progonjenoga prema odredbama ugovora ne bi morala dozvoliti;

b) ako progonjenoga kazneno-pravno progoni koja oblast zamoljene Stranke, ili ako je koja oblast zamoljene Stranke iz drugih razloga protiv njega naredila pritvor.

(3) Članci 11. do 15. shodno se primjenjuju.

Članak 17.

Provedba izručbe i propratnje

(1) Ugovorne Stranke će dopremiti progonjenoga, čija se izručba ili propratnja ima provesti, na pogranično mjesto, koje se ima ugovoriti.

(2) Propratnju provode oblasti zamoljene Stranke na način, koji im se čini najprikladnijim.

TREĆI ODSJEK

Izdavanje predmeta

Članak 18.

Predmeti, koji se imaju izdavati

Ugovorne Stranke će prema sliedećim odredbama izdavati:

1. predmete, koji mogu biti od važnosti kao dokazna sredstva u kaznenom postupku.

2. predmete, koji se u kaznenom postupku imaju oduzeti ili proglasiti propalima,

3. predmete u posjedu pogonjenoga, koje je on, ili koji dionik izvan područja zamoljene Stranke, stekao kažnjivim djelom, zbog kojega je progonjen, ili koje je stekao kao naknadu za takve predmete,

4. predmete, koji su prigodom propratnje preuzeti zajedno s progonjenim.

Članak 19.

Uvjeti izdavanja

Ugovorne Stranke će ostaviti netaknutima prava trećih osoba na izdanim predmetima pa će predmete na zahtjev bezodvlačno povratiti, ako je kod predaje bio učinjen odgovarajući priuzdržaj.

Članak 20.

Iznimke od dužnosti izdavanja

(1) Obveza izdavanja ne postoji, ako u kaznenom postupku, za koji izdavanje ima usliediti, ne bi postojala obveza izručbe prema člancima 3. do 6.

(2) Obveza izdavanja odpada također, ako se kazneni postupak, za koji bi se ono imalo izvršiti, vodi protiv pripadnika zamoljene Stranke, koji se nalazi izvan područja Stranke moliteljice, ili ako zamoljena Stranka inače drži, da bi pružanje pravne pomoći moglo ugroziti njezina vrhovnička prava ili njezinu sigurnost.

Članak 21.

Odgoda izdavanja

Izdavanje se može odgoditi, ako su predmeti potrebni oblasti zamoljene Stranke u kaznenom postupku, dok se taj postupak ne dovrši, i dok odluka o predmetima ne bude ovršena.

Članak 22.

Poslovni put zamolnica za izdavanje

Zamolnice za izdavanje mogu se podnositi putem, označenim u članku 11.

Članak 23.

Zamolnice za samostalno izdavanje predmeta

Ako se izdavanje predmeta ima izvršiti bez saveza s izručbom ili propratnjom progonjenoga, ima se sa zamolnicom za izdavanje predložiti zaključak o uzapćenju, koji je izdan od nadležne oblasti Stranke moliteljice. Zamolnica ili zaključak moraju sadržavati sve bitne podatke o osobnim odnosima okrivljenika, poglavito njegovo državno pripadničtvo i njegovo sadašnje boravište, kao i o učinu kažnjiva djela, kojim ga se tereti, poimence vrieme i mjesto djela, i o stanju kaznene stvari.

Članak 24.

Provedba izdavanja

(1) Zamolnice za izdavanje rješavaju oblasti zamoljene Stranke, koje prema njezinim zakonima imaju rješavati istovrstne službene radnje u vlastitim kaznenim stvarima, u oblicima, propisanim za ove službene radnje, i s prakladnim prisilnim mjerama.

(2) Ako izdavanje ima usliediti u savezu s izručbom ili propratnjom progonjenoga, imaju se predmeti predati po mogućnosti istodobno s progonjenim.

ČETVRTI ODSJEK

Ostala pravna pomoć u kaznenim stvarima

Članak 25.

Dostave

Ugovorne Stranke će prema sliedećim odredbama dostavljati spise, koji se tiču kaznenoga postupka, napose i pozive.

Članak 26.

Pravni položaj pozvanoga

Svjedok ili vještak, koji pristupi pred oblasti Stranke moliteljice na poziv, dostavljen mu od oblasti zamoljene Stranke, ne smije se, bez obzira na svoje državno pripadničtvo, bilo progoniti ili kazniti zbog počinjena kažnjiva djela, dioničtva svake vrste, prikrivanja ili pomaganja kod kažnjiva djela, koje je predmetom iz-

trage, ili zbog kojega drugoga djela, počinjena prije odlazka pozvane osobe iz područja zamoljene Stranke, bilo ograničiti u svojoj osobnoj slobodi iz kojega drugoga pravnog razloga, koji je prije nastupio, osim ako pozvana osoba ne napusti područje Stranke moliteljice za tjedna dana iza dana, kada je odpuštena i kada je mogla odputovati.

Članak 27.

Iztražne radnje

Ugovorne Stranke će prema sliedećim odredbama preslušavati okrivljenike, svjedoke i vještake, obavljati očevid, izvršivati premetačine i uzapćenje predmeta, davati obaviesti, vršiti priobćenja iz spisa njihovim privremenim ustupom ili priepisom njihova sadržaja kao i obavljati druge iztražne radnje.

Članak 28.

Dovedba uhićenih osoba

(1) Ugovorne Stranke će jedna drugoj, ukoliko se tome ne protive probitci pravosuđa zamoljene Stranke, dovoditi osobe, koje se nalaze u zatvoru, da bi one mogle biti preslušane kao svjedoci ili da bi kao svjedoci mogle biti suočene s drugim osobama, Stranka moliteljica će dovedenu osobu na zamolbu druge Stranke, ali svakako nakon provedbe iztražne radnje, bezodvlačno natrag odvesti.

(2) Članak 26 vriedi shodno.

Članak 29.

Iznimke od dužnosti pružanja pravne pomoći

Obveza pružanja pravne pomoći prema člancima 25., 27. i 28. ne postoji, ako je predmetom kaznenoga postupka, za koji bi se ona imala pružiti, djelo:

1. za koje nije zapriećena najviša kazna od najmanje tri mjeseca kazne slobode ili teža vrsta kazne, osim ako se prema pravu obih Stranaka, koje se ima primieniti na pojedini slučaj, radi o protupravnom djelu na području kopnenoga, vodenoga ili zračnoga prometa;
2. za koje prema člancima 4., 5. ili 6. točki 5. ne bi postojala obveza izručbe;
3. za koje su oblasti zamoljene Stranke izrekle kaznenu osudu, ili za koje je izdana kakva druga sudbena odluka, kojom se postupak stvarno završava, osim ako je zamoljena Stranka zamolila provedenje kaznenoga postupka ili pristaje na provedbu kaznenoga postupka.

Članak 30.

Daljnje iznimke od dužnosti pružanja pravne pomoći

(1) Obveza pružanja pravne pomoći prema člancima 25., 27. i 28. ne postoji dalje.

a) ako se kazneni postupak, za koji bi se ona imala pružiti, vodi protiv pripadnika zamoljene Stranke, koji se nalazi izvan područja Stranke moliteljice, osim ako je prema pravu obih Stranaka, koje se ima primieniti na pojedini slučaj, radi o protu-

pravnom djelu na području kopnenoga, vodenoga ili zračnoga prometa;

b) ako zamoljena Stranka smatra, da bi pružanje pravne pomoći moglo ugroziti njezina vrhovnička prava ili njezinu sigurnost.

(2) Zamolnica za dostavu poziva može se odkloniti i onda. kad se pozvanome u slučaju njegova izostanka prieti prisilnim mjerama ili drugim štetnim posljedicama.

Članak 31.

(1) Ugovorne Stranke će jedna drugoj davati obaviesti iz kaznenoga upisnika.

(2) Obveza davanja obaviesti ne postoji, ako u kaznenom postupku, za koji bi se imala dati obaviest, ne bi postojala obveza pružanja pravne pomoći prema članku 29. toč. 2. ili rema članku 30. stavci 1.

Članak 32.

Bitni sadržaj zamolnica za pravnu pomoć

Zamolnice za pravnu pomoć prema člancima 25., 27., 28. i 31. moraju sadržavati sve bitne podatke o osobnim odnosima okrivljenika, poglavito njegovo državno pripadničtvo i njegovo sadašnje boravište, kao i o učinu kažnjiva djela, kojim ga se tereti, poimence vrieme i mjesto djela, i o stanju kaznene stvari.

Članak 33.

Poslovni put zamolnica za pravnu pomoć

(1) Zamolnice za pravnu pomoć prema člancima 25., 27., 28. i 31. mogu se podnositi u izravnom poslovnom

saobraćaju između pravosudnih i redarstvenih oblasti, koje kod toga sudjeluju.

(2) Ukoliko se radi o kaznenim stvarima, koje su u tečaju kod vojnih sudova, može ministarstvo hrvatskog domobranstva uputiti hrvatske zamolnice izravno ministru pravosuđa Reicha, a vrhovno vojno zapovjedničtvo njemačke zamolnice izravno ministarstvu pravosuđa i bogoštovlja Nezavisne Države Hrvatske.

Članak 34.

Provedba pravne pomoći

Ugovorne Stranke dat će zamolnice za pravnu pomoć prema člancima 25., 27., 28. i 31. na rješavanje oblastima, koje u pojedinom slučaju prema svojim zakonima imaju rješavati istovrstne službene radnje u vlastitim kaznenim stvarima, u oblicima, propisanim za ove službene radnje, i s prikladnim prisilnim mjerama.

PETI ODSJEK

Priobćivanje osuda

Članak 35.

(1) Ugovorne Stranke će jedna drugoj priobćiti pravomoćne osude, kojima je izrečena kazna od oblasti jedne Stranke protiv pripadnika druge Stranke, i koje se prema propisima Stranke, oblasti koje su je izrekle moraju upisati u kazneni upisnik, osim ako se radi o osudama zbog političkih djela.

(2) Priobćivanje se vrši tako, da se pošalje priepis odluke ili obaviesti, koja se dostavlja kaznenom upis-

niku. Izmjena se vrši preko ministarstva pravosuđa i bogoštovlja Nezavisne Države Hrvatske i preko ministra pravosuđa Reicha, a biva u vremenskim razmacima od tri mjeseca.

ŠESTI ODSJEK

Zaključne odredbe

Članak 36.

Troškovi pravne pomoći

(1) Stranka moliteljica ne će naknađivati troškove, koji su nastali oblastima zamoljene Stranke izpitivanjem zamolnica i pružanjem pravne pomoći prema odredbama ovoga ugovora. Isto tako ne može se tražiti nikakva naknada za troškove nastale uslied vraćanja predmeta ili priobćenja osuda.

(2) Stranka moliteljica naknadit će troškove, koji nastaju povodom dovedbe osoba preko mora, povodom privremene izručbe, propratnje ili povraćaja prema članku 28., a tako i pristojbe i izdatke za vještake.

Članak 37.

Prievodi i ovjerovljenja

(1) Zamolnice za pravnu pomoć i njihovi prilozi, kao i priobćenja prema članku 35., imaju se sastaviti na službenom jeziku jedne od Ugovornih Stranaka. Ne može se tražiti, da se prilože prievodi.

(2) Zamolnice i njihovi prilozi kao i priobćenja prema članku 35. ne trebaju nikakva ovjerovljenja.

(3) Isto vriedi za spise, koji su u savezu s pružanjem pravne pomoći.

Članak 38.

Ratifikacija, stupanje na snagu i odkaz

(1) Ugovor se ima ratificirati, a izprave o ratifikaciji imaju se izmieniti što prije u Berlinu.

(2) Ugovor stupa na snagu mjesec dana nakon izmaka dana, kojega je usliedila izmjena izprava o ratifikaciji.

(3) Ugovor ostaje na snazi šest mjeseci nakon izmaka dana, kojega bude odkazan od jedne od obih Stranaka.

U vjeru toga opunomoćenici su ovaj ugovor podpisali i providjeli svojim pečatima.

Izrađeno u dvostrukom izvorniku na hrvatskom i njemačkom jeziku u Zagrebu, dne 28. veljače 1942.

Dr. Mirko Puk

Dr. Milorad Stražnicky

ZAKLJUČNI ZAPISNIK

Prigodom podpisa ugovora o izručbi između Nezavisne Države Hrvatske i Njemačkog Reicha, podpisani opunomoćenici utvrđuju u ime svojih vlada sporazumno sliedeće:

I.

Uz članak 1.:

a) »Kaznene stvari« u smislu članka 1. stavke 1. točke 1. jesu kazneni postupci pred sudbenom ili upravnom oblasti, u kojima se može izreći zbog kakva djela javna (kriminalna) kazna.

b) Ako manjka koja predpostavka potrebna po ugovoru za pružanje pravne pomoći, zamoljena će Stranka u slučaju, da se nedostatak može odmah ukloniti, dati priliku Stranci moliteljici, da zauzme svoje stanovište, prije nego li zamolnica bude odbijena. Ona joj može odrediti primjeren rok, da se pridonesu dopune.

Uz članak 2. stavku 2.:

Obveza izručbe ne postoji ni onda, ako je progonjeni stekao državno pripadničtvo zamoljene Stranke prije provedbe izručbe.

Uz članak 3.:

Obveza izručbe postoji također, ako je djelo počinjeno u uredovanju ili kod uredovanja.

Uz članak 5. toč. 1.:

Progonjeni, koji su izručeni zbog takvih kažnjivih djela, koja nisu kažnjiva izključivo po vojnim kaznenim zakonima. mogu biti osuđeni po ovim zakonima.

Uz članak 9.:

Zamoljena će se Stranka kod izbora, kojoj će zamolnici za izručbu udovoljiti, obazirati na probitke kaznenoga pravosuđa.

Uz članak 10.:

Ako zamolnica bude pogrješno dostavljena oblasti, nenadležnoj za primitak, ima je ova ureda radi dalje uputiti nadležnoj oblasti i istodobno o tom obaviestiti oblast moliteljicu.

Uz članak 15. stavku 1.:

Rok, unutar kojega je izručeni morao napustiti područje Stranke moliteljice, ne teče, dok god mu nije moguće odputovati.

Uz članak 16.:

»Propratnjom« ima se također smatrati, kada se osoba, prevozi u svrhu izručbe ili propratnje brodom ili zrakoplovom druge Stranke preko morske pučine.

Uz članak 17. stavku 1.:

Ugovorne stranke će ugovoriti, na kojim će pograničnim mjestima preuzimati ili predavati progonjene u svrhu izručbe ili propratnje.

Uz članak 19.:

S izdanim predmetima i dokazalima, kojih je povratak pridržan, ima se brižno postupati.

Uz članak 33.:

a) Ugovorne će Stranke jedna drugoj priposlati popis sudbenih i kazneno-upisničkih oblasti, nadležnih za primanje zamolnica prema člancima 25., 27., 28. i 31. ugovora.

b) Ako zamolnica bude pogrješno dostavljena oblasti, nenadležnoj za primitak, ima je ova ureda radi dalje uputiti nadležnoj oblasti i istodobno o tom obaviestiti oblast moliteljicu.

Uz članak 34.:

Kad je udovoljeno zamolnici za dostavu, izdat će se Stranci moliteljici potvrda o dostavi sliedećega sadržaja:

POTVRDA O DOSTAVI

.... (Ima se navesti: poziv, osuda i t. d., vrsta dostavljenoga spisa) dostavlje...... je dana .... uručenjem spisa koji se ima ...... dostaviti .... (ime i prezime, zvanje i naslov naslovnika dostave) [u drugim slučajevima: .... (ime i prezime) kao .... (odnos primatelja prema naslovniku dostave) .... naslovnika dostave]* .... (mjesto), dne .... 19...... (dan, mjesec i godina).

(Službeni pečat)

Podpis uz naznaku službovnoga položaja.

---

* Ukoliko je dostava usliedila na drugi način, a ne predajom (dostavljanjem kod koje oblasti, javnom objavom), neka se navede taj način dostave.

II.

a) Pripadnici Češko-Moravskog Protektorata jesu u smislu ovoga ugovora njemački državni pripadnici.

b) Ukoliko poduzete mjere sudova i ostalih oblasti, napose njihove odluke, utječu prema odredbama ovoga ugovora na saobraćaj izručbe i ostale pravne pomoći, izjednačeni su sudovi i ostale oblasti Češko-Moravskoga Protektorata s njemačkim sudovima i ostalim oblastima.

III.

Ako jedna od Ugovornih Stranaka ima povoda, da pokrene povedenje kaznenoga postupka kod druge Stranke, može ministarstvo pravosuđa i bogoštovlja Nezavisne Države Hrvatske uputiti hrvatske zamolnice izravno ministru pravosuđa Reicha, a njemački ministar Reicha njemačke zamolnice izravno ministarstvu pravosuđa i bogoštovlja Nezavisne Države Hrvatske. Shodno vriedi članak 37.

IV.

Ministarstvo pravosuđa i bogoštovlja Nezavisne Države Hrvatske i ministarstvo pravosuđa Reicha ugovorit će prema potrebi izravnim sporazumievanjem sastanke svojih zastupnika, da se osigura jedinstvena provedba ugovora, te da se odstrane potežkoće, koje bi se možda pojavile kod njegove provedbe. Ukoliko se pitanjima, koja se imaju razpraviti, dira u djelokrug drugih ministarstava, bit će ova ministarstva pozvana, da učestvuju u sastancima.

U vjeru toga opunomoćenici su podpisali ovaj zaključni zapisnik, koji vriedi kao bitni sastavni dio ugovora od današnjeg dana.

Izrađeno u dvostrukom izvorniku, na hrvatskom i njemačkom jeziku u Zagrebu, dne 28. veljače 1942.*

Dr. Mirko Puk

Dr. Milorad Stražnicky

Siegfried Kasche

Ernest Schäfer

Dr. Adolf Siedler

* Narodne novine od 28. srpnja 1943. broj 169., u kojem je broju odtisnut i njemački tekst ugovora.

OBJAVA

Ministarstva vanjskih poslova od 5. srpnja 1943. o ratifikaciji ugovora između Nezavisne Države Hrvatske i Carevine Bugarske o uređenju uzajamne pravne zaštite i sudbene pomoći u stvarima građanskoga i trgovačkoga prava od 18. veljače 1943.

Dana 18. veljače 1943. podpisali su u Sofiji opunomoćenici Nezavisne Države Hrvatske i Carevine Bugarske ugovor o uređenju uzajamne pravne zaštite i sudbene pomoći u stvarima građanskoga i trgovačkoga prava.

Ugovor je ratificiran. Izmjena ratifikacionih povelja usliedila je u Zagrebu dana 28. lipnja 1943.

Prema članku 51. stavci 2. sporazuma stupa ugovor na snagu dana 29. srpnja 1943.

Ugovor se ovime proglašuje.*

U Zagrebu, dne 5. srpnja 1943.

Ministar vanjskih poslova:
Dr. Mile Budak, v. r.

Broj: Pr. 2272/1943.

---

* Narodne novine od 28. srpnja 1943. broj 169.

UGOVOR

između

NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE

i

CAREVINE BUGARSKE

o uređenju uzajamne pravne zaštite i sudbene pomoći u stvarima građanskoga i trgovačkoga prava.

Nezavisna Država Hrvatska i Carevina Bugarska, želeći sklopiti ugovor o uređenju uzajamne pravne zaštite i sudbene pomoći u stvarima građanskoga i trgovačkog prava, imenovale su svojim opunomoćenicima:

POGLAVNIK

NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE

gospodina

dra Andriju Artukovića,

ministra pravosuđa i bogoštovlja

i

gospodina

dra Vladimira Židovca

izvanrednog poslanika
i opunomoćenog ministra

NJEGOVO VELIČANSTVO

CAR BUGARA:

gospodina

dra Konstantina Partova,

ministra pravosuđa,

koji su, sravnivši svoje punomoći i našavši ih u redu, ugovorili sliedeće:

PRVI DIO

Pravna zaštita

PRVA GLAVA

Sudbena zaštita

Članak 1.

1. Državni pripadnici svake od Ugovornih Stranaka uživat će na području druge Stranke u pogledu sudbene zaštite svoje osobe i svoje imovine ista prava, koja imaju tuzemci.

2. Oni će nastupati pred sudovima druge Stranke pod istim uvjetima i na isti način kao i tuzemci.

DRUGA GLAVA

Oslobođenje od osiguranja parbenih troškova

(Cautio judicatum solvi)

Članak 2.

Kada državni pripadnici jedne od Ugovornih Stranaka, koji prebivaju u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj ili u Carevini Bugarskoj, nastupaju pred sudovima druge Ugovorne Stranke kao tužitelji, molitelji ili umješači, nisu dužni osigurati parbene troškove svoga protivnika u pravnoj stvari sudbenim pologom ili na koji god

drugi način, bilo s toga razloga, što su inozemci, bilo zbog toga, što nemaju prebivališta ili boravišta u tuzemstvu.

TREĆA GLAVA

Priznavanje siromaškog prava

Članak 3.

Svaka od Ugovornih Stranaka priznavat će siromaško pravo državnim pripadnicima druge Stranke pod istim uvjetima kao i tuzemcima.

Članak 4.

1. Svjedočbu siromaštva izdaju oblasti prebivališta molitelja, a kad ovaj nema prebivališta, onda oblasti njegova boravišta.

2. Ako molitelj ne boravi na području ni jedne od Ugovornih Stranaka, svjedočbu siromaštva može izdati odnosni diplomatski ili konzularni zastupnik države molitelja.

3. Svjedočbe siromaštva, izdane na području jedne od Ugovornih Stranaka, ne treba ovjeroviti niti vidirati, ali im treba priložiti prievod.

4. Sud, koji odlučuje o molbi za priznanje siromaškoga prava, ovlašten je u granicima svoje nadležnosti izpitati svjedočbu siromaštva, odnosno preizpitati u njoj sadržane podatke i zatražiti dopunu.

Članak 5.

Kada nadležni sud prizna siromaško pravo državnom pripadniku jedne Ugovorne Stranke, pripada mu ovo pravo za sve radnje u postupku, uključivši ovršni postupak, koje se odnose na istu pravnu stvar, i koje se imaju obaviti pred sudovima druge Ugovorne Stranke.

DRUGI DIO

Sudbena pomoć

PRVA GLAVA

Obće odredbe

Članak 6.

Ugovorne Stranke se obvezuju, da će jedna drugoj uzajamno pružati sudbenu pomoć prema odredbama ovoga ugovora i prema postojećem zakonodavstvu u svojim državama.

Članak 7.

1. Zamolnica se ima sastaviti na služćuju* se preko ministarstva pravosuđa države moliteljice ministarstvu pravosuđa zamoljene države, koje će ih bezodvlačno poslati radi udovoljenja nadležnoj sudbenoj oblasti svoje države.

2. Na isti se način upućuju i sve molbe i priobćenja, koje sudbene oblasti jedne od Ugovornih Stranaka upravljaju oblastima druge Stranke prema odredbama ovoga ugovora.

---

* ?

Članak 8.

1. Zamolnica se ima sastaviti na službenom jeziku Ugovorne Stranke moliteljice. Njoj valja priložiti prievod, načinjen na službenom jeziku Ugovorne Stranke, ovjerovljen od oblasti moliteljice. Takav prievod treba načiniti i za sve spise, koji su priloženi zamolnici.

2. Kada se traži samo dostava spisa, nije potrebno priložiti njhov prievod.

3. Isto se tako ne prilažu ni prievodi spisa, koje zamoljena oblast sastavlja u svezi s udovoljenjem zamolnici za sudbenu pomoć.

Članak 9.

U zamolnici valja u kratko navesti, kakva se sudbena pomoć traži, i označiti sud, od kojega zamolnica dolazi, sud, koji joj treba udovoljiti, pravnu stvar, na koju se zamolnica odnosi, kao i ime, prezime, prebivalište ili boravište parbenih stranaka i njihov položaj u parnici.

Članak 10.

1. Sudbena oblast zamoljene države, kojoj je poslana sudbena zamolnica, dužna joj je udovoljiti uz primjenu svih sredstava, koja se primjenjuju kod udovoljenja zamolnicama, koje dolaze od sudova njezine države. Priedlogu oblasti moliteljice, da se zamoljena radnja obavi na poseban način, može se udovoljiti, ako se taj način ne protivi zakonima zamoljene države.

2. Ako oblast moliteljica to traži, treba je u najkraćem mogućem roku obaviestiti o tome, kada i gdje će

se zamoljena radnja obaviti, da joj učestnici mogu prisustvovati, ako žele.

3. Spisi o udovoljenju sudbenoj zamolnici imaju se poslati oblasti moliteljici na način, određen u čl. 7. Ako se sudbenoj zamolnici ne može odmah udovoljiti, dužna je zamoljena oblast bezodvlačno obaviestiti moliteljicu o razlozima za to.

Članak 11.

Ako oblast, zamoljena za sudbenu pomoć, nije nadležna udovoljiti zamolnici, ima je ureda radi ustupiti nadležnoj oblasti radi udovoljenja i o tom obaviestiti oblast moliteljicu.

Članak 12.

1. Zamoljena sudbena oblast može uzkratiti udovoljenje sudbenoj zamolnici:

a) kada udovoljenje zamolnici u zamoljenoj državi ne spada u nadležnost sudbene oblasti, ili

b) kada smatra, da udovoljenje zamolnici može okrnjiti vrhovničtvo ili sigurnost zamoljene države.

2. U tim slučajevima zamoljena oblast vraća spise oblasti moliteljici na način, određen u članku 7., priobćujući joj i razloge uzkrate.

Članak 13.

1. Dostava sudbenih spisa, izvansudbenih spisa i poziva kao i sastavljanje različitih spisa o dostavi ili o udovoljenju sudbenim zamolnicama biva bezplatno.

2. Troškove za svjedoke, vještake i druge, nastale prigodom udovoljenja sudbenoj zamolnici, dužna je naknaditi stranka, zanimana u pravnoj stvari, a moraju se uplatiti unapried. Zamoljena oblast može tražiti od oblasti moliteljice, da se u primjerenom roku nadopuni polog za ove troškove.

Članak 14.

Privatne izprave i sudbeni spisi, priloženi zamolnicama za sudbenu pomoć, oslobađaju se od biljegovine, carine, pristojbi i drugih dažbina u zamoljenoj državi.

DRUGA GLAVA

Način dostave sudbenih i izvansudbenih spisa.

Članak 15.

Dostavu sudbenih i izvansudbenih spisa obavlja nadležna oblast zamoljene Ugovorne Stranke. Kad su spisi, koji se imaju dostaviti, sastavljeni na jeziku zamoljene Ugovorne Stranke, ili kad im je priložen ovjerovljen prievod na tome jeziku, dostava se ima izvršiti na način, predviđen u zakonima zamoljene države, ili na način, koji navede oblast moliteljica, ako se tomu ne protive zakoni zamoljene države. U protivnom se slučaju nadležna oblast može ograničiti na to, da spise preda izravno osobi, za koju su određeni, ukoliko ih je ova voljna primiti.

Članak 16.

Spise u stvarima parbene sudbenosti treba uputiti zamoljenoj oblasti najmanje tri mjeseca prije dana, određenoga za razpravu pravne stvari. Posljednja po-

duzima potrebne mjere, da oblast moliteljica primi spise i dostavnice najmanje petnaest dana prije razprave pravne stvari.

Članak 17.

Dostava se dokazuje podpisom primatelja, ovjerovljenim od pisarnice suda, koji je obavio dostavu, ili potvrdom toga suda, kojom se potvrđuje komu, kada i na kakav je način dostava obavljena.

Članak 18.

Svaka od Ugovornih Stranaka može obavljati dostave izravno svojim državnim pripadnicima na području druge Ugovorne Stranke preko svojih diplomatskih ili konzuarnih zastupnika, ali bez prisile.

TREĆA GLAVA

Uzajamna ovršivost ovršnih naslova

Članak 19.

1. Svaka se Ugovorna Stranka obvezuje, da će na svojem području dozvoliti i provesti ovrhu na temelju pravomoćnih sudbenih odluka druge Ugovorne Stranke, uključivši i odluke, izdane na temelju mjenica, papira na naredbu i čekova, kao i nagodba, sklopljenih pred sudovima, koje se odnose na imovinsko-pravne zahtjeve u prieporima građanskoga ili trgovačkoga prava.

2. Pred sudbenim odlukama u smislu predhodne stavke imaju se razumievati ne samo odluke i zaključci građanskih sudova, nego i odluke i zaključci mjestnih sudova i posebnih sudova, uređenih na temelju zakona, kao i kaznenih sudova u pogledu građansko-pravnih zahtjeva oštećenika.

3. Ovršiti se imaju i odluke i zaključci, kojima se dosuđuju parbeni troškovi.

Članak 20.

1. Ovrha na temelju ovršnih naslova, spomenutih u čl. 19. može se dozvoliti i provesti:

a) ako je sudbena odluka postala pravomoćnom i ovršivom prema zakonima države, gdje je izdana, i

b) ako je sud, koji je izdao odluku, nadležan riešiti priepor. Smatra se, da je taj sud nadležan, kad bi prema zakonima zamoljene države priepor mogao riešiti koji sud druge Ugovorne Stranke.

2. Smatra se, da nadležnost uviek postoji u ovim slučajevima:

a) kada se radi o tužbi, koju je podigao imalac mjenice, papira na naredbu ili čeka proti osobi, obvezanoj iz njih, ako je rješavao sud mjesta, koje se prema zakonima toga suda smatra mjestom plaćanja;

b) kada je o protutužbi rješavao sud, kojemu je bila podnesena prva tužba, prema zakonima, koji tamo vriede;

c) kada su se stranke unapried pismeno sporazumjele o nadležnosti suda, koji je riešio pravnu stvar.

Članak 21.

Ovrha na temelju sudbenih odluka, spomenutih u čl. 19., nema se dozvoliti:

a) ako odluka sadržava odredbe, koje se protive dobrim običajima ili javnom poredku Ugovorne Stranke, na području koje se ovrha ima provesti;

b) ako se ima ovršnim putem izvršiti djelo, koje prema zakonima Ugovorne Stranke, na području koje se ovrha traži, nije dopušteno, ili koje ne može biti predmetom ovrhe;

c) ako se tuženik nije upustio u postupak o pravnoj stvari, a tužba, pozivi ili obaviesti nisu pravodobno dostavljeni njemu ili osobi, koju je on za to opunomoćio, ili su mu dostavljeni samo jednom dostavom, ili u inozemstvu načinom, koji nije predviđen u odnosnom ugovoru o uzajamnoj pravnoj pomoći, odnosno načinom, predviđenim u čl. 18.;

d) ako je nadležnost presudnoga suda bila osnovana samo s obzirom na imovinu (§ 97. hrvatskoga građanskog parbenog postupnika, članak 54. bugarskoga zakona o građanskom sudbenom postupku);

e) ako su u odluci u stvari državnoga pripadnika one Ugovorne Stranke, na području koje se odluka ima ovršiti, na njegovu štetu kod prosuđivanja djelatne sposobnosti ili zakonskoga zastupanja ili obiteljsko-pravnoga ili nasljedno-pravnoga odnosa, mjerodavnoga za presuđeni zahtjev, ili kod utvrđenja dana čije smrti, mjerodavnoga za taj zahtjev, primienjeni drugi zakoni, a ne oni, koji bi se imali primieniti prema pravu Stranke, na području koje se odluka ima ovršiti. Iz-

nimka je dopuštena samo onda, kada bi odluka bila osnovana, ako bi se ovi zakoni i primienili.

Članak 22.

Ovrha na temelju sudbenih odluka, spomenutih u čl. 19., dozvoljava se i provodi prema zakonima Stranke, na području koje se ima provesti, ukoliko ovaj ugovor drugačije ne određuje.

Članak 23.

1. Sud, koji je nadležan odlučiti o dozvoli ovrhe, nije vezan kod izpitivanja obstojnosti predpostavaka, navedenih u člancima 20. i 21. na činjenična utvrđenja odluke, koja se tiče tih predpostavaka.

2. Prigovori proti zahtjevima, utvrđenim u sudbenoj odluci, mogu se ostvariti kod suda, koji je nadležan odlučiti o ovršnoj molbi, samo utoliko, ukoliko ih dopuštaju zakoni države, na području koje je sudbena odluka izrečena.

Članak 24.

1. Stranka u pravnoj stvari može podnieti molbu za dozvolu ovrhe nadležnom sudu izravno ili preko odnosnog ministarstva pravosuđa.

2. Molbi valja priložiti:

a) podpun i vjerodostojan odpravak odluke zajedno s njezinim razlozima.

b) izvornik ili ovjerovljeni priepis izprava, iz kojih se vidi, da su tužba, pozivi i obaviesti, izdane u pravnoj stvari, bile pravodobno dostavljene stranci, koja

se nije upustila u parnicu (savezno s propisom članka 21. sl c);

c) svjedočbu ili potvrdu odnosnoga suda, da je priloženi priepis odluke vjerodostojan, i da je odluka postala pravomoćnom, i

d) prievod molbe i njezinih priloga na službenom jeziku Ugovorne Stranke, na području koje se ovrha ima provesti. Ovi prievodi moraju biti ovjerovljeni od suda.

Članak 25.

S pravomoćnim nagodbama, koje su sklopljene pred sudovima, spomenutim u članku 19., u stvarima ondje navedenim, ima se postupati kao i sa sudbenim odlukama.

Članak 26.

Parbene stranke imaju naknaditi sudbene troškove, nastale povodom ovrhe odluke i sudbenih nagodaba, a moraju se platiti prema zakonima države, u kojoj se ovrha provodi.

ČETVRTA GLAVA

Obavještenje o pravu, koje vriedi

Članak 27.

1. Ministarstva pravosuđa obih Ugovornih Stranaka davat će jedno drugome na molbu izravno obaviesti o pravnim propisima, koji vriede u njihovoj državi.

2. Takova molba mora sadržavati točnu oznaku zakona, kojega se priobćenje traži.

TREĆI DIO

Posebne odredbe

PRVA GLAVA

Dokazna moć i vjerodostojnost sudbenih i drugih izprava

Članak 28.

Dokazna moć javnih izprava, sastavljenih na području jedne od Ugovornih Stranaka, kao i trgovačkih knjiga, koje su vođene na tom području, prosuđuje se u postupku pred sudovima druge Ugovorne Stranke prema zakonima države, u kojoj su sastavljene. Ali one ne mogu imati veću dokaznu moć od one, koju im daju zakoni države, gdje se vodi sudbeni postupak.

Članak 29.

Izprave, sastavljene, izdane ili ovjerovljene od sudova jedne od Ugovornih Stranaka, mogu se upotriebiti pred sudovima druge Stranke bez ikakva daljnjega ovjerovljenja, ako su providene podpisom nadležnoga službenika i pečatom suda.

Članak 30.

1. Izprave, sastavljene, izdane ili ovjerovljene od središnjih ureda ili od vrhovnih oblasti jedne od Ugovornih Stranaka, navedenih u popisu, priklopljenom ovom ugovoru, ne trebaju nikakva daljnjega ovjerovljenja, da se mogu upotriebiti, kako je navedeno u

članku 28.: dosta je, da su providene podpisom nadležnoga službenika i pečatom ureda.

2. Spomenuti popis može se promieniti ili nadopuniti sporazumom obih Ugovornih Stranaka putem notifikacije, učinjene diplomatskim putem.

Članak 31.

Kada se spisi, sastavljeni ili ovjerovljeni od javnog bilježnika, imaju upotriebiti prema članku 28., moraju biti ovjerovljeni od suda.

DRUGA GLAVA

Štitničtvo i skrbničtvo

Članak 32.

Oblastima svake Ugovorne Stranke pripada štitnička i skrbnička briga nad osobom i nad cielom imovinom njezinih džavnih pripadnika.

Članak 33.

1. Kad nastane potreba, da se naredi štitničtvo ili skrbničtvo državnom pripadniku jedne od Ugovornih Stranaka, koji se nalazi na području druge Ugovorne Stranke, ili koji tamo ima svoju imovinu, ima to oblast ove Stranke bezodvlačno priobćiti nadležnoj štitničkoj (skrbničkoj) oblasti i ograničiti se samo na neodgodive naredbe, potrebne za zaštitu osobe i za osiguranje njezine imovine.

2. Nadležna oblast države, koje je štićenik (skrbljenik) državnim pripadnikom, može ove naredbe izmieniti. Ali ona može takodjer, ako je to na korist te osobe, prenieti cielo štitničtvo (skrbničtvo) ili samo pojedine štitničke (skrbničke) naredbe u pogledu osobe ili nje-

zine imovine na oblasti druge Ugovorne Stranke s njihovim pristankom.

3. U tom se slučaju oblasti zamoljene države kod svojega odlučivanja ravnaju prema svojim zakonima. Kad ove odluke postanu pravomoćne, priznavaju se na području druge Stranke. Ali ove oblasti ne mogu odlučivati o pitanjima osobnoga stanja.

TREĆA GLAVA

Posinjenje i pozakonjenje

Članak 34.

1. Posinjenje i pozakonjenje vrši se od oblasti po zakonima one Ugovorne Stranke, koje je državnim pripadnikom posinitelj odnosno otac.

2. Ali ako zakoni države, kojoj pripada osoba, koja ima biti posinjena odnosno pozakonjena, predviđaju u pogledu pristanka i potrebnih dozvola odredbe, različite od domovinskoga zakona posinitelja (otca), mora se kod posinjenja odnosno pozakonjenja udovoljiti i odredbama, predviđenima u domovinskom zakonu osobe, koja se ima posiniti odnosno pozakoniti.

3. Pravomoćne odluke (zaključci) nadležnih oblasti, navedenih u stavci 1., priznavaju se i na području druge Ugovorne Stranke.

ČETVRTA GLAVA

Pobijanje zakonitosti rođenja

Članak 35.

1. Priepori o pobijanju zakonitosti rođenja djece spadaju pred sudove one Ugovorne Stranke, koje je državnim pripadnikom otac.

2. Pravomoćne odluke ovih sudova priznaju se i na području druge Ugovorne Stranke.

PETA GLAVA

Priznavanje otčinstva nezakonite djece

Članak 36.

1. Priepori o utvrđenju otčinstva nezakonite djece spadaju pred sudove one Ugovorne Stranke, koje je državnim pripadnikom tuženik.

2. Pravomoćne odluke ovih sudova priznavaju se i na području druge Ugovorne Stranke.

ŠESTA GLAVA

Proglašenje nestalim ili mrtvim

Članak 37.

O proglašenju osobe nestalom ili mrtvom kao i o ukinuću ove odluke, odlučuju izključivo oblasti one Ugovorne Stranke i po njezinim zakonima, koje je ova osoba bila državnim pripadnikom u posljednje vrieme, kada je prema postojećim viestima još bila živa.

Članak 38.

Oblasti svake od Ugovornih Stranaka mogu prema postojećim zakonima u državi proglasiti nestalim ili mrtvim državnoga pripadnika druge Ugovorne Stranke s učinkom za pravne odnose, koji se prosuđuju prema pravu, koje postoji u državi ovih oblasti, i s učinkom u pogledu imovine, koja se nalazi na njezinu području.

SEDMA GLAVA

Nasljedstva

Članak 39.

Državni pripadnici svake Ugovorne Stranke bit će ravnopravni s tuzemcima kod ostvarenja svojega nasljednoga prava u pogledu imovine, koja se nalazi na području druge Ugovorne Stranke.

Članak 40.

Državni pripadnici jedne Ugovorne Stranke mogu slobodno razpolagati za slučaj smrti cielom svojom imovinom (pokretnom i nepokretnom), koja se nalazi na području druge Ugovorne Stranke. Oblik ove razpoložbe ili oblik njezina opoziva ravna se prema zakonima one države, na području koje je razpoložba učinjena.

Članak 41.

1. Razprava o nasljednim pravima u pogledu nepokretne imovine nasljedstva i odlučivanje o svim prieporním pitanjima, koja se na njih odnose, spada u nadležnost sudova ili oblasti one Ugovorne Stranke, na području koje se nalazi ta imovina.

2. Kada nepokretna imovina prema zakonima ove Ugovorne Stranke ostane bez nasljednika, ima pripasti ovoj istoj Stranci.

Članak 42.

Razprava o nasljednim pravima na pokretnu imovinu nasljedstva i odlučivanje o svim prieporním pitanjima, koja se na njih odnose, spada u nadležnost sudova ili oblasti one Ugovorne Stranke, koje je državnim pripadnikom bio ostavitelj u vrieme svoje smrti.

Članak 43.

Oblast, na području koje je um'ro državni pripadnik druge Ugovorne Stranke, dužna je obaviestiti o tome redovnim putem najbližega konzularnoga ili diplomat-

skoga zastupnika ove Stranke i poslati ovjerovljeni priepis smrtovnice.

Članak 44.

Nadležni sud ili oblast Ugovorne Stranke, na području koje se nalazi ostavinska imovina, koja pripada državnom pripadniku druge Ugovorne Stranke, dužna je poduzeti prema postojećim odredbama u državi potrebne mjere za osiguranje i za urednu upravu ove imovine.

Članak 45.

1. Ugovorne Stranke se uzajamno obvezuju, da će jedna drugoj izručivati pokretnu ostavinsku imovinu državnog pripadnika druge Ugovorne Stranke, koja se nalazi na njihovu području, pošto se namire ili valjano osiguraju nasljedna prava i tražbine u istoj državi, kao i tražbine države.

2. Ova se imovina ima izručiti najbližoj konzularnoj oblasti države ostavitelja.

Članak 46.

Ovim se ugovorom ne dira u javno-pravna ograničenja, kojima su podvrgnuti ostavinski predmeti u mjestu, gdje se nalaze.

OSMA GLAVA

Stečajni i nagodbeni postupak

Članak 47.

U stečajnom i nagodbenom postupku, otvorenom na području jedne od Ugovornih Stranaka, državni pripadnici druge Ugovorne Stranke, naravne i pravne osobe, uživat će ista prava, koja uživaju tuzemci.

Članak 48.

Kad se otvori stečaj nad državnim pripadnikom druge Ugovorne Stranke, treba o tom odmah obaviestiti nadležni sud njegove države. Ako ovaj sud nije poznat, ima se obaviestiti najbliža diplomatska ili konzularna oblast njegove države. Obaviještena oblast je dužna što prije obaviestiti stečajni sud, da li stečajni dužnik na području njezine države ima pokretne ili nepokretne imovine.

Članak 49.

1. Kad je bio otvoren stečaj na području jedne od Ugovornih Stranaka, treba pokretnu imovinu, koju stečajni dužnik ima na području druge Ugovorne Stranke, ako stečaj nije i tamo otvoren, osigurati, popisati i predati sudu, koji je otvorio stečaj, čim on to zatraži.

2. Od dana, kada zamoljeni sud primi ovaj zahtjev, ne može se steći nikakvo založno pravo na imovini, koja se ima predati, Ali se predaja ne može izvršiti, ako su treće osobe prije spomenutoga dana prijavile imovinsko-pravne zahtjeve na imovinu dužnika. U tim se slučajevima ima predati sudu, koji je otvorio stečaj, samo ono, što je preostalo od imovine, pošto budu podpuno namirena prava, utvrđena nadležnim putem.

3. Smatra se, da spadaju među pokretnu imovinu i tražbine, pa i onda, kada su osigurane uknjižbom prava zaloga.

Članak 50.

1. Mjere, koje treba poduzeti u pogledu pokretne imovine, koja se prema predhodnom članku ne mora

predati, kao i u pogledu cjelokupne nepokretne imovine stečajnog dužnika, spadaju u nadležnost suda one države, u području koje se ova imovina nalazi.

2. Ako se ova imovina ima prodati. višak kupovnine predat će se sudu, koji je otvorio stečaj, prema odredbama pedhodnoga članka, pošto budu namireni ovlaštenici.

ZAKLJUČNE ODREDBE

Članak 51.

Ovaj se ugovor ima ratificirati, a ratifikacione povelje imaju se što prije izmieniti u Zagrebu.

Ugovor zadobiva pravnu moć nakon mjesec dana iza izmjene ratifikacionih povelja, a ostaje u valjanosti do izmaka šest mjeseci, računajući od onoga dana, kad ga koja od Ugovornih Stranaka odkaže.

U dokaz toga opunomoćenici su podpisali i opečatili ovaj ugovor, koji je izrađen u dvostrukom izvorniku na hrvatskom i bugarskom jeziku u Sofiji dne 18 veljače 1943.*

Za Nezavisnu Državu Hrvatsku:

Dr. Andrija Artuković,

Dr. Vladimir Židovec

Za Carevinu Bugarsku:

Dr. Konstantin Partov

---

* Narodne novine od 28. srpnja 1943. broj 169.

POPIS

središnjih ureda i vrhovnih upravnih oblasti, izprave kojih prema članku 30. ugovora između Nezavisne Dr-Hrvatske i Carevine Bugarske o uređenju uzajamne pravne zaštite i sudbene pomoći u stvarima građanskoga i trgovačkog prava ne trebaju nikakva ovjerovljenja:

A. NA PODRUČJU NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE:

1. Županstvo pri Poglavniku
2. Državno vieće
3. Predsjedničtvo vlade
4. Ministarstvo vanjskih poslova
5. Ministarstvo vanjskih poslova*
6. Ministarstvo unutarnjih poslova
7. Ministarstvo pravosuđa i bogoštovlja
8. Ministarstvo državne riznice
9. Ministarstvo narodne prosvjete
10. Ministarstvo narodnog gospodarstva
11. Ministarstvo prometa

B. NA PODRUČJU CAREVINE BUGARSKE:

1. Pisarnica bugarskog carskog dvora.
2. Pisarnica Narodnog Sobranja.
3. Pisarnica Ministarskog vieća.
4. Vrhovni računarski dvor.
5. Ministarstvo vanjskih poslova i bogoštovlja
6. Sv. Sinod bugarske crkve.

---

* ?

7. Ministarstvo unutrašnjih poslova i narodnog zdravlja.
8. Redarstveno ravnateljstvo.
9. Glavno ravnateljstvo narodnog zdravlja.
10. Ministarstvo narodne prosvjete.
11. Državno sveučilište u Sofiji.
12. Ministarstvo državne riznice.
13. Ravnateljstvo državnih dugova.
14.*Bugarska poljodjelska i kooperativna banka.
16. Ministarstvo pravosuđa.
17. Ministarstvo vojske.
18. Ministarstvo trgovine, obrta i rada.
19. Glavno ravnateljstvo statistike.
20. Ministarstvo poljodjelstva i državnih dobara.
21. Ravnateljstvo radničkih poljodjelskih gospodarstava.
22. Ministarstvo javnih zgrada, cesta i građevina.
23. Glavno ravnnateljstvo javnih zgrada, cesta i građevina.
24. Glavno ravnateljstvo radne službe.
25. Ministarstvo željeznica, pošta, brzojava i brzoglasa.
26. Glavno ravnateljstvo željeznica i pristaništa.
27. Glavno ravnateljtsvo pošta, brzojava i brzoglasa.
28. Ravnateljstvo zrakoplovstva.
29. Ravnateljstvo vodnog prometa.**

---

* točka 15 (?)

** Narodne novine od 28. srpnja 1943. broj 169., u kojem broju je odtisnut i bugarski tekst ugovora.

NAREDBA

ministra pravosuđa i bogoštovlja od 12. srpnja 1943. broj 33634-1943 o privremenom premještenju sjedišta Kotarskog suda u Vrlici u Sinj

Na temelju § 4. stavke 5. zakona o uređenju redovnih sudova od 18. siečnja 1929., nadopunjenog zakonskom odredbom od 20. srpnja 1942. broj CCIII-1763-Z-1942, propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Sjedište Kotarskog suda u Vrlici premješta se privremeno u Sinj.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 12. srpnja 1943.

Ministar pravosudja i bogoštovlja:

Dr. Jozo Dumandžić, v. r.

(Broj: 1901-D.V.-1943)

* Narodne novine od 28. srpnja 1943. broj 169.

NAREDBA

ministra pravosuđa i bogoštovlja od 12. srpnja 1943. broj 35358-1943-I-116-1942, kojom se na temelju § 4. stavke 5. zakona o uređenju redovnih sudova od 18. siečnja 1929., nadopunjenog zakonskom odredbom od 20. srpnja 1942. broj CCIII-1763-Z-1942 (Narodne novine od 21. srpnja 1942. broj 161), preinačuje naredba ministra pravosuđa i bogoštovlja od 22. rujna 1942. broj 22 67-Z-1942 o privremenom premještaju Kotarskog suda u Kozarcu u Priedor

§ 1.

Kotarski sud u Kozarcu vraća se iz privremenog sjedišta u Priedoru u svoje stalno sjedište u Kozarac.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 12. srpnja 1943.

Ministar pravosudja i bogoštovlja:
Dr. Jozo Dumandžić, v. r.

Broj: 1859-D.V.-1943.

---

* Narodne novine od 28. srpnja 1943. broj 169.

ZAKONSKA ODREDBA

o promjeni zakonske odredbe od 27. prosinca 1941. broj CDLXII-2166-Z-1941 o osnutku reda i kolajne krune kralja Zvonimira

§ 1.

Briše se § 4., a §§ 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11. i 12. postaju §§ 4. odnosno 5., 6., 7., 8., 9., 10. i 11.

§ 2.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:
Ante Pavelić, v. r.

Broj: CXLVI-1739-D.V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:
Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

ZAKONSKA ODREDBA

o nadzoru nad upotrebom novčanih i stvarnih sredstava oružanih snaga

§ 1.

Za izpitivanje zakonitosti i pravilnosti upravljanja i upotrebe novčanih i stvarnih sredstava, kojima razpolažu Ministarstvo oružanih snaga, zapovjedničtva pojedinih postrojbi oružanih snaga, te zavodi i ustanove oružanih snaga ustanovljuju se u Ministarstvu oružanih snaga nadzorni odsjek i nadzorno vieće.

Nadzorni odjek je sastavni dio obskrbnog (intendantskog) odjela Ministarstva oružanih snaga, a nadzorno vieće je posebna ustanova tog ministarstva.

§ 2.

Na čelu nadzornog odsjeka stoji nadstojnik, kojeg postavla ministar oružanih snaga.

Podjela nadzornog odsjeka na pododsjeke, djelokrug ovih, razpodjela poslova u njima i ustanovljenje broja i vrste osoblja u nadzornom odsjeku i u područnim mu pododsjecima vrši se naredbom ministra oružanih snaga.

§ 3.

Nadzorno vieće sačinjavaju predsjednik, tri viećnika i perovođa.

Služba predsjednika, viećnika i perovođe nadzornog vieća je redovita.

Predsjednika i viećnike imenuje, a zamjenike viećnika postavlja Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske na priedlog ministra oružanih snaga.

Za predsjednika nadzornog vieća mogu biti imenovani viši stožerni častnici obskrbne (intendantske) struke, koji su u činovima stožernog častnika stvarno proveli najmanje deset godina.

Za viećnike odnosno za zamjenike viećnika nadzornog vieća mogu biti imenovani odnosno postavljeni: jedan viši stožerni častnik, pripadnik jedne vrste oružja oružanih snaga, koji je u četnoj službi kao stožerni častnik stvarno proveo najmanje pet godina; jedan viši stožerni častnik, pripadnik obskrbne (intendantske) struke, i jedan viši stožerni častnik, pripadnik pravosudne struke, koji su u odnosnoj truci kao stožerni častnici stvarno proveli najmanje pet godina.

Perovođu postavlja ministar oružanih snaga između satnika ili nadsatnika pravosudne struke ili između činovnika odgovarajućeg činovnog razreda pravosudne struke oružanih snaga.

Odsutnog odnosno spriečenog predsjednika nadzornog vieća zamjenjuje po činoredu najviši viećnik, a odsutnog odnosno spriečenog viećnika postavljeni zamjenik.

Zamjenici viećnika nadzornog vieća vrše službu zamjenika viećnika uz redovnu službu.

§ 4.

Predsjednik, viećnici i zamjenici viećnika nadzornog vieća, kada stupaju u službu polažu pred ministrom oružanih snaga sliedeću prisegu: »Prisižem Bogu Svemogućemu, da ću Nezavisnoj Državi Hrvatskoj i Poglavniku Nezavisne Države Hrvatske kao predstavniku njezina vrhovničtva biti vjeran, da ću ustavne odredbe

i zakone poštivati, da ću svoju dužnost točno i savjestno vršiti, i da ću se u mojem službenom radu držati jedino zakona. Tako mi Bog pomogao!«.

§ 5.

Nadzorno vieće rješava sve predmete svoje nadležnosti zaključcima, koji se donose na sjednicama, kojima predsjedava predsjednik odnosno zamjenik predsjednika nadzornog vieća, svi viećnici odnosno zamjenici viećnika nadzornog vieća i perovođa. Zaključci se donose većinom glasova. U slučaju jednake podjele glasova, zaključkom sjednice smatra se onaj zaključak, za koji je glasovao predsjedatelj vieća. Perovođa nema pravo glasa.

§ 6.

U djelokrug nadzornog odsjeka spada: izpitivanje upravljanja i upotrebe svih novčanih i stvarnih sredstava, kojima razpolažu sva računodavna tiela; izravni nadzor nad cjelokupnim računsko - gospodarstvenim poslovanjem pojedinih organa Ministarstva oružanih snaga, svih računodavnih tiela, zavoda i ustanova oružanih snaga, kao i zavoda i ustanova pod upravom Ministarstva oružanih snaga; odlučivanje povodom prigovora proti rješenjima područnih računodavnih tiela, izdanih u stvarima, koje se odnose na novčana primanja pripadnika oružanih snaga.

Kao računodavna tiela u smislu ove zakonske odredbe smatraju se oblasti, zapovjedničtva i postrojbe oružanih snaga, u sklopu kojih prema ustrojbi oružanih snaga djeluju intendancije, odnosno gospodarski ili s njima izjednačeni uredi, obvezani na polaganje računa.

§ 7.

Izpitivanje, što ga obavlja nadzorni odsjek, vrši se naknadno, ukoliko posebnim zakonskim propisom nije određeno predhodno izpitivanje.

Naknadno izpitivanje odnosi se kako na poslovanje, izkazano u zaključnim računima i razmjerama računodavnih tiela, tako i njihovo tekuće računsko-blagajničko i gospodarstveno poslovanje.

Izpitivanje, koje se odnosi na računsko-blagajničko i gospodarstveno poslovanje, obavlja se stalno ili povremeno i redovito ili izvanredno. O tome, da li će se izpitivanje obavljati stalno ili povremeno odnosno redovito ili izvanredno, odlučuje ministar oružanih snaga, ukoliko posebnim zakonskim propisima način i vrieme izpitivanja nije određeno.

Stalna, povremena i redovita izpitivanja obavljaju stalni izpitatelji, a izvanredna posebno opunomoćeni stručni povjerenici ili stručna povjerenstva.

§ 8.

Nadzorno vieće je nadležno:

1. rješavati o naplati upravnim putem državnih potraživanja od pripadnika oružanih snaga, koja proizlaze iz službovnog odnosa;

2. ocjeniti, jesu li u pojedinim slučajevima oštećeni stvarni probitci države, o kojima se skrbi Ministarstvo oružanih snaga, neprimjenjivanjem propisa, nepravilnom primjenom propisa, protupravnim činom ili propustom osoba, odgovornih za naknadu štete;

3. utvrditi odgovornost za stvarnu štetu prouzročenu oružanim snagama;

4. rješavati o zametnuću parnice za naknadu stvarne štete oružanim snagama i o podnašanju kaznene prijave, ako je stvarna šteta oružanim snagama prouzročena kažnjivim činom;

5. rješavati o stavljanju zahtjeva za privremenu naredbu radi osiguranja stvarne štete, prouzročene oružanim snagama, i o odustaji za naknadu štete;

6. ocjenjivati valjanost izprava, kojima se dokazuju primitci odnosno izdatci u korist odnosno na teret oružanih snaga;

7. predlagati mjere za jedinstveno i istosmjerno računsko - gospodarstveno poslovanje oblasti, postrojbi, zavoda i ustanova oružanih snaga i ocjenjivati priedloge, podnesene u tom pogledu Ministarstvu oružanih snaga.

§ 9.

Stvarnom štetom za oružane snage smatra se u smislu ove zakonske odredbe svaki manjak u novcu, vriednostnim papirima i stvarima od vriednosti ili u tvorivu, kao i svaki gubitak vriednosti tvoriva, koji nastane neizpravnim poslovanjem odnosno neodržavanjem u tom pogledu postojećih propisa. Osim toga smatra se štetom i sve ono, što se štetom smatra prema propisima obćeg građanskog zakona, prema posebnim propisima, koji se odnose na dotičnu oblast, postrojbu, zavod, odnosno ustanovu oružanih snaga.

§ 10.

Za stvarnu štetu, prouzročenu oružanim snagama, odgovorna je ona osoba, koja ju je prouzrokovala svojim činom ili propustom svojih dužnosti.

Ukoliko je za štetu odgovorno više osoba, odgovaraju nerazdielno (solidarno).

§ 11.

Za naknadu štete, prouzročene oružanim snagama, odgovorne su, ukoliko postojeći obći i posebni propisi drugačije ne propisuju, sliedeće osobe:

1. Računopolagatelji i rukovatelji, i to:

a) ako se utvrdi manjak u blagajni, stvarima ili tvorivu, koji su im povjereni;

b) ako se kod upotrebe stvarnih sredstava i pri rukovanju njima nisu držali postojećih zakonskih ,ili drugih propisa;

c) ako nisu poduzeli ili predložili potrebno, da se šteta na vrieme odkloni;

d) ako se nisu skrbili o tome, da se prihodi na vrieme u cielosti uberu ili osiguraju;

e) ako su svojim radom ili propustom na bilo koji način prouzročili stvarnu štetu.

2. Naredbodavatelji, i to:

a) ako nisu vršili pravodobni i valjani nadzor nad radom računopolagatelja ili drugih odgovornih osoba, ili nisu pravodobno poduzeli mjere da odklone štetu;

b) ako su povjerili rukovanje s novcem, vriednostnim papirima, stvarima od vriednosti ili tvorivom osobama, koje nemaju za to propisanih uvjeta, ili ako nisu izmienili osobe, koje su neprikladne za povjerenu im službu;

c) ako su izdavali naredbe ili naloge, protivne zakonskim i drugnm propisima.

3. Izpitivatelji (kontrolori, likvidatori), knjigovođe i ostale osobe, kojima je dužnost vršiti nadzor nad radom naredbodavatelja ili računopolagatelja, a nisu niti naredbodavatelji niti računopolagatelji, ako nisu tu dužnost vršili prema propisima, koji za njih vriede,

4. Svi pripadnici oružanih snaga, koji su svojim činom ili propustom u vršenju propisane ili povjerene im službe, te sve ostale osobe, koje su preuzetim obvezama prema oružanim snagama, dopriniele, da je šteta nastala.

§ 12.

Kada nadzorno vieće ocieni (toč. 2. § 8.), da su stvarni probitci oružanih snaga oštećeni neprimjenjivanjem propisa, nepravilnom primjenom propisa, kakvim protupravnim činom ili propustom koje od osoba, navedenih u § 11., poziva odnosno računodavno tielo, da o tom izviesti državno zastupničtvo, kaje će proti odgovornoj osobi podići tužbu za naknadu štete kod nadležnog redovnog suda.

Državno potraživanje, koje proiztječe iz službovnog odnosa (toč. 1. § 8.), naplaćuje se upravnim putem.

§ 13.

Ako je oružanim snagama prouzročena šteta kažnjivim činom pripadnika oružanih snaga,nadzorno vieće (toč. 4. § 8.) poziva računodavno tielo, da odgovornu osobu prijavi nadležnoj oblasti radi kaznenog postupka i da stavi zahtjev za naknadu štete.

U osobito žurnim i težkim slučajevima nadzorno vieće podnosi takvu prijavu izravno i o tome obavješćuje nadležno računodavno tielo.

§ 14.

Istodobno s podnošenjem izvještaja državnom zastupničtvu prema propisima stavke 1. § 12., odnosno istodobno s podnošenjem kaznene prijave prema stavci 1. § 13., računodavno tielo može kod nadležnog gra-

đanskog suda staviti priedlog za izdanje privremene naredbe radi osiguranja do visine ustanovljene štete. O podnesenoj kaznenoj prijavi i stavljenom zahtjevu za naknadu štete u slučaju stavke 2. § 13. nadzorno vieće obavješćuje državno zastupničtvo.

§15.

Redovni će sudovi na zahtjev računodavnog tiela bez obzira na uvjete propisa § 330. zakona o ovrsi i osiguranju izdati jednu ili više privremenih naredaba, predviđenih u zakonu o ovrsi i osguranju, radi osiguranja odštetene tražbine. Za utvrđivanje iznosa tražbine, koja se ima osigurati privremenim naredbama, obvezatni su za sudove računski nalazi stalnih izpitatelja odnosno stručnih povjerenika ili povjerenstava (zadnja stavka § 7.). Ovakve se naredbe izdaju na vrieme od tri mjeseca, a opravdavaju se podignućem tužbe (stavka 1. § 12.). Ako u roku od tri mjeseca, nakon dana izdane naredbe radi osiguranja, državno zastupničtvo iz opravdanih razloga ne može podići tužbu za naknadu štete, sud će na obrazloženi zahtjev računodavnog tiela izdati novu naredbu radi osiguranja, koja se ima bezuvjetno opravdati podignućem tužbe.

U slučaju podnesene kaznene prijave (§ 13.) sud izdaje privremene naredbe na vrieme, dok se pravomoćno ne rieši zahtjev za naknadu štete, stavljen u kaznenom postupku.

Sud ne može ni u kojem slučaju izdanje privremene naredbe činiti ovisnim o davanju osiguranja protivniku.

§ 16.

Kad bi iztraživanje neznatnih šteta ili nedostataka bilo skopčano sa znatnim gubitkom vremena, ili bi takvo iztraživanje izazvalo nerazmjerne troškove, ili

se na temelju izvještaja upravne oblasti takve štete odnosno nedostatci, ne bi mogli naknaditi odnosno ukloniti, nadzorno vieće može od njih odustati.

§ 17.

Svaki glavar pojedine ustanove i svaki zapovjednik pojedine postrojbe oružanih snaga, kao i svaki djelatnik oružanih snaga, kojem su povjereni upravljanje i upotreba novčanih i stvarnih sredstava oružanih snaga odnosno nadzor nad takvim sredstvima, dužni su uviek, kada ustanove, odnosno kada doznaju za nezakonitost ili nepravilnost u upravljanju ili upotrebi spomenutih sredstava:

1. iztražiti štetu, t. j. ustanoviti vrieme, mjesto, način, vrstu i visinu štete, izražene u novcu;

2. iztražiti osobe, odgovorne za ustanovljenu štetu, kako počinitelja, tako i dionike i sukrivce;

3. izpitati uzroke, zbog kojih je nastala šteta;

4. pozvati odgovorne osobe, da štetu odmah nadoknade, a ukoliko šteta nije prouzročena kažnjivim činom, najdalje u roku od 15 dana.

§ 18.

Ako odgovorna osoba u danom joj roku ne nadoknadi štetu, računodavno tielo, nadležno za dotičnu osobu, dostavlja sve iztražne spise, poziv odgovornoj osobi, njezine možebitne izjave i prigovore sa svojim izvještajem nadzornom vieću, i ako prieti pogibelj zbog zavlačenja (perriculum in mora), podnosi odmah zahtjev nadležnom redovnom sudu, da izda privremenu naredbu radi osiguranja odštetne tražbine.

§ 19.

Postupak, proveden prema propisima ove zakonske odredbe od strane nadzornog vieća, smatra se kao da ga je proveo Računarski dvor.

§ 20.

Ovlašćuje se ministar oružanih snaga, da način poslovanja nadzornog vieća propiše naredbom.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru oružanih snaga.

§ 21.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć deseti dan nakon proglašenja u Narodnim novinama,* kojim danom prestaju vriediti svi protivni joj propisi, a napose propisi člana 103. do zaključno 107. propisi člana 109. do zaključno člana 115. zakona o administraciji vojske i mornarice od 28. studenoga 1929.

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:
Ante Pavelić, v. r.

Broj: CLIV-1841-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:
Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

ZAKONSKA ODREDBA

o ukidanju nižeg tečajnog izpita u četvrtom razredu Domobranske niže srednje škole

§ 1.

Ukida se polaganje nižeg tečajnog izpita na svršetku četvrtog razreda Domobranske niže srednje škole počevši od godine 1942.-43.

§ 2.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* a njezina se provedba povjerava ministru oružanih snaga.

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:
Ante Pavelić, v. r.

Broj: CXLIII-1600--D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:
Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

ZAKONSKA ODREDBA

o promjeni proračuna izdataka Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943.

§ 11.

U proračunu izdataka Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. »Poglavlje V. — Ministarstvo unutarnjih poslova«, »Naslov XXXIII. — Redarstvena straža«, stupac 369., podstupac 2., brojka »2200« zamjenjuje se brojkom »3595«.

§ 2.

Ministar državne riznice odobrit će na teret prometne glavnice glavne državne blagajne potrebnu navjeru za izplatu beriva i ostalih pripadnosti u proračunskoj godini 1943. za 1395 pokusnih stražara prema § 1. ove zakonske odredbe.

§ 3.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* a primjenjivat će se prema pojedinačno doista izvršenim izdatcima od 1. siečnja 1943.

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CL-1842-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

ZAKONSKA ODREDBA

o promjeni i nadopuni zakonske odredbe od 4. studenoga 1941. broj CCCXCIII-1935-Z-1941. o uređenju unutarnjeg prometa, razpodjelbe i potrošnje svih vrsta robe

§ 1.

U naslovu briše se rieč: »unutarnjeg«.

§ 2.

Gdje god se u zakonskoj odredbi spominje »ministar« odnosno »Ministarstvo za obrt, veleobrt i trgovinu«, stavlja se »ministar narodnog gospodarstva« odnosno »Ministarstvo narodnog gospodarstva«.

§ 3.

U § 1. točki 2. izostavljaju se rieči: »i nadzora nad njima«.

§ 4.

U § 1. dodaje se točka 5. koja glasi: »uređivati cjelokupna proizvodnja, promet, razpodjelba, potrošnja, način upotrebe, očevidnost i dužnost prijavljivanja razpoloživih količina živežnih namirnica, sredstava za

proizvodnju živežnih namirnica, i prerađevina živežnih namirnica; određivanje ciena; uvjeta prisilnog odkupa«.

§ 5.

Paragrafu 1. dodaje se 2. stavka, koja glasi: »Ovlašćuje se ministar narodnog gospodarstva, da u naredbama, kojima propisuje mjere iz stavke 1. točke 1. do 5. ovog paragrafa propiše način vršenja nadzora nad provedbom ovih mjera.«

§ 6.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CLIII-1766-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

ZAKONSKA ODREDBA

o promjeni zakonske odredbe o pomoćnim pučkim školama

§ 1.

Član 9. st. 2. zakonske odredbe o pomoćnim pučkim školama od 13. kolovoza 1941. broj CCXLV-816-Z.p.-1941 mienja se i glasi:

»Za svoj rad dobivat će za trajanja školske godine mjesečnu nagradu u visini, koju će ustanovljivati ministar narodne prosvjete u suglasnosti s ministrom državne riznice.«

§ 2.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CXLVIII-1842-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

ZAKONSKA ODREDBA

o promjeni zakona o državnom prometnom osoblju od 22. lipnja 1931. M. S. br. 15502/31 (Službene novine od 1. srpnja 1931. broj 146-XLVIII)

§ 1.

U § 97. stavci šestoj umjesto rieči »100 dinara« stavljaju se rieči »300 Kuna«.

§ 2.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CXLIV-1709-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

ZAKONSKA ODREDBA

o promjenama i nadopunama zakonske odredbe o svrstavanju, berivima i mirovinama državnih prometnih službenika od 28. siečnja 1942. broj XXXVII-240-Z-1942

§ 1.

U § 12. stavci drugoj umjesto rieči »Kuna 3.000 mjesečno« stavljaju se rieči: »Kuna 4.000 mjesečno«.

Propis prednje stavke ima se primjenjivati počam od 1. siečnja 1943.

§ 2.

U § 13. stavka 2. mienja se i glasi:

»Za djecu, koja polaze srednju ili njoj sličnu školu, pripada doplatak od 400 Kuna mjesečno, ali najduže do navršene 20. godine života; ako se pak nakon svršene srednje škole nalaze na radnoj službi, prema propisima zakonske odredbe od 8. rujna 1942. broj CCL-2150-Z-1942, pripada doplatak do navršene 21. godine života. Za djecu, koja polaze visoke škole, pripada do-

platak od 500 Kuna mjesečno do završetka školovanja odnosno najduže do navršene 25. godine života.

Propis prednje stavke ima se primjenjivati od 10. rujna 1942.«.

§ 3.

U § 27. dodaje se iza stavke pete nova stavka, koja glasi:

»Za državne prometne službenike, koji nakon propisanog broja godina života, iza kojih se imaju na vlastiti zahtjev umiroviti, ili koji nakon propisanog broja godina stvarno provedene službe steknu pravo na punu mirovinu, ali budu i nadalje zadržani u djelatnoj službi, prestaje obveza na plaćanje mirovinskog doprinosa koncem onoga mjeseca, u kome su stekli pravo na punu mirovinu. Za službenike, koji stekoše pravo na punu mirovinu prije 1. srpnja 1943., prestaje obveza na plaćanje mirovinskog doprinosa koncem mjeseca lipnja 1943.«.

§ 4.

§ 32. mienja se iglasi:

»Udatim ženama u državnoj službi prestaje služba, ako mjesečni čisti prihod njihova muža iznosi više od Kuna 4.000, bez obzira na to, u kojem je obliku i odakle taj prihod potječe. Od ovoga se izuzima nastavno, zdravstveno i glumačko-kazalištno osoblje. Ovo se ne odnosi na udate žene u slučaju sudbenog razpusta braka

i razstave od stola i postelje, ili ako je do dana 1. siečnja 1942. od bračnih drugova podnesena kod nadležnog suda tužba na razpust braka ili razstavu od stola i postelje.

Udate žene — državni službenici, kojima ima prema propisu stavke prve ovoga paragrafa služba prestati, a stekle su pravo na mirovinu prema ovoj zakonskoj odredbi, umirovit će se, a ostale će se odpustiti uz odpravninu.

Odpravnina iznosi onoliko posljednjih mjesečnih beriva, koliko je godina udata žena kao državni službenik provela u državnoj službi, koja se prema ovoj zakonskoj odredbi računa za mirovinu. Posljednjim mjesečnim berivima smatraju se beriva, na koja je udata žena — državni službenik imala pravo onoga mjeseca, u kojem je nastao razlog za prestanak službe.

Pri utvrđivanju vremena službe za ovaj slučaj uzet će se vrieme, provedeno u službi preko polovice godine, kao ciela godina, a vrieme, manje od polovice godine, ne će se uzimati u obzir.

U slučaju neobhodne potrebe mogu se udate žene — državni službenici, navedene u prvoj rečenici stavke prve ovog paragrafa, naredbom nadležnog ministra zadržati u službi tako dugo, dok traje potreba. Posljednjim mjesečnim berivima smatraju se u ovom slučaju u smislu stavke treće ovoga paragrafa beriva, na koja udata žena — državni službenik ima pravo onoga mjeseca, u kojem budu razrješene od službe«.

§ 5.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* a primjenjivat će se od 1. siečnja 1942., ukoliko ovom zakonskom odredbom nije drugačije predviđeno.

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CXLVII-1727-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

ZAKONSKA ODREDBA

o ovlaštenju ministra skrbi za postradale krajeve

§ 1.

Ovlašćuje se ministar skrbi źa postradale krajeve, da naredbama propisuje:

1. postupak, način i obseg pružanja pomoći postradalim osobama.

2. postupak i način nabavljanja prehranbenih i ostalih obskrbnih sredstava za potrebe iz djelokruga Ministarstva skrbi za postradale krajeve, te postupak i način nabavljanja tvoriva za popravak i obnovu domova, kućanstava, gospodarstava i naselja kao i za podizanje privremenih nastanbi;

3. osnove za rješavanje naseljbenih, gospodarskih, građevinskih i sreditbenih pitanja u pogledu postradalih krajeva odnosno osoba, makar te osnove zahvatale i nepostradale dielove države i

4. propise o ustrojstvu službe u područnim uredima, ustanovama i poduzećima te odnos ovih prema obće upravnim oblastima.

§ 2.

Naredbe, koje odstupaju od propisa o državnom računovodstvu, ministar skrbi za postradale krajeve izdaje u sporazumu s ministrom Državne riznice. Na-

redbe, izdane na temelju ove zakonske odredbe, ukoliko se odnose na pitanja iz djelokruga pojedinog ministarstva, ministar skrbi za postradale krajeve izdaje u suglasju s ministrom zanimanog ministarstva.

§ 3.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CLVI-1679-D.V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

NAREDBA

Ministarstva narodnog gospodarstva od 22. srpnja 1943. broj 31.325-1943 o prievozu i prienosu živežnih namirnica u unutarnjem prometu

Na temelju propisa § 1. stavka 1. točka 1. zakonske odredbe o uređenju unutarnjeg prometa, razpodjelbe i potrošnje svih vrsta robe od 4. studenoga 1941. broj CCCXCIII-1935-Z-1941, a u sporazumu s Ministarstvom unutarnjih poslova, Ministarstvom državne riznice i Ministarstvom prometa izdajem ovu naredbu:

§ 1.

Živežne namirnice, koje su predmetom monopolne razpoložbe države, odnosno koje su stavljene pod državni nadzor, i to:

1. žitarice i kukuruz te njihove prerađevine;
2. mahunasti plodovi;
3. krumpir;
4. stoka i stočni proizvodi;
5. mlieko i mliečni proizvodi;
6. uljarice i jestivo ulje;
7. jaja i perad;
8. šećer;
9. šljive, pekmez i prerađevine od šljiva,

ne mogu se od dana zadobivanja pravne moći ove naredbe prenositi ručnom prtljagom niti predati na od-

premu poštom ili željeznicom bez odpremnog lista, koji će izdati Državna poslovna središnjica za zemaljske pzroizvode u Zagrebu, »Agraria«, njemačka centralna nabavna i prodajna zadruga r. z. s o. j. u Osieku, Zajednica za promet stokom i stočnim proizvodima u Zagrebu, Zajednica za mljekarstvo u Zagrebu, Zajednica prerađivača uljarica u Zagrebu, Zajednica za perad i divljač u Zagrebu i Prodajna središnjica za šećer u Zagrebu, svaka za proizvode i namirnice, koji spadaju u njezino poslovanje.

Bez odpremnog lista mogu se prenositi ili prevoziti u ručnoj prtljazi sliedeće količine živežnih namirnica od vlastitih zaliha:

1. žitarica i kukuruza te njihovih prerađevina do 5. kg,
2. mahunastih plodova do 5kg,
3. krumpira do 20 kg,
4. jaja do 50 komada,
5. peradi: 2 para kokoši (pietlova ili pilića) ili 1 par pataka ili 1 par gusaka, ili 1 par purana.
6. stočnih proizvoda, i to:

a) suhog mesa do	3 kg
b) masti do	2 kg
c) kobasica do	2 kg
d) konzervi do	2 kg
e) suhe slanine do	2 kg

s napomenom, da se stočnih proizvoda svega skupa može prenositi ili prevoziti najviše do 5 kg,

7. mlieka do	2 litre
8. vrhnja do	½ litre
9. maslaca do	1 kg

10. domaćeg običnog sira do 2 kg
11. ulja za jelo do 2 kg
12. uljarica do 5 kg
13. šećera do 2 kg
14. šljiva, pekmeza i prerađevina od šljiva, prema drugoj stavci § 5. naredbe Ministarstva narodnog gospodarstva od 22. ožujka 1943. broj P-1646-43 o prometu šljivama i svim prerađevinama od šljiva.

Bez odpremnog lista može se prenositi ili prevoziti u ručnoj prtljazi živežnih namirnica, navedenih pod 1, 2, 4, 6, 9, do 14. svega skupa najviše do 15 kg težine, te u posebnom omotu krumpira do 20 kg, a mlieka, vrhnja i peradi u dozvoljenoj količini.

Prievoz ili prienos stočnih proizvoda u svježem stanju bez odpremnog lista zabranjuje se bez obzira na količinu.

§ 2.

Odpremne listove za jednokratni prievoz ili prienos živežnih namirnica izdavat će ustanove spomenute u § 1. ove naredbe, na temelju odpremnog odobrenja, izdanog od Ministarstva narodnog gospodarstva, Glavnog ravnateljstva za prehranu, odnosno od oblasti, ovlaštenih na to po Ministarstvu narodnog gospodarstva, Glavnom ravnateljstvu za prehranu, uz odobrenje ministra narodnog gospodarstva.

§ 3.

Ministarstvo narodnog gospodarstva, Glavno ravnateljstvo za prehranu, izdavat će zanimanima odpremna odobrenja samo u opravdanim slučajevima na temelju njihovih pismenih obrazloženih molbi.

Molbe za izdavanje odpremnih odobrenja oproštene su od biljegovine.

§ 4.

Prigodom predaje na odpremu željeznicom ili poštom dužna je željeznica odnosno pošta odpremni list providjeti žigom, u kojemu će biti naznačeno, kojega dana je izvršen utovar živežnih namirnica.

Ukoliko se živežne namirnice prevoze ili prenose željeznicom kao ručna prtljaga, dužna je osoba, koja prevozi ili prenosi proizvode, navedene u § 1., dati odpremni list providjeti žigom željezničke postaje, u kojoj započinje putovanje. Ukoliko to nije moguće, jer nema željezničke postaje ili se vozna karta izdaje u vlaku, dužna je osoba, koja prevozi ili prenosi živežne namirnice, dati odpremni list providjeti žigom obćinskog poglavarstva obćine, u kojoj započinje putovanje. Osobi, koja prenosi ili prevozi živežne namirnice, a nema odpremnog lista, providjenog žigom željezničke postaje odnosno obćinskog poglavarstva na napried opisani način, zaplienit će se živežne namirnice, bez obzira što posjeduje propisno izdani odpremni list.

Ako se živežne namirnice prevoze ili prenose samovozom, kolima ili pješke, dužna je osoba, koja prenosi ili prevozi živežne namirnice, dati odpremni list Državne poslovne središnjice za zemaljske proizvode providjeti kod područne gospodarske postaje mjesta, iz kojeg živežne namirnice odprema, a odpremni list »Agrarije«, njemačke centralne nabavne i prodajne zadruge r. z. s o. j., kod njezinih podružnica odnosno zadruga članica onog mjesta, iz kojeg živežne namir-

nice odprema. Ako u mjestu odpreme nema područne gospodarske postaje Državne poslovne središnjice za zemaljske proizvode, odnosno Agrarijine podružnice ili zadruge članice, dužna je takva osoba odpremni list dati providjeti žigom obćinskog poglavarstva obćine, u kojoj vrši odpremu.

Odpremne listove ostalih ustanova, nabrojenih u § 1. ove naredbe, dužan je njihov posjednik dati providjeti žigom obćinskog poglavarstva obćine, u kojoj vrši odpremu.

Osobi koja prenosi ili prevozi živežne namirnice, a nema odpremnog lista, providjenog žigom na opisani način, zaplienit će se živežne namirnice, bez obzira što inače ima propisno izdani odpremni list.

§ 5.

Obćinska poglavarstva, željezničke postaje, područne gospodarske postaje, podružnice i zadruge članice »Agrarije«, njemačke centralne nabavne i prodajne zadruge r.z. s o. j., dužne su odpremne listove, koji im se predočuju prema § 4. ove naredbe, providjeti potvrdom, da je utovar odnosno odprema izvršena, te tada posjednik odpremnog lista može izvršiti prievoz ili prienos živežnih namirnica do odredištnog mjesta, označenog u odpremnom listu. Iztekom vremena, na koje odpremni list glasi, odnosno poslije 4 dana nakon što su obćinska poglavarstva, željezničke postaje, područne gospodarske postaje Državne poslovne središnjice za zemaljske proizvode, podružnice odnosno članice zadruge »Agrarije«, njemačke centralne nabavne i prodajne zadruge r. z. s o. j., providjele odpremni list svojom potvrdom, gubi odpremni list za prienos ili prievoz ručne prtljage svaku vriednost.

Odpremni list prati pošiljku robe, predane na odpremu željeznicom ili poštom sve do odredištne postaje, te gubi svoju vriednost uručenjem robe.

§ 6.

Proizvoditelji živežnih namirnica, koje nisu predmetom monopolne razpoložbe države, a prodaju se uobičajeno i dozvoljeno na dnevnom javnom tržištu gradova i trgovišta, mogu takve vlastite proizvode prenositi i prevoziti bez ikakvih ograničenja, ukoliko im nadležna obćinska poglavarstva mjesta njihova stalnog boravišta izdaju potvrde, da su spomenute živežne namirnice vlastiti proizvodi prenositelja odnosno prevozitelja i da su namienjene redovitoj prodaji na dnevnim tržištima gradova i trgovišta.

Proizvoditelji mogu mlieko i mliečne proizvode prevoziti ili prenositi u smislu prve stavke ovog paragrafa jedino ako dokažu, da redovito udovoljavaju obvezatnom predavanju mlieka na odkup, te o nadzoru nad proizvodnjom, odkupom i prometom mlieka i mliečnih proizvoda od 27. travnja 1943. br. 5839-43.

§ 7.

Svaki prienos ili prievoz živežnih namirnica, navedenih u § 1. ove naredbe, bez odpremnih listova, izdanih po propisima ove naredbe, zabranjuje se.

Kad službeni djelatnici nadzorne službe ustanove nedozvoljeni prienos ili prievoz živežnih namirnica, dužni su odmah zaplieniti robu, prekršitelju izdati potvrdu o zaplienjenoj robi, a robu uz potvrdu predati onoj od ustanova,spomenutih u § 1. ove naredbe, u čiju

nadležnost spada poslovanje s tim živežnim namirnicama. Ukoliko to nije moguće, predat će zapljenjenu robu upravnoj oblasti prve molbe, odnosno gradskom poglavarstvu, koje je o toj predaji dužno odmah obaviestiti onu ustanovu, u čiju nadležnost spada poslovanje sa zapljenjenim živežnim namirnicama. Službeni djelatnici dužni su prekršitelja prijaviti nadležnoj upravnoj oblasti prve molbe radi daljnjeg postupka. Kod prievoza željeznicom izdaju se potvrde djelatnicima željeznice u mjestu zapljene.

Službeni djelatnici nadzorne službe dužni su prigodom zapljene oduzeti odpremni list, kojim se prevoze ili prenose živežne namirnice, a koji nije žigosan u smislu propisa ove naredbe, te su ga dužni dostaviti onoj ustanovi, navedenoj u § 1. ove naredbe, koja ga je izdala.

§ 8.

Ustanove, spomenute u § 1., odnosno upravne oblasti prve molbe, te gradska poglavarstva, dužna su pohranjenu robu čuvati tako dugo, dok izrečena kaznena odluka ne postane pravomoćna i ovršiva. U slučaju opasnosti od kvarenja ustupit će odmah upravne oblasti prve molbe, odnosno gradska poglavarstva, zaplienjenu robu mjestnoj aprovizaciji, a polučenu protuvriednost robe zadržat će do primitka ovršive kaznene odluke.

§ 9.

Tko se ogrješi o propise ove naredbe, kaznit će se zatvorom do tri mjeseca ili novčanom kaznom do 100.000 Kuna ili objema kaznama. U težem ili ponovljenom slučaju imaju se izreći obje kazne.

Istom kaznom kaznit će se i službeni djelatnik nadzorne službe, koji nije postupao prema § 7. ove naredbe, a osobito ako nije prekršitelju izdao potvrdu o zapljenjenoj robi.

Osim ovih kazni može se izreći kazna oduzimanja robe i omota (ambalaže), koji su predmet kaznenog čina, odnosno predmeta, čijom je upotrebom ili posredstvom izvršen kažnjivi čin, a izreći će se ova kazna svakako u težim ili ponovljenim slučajevima.

Kazne izriču upravne oblasti prve molbe, a novčane kazne idu u korist državne blagajne.

§ 10.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.* Istoga dana prestaju vriediti svi protivni joj pravni propisi.

Ministar narodnog gospodarstva:

Ing. Josip Balen, v. r.

(Broj: 1925-D. V.-1943.)

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

OBLASTNA ODLUKA

Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 20. srpnja 1943. broj 6387-1943 o najvišim prodajnim cienama pšeničnog brašna i posija za Državnu poslovnu središnjicu za zemaljske proizvode

Na temelju § 2. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941 izdajem ovu oblastnu odluku:

I.

Najviše prodajne ciene pšeničnog brašna i pšeničnih posija ustanovljuju se za Državnu poslovnu središnjicu za zemaljske proizvode kako sliedi:

1. brašno broj 0 bielo	Kn	10.824.–
2. jednolično krušno brašno	Kn	600.—
3. posije	Kn	500.—

sve za 100 kg brutto za netto s dopremom u željeznička kola na uputnoj postaji kupca, uključivši skupni porez na poslovni promet, amortizaciju vreća i zbirnu vozarinu.

II.

Prekršitelji ove oblastne odluke bit će kažnjeni po § 11. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. stude-

noga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941, promienjene i nadopunjene zakonskom odrdbom od 17. siečnja 1942. broj XV-104-Z-1942

III.

Ova obastna odluka zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

Zagreb, dne 20. srpnja 1943.

Upravitelj
državnog ureda za oblikovanje
ciena i nadnica:

Ing. Radoslav Lorković, v. r.

(Broj: 1885-D. V.-1943)

* Narodne novine od 29. srpnja 1943. broj 170.

ZAKONSKA ODREDBA

o vojnooprostnom prirezu

§ 1.

Vojnooprostni prirez je porezna obveza za sve državljane:

1. koje stavno povjerenstvo proglasi privremeno nesposobnima;

2. koje stavno povjerenstvo proglasi konačno trajno nesposobnima, odnosno nesposobnima za oružje;

3. koje nadpregledno povjerenstvo prije dovršetka obveze služenja u djelatnom stališu oružanih snaga odpusti kao trajno nesposobne odnosno kao nesposobne za oružje;

4. koji zbog ovršivanja kazne ne služe u djelatnom stališu oružanih snaga;

5. koji na bilo koji način izbjegnu obvezi služenja u djelatnom stališu oružanih snaga.

§ 2.

Vojnooprostni prirez nisu obvezani plaćati:

1. osobe, koje su proglašene ratnim ozljeđenicima ili mirnodobskim vojnim ozljeđenicima;

2. osobe, nesposobne za bilo kakav rad ili prirad, koje plaćaju godišnje najmanje 200 Kuna izravnog poreza.

§ 3.

Vojnooprostni prirez odmjeruje se na teret osoba iz § 1. točke 1. do 5. ove zakonske odredbe.

Ako se obvezanik vojnooprostnog prireza nalazi u službovnom odnosu, odmjeruje mu se vojnooprostni prirez na temelju poreza, koji plaća od beriva (plaće), odnosno i od ostalih poreza, ako se njima zadužuje.

U onom slučaju, kada obvezanik vojnooprostnog prireza nema porezu podpadajućeg prihoda, odmjeruje se vojnooprostni prirez na teret uzlaznika, u čije kućanstvo spada obvezanik vojnooprostnog prireza kao član obitelji, osim ako sam uzlaznik nije obvezan plaćati vojnooprostni prirez. Od ove porezne obveze oslobađa se uzlaznik za one obveznike vojnooprostnog prireza, koji se nalaze na školovanju. Ovo oslobođenje vriedi za vrieme trajanja školovanja, ali najdulje do navršene 25. godine života obvezanika vojnooprostnog prireza.

Ako uzlaznik ima više silaznika, obvezanika vojnooprostnog prireza, koji se kao članovi obitelji nalaze u njegovu kućanstvu, odnosno za koje je uobće dužan skrbiti se, odmjeruje se vojnooprostni prirez za svakog silaznika na cjelokupni porez uzlaznika, ukoliko se vojnooprostni prirez odmjeruje na temelju poreza uzlaznika.

Ako je obvezanik vojnooprostnog prireza član zadruge, ima ova izpunjavati sve obveze uzlaznika iz ove zakonske odredbe.

Uzlaznikova porezna obveza iz ove zakonske odredbe ne može u slučajevima, predviđenim u stavkama 3., 4. i 5. ovog paragrafa, nikada iznositi više nego temeljni porez uzlaznika.

§ 4.

U slučajevima iz § 1. točka 1. ili 2. ili 3. ove zakonske odredbe obveza plaćanja vojnooprostnog prireza nastaje prvim danom godine, koja sliedi iza dana, kojega je stavno odnosno nadpregledno povjerenstvo donielo odnosnu odluku.

Onim obvezanicima vojnooprostnog prireza, koji izbjegnu služenju, zatim koji zbog ovršivanja kazne ne služe u djelatnom stališu, počinje obveza plaćanja vojnooprostnog prireza prvog dana one godine, koja sliedi iza novačenja njihova dobnog razreda.

Obveza plaćanja vojnooprostnog prireza prestaje koncem one godine, u kojoj je još trajala obveza služenja u oružanim snagama, a za osobe, spomenute u § 1. točka 1. ove zakonske odredbe, one godine, u kojoj su proglašene sposobnima.

Ako osoba, privremeno nesposobna, bude na stavnjama u drugom ili trećem dobnom razredu proglašena sposobnom, vraća se uplaćeni vojnooprostni prirez.

§ 5.

Kao temelje za odmjeru vojnooprostnog prireza služi ukupan iznos temeljenog poreza zemljarine, kućarine, temeljnog odnosno minimalnog poreza tečevine, poreza

na rente, koji se odmjeruje po razpisnom upisniku, s kojim je u predhodnoj poreznoj godini zadužen obvezanik vojnooprostnog prireza odnosno njegov uzlaznik, na području pojedinog poreznog ureda.

Od poreza, koji se plaća u poprečnom iznosu prema čl. 59. odlomak I. zakona o izravnim porezima uzima se 60% kao temelj odmjere vojnooprostnog prireza, što vriedi i za maloprodavače duhanskih prerađevina, cigaretnog papira i žigica kao i ovlaštene prodavače srećaka Hrvatske državne lutrije.

Iznimno od propisa stavke 1. ovog paragrafa služi kao temelj odmjere vojnooprostnog prireza:

1. propis tekuće porezne godine kod porezovnika, kojima se prvi puta odmjeruje porez, koji sačinjava temelj vojnooprostnog prireza;

2. propis tekuće porezne godine porezovnika, podpadajućih tečevini, kojom se ne zadužuju u poreznoj glavnoj knjizi;

3. porez od beriva (plaće) iz službovnog odnosa tekuće godine.

§ 6.

Kod ustanovljenja temelja poreza uzimaju se u obzir samo postojeći trajni oprosti.

Promjene u visini zaduženja, koje naknadno nastaju, uvažavat će se ureda radi i prema tome izvršiti izpravak odmjerenog vojnooprostnog prireza pripisom ili odpisom.

§ 7.

Vojnooprostni prirez iznosi 30% odmjernog temelja, navedenogu § 5. ove zakonske odredbe. Kod poreza na beriva (plaću) iz ovog službovnog odnosa i propisa tekuće porezne godine porezovnika, podpadajućih tečevini, kojom se ne zadužuju u poreznoj glavnoj knjizi, iznosi vojnooprostni prirez 20% odmjernog temelja.

Osobama, koje na bilo koji način izbjegnu obvezi služenja u djelatnom stališu oružanih snaga, ili koje zbog ovršivanja kazne ne mogu služiti oružanim snagama, podvostručuje se vojnooprostni prirez, izračunan prema prednjim propisima.

Ako pravo na odmjeru vojnooprostnog prireza nastaje na temelju propisa § 1. točke 3. ove zakonske odredbe umanjuje se izračunani iznos prireza toliko puta za 1/24, koliko je mjeseci obvezanik vojnooprostnog prireza do dana odpusta služio u oružanim snagama.

Za izhođenje smanjenja vojnooprostnog prireza ima se podnieti prijava u toku mjeseca siečnja svake godine nadležnom poreznom uredu, uz priklop dokazala o odsluženom vremenu.

§ 8.

Odmjereni vojnooprostni prirez, koji još nije dospio, odpisuje se, ako prije dospieća:

1. umre obvezanik vojnooprostnog prireza, bez obzira, komu je vojnooprostni prirez odmjeren;

2. umre uzlaznik obvezanika vojnooprostnog prireza, koji je obvezan na plaćanje vojnooprostnog prireza za svog silaznika.

U slučaju iz točke 2. ovog paragrafa ima se istodobno s odpisom nedospjelog poreza izvršiti odmjera prema propisu § 3. ove zakonske odredbe, ukoliko predleže uvjeti za primjenu toga propisa.

§ 9.

Porezovnike, koji podpadaju pod vojnooprostni prirez popisuje porezni ured na temelju podataka, dobijenih za godinu 1943. od popunitbenih zapovjedničtava, a za sliedeće godine od kotarskih oblasti odnosno od gradskih poglavarstava.

Obvezanik, vojnooprostnog prireza odnosno njegov uzlaznik (§3. st.3., 4. i 5. ove zakonske odredbe) imaju nadležnom poreznom uredu na temelju obćeg javnog poziva i u roku, označenom u pozivu, podnieti prijavu, u kojoj imaju navesti:

1. svoje ime, prezime, zanimanje i prebivalište;

2. vrste poreza, kojima su podpadali u prošloj godini (zemljarina, kućarina, tečevina, porez na rente po razpisnom upisniku);

3. a) obvezanik vojnooprostnog prireza: ime, prezime, zanimanje i prebivalište svoga uzlaznika, u čije kućanstvo spada kao član obitelji, odnosno koji se je dužan za njega skrbiti,

b) uzlaznik: ime, prezime, zanimanje, i prebivalište obvezanika vojnooprostnog prireza, koji spada u nje-

govo kućanstvo kao član obitelji, odnosno za kojega je dužan skrbiti se i za kojega je obvezan plaćati vojnooprostni prirez.

Ukoliko osobe, obvezane na plaćanje vojnooprostnog prireza, imaju prihoda na području više poreznih ureda, dužni su podnieti prijavu prema propisu ovog paragrafa svakom poreznom uredu posebno.

Za osobe, koje podpadaju službeničkom porezu, dužan je njihov službodavac svakodobno i u svakom pojedinom slučaju ustnoviti, da li služboprimac podpada obvezi plaćanja vojnooprostnog prireza. Čim službodavac ustanovi obvezu plaćanja vojnooprostnog prireza služboprimca, postupit će prema propisima, koji vriede za službenički porez.

To isto dužne su učiniti i osobe, koje su prema čl. 59. zakona o izravnim porezima dužne uztegnuti tečevinu i predati je državi.

Ako služboprimci i osobe, za koje se prema prednjoj stavci uzteže tečevina, imaju još i drugih prihoda, od kojih se porez svotno knjiži, dužni su podnieti napried propisanu prijavu. U tom slučaju odmjeruje im se posebno vojnooprostni prirez na prihod podložan porezu, koji se svotno knjiži, a posebno na beriva (plaću) iz službovnog odnosa, odnosno na tečevinu, koja se uzteže.

§ 10.

Nepodnošenje prijave obvezanika vojnooprostnog prireza, njihovih uzlaznika, kao i neudovoljenje dužnostima sa strane službodavca, kaznit će se prema pro-

pisima čl. 137. odnosno čl. 139. zakona o izravnim porezima, što ne izključuje odgovornost prema čl. 142. a) zakona o izravnim porezima.

Služboprimac, odnosno osoba, za koju se uzteže tečevina, koji svomu službodavcu odnosno osobi, obvezanoj na uztezanje tečevine, ne daju tražene podatke o svojoj podložnosti vojnooprostnom prirezu ili koji daju krive podatke, kaznit će se s Kuna 500 do 5.000, čime nije izključena odgovornost prema čl. 142. a) zakona o izravnim porezima.

§ 11.

Propisi zakona o izravnim porezima vriede u pogledu knjiženja, odmjere, dospjelosti, pronevjerenja, kaznenog postupka, ovršnog ubiranja, kao i u svemu ostalom, što se odnosi na vojnooprostni prirez.

§ 12.

Ukoliko do 1. siečnja 1943. nije odmjera vojnice obavljena, obavit će se prema propisima, koji su za nju do tada vriedili.

§ 13.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru državne riznice.

§ 14.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* a primjenjivat će se od 1. siečnja 1943., kojim danom prestaju vriediti svi propisi o vojnici i propisi protivni ovoj zakonskoj odredbi.

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske

Ante Pavelić, v. r.

Broj: CLI-1852-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 30. srpnja 1943. broj 171.

ZAKONSKA ODREDBA

o promjenama i nadopunama zakona o obćoj carinskoj tarifi s uvoznim i izvoznim carinama od 19. lipnja 1925. (Službene novine broj 136-XXVIII od 20. lipnja 1925.)

§ 1.

Član 9. toč. 1. zakona o obćoj carinskoj tarifi preinačuje se i glasi:

1. Predmeti, namienjeni za vlastitu upotrebu Poglavnika.

§ 2.

Član 9. toč. 4. zakona o obćoj carinskoj tarifi mienja se i glasi:

4. Samo na temelju uzajamnosti oprošteni su od uvozne carine:

a) predmeti, namienjeni za vlastitu upotrebu inozemnih, u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj akreditiranih, poslanika i njihova diplomatskog osoblja.

Ova pogodnost odnosi se samo na osobe, koje nisu državljani Nezavisne Države Hrvatske i samo u onoj mjeri, u kojoj strane države, kojima to osoblje pripada odobravaju tu pogodnost diplomatskom osoblju Nezavisne Države Hrvatske.

Ovlašćuje se ministar državne riznice, da može uz navedene uvjete tu pogodnost odobriti i konzulima od kariere stranih država, koji su postavljeni u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, i njihovu konzularnom osoblju.

b) nadpisi, zastave, grbovi, pečati, uredske potrebštine i namještaj kao i drugi predmeti za službenu upotrebu, koje uvoze diplomatska i konzularna predstavništva u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj i druge službene ustanove stranih država, koje Nezavisnoj Državi Hrvatskoj odobravaju odgovarajuće pogodnosti.

§ 3.

U čl. 9. toč. 12. zakona o obćoj carinskoj tarifi iza rieči »sporazuma« briše se točka i dodaju se rieči »kao i na temelju posebnog priedloga nadležnih ministara«.

§ 4.

Ukida se točka 31. člana 9. zakona o obćoj carinskoj tarifi.

§ 5.

U četvrtoj stavci člana 11. zakona o obćoj carinskoj tarifi postotak od 15% povećava se na 20%.

Iza te stavke dodaje se sliedeća nova stavka peta, koja glasi:

»Ako bi izvezeni predmeti po izvršenoj preradbi ili oplemenjivanju prilikom uvoza podpadali pod veću uvoznu carinsku stavku nego prije, imade se ubrati razlika u uvoznoj carini. Ako ova razlika iznosi manje od 20% od vriednosti dobavljene preradbom ili oplemenjivanjem, ima se carina ubrati po propisima prednje stavke«.

Dosadanja stavka peta postaje stavka šesta.

§ 6.

Član 12. zakona o obćoj carinskoj tarifi mienja se i glasi:

»U slučaju nestašice hrane i stoke ministar državne riznice može u sporazumu s nadležnim ministrom smanjiti uvoznu carinu na ljudsku i stočnu hranu i na stoku ili takve predmete osloboditi od plaćanja carine; isto tako može ministar državne riznice u slučaju potrebe u sporazumu s nadležnim ministrom osloboditi od uvozne carine hranu potrebnu za prehranu pojedinih krajeva«.

§ 7.

Član 15. zakona o obćoj carinskoj tarifi mienja se i glasi:

»Ovlašćuje se ministar državne riznice, da može u sporazumu s ministrom narodnog gospodarstva, obće-

nito ili u pojedinačnim slučajevima, povećati, smanjiti ili ukinuti za pojedine predmete carine, pojedine ili sve daće, koje se ubiru na carinarnici, kad to budu zahtievali državni probitci«.

§ 8.

Četvrta stavka člana 18. zakona o obćoj carinskoj tarifi mienja se i glasi:

»Ministar državne riznice može skladištninu povećati ili smanjiti, a u opravdanim slučajevima i osloboditi od plaćanja skladištnine; tako isto može mienjati rok oslobođenog ležanja«.

§ 9.

U predposljednjoj stavci člana 19. zakona o obćoj carinskoj tarifi briše se točka i stavlja točka i zarez, a iza toga dodaju se rieči: »isto tako može u opravdanim slučajevima osloboditi od plaćanja poslovne daće«.
U posljednjoj stavci toga člana postotak od 25% povećava se na 50%, a mjesto rieči »carinskim činovnicima I., II. i III. kategorije« stavljaju se rieči »u carinskoj službi postavljenim i uposlenim činovnicima i ostalim službenicima«.

§ 10.

Član 20. zakona o obćoj carinskoj tarifi mienja se i glasi:

»Osim daća, navedenih u čl. 18. i 19. ovog zakona, na robu, koja se uvozi, i izvozi plaća se taracovina.

Stavke taracovine, način rukovanja i upotrebu taracovine propisuje naredbenim putem ministar državne riznice. Stavke taracovine računaju se u zlatu«.

§ 11.

Član 21. zakona o obćoj carinskoj tarifi mienja se i glasi:

U slučaju prinake stavaka daća, predviđenih u ovom zakonu, primjenjuju se:

a) na uvoznu i izvoznu robu stavke, koje vriede u vrieme podnošenje očitovanja, po kojem se ta roba odpravlja u slobodan promet, uvozi ili izvozi s pravom za povratak ili se provozi;

b) na robu, koja se iznosi iz carinskih smjestišta ili slobodnih carinskih skladišta, stavke, koje vriede u vrieme podnošenja očitovanja, po kojem se takvo odpravljanje vrši;

c) na robu, koja se vraća nakon izvršene preradbe, popravka, obradbe ili doradbe, stavke, koje su vriedile u vrieme podnošenja očitovanja, po kojem je roba bila uvezeena ili izvezena u navedenu svrhu;

d) na carinsku robu, koja se prodaje na javnoj dražbi, stavke, koje vriede na dan prodaje;

e) na carinsku robu, koja je bila predmet kakvog carinsko - kaznenog djela, stavke, koje su vriedile u vrieme, kad je djelo počinjeno«.

§ 12.

Ukida se član 22. te stavke 2—5 člana 24. zakona o obćoj carinskoj tarifi.

Dosadašnji članovi 15. do 21. postaju »članovi 14. do 20.«, a članovi 23. i 24. postaju »članovi 21. i 22.« zakona o obćoj carinskoj tarifi.

§ 13.

Ukidaju se opazke uz broj 17., 30. i 31. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi.

§ 14.

Broj 26. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi mienja se i glasi:

»Kavovine (nadomjestci kave i dodatci kavi) pržene, pa i mljevene 80 60«

§ 15.

Iza broja 28. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi stavlja se sliedeća opazka:

»OPAZKA 1. Nadomjestci čaja carine se kao čaj«.

Dosadanja »opazka« u ovom broju postaje »opazka 2«.

§ 16.

Iza broja 29. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi stavlja se sliedeća opazka:

»OPAZKA 1. Nadomjestci mirodija carine se kao dotične mirodije«.

Dosadanja »opazka« postaje »opazka 2«.

§ 17.

U broju 169. toč. 1. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi mienja se maksimalna stavka na »0.40«, a minimalna na »0.30«.

Iza tog broja 169. stavlja se sliedeća opazka:

»OPAZKA. Kameni ugljen iz toč. 2. ovog broja, koji plinare uvoze za proizvodnju plina, slobodan je od carine pod uvjetima, koje propiše ministar državne riznice«.

§ 18.

Ukida se opazka iz broja 171. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi.

§ 19.

Ukida se dosadanja opazka iza broja 201. uvozne tarife i stavlja se sliedeća nova opazka:

»OPAZKA. Na amoniačnu vodu s do 25% amoniaka, koju uvoze veleobrtna poduzeća za proizvodnju amoniačne sode plaća se carina od 1 Kn na 100 kg, pod uvjetima, koje propiše ministar državne riznice«.

§ 20.

U broju 209. toč. 2. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi snizuje se maksimalna stavka od 15 na »4«, a minimalna stavka od 12 na »2«.

§ 21.

Iza broja 214. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi stavlja se sliedeća opazka:

»OPAZKA. Na robu iz toč. 1a ovog broja plaća se carina od 3 Kn na 100 kg, a na robu iz toč. 1 b od 6 Kn na 100 kg, dok se ne počne proizvoditi u državi«.

§ 22.

U broju 215. toč. 1. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi snizuje se maksimalna stavka od 6 na »4« a minimalna stavka od 5 na »2«.

§ 23.

Iza broja 253. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi stavlja se sliedeća opazka:

»OPAZKA. Na eter za narkozu, koji uvozi Državni zavod za proizvodnju liekova »Pliva« plaća se carina od 50 Kn na 100 kg, pod uvjetima, koje propiše ministar državne riznice.«

§ 24.

Napomeni iza broja 271. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi dodaje se toč. 7., koja glasi:

»7. Na eksplozive iz br. 265 i 266., podrietlom iz ugovornih država, plaća se carina od 50 Kn na 100 kg, dok se ne počnu proizvoditi u državi.

§ 25.

Ukida se opazka 2. iza broja 442. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi.

§ 26.

Iza broja 445. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi stavlja se sliedeća opazka:

»OPAZKA. Na papir za tisak na rotacionim strojevima, kada ga iz ugovornih država uvoze tiskare, koje imaju svoje vlastite rotacione strojeve, a u okviru službeno ustanovljenog kapaciteta, plaća se carina od 1 Kn na 100 kg, pod uvjetima, koje propiše ministar državne riznice«.

§ 27.

Broj 477.* uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi mienja se iglasi:

»477. Škriljevac i tinjac, i izradbe:

1. U pločama:

a) do uključivo 20 cm debljine i dalje neobrađeni	6	4
b) poliranim, crnjenim, bojenim	10	7

* Po izpravku u Narodnim novinama od 3. kolovoza 1943. broj 174.

2. Pločice za pisanje, pa i s crtama, u drvenim okvirima ili bez okvira 20 15

3. ostale izradbe 20 15«.

§ 28.

Iza broj 536. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi stavlja se sliedeća opazka:

»OPAZKA 1. Na željezo iz toč. 3. ovog broja, koje veleobrti lima uvoze za proizvodnju lima do uključivo 30. prosinca 1943., plaća se carina od 4 Kn na 100 kg, pod uvjetima, koje popiše ministar državne riznice.

Ovlašćuje se ministar državne riznice, da može ovaj rok produljiti, ako to budu zahtjevali državni probitci.«

Dosadanja opazka 2. iza broja 536. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi mienja se i glasi:

»OPAZKA 2. Na sirovo (ljevaoničko) željezo iz toč. 1. ovog broja, koje uvoze ljevaonice do 30. prosinca 1943,. plaća se carina od 0.50 Kn na 100 kg, pod uvjetima, koje propiše ministar državne riznice.

Ovlašćuje se ministar državne riznice, da može ovaj rok produljiti, ako to budu zahtievali državni probitci.«

§ 29.

Iza broja 538. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi stavlja se sliedeća opazka:

»OPAZKA. Na žicu neobrađenu, iz toč. 1. ovog broja, koju uvoze veleobrtna poduzeća za proizvodnju svih

vrsta čavala, a za koju se potvrdom Ministarstva narodnog gospodarstva dokaže, da se ne proizvodi u državi u dovoljnoj količini, plaća se carina od 6 Kn na 100 kg, pod uvjetima, koje propiše ministar državne riznice.«

§ 30.

U broju 592. uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi iza rieči »žice« stavlja se zarez i dodaje riež »užeta«.

§ 31.

U točki 9. obćih napomena uz XV. dio uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi iza rieči »vila« stavlja se zarez i dodaju rieči »grablja, lopata, motika«.

§ 32.

U točki 10. obćih napomena uz XV. dio uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi pred riež »olovne elektrode« stavlja se riež »olovo«.

§ 33.

U posljednjoj stavci točke 11. obćih napomena uz XV. dio uvozne tarife uz zakon o obćoj carinskoj tarifi brišu se brojevi »442. i 536.«, a dodaju se brojevi »214. i 271. toč. 7.«

§ 34.

Gdje god su u zakonu o obćoj carinskoj tarifi s uvoznim i izvoznim carinama upotriebljeni izrazi, koji su protivni duhu hrvatskog jezika i koji ne odgovaraju državno-pravnom uređenju Nezavisne Države Hrvatske, moraju se zamieniti izpravnim odgovarajućim izrazima; osobito treba rieči:

Nj. V. Kralj, Kraljevina Jugoslavija, Kraljevina, Narodno predstavništvo, Ministarski savjet, Ministar finansija, Ministar poljoprivrede, Ministar trgovine i industrije, Ministar šuma i rudnika, Ministarstvo finansija, Ministarstvo poljoprivrede, Minitarstvo trgovine i industrije, Ministarstvo šuma i rudnika, Odeljenje carina, Carinsko-hemijska laboratorija, vlast, poreza, stopa, kurs, dinara, para, dažbina, ležarina, poslovna dažbina, dara, kaldrmina, primedba, industrija, industrijsko preduzeće, službene novine, član

zamieniti riečima: Poglavnik Nezavisna Država Hrvatska, država, Hrvatski državni sabor, ministarsko vieće, ministar državne riznice, ministar narodnog gospodarstva, ministar narodnog gospodarstva, Ministarstvo državne riznice, Ministarstvo narodnog gospodarstva, Ministarstvo narodnog gospodarstva, Odjel za carine, Carinsko-kemijski laboratorij, oblast, porez, stavka, tečaj, Kuna, banica, daća, skladištnina, poslovna daća, tara, taracovina, opazka, veleobrt, veleobrtno poduzeće, Narodne novine, paragraf.

§ 35.

Ovlašćuje se ministar državne riznice, da izda službeno izdanje zakona o obćoj carinskoj tarifi o uvoznim i izvoznim carinama sa svim promjenama i nadopu-

nama i to jezično pročišćeno, sadržajno sređeno i usklađeno s postojećim državno-pravnnim uređenjem Nezavisne Države Hrvatske.

§ 36.

Odobravaju se naredbe i odluke Ministarstva državne riznice, koje su do dana zadobivanja pravne moći ove zakonske odredbe donesene na temelju propisa dosadanjeg člana 15. zakona o obćoj carinskoj tarifi, a koje se naredbe i odluke odnose na ubiranje carine i ostalih daća, koje se naplaćuju u carinarnicama.

§ 37.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru državne riznice.

§ 38.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 24. srpnja 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:
Ante Pavelić, v. r.

Broj: CXLV-1673-D. V. -1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:
Dr. Mirko Puk, v. r.

---

* Narodne novine od 30. srpnja 1943. broj 171.

NAREDBA

Ministarstva unutarnjih poslova od 21. srpnja 1943. broj 8035-II-R-U- 1943. o ustanovljenju njemačkih imena za mjesta s više od 20% stanovnika njemačke narodnosti, za koja je njemačko ime uobičajeno ili predajom do danas uzčuvano

Na temelju stavke 2. člana 1. zakona o imenima mjesta od 18. veljače 1930. u savezu s § 5. zakonske odredbe od 30. listopada 1941. broj CCCLXXII-1893-Z-1941 o porabi njemačkog jezika, njemačke zastave i njemačkih oznaka u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj (Narodne novine od 30. listopada 1941. broj 133), propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Kao njemačka imena za mjesta u Nezavisnoj državi Hrvatskoj, koja imaju više od 20% stanovnika njemačke narodnosti, a za koja je njemačko ime uobičajeno ili predajom do danas uzčuvano, ustanovljuje se uz hrvatsko ime i njemačko kao ravnopravna službena oznaka odnosnog mjesta:

1. za mjesto Adolfovo u upravnoj obćini Nova Bukovica, kotar Podravska Slatina, njemačko ime »Adolfs-

dorf«, s napomenom, da za to mjesto službena oznaka glasi: »Adolfovo — Adolfsdorf«;

2. za mjesto Albertinovac u upravnoj obćini Podgorač, kotar Našice, njemačko ime »Albertinenhof«, s napomenom, da službena oznaka glasi: »Albertinovac — Albertinenhof«;

3. za mjesto Inđija u istoimenoj upravnoj obćini, kotar Hrvatski Karlovci, njemačko ime »India«, s napomenom, da za to mjesto službena oznaka glasi: »Inđija — India«;

4. za mjesto Ivanbrieg u upravnoj obćini Podravska Slatina, kotar Podravska Slatina, njemačko ime »Johannesberg«, s napomenom, da za to mjesto službena oznaka glasi: »Ivanbrieg — Johannesberg«;

5. za mjesto Jarmina u istoimenoj upravnoj obćini, kotar Vinkovci, njemačko ime »Jahrmein«, s napomenom, da za to mjesto službena oznaka glasi: »Jarmina — Jahrmein«;

6. za mjesto Josipovac u upravnoj obćini Petrijevci, kotar Valpovo, njemačko ime »Ober-Josefsdorf«, s napomenom, da za to mjesto službena oznaka glasi: »Josipovac — Ober-Josefsdorf«;

7. za mjesto Jovanovac u istoimenoj upravnoj obćini, kotar Osiek njemačko ime »Johannesfeld«, s napomenom, da službena oznaka glasi: »Jovanovac — Johannesfeld«;

8. za mjesto Kapan u upravnoj obćini Suhopolje, kotar Virovitica, njemačko ime »Antonsdorf«, s napo-

menom, da za to mjesto službena oznaka glasi: »Kapan — Antonsdorf«;

9. za mjesto Našička Breznica u upravnoj obćini Vanjske Našice, kotar Našice, njemačko ime »Deutsch Bresnitz«, s napomenom, da za to mjesto službena oznaka glasi: Našička Breznica — Deutsch Bresnitz«;

10. Za mjesto Nova Pazova u istoimenoj upravnoj obćini, kotar Stara Pazova, njemačko ime »Neu Pasua«, s napomenom, da za to mjesto službena oznaka glasi: »Nova Pazova — Neu Pasua«;

11. za mjesto Novi Banovci u istoimenoj upravnoj obćini, kotar Stara Pazova, njemačko ime »Neu Banowitzi«, s napomenom, da za to mjesto službena oznaka glasi: »Novi Banovci — Neu Banowitzi«;

12. Za grad Osiek njemačko ime »Essegg«, s napomenom, da za taj grad službena oznaka glasi: »Osiek — Essegg«;

13. za mjesto Poreč u upravnoj obćini Kula-Josefsfeld, kotar Požega, njemačko ime »Josefsdorf« s napomenom, da za to mjeesto službena oznaka glasi: »Poreč — Josefsdorf«;

14. Za mjesto Sarvaš u istoimenoj upravnoj obćini, kotar Osiek, njemačko ime »Hirschfeld«, s napomenom, da za to mjesto službena oznaka glasi: »Sarvaš — Hirschfeld«;

15. za mjesto Stara Pazova u istoimenoj upravnoj obćini, kotar Stara Pazova, njemačko ime »Alt Pasua«, s napomenom, da za to mjesto službena oznaka glasi: »Stara Pazova — Alt Pasua« i

16. za grad Zemun njemačko ime »Semlin«, s napomenom, da za taj grad službena oznaka glasi: »Zemun — Semlin«.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 21. srpnja 1943.

Ministar unutarnjih poslova:

Dr. Andrija Artuković, v. r.

(Broj: 1872-D.V.-1943)

* Narodne novine od 30. srpnja 1943. broj 171.

NAREDBA

Ministarstva prometa od 24. ožujka 1943. broj 9239-1943, kojom se na temelju § 37. stavke druge zakonske odredbe od 28. siečnja 1942. broj XXXVII-240-Z-1942 o svrstavanju, berivima i mirovinama državnih prometnih službenika (Narodne novine od 30. siečnja 1942. broj 25) mienja naredba od 9. siečnja 1943. broj 66 D. V.-1943 o preinaci propisnika o radnicima državnih prometnih ustanova od 24. lipnja 1939., koji se odnose na svrstavanje, beriva i mirovine radnika državnih prometnih ustanova

§ 1.

U § 11. briše se rieč »i stanarine«.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u narodnim novinama,* a primjenjivat će se od 25. prosinca 1942.

U Zagrebu, dne 24. ožujka 1943.

Ministar prometa:

Ing. Hilmije Bešlagić, v. r.

(Broj: 1453-D. V.1943)

* Narodne novine od 30. srpnja 1943. broj 171.

NAREDBA

Ministarstva prometa od 19. svibnja 1943. Gl. r. broj 17.864, kojom se na temelju § 35. Uredbe od 10. svibnja 1940. M. s. broj 643-1940 (Službene novine od 14. svibnja 1940. broj 109) mienja i nadopunjuje Pravilnik o računskoj i blagajničkoj službi poštanskih ureda od 16. studenog 1936. broj 99645-1936

§ 1.

Član 30. mienja se i glasi:

»Račun« odpremljenih brzojavaka

Ovaj račun vodi se u dvogubci posebno za tuzemni, a posebno za inozemni promet na tiskanici R. br.337. Broj rieči upisuje se posebno za državne, službene i privatne brzojavke u stupcu 4.—6. u brojitbene svrhe. U gotovu ubrane pristojbe zaprimaju se u stupcu 7., pristojbe brzojavaka, predanih na račun pologa, u stupcu 8., a pristojbe na navjeru u stupcu 9. U stupac 10. upisuju se dnevni iznosi stupaca 7., 8. i 9., a u stupac

11. plaćene osebujne oznake i broj brzoglasnog predplatnika.

Koncem dana zbroje se stupci 7., 8. i 9. Zbroj stupca 7. upisuje se u red četvrte, zbroj stupca 8. u red treće zbroj stupca 9. u red druge stavke odozdo, a zbroj ovih zbrojeva kao dnevni iznos u red posljednje stavke, sve u stupcu 10.

U gotovu ubrane pristojbe predaju se glavnoj blagajni, koja u »Računu proračunskih primitaka« u 11. stupcu zaprima zbroj dnevnih iznosa stupaca 7., 8. i 9. »Računa odpremljenih brzojavaka u tuzemnom prometu«, a u stupcu 12. zbroj dnevnih iznosa stupaca 7., 8. i 9. »Računa odpremljenih brzojavaka u inozemnom prometu«. Izvorni računi prilažu se »Računu proračunskih primitaka«, a priepisi njegovu priepisu.

Za izravnanje blagajničkog stanja zaprima se u 30. stupcu »Stanja blagajne« (Potrošak brzojavnog pologa) u izdatak iznos pristojba na račun pologa u tuzemnom prometu, a pristojbe na navjeru vode se do uplate kao ostatak u gotovu novcu.

Za svakog brzoglasnog predplatnika, koji predaje brzojavku na navjeru, vodi poštanski ured u dvogubci »Mjesečni obračun brzojavnih pristojba na navjeru.« U obračun se na temelju »Računa odpremljenih brzojavaka« upisuje prema danu i redu predaje svaki brzojav predan na navjeru. Na koncu mjeseca obračuni se zaključuju, zbroju se dodaje 5% u ime troškova, pa se dostavljaju predplatnicima. Priepisi se čuvaju u pošt. uredu. Za položeni iznos izdaje se predplatniku namira (tisk. broj 379) s oznakom mjeseca, za koji se pristojba

plaća. S uplatama, izvršenim putem čekovnih uplatnica, postupa se na način, predviđen u čl. 30. b.toč. 4. s tom razlikom, što poštanski ured te iznose ne zaprima, nego ih samo u 22. stupcu »Stanje blagajne« stavlja u izdatak.

Brzojavne pristojbe na navjeru zaprimaju poštanski uredi zajedno s brzoglasnim pristojbama na navjeru u »Pregledu pristojba na navjeru« (tisk. R. br. 369) i u »Mjesečnom pregledu pristojba na navjeru« (tisk. R. br. 370) na način, propisan u čl. 72. s tom razlikom, da se brzojavni promet za svakog brzoglasnog predplatnika posebno uvodi i da se ukupni dodatak od 5% u ime troškova prema mjesečnom pregledu zaprima u 13. stupcu »Računa proračunskih primitaka«.«

§ 2.

Dodaju se novi članovi 30. a i 30. b, koji glase:

»Član 30. a

»Račun radnih brzojavnih pristojba«

Polazne brzojavne viesti brzojavnih predplatnika u mjestnom i međumjestnom, a posebno u međudržavnom prometu zaprimaju se u »Račun radnih brzojavnih pristojba« (tisk. R br. 337 a).

Brzojavne viesti zaprimaju se u račun prema podatcima (izvodu) automatskog bilježila predatne brzojavne središnjice onim redom, kako su ostvarene.

Polazne brzojavne viesti zaprimaju se u račun prema nadpisama stupaca, a na svršetku dana izbacuje se u određeni stupac dnevni iznos.

Račun se vodi mjesečno u dvogubci.

Primitci od polaznih brzojavnih viesti zaprimaju se u 15. stupcu »Računa proračunskih primitaka«, a budući da su obavljeni iz pologa, stavljaju se istodobno u 30. stupcu »Stanja blagajne« u izdatak. Izvornik računa radnih brzojavnih pristojba prilaže se »Računu proračunskih primitaka«, a priepis njegovu priepisu.

Član 30. b

»Račun pristojba za ukopčanje«

Sve ubrane pristojbe za ukopčanje, preseljenje i premještenje predplatničkog dalekopisnog brzojavnog stroja (Glavne postaje i nuzpostaje), godišnje pristojbe za uzdržavanje vanjskih spojeva posebničkog brzojavnog dalekopisnog uređaja i za iznajmljivanje voda posebnicima brzojavnim predplatnicima, prisstojbe za ponovno puštanje dalekopisnog stroja u promet i svi iznosi, ubrani u ime troškova za popravke, prepravke i izmjene uređaja. zaprimaju se u »Računu pristojba za ukopčanje« (tisk. R. br. 338 a). koji se vodi u dvogubci mjesečno. Godišnje pristojbe za uzdržavanje i iznajmljivanje mogu se ubirati i tromjesečno u rokovima, propisanim za plaćanje brzoglasnih pristojba.

Na ubrane iznose izdaje se namira na tiskanici R. br. 379, ukoliko se uplata ne obavlja čekovnom uplatnicom. Namira se sastavlja u dvogubci, pa izvornik

dobiva predplatnik, a priepis, na kojem predplatnik podpisom i nadnevkom potvrđuje uplatu, prilaže se »Računu pristojba za ukopčanje.«

Ubrani dnevni primitak po ovom računu utvrđuje se na svršetku dana, upisuje se u odgovarajući stupac, predaje glavnoj blagajni, koja ga zaprima u 16. stupcu »Računa proračunskih primitaka,«

Poštanski uredi, koji ubiru pristojbe za ukopčavanje putem čekovnih uplatnica i čekovnog računa, kad prime od Poštanske štedionice izvadak, zaprimaju na temelju izvještaja uplate pojedinih predplatnika u »Računu pristojba za ukopčanje« kao da su kod njih ubrane. Ukupni iznos takvih pristojba koji je jednak iznosu izvadka, stavlja se u 22. stupcu »Stanja blagajne« u izvadak kao višak, a izvadak s izvještajem prilaže se »Stanju blagajne«.

Poštanski uredi vode još posebnu očevidnost o posebničkim brzojavnim dalekopisnim uređajima, za koje se plaća pristojba za uzdržavanje izvanjskih spojeva i za iznajmljivanje vodova, iz koje će se vidjeti, koliko imaju brzojavni predplatnici plaćati te kada i koliko su platili.«

§ 3.

Član 31. stavka 1. mienja se i glasi:

»Primitak od predplate za glavnu predplatničku dalekopisnu brzojavnu postaju i nuzpostaju, za uzdržavanje glavne postaje i nuzpostaje, za uzdržavanje spojnog voda ili kanala, za ugovoreni naslov, za upotrebu tajnopisnog sloga, uručbu brzojavaka u određeno

vrieme, izvještaje o burzovnim tečajevima, i izvještaje o vremenu i za pravo predaje brzojavaka na račun pologa zaprimaju se u »Račun brzojavnih predplata« (R. br. 338) prema nadpisima stupaca pojedinačno, a u stupcu »Ukupno« upisuje se ukupno ubrani iznos od svakog predplatnika.«

Istom članu dodaju se dvie nove stavke, koje glase:

»O predplatnicima dalekopisnih brzojavnih postaja vode poštanski uredi za svakog predplatnika očevidnost u »Temeljnom listu«, u koji upisuju sve ubrane predplate. »Temeljni listovi« čuvaju se u poštanskom uredu, a služe za to, da pokažu sve vrste propisane predplate i plaćanje ovih. Na svakom »temeljnom listu« naplšu se crvenom tintom određene godišnje i tromjesečne predplate, a u sliedećim redovima upisuju se ubrane predplate za svako tromjesečje i za svaku proračunsku godinu posebno.

Poštanski uredi, koji ubiru predplate putem čekovnih uplatnica i čekovnih računa, postupaju na isti način kao kod ubiranja brzoglasnih predplata putem čekovnih uplatnica.«

§ 4.

Član 32. stavka (1) mienja se i glasi:

»O brzojavkama, što ih predatelji brzojavaka na račun pologa predaju putem brzoglasa ili dalekopisnih brzojavnih strojeva, kao i o onima, kojih im se sadržaj priobćuje putem brzoglasa ili dalekopisnih brzojavnih strojeva, vode poštanski uredi »Račun pristojba za posredovanje brzojavaka brzoglasom ili brzojavnim strojem« (tisk. R. br. 389).«

U istom članu u stavci (4) iza rieči: »telefonom« dodaju se rieči: »ili brzojavnim strojem.«

§ 5.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

Ministar prometa:

Ing. H. Bešlagić, v. r.

(Broj: 1697-D.V.-1943)

* Narodne novine od 30. srpnja 1943. broj 171.

CJENIK

Ministarstva unutarnjih poslova — Glavnog ravnateljstva za zdravstvo od 13. srpnja 1943. broj R. Z. 33551-1943 o nagradama davateljima krvi za pretok krvi (transfuziju)

Na temelju § 2. točka a) naredbe Ministarstva zdravstva od 27. prosinca 1941. broj 2353-Z-1941 o bolničkim troškovima u državnim, gradskim ili obćinskim i privatnim bolnicama s pravom javnosti i u bolničkim ambulantama propisujem visinu nagrade, koju mogu tražiti davatelji krvi za pretok krvi:

1. od 1 cm^3 do 100 cm^3 krvi po cm^3 Kuna 30,
2. od 100 cm^3 do 500 cm^3 krvi po cm^3 Kuna 25,
3. od 500 cm^3 krvi svaki daljnji cm^3 krvi Kuna 30.

Ciene po ovom cieniku vriede za sve osobe i ustanove, koje su dužne podmiriti obskrbninu u svim državnim, gradskim ili obćinskimi privatnim bolnicama s pravom javnosti i u privatnm ambulantama, te za davanje krvi osobama, za koje plaćaju obskrbninu ustanove družtvovnog i zdravstvenog osiguranja, bratinska blagajna, bolestnički fond državnog prometnog osoblja i sva bolno-podporna družtva.

Sve napried navedene ustanove dužne su nagradu prema cjeniku izplatiti odmah, a naknadno će je ubrati od osoba i ustanova, koje su po zakonu dužne podmiriti obskrbninu.

Svi do sada odobreni cjenici nagrada kod pretoka krvi kao i nadopune njihove stavljaju se ovim izvan kreposti.

Ovaj cjenik zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

Glavni ravnatelj za zdravstvo:

Dr. Stipčić, v. r.

(Broj: 1840-D. V.-1943)

* Narodne novine od 30. srpnja 1943. broj 171.

OBLASTNA ODLUKA

Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 21. srpnja 1943. broj 6219-1943 o visini jamčevine i posudbine za vreće

Na temelju § 2. zakonske odredbe o osnivanju i djelovnju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941 izdajem ovu oblastnu odluku:

I.

Mlinovi smiju od kupca mliva tražiti za brašnarske jutene vreće jamčevinu od najviše Kn 600.— po komadu, a za jutene vreće za posije (mekinje) jamčevinu od najviše Kn 400.— po komadu..

II.

U ime posudbine smiju mlinovi za prvih 14 dana ubrati od kupca mliva posudbinu za brašnarske jutene vreće najviše Kn 25.— po komadu, a za svakih daljnjih 14 dana najviše Kn 50.— po komadu; za jutene vreće za posije (mekinje) za prvih 14 dana najviše Kn 16.— po komadu, a za daljnjih 14 dana Kn 32.— po komadu.

III.

Kupac je dužan mlinu vratiti vreće neoštećene, uzevši u obzir prirodno trošenje, postavno njegova postaja, najkasnije u roku od 30 dana nakon dana odpreme robe.

IV.

Prekršitelji ove oblastne odluke bit će kažnjeni prema § 11. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19 studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941, promienjene i nadopunjene zakonskom odredbom od 17. siečnja 1942. broj XV-104-Z-1942.

V.

Ova oblastna odluka zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* a istoga dana prestaje vriediti oblastna odluka od 2. prosinca 1942. broj 17723-1942 o visini jamčevine i posudbine za vreće (Narodne novine od 7. prosinca 1942. broj 278).

U Zagrebu, dne 21. srpnja 1943.

Upravitelj
državnog ureda za oblikovanje
ciena i nadnica:

Ing. Radoslav Lorković, v. r.

(Broj: 1870-D. V.1943)

* Narodne novine od 30. srpnja 1943. broj 171.

OBLASTNA ODLUKA

Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. srpnja 1943. broj 4030-43 o najvišim prodajnim cienama kamenog građevnog tvoriva te o odšteti za uporabninu kamenoloma

Na temelju § 2. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941 izdajem ovu oblastnu odluku:

I.

Najviše prodajne ciene krupnog kamena lomljenca, kamena drobljenca i tučenca, šljunka, sipine, pieska i dolomitnog pieska za proizvoditelje jesu:

A. iz kamena srednje tvrdoće (vapnenci, dolomiti, pješčani konglomerati)

1. kamen lomljenac	Kn 250.—
2. kamen drobljenac (strojno drobljeni)	Kn 380.—
3. sipina iz kamena drobljenca 5—10 cm krupnoće	Kn 220.—
4. kamen tučenac (rukom tučen)	Kn 420.—
5. dolomitni kopanac nerešetan	Kn 295.—
dolomitni kopanac rešetan 10—30 cm krupnoće	Kn 280.—

B. iz kamena veće tvrdoće (eruptivnog podrietla: diabazi, dioriti, graniti, porfiri, andeziti)

1. kamen lomljenac Kn 260.—
2. kamen drobljenac 1—7 cm krupnoće Kn 430.—
3. sipina iz kamena drobljenca 5—10 cm krupnoće Kn 220.—

C. ostalo kameno građevno tvorivo:

1. jaružani šljunak Kn 160.—
2. jaružani piesak Kn 185.—
3. kopani šljunak Kn 110.—
4. kopani šljunak prosijani Kn 170.—
5. kopana sipina ili piesak Kn 100.—

sve za 1 m^3 robe, složeno u metričke kupove na mjestu proizvodnje (u kamenolomu, na obali ili u jami), bez skupnog poreza na poslovni promet.

II.

U ime troškova prievoza od mjesta proizvodnje do mjesta dobave ili do utovarne postaje uključivši troškove utovara odnosno pretovara u željeznička kola mogu se zaračunati samo stvarni troškovi, ukoliko ti troškovi nisu oblastno ustanovljeni.

III.

Za posjednike i vlastnike kamenoloma, ustanovljuje se najviša dopustiva odšteta, za svaki po proizvoditelju izrađeni m^3 kamena s Kn 20.—

IV.

Prekršitelji ove oblastne odluke bit će kažnjeni po § 11. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941, promienjene i nadopunjene zakonskom odredbom od 17. siečnja 1942. broj XV-104-Z-1942.

V.

Ova oblastna odluka zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* a istoga dana prestaje vriediti oblastna odluka o najvišim prodajnim cienama krupnog građevnog kamena (lomljenca), cestovnog kamena, drobljenca, tučenca, šljunka, sipine, pieska i dolomitnog pieska za proizvoditelje od 15. studenoga 1942. broj 17.290-1942 (Narodne novine od 21. studenoga 1942. broj 265).

U Zagrebu, dne 19. srpnja 1943.

Upravitelj
državnog ureda za oblikovanje
ciena i nadnica:

Ing. Radoslav Lorković, v. r.

(Broj: 1884-D. V.-1943)

---

* Narodne novine od 30. srpnja 1943. broj 171.

NAREDBA*

ministra državne riznice od 20. srpnja 1943. broj 6629-3-1943. o provedbi zakonske odredbe o porezu na poslovni promet od 6. srpnja 1943. broj CXL-1690-D.V.-1943. (Narodne novine od 12. srpnja 1943. broj 155)

Na temelju § 80. zakonske odredbe o porezu na poslovni promet od 6. srpnja 1943. broj CXL-1690-D.V.-1943. propisujem sliedeću naredbu:

§ 1.

Uz toč. 1. st. 1. § 1.

Promet u smislu zakonske odredbe o porezu na poslovni promet (skraćeno nazivano u ovoj naredbi: zakonska odredba) je svaki pravni prienos stvari i vršenje svake činitbe pod uvjetom, da se obavlja:

a) u tuzemstvu;
b) uz naknadu;
c) obrtimice;
d) u okviru samostalnog poslovanja.

Promet stvari obavljen je u smislu ove zakonske odredbe bilo samim prienosom prava vlastničtva stvari, bilo predajom stvari u posjed drugoj ugovornoj stranci.

---

* Po izpravku u Narodnim novinama od 18. kolovoza 1943. broj 187.

Predaji u vlastničtvo odnosno u posjed jednako je pribavljanje prava slobodnog razpolaganja s odnosnim stvarima bez obzira na to, da li to pravo pribavlja sama osoba, koja promet obavlja ili po nalogu tko drugi. Promet stvari je i stjecanje prava vlastničtva na tjelesnim pokretnim stvarima, koje se obavlja prienosom izprava (kao brodarskim priznanicama (konosmanima), skladištnim listovima, založnim izpravama, stočnim putnicama i sl. izpravama).

Promet činitbe izvršen je, ako porezovnik izpuni ono, na što se prema drugoj ugovornoj stranci obvezao.

Smatra se, da je promet stvari obavljen u tuzemstvu, ako je u cielosti obavljen u državnim granicama. Promet činitbe obavljen je u tuzemstvu, ako je u bitnim dielovima obavljen u državnim granicama.

Naknada je ne samo izplata u gotovu novcu, nego i svaka druga protučinitba. U pojedinom slučaju može nastati dvostruka porezna obveza, i to kako na temelju same činitbe, tako i na temelju protučinitbe, od kojih se svaka posebno prosuđuje prema obćim propisima stavke 1. § 3. zakonke odredbe.

§ 2.

Uz toč. 2. st. 1. § 1.

Promet u smislu točke 2. st. 1. § 1. zakonske odredbe je slučajni promet stvari, na koji se plaća porez na poslovni promet (skraćeno nazivano u ovoj naredbi: porez), bez obzira na bilo kakve druge predpostavke, pod uvjetom, da je obavljen uz naknadu u tuzemstvu, ali samo kada vriednost stvari premašuje Kn 20.000.—.

Slučajni promet drugih činitaba, koje se ne sastoje u pravnom prienosu stvari, ne podpada porezu.

§ 3.

Uz toč. 3. st. 1. § 1.

Porezna obveza postoji, premda nema naknade, ako porezovnik uzima stvari iz vlastitog poduzeća:

1. radi potrošnje u vlastitom kućanstvu, ili
2. radi bilo kakve druge upotrebe, koja nije u okviru poslovanja toga poduzeća, a takvom se smatra osobito bezplatni ustup drugomu.

Na bezplatni ustup stvari iz vlastitog poduzeća u ime plaće ili diela plaće namještenicima poduzeća ne plaća se porez pod uvjetima iz toč. 13. § 15. zakonske odredbe.

§ 4.

Uztoč. 4. st. 1. § 1.

Uvoz stvari podpada porezu u svakom onom slučaju, kada je oporezovanje uvoza potrebno radi izravnanja poreznog predobterećenja domaćih proizvoda, kao i u svakom slučaju, kada se na domaće proizvode plaća porez po skupnoj stopi. U takvim je slučajevima dovoljna za postanak porezne obveze činjenica, da je uvoz izvršen bez ozira na bilo kakve druge preduvjete. Kada se i po kojim se stopama plaća porez prigodom uvoza, utvrđuje se pristojbenikom.

Izvoz i provoz ne podpada plaćanju poreza.

§ 5.

Uz st. 2. § 1.

Prodaje prisilnom javnom dražbom (sudbenom ili upravnom) ne podpadaju plaćanju poreza (toč. 1. § 14. zakonske odredbe).

Dobrovoljnu dražbu može vršiti pojedinac od slučaja do slučaja ili poduzetnik obrtimice. U prvom slučaju nastaje porezna obveza samo ako vriednost prodaji izložene stvari premašuje Kn 20.000.—, dok u drugom slučaju nastaje obveza bezuvjetno i u svakom slučaju, a kao porezovnik smatra se poduzetnik (dražbovatelj). Porez se plaća na ukupnu naknadu, dobivenu za stvar izloženu prodaji. Porez na naknadu samog dražbovatelja obuhvaćen je porezom na naknadu te stvari. Osobe, koje se obrtimice bave javnim dražbovanjem nekretnina, plaćaju porez na cjelokupnu naknadu, koja im za obavljanje toga posla pripada.

§ 6.

Uz § 2.

Propisi ovog paragrafa predviđaju mjere za izjednačenje poreznog obterećenja istovrstne robe u domaćem prometu. Za postanak porezne obveze potrebno je:

1. postojanje samostalnih odjela unutar jednog poduzeća, koji po svom uređaju mogu sačinjavati samostalno priradno poduzeće, i u kojima se obavlja poslovanje, koje može biti predmetom poslovanja samostalnog poduzeća;

2. ustup stvari proizvedenih unutar pogona jednog samostalnog odjela drugom samostalnom odjelu istog poduzeća, u koliko ustupljene stvari mogu u pravilu biti predmetom samostalnog prometa, a ustupaju se radi daljnje preradbe, doradbe ili konačne proizvodnje u odnosnom odjelu poduzeća porezovnika.

Ako se takve stvari ustupaju radi daljnje prodaje u nepromienjenom stanju, ne plaća se porez na takav

ustup, ali se porez plaća po obćim propisima u času stavljanja u promet odnosnih stvari, a kao porezni temelj uzima se u tom slučaju naknada, koju polučuje onaj odjel poduzeća porezovnika, koji prodaju izravno obavlja.

Na omote (embalažu) i uobće na omotno tvorivo, proizvedeno u vlastitom poduzeću porezovnika, plaća se porez po ovom paragrafu, ako se upotrebljava za zamatanje stvari, koje taj porezonik stavlja u promet, ne dirajući time u obće propise o poreznom temelju (§ 8. zakonske odredbe).

§ 7.

Uz st. 1. § 3.

Zamjena u naravi predleži:

1. kada se daje stvar za stvar;

2. kada se za ustup stvari vrši kakva činitba, koja se ne sastoji u plaćanju u gotovu novcu;

3. kada se vrši činitba za činitbu, od kojih nije ni jedna plaćanje u gotovu novcu.

Kod zamjena u naravi obavljaju se dva prometa pa se svako od uzajamnih davanja odnosno svaka od uzajamnih činitaba imade smatrati kao davanje naknade, ali se postojanje porezne obveze za svako od ovih davanja imade posebno prosuđivati.

§ 8.

Uz st. 2. § 3.

Naručbeni posao u smislu ove zakonske odredbe je sklapanje posla, koji naručevnik vrši u vlastito ime, a na račun naručitelja. Bitno je obilježje naručbenog

posla, da naručevnik nastupa prema trećoj osobi samostalno, u čemu se razlikuje od posrednika (st. 3. § 3. zakonske odredbe).

Kod naručbenih poslova obavljaju se dva prometa: promet između naručevnika i naručitelja i promet između naručevnika i trećih osoba. Prema tomu postoje i dva porezovnika:

a) naručitelj u pogledu prometa, obavljenog između naručevnika i trećih osoba, ukoliko taj promet podpada porezu, i

b) naručevnik u pogledu predmeta, obavljenog između njega i naručitelja.

Za poreznu podložnost prometa, obavljenog između naručevnika i trećih osoba, mjerodavna je činjenica, da li bi sam naručitelj bio obvezan platiti porez, kada bi taj promet s trećim osobama izravno obavio. Obaveza posebnog zaračunavanja poreza drugoj ugovornoj stranci (§ 12. zakonske odredbe) prelazi u tom slučaju na naručevnika, ako i kada on trećoj ugovornoj stranci izdaje račun u svoje ime. Porezovnikom prema poreznim oblastima ostaje ipak naručitelj, koji porez obračunava i naplaćuje prema zaračunanim iznosima u računima naručevnika. Naručitelj, koji plaća porez po knjizi obavljenog prometa, dužan je u ovakvom slučaju uz ostale očevidnosti osnovati i voditi poseban očevidnik stvari, predanih u prednjem smislu naručevniku radi prodaje, i porez polagati u zakonskoj odredbi određenim rokovima. Konačni obračun radi polaganja poreza mora se obvezatno krajem svake godine obaviti, te porez prema tom obračunu položiti zajedno s porezom za posljednji mjesec odnosne godine u roku, koji je za to određen.

§ 9.

Uz st. 3. § 3.

Posredničkim poslom smatra se svako posredovanje kod obavljanja prometa u smislu zakonske odredbe, kod čega nije odlučno,pod kojim imenom posrednik nastupa (mešetar, agent, senzal i sl.). Obilježje je posrednika, da sklapa poslove u ime i na račun drugoga. Naknada posrednika podpada uviek samostalno porezu po obćoj stopi.

§ 10.

Uz st. 1. § 4.

Za prosuđivanje pojma tjelesne pokretne stvari u smislu zakonske odredbe mjerodavna su načela obćeg građanskog zakona. Pod tjelesne pokretne stvari ubraja se u tom smislu i električna struja, plin, voda, vodena snaga i para.

Prometu tjelesnih pokretnih stvari jednak je i prienos cielog poduzeća, koji podleži porezu po obćoj stopi, bez obzira na vrstu prenesenog poduzeća. Porezna obveza novog podzetnika prosuđuje se u takvom slučaju po obćim načelima.

Među pravima, promet kojih podpada porezu, ističu se u prvom redu prava, koja mogu biti predmetom pravnog prometa, a predstavljaju gospodarska dobra, kao i ona, koja su obično izvor bilo kakvih gospodarskih koristi, posebno izvor prihoda, (autorsko pravo, pravo zaštitnog znaka, pravo patenta i sl.), a isto tako spadaju ovamo i osobna prava, (obrtne dozvole, dozvole točenja i druge dozvole za vođenje priradnog poduzeća, pravo izkorišćivanja prihodnih dobara i sl.). No

ako su napried navedena prava predmetom unosa u gruntovne knjige, jednaka su ona u svemu sa samim nekretninama, pa ne stvaraju poreznu obvezu. Ustup lovnog i ribolovnog prava nije predmet porezne obveze, jer može biti predmet unosa u gruntovne knjige.

Kod prometa tjelesne pokretne stvari i prava, na temelju jedinstvenog pravnog posla, mjeradavno je za poreznu obvezu, da li pojedini predmeti toga pravnog posla odgovara u prednjim stavkama utvrđenim načelima, prema čemu može u pojedinom slučaju postojati i djelomična porezna obveza.

§ 11.

Uz st. 2. § 4.

Porezu podpada u načelu samo promet tjelesnih pokretnih stvari, dok promet nekretnina kao takvih ne može biti predmetom porezne obveze.

Ovaj se propis ne odnosi na promet tjelesnih pokretnih stvari, koje su spojene s nekretninama, ako se ne prenose zajedno s tim nekretninama, kod čega nije odlučno, da li se promet s takvim tjelesnim pokretnim stvarima vrši prije ili poslije odvajanja od tih nekretnina. Ovdje dolazi u prvom redu u obzir prodaja ploda na drvetu, drva u šumi, građe zgrade, koju se ruši i tome sl. Pripadnost je u smislu zakonske odredbe jednaka samoj nekretnini, te podpada porezu samo ako se odvojeno od nekretnina stavlja u promet.

§ 12.

Uz st. 3. § 4.

Promet stvari, izrađenh (proizvedenih) od tvoriva (sirovina, sastavnih dielova i ostalih sastavnih potrebština), koje je izrađivač sam nabavio (proizveo), jednak

je svakom drugom prienosu stvari, i kao takav podpada plaćanju poreza po obćim načelima. Kod toga je svejedno, da li je izrađivač to tvorivo nabavio na svoj vlastiti račun, ili na račun naručitelja.

Nasuprot, ako naručitelj daje sam izrađivaču tvorivo, predleži činitba, koja se prosuđuje po propisima § 5. zakonske odredbe.

§ 13.

Uz § 5.

Činitba u smislu zakonske odredbe je svaki posao, koji prema obćem građanskom zakonu može biti predmet obveze, ukoliko se ne sastoji u obvezi prienosa tjelesne pokretne stvari.

Činitba se dakle može sastojati ili u činjenju ili u propustu ili u trpljenju. Ovamo spada na pr. posao odpremnički i vozarski, poslovi posredovanja, poslovodstvo izvan službenog odnosa, poslovi uskladištenja i pohrane uobće, sva slobodna zanimanja (liečnici, odvjetnici, mjernici, veterinari i t. sl.), posebničke škole i t. d., ali sve to u okviru propisa zakonske odredbe. Ovamo spada i promet, izvršen na temelju ugovora, kojim se netko obvezuje, da će izraditi stvari od tvoriva (sirovina, sastavnih dielova i ostalih sastavnih potrebština), koje je primio od naručitelja, ili kojim se obvezao, da će takvu stvar obraditi, preraditi, odnosno doraditi. Prema drugoj stavci § 5. zakonske odredbe postoji porezna obveza i u slučaju, kada se na temelju ugovora vežu pokretne tjelesne stvari s nekretninama. Poslovi graditeljski prema tome su predmet porezne obveze.

Davanje u zakup ili u najam nije u pravilu predmet poreza, izuzevši iznajmljivanje namještenih prostorija, koje iznajmljivanje podpada porezu u okviru propisa toč. 2. § 15. zakonske odredbe. Porezni temelj u ovom slučaju je cjelokupna ugovorena ili primljena naknada bez obzira na što se ona odnosi. Ovo vriedi posebno na poslove svratištarske i hotelierske.

§ 14.

Uz toč. 1. st. 1. § 6.

Porezovnikom smatra se svaka osoba, koja u okviru svoga samostalnog poslovanja upravljenog na stjecanje prihoda obavlja promet, na koji se po propisima zakonske odredbe imade platiti porez. Kod toga nije odlučno, da li postoji namjera za polučenjem dobitka ili ne, kao ni to, da li je takav dobitak polučen ili nije. Isto tako nije odlučno, da li za ovakav rad postoji propisna dozvola ili ne, te na kakvom se pravnom temelju taj rad osniva.

Samostalnim smatra se onaj, koji radi na vlastiti račun i pod vlastitom odgovornošću. Ne smatra se samostalnim poslovanjem ono poslovanje, koje je obavljeno u okviru službovnog odnosa. U pogledu tako obavljenog prometa smatra se porezovnikom sam poslodavac.

Prema naprieđ izloženim načelima smatraju se porezovnikom i zadruge i razna družtva i sve ostale pravne osobe, pa i onda, kada svoj rad ograniče samo na svoje članove. Porezovnikom smatraju se i država i sva samoupravna tiela, ako i kada se bave obrtimice samo-

stalnim radom u cilju stjecanja prihoda, ukoliko nije zakonskom odredbom izričito drugačije određeno.

Porezovnikom smatra se i svaki onaj, koji se bavi obrađivanjem zemlje ma u kojem obliku (poljodjelstvom, vrtljarstvom, voćarstvom, vinogradarstvom, stočarstvom i t. d.).

Umjetnici, književnici, učenjaci i novinari ne smatraju se porezovnicima u pogledu sporednih zanimanja, koja oni obično vrše na temelju svoje posebne spreme, koja im kao takvima daje obilježje. Isto vriedi i za osobe, koje daju poduku u granicama sporednog zanimanja.

§ 15.

Uz toč. 2. st. 1. § 6.

Inozemci smatraju se porezovnicima i onda, kada preko svoga samostalnog tuzemnog poduzeća (izpostave, skladišta, podružnice, uredovnice i sl.) samo posreduju obavljanje prometa, na koji se prema propisima zakonske odredbe imade platiti porez.

Ako se inozemac ne bavi u tuzemstvu samostalnim radom, radi kojeg bi se mogao smatrati porezovnikom prema prednjem propisu, ili ako uobće ovdje ne boravi, smatrat će se porezovnikom svaki onaj, koji za njega posreduje ili na koji drugi način obavlja promet u smislu propisa zakonske odredbe.

§ 16.

Uz st. 1. § 7.

Prema propisima zakonske odredbe u pravilu je čas nastupa porezne obveze i čas nastupa dužnosti plaćanja poreza istovjetan. Ovaj se propis odnosi jednako

na one slučajeve, kada nije postanak porezne obveze uvjetovan postojanjem naknade, kao i na sve slučajeve, kada se porezna obveza veže na postojanje naknade. Čas plaćanja naknade nije odlučan ni za postanak porezne obveze, ni za nastup dužnosti plaćanja poreza.

Iznimno kod nabava državnim i samoupravnim oblastima i ustanovama nastaje dužnost plaćanja poreza tek u času, kada se naknada za odnosnu nabavu izplaćuje, budući da se porez za promet, izvršen tim nabavama uzteže prigodom izplate naknade.

§ 17.

Uz st. 2. § 7.

Za nastup porezne obveze i dužnosti plaćanja poreza na promet stvari, na koje se plaća državna trošarina, mjerodavni su propisi, kojima je određen čas nastupa dužnosti plaćanja te trošarine.

§ 18.

Uz st. 3. § 7.

Za nastup porezne obveze i dužnosti plaćanja poreza kod uvoza mjerodavni su carinski propisi, kojima je određen čas nastupa dužnosti plaćanja carine i ostalih carinskih daća.

§ 19.

Uz st. 1. i 2. § 8.

Temelj za odmjeru poreza jest:

a) puna ugovorena ili zaračunana naknada za promet, obavljen u određenom poreznom razdoblju, gdje postoji naknada;

b) puna vriednost prometa, obavljenog u određenom poreznom razdoblju, gdje naknada uobće ne postoji ili nije poznata.

U porezni temelj ulazi puna ugovorena ili zaračunana naknada, t. j. bez obzira, da li je ona u času nastupa porezne obveze i dužnosti plaćanja poreza primljena ili nije. Potraživanja u ime naknade za obavljeni promet, koja su ušla u porezni temelj i na koja je porez odmjeren i plaćen, mogu se u slučaju nenaplativosti odbiti od poreznog temelja onog obračunskog razdoblja (§ 25. zakonske odredbe), u kojem je ta nenaplativost nastupila i vjerodostojno dokazana. Isto vriedi i za poništene poslove.

Kao porezno razdoblje u prednjem smislu imade se uzeti porezna godina, koja je jednaka kalendarskoj godini. Na molbu porezovnika može nadležna porezna oblast odobriti, da se kao porezno razdoblje uzme umjesto porezne godine poslovna godina. Ove se molbe moraju podnieti najkasnije tri mjeseca prije izteka tekuće porezne godine. Novi porezovnici podnašaju ove molbe zajedno s prijavom o početku svoga rada (§ 22. zakonske odredbe). Kod slučajnog prometa tjelesnih pokretnih stvari, plaća se porez za svaki slučaj obavljenog prometa posebno (§ 34. zakonske odredbe).

§ 20.

Uz st. 3. § 8.

Plaćanje poreza na promet stvari, na koje se plaća državna trošarina, nije vezano na postojanje naknade, pa kada takva ne postoji, uzima se kao temelj za odmjeru poreza vriednost u promet stavljenih stvari.

Kao razdoblje, u kojem se porez obračunava i uplaćuje, uzima se ono razdoblje, u kojem se obračunava i ima platiti državna trošarina.

Nenaplativost naknade ne uzima se u obzir kod odmjere i plaćanja poreza na promet stvari iz prednjih stavaka. Porezovniku se imade međutim povratiti porez, uplaćen na takvu nenaplaćenu naknadu, ako podnese molbu sa svim dokazima u roku od jedne godine, računajući od kraja godine, u kojoj je uplata poreza usliedila (§ 38. zakonske odredbe). Vjerodostojnost podnesenih dokaza ocjenjuje porezna oblast, kod koje se je vodila očevidnost o porezu, plaćenom s državnom trošarinom.

§ 21

Uz st. 4. § 8.

Kod ustanovljenja naknade kao poreznog temelja za odmjeru poreza imaju se temeljnoj cieni dodati i svi sporedni troškovi, koji su posebno zaračunani. Osobito se kao takvi sporedni troškovi smatraju troškovi omota i zamatanja, troškovi odpreme i osiguranja. Biljegovina na račun ne ulazi u naknadu, ako je posebno u račun stavljena. Dozvoljene kamate za poček plaćanja naknade i dozvoljene kamate, koje se zaračunavaju radi zakašnjenja izplate ugovorene naknade, ne ulaze u porezni temelj. U koliko zaračunate kamate prelaze granice dozvoljenog kamatnjaka, imaju se uzeti u obzir kod odmjere poreza za ono obračunsko razdoblje, u kojem su primljene. Državne i samoupravne trošarine, te biljegovina na račun ne ulaze u porezni temelj, ako ih je porezovnik drugoj ugovornoj stranci posebno u račun

stavio i upravo povodom odnosnog prometa izravno uplatio. Posebno u račun stavljeni porez na poslovni promet ne smatra se naknadom u smislu zakona. Ne ulaze u porezni temelj ni odobravanja odšteta za povraćene omote (ambalažu), ako je takva odšteta ugovorena. Porez, koji odpada na takvo odobravanje odštete za povraćene omote, odbija se od poreza, koji se imade platiti u onom obračunskom razdoblju, u kojem je to odobravanje usliedilo.

§ 22.

Uz st. 5. § 8.

Kao obična vriednost u smislu stavke 5. § 8. zakonske odredbe imade se uzeti:

1. u domaćem prometu:

a) ako porezovnik u okviru svoga poduzeća obavlja istovrstni promet, ona naknada, koju on obično polučuje;

b) u protivnom slučaju uzima se kao obična vriednost srednja mjestna ciena odnosno burzovna ili službeno utvrđena najviša ciena (maksimalna ciena), kada takve postoje;

2. prigodom uvoza uzima se kao obična vriednost srednja mjestna ciena, koja se polučuje u veleprodaji, odnosno burzovna ciena za veleprodaju ili službeno za veleprodaju utvrđena najviša ciena, ako takve postoje.

§ 23.

Uz st. 1. § 9.

Vriednost robe kod uvoza imade se dokazati izvornim računom. Ovoj se vriednosti imaju, ukoliko nisu u njoj već sadržani, dodati troškovi, a u svakom slučaju pribrojiti carina, poslovna daća i taracovina.

Vriednost robe prema računu, izražena u stranoj novčanoj vriednosti, imade se preračunati u domaću novčanu vriednost po službenom tečaju na dan odmjere poreza. Ako uz carinsko očitovanje (deklaraciju) nije podnesen račun inozemnog dobavljača, uzima se kao vriednost robe vriednost, navedena u prijavi, podnesenoj po propisima § 35. zakonske odredbe, ukoliko ona odgovara običnoj vriednosti te robe.

U protivnom će se slučaju postupati po propisima stavke 2. § 36. zakonske odredbe te službeno utvrditi obična vriednost uvezene robe.

Na jednaki način postupat će se i u slučaju, kada je vriednost robe prema računu ili prema navedenoj prijavi očito nizka.

§ 24.

Uz st. 2. § 9.

Porezni temelj kod uvoza poštom.

Na temelju propisa stavke 2. § 9. zakonske odredbe određuje se, da se prigodom uvoza poštom, ako uvoznik ne podnese izvorni račun ili ne prijavi vriednost uvezene stvari, imade kao temelj za odmjeru poreza na poslovni promet uzeti peterostruki iznos carine i carinskih daća, koje se imaju prigodom toga uvoza ubrati.

Ovaj propis primienit će se i u slučaju, ako se prigodom uvoza poštom ustanovi, da je vriednost uvezenih predmeta prema izvornom računu odnosno prema prijavi očito nizka.

Ako je pošiljci priložena carinska prijava države, iz koje se uvoz vrši, uzet će se kao porezni temelj vriednost po toj prijavi, ukoliko je ona veća od napried navedenog iznosa carinskih daća. Isto tako će se postupati i u svakom slučaju, kada pošiljku prate druge izprave, iz kojih se može nedvojbeno ustanoviti vriednost pošiljke.

Poreznom temelju ustanovljenom prema propisu st. 1. ovog paragrafa ne dodaju se nikakvi daljnji troškovi.

Propisi ovog paragrafa imaju se primjenjivati i na uvoz svih pošiljaka zračnim prometalima, bez obzira da li su pošiljke poštanske ili ne.

§ 25.

Uz § 10.

Porez na poslovni promet dieli se prema poreznoj stopi na:

1. obći porez na poslovni promet, koji se plaća po obćoj stopi;

2. skupni porez na poslovni promet, koji se plaća prema posebnom pristojbeniku;

3. porez za izravnanje, koji se plaća prigodom uvoza;

4. porez na razkoš, koji se ubire na razkošne predmete prema pristojbeniku.

Značajka obćeg poreza na poslovni promet jest, da se on ubire prigodom svakog prometa, koji se obavlja prema propisima zakonske odredbe. Ako se dakle s jednom stvari obavlja više prometa u smislu zakonske odredbe, plaća se porez po obćoj stopi toliko puta, koliko je prometa s tom stvari obavljeno. Porez po obćoj stopi plaća se u glavnom na promet usluga, a na promet stvari samo ukoliko nije za odnosni promet predviđena skupna stopa u pristojbeniku.

Skupni porez na poslovni promet plaća se izključivo na promet stvari, a značajka mu je, da jednom uplaćeni porez pokriva sav promet odnosnom stvari, dok ne stigne do potrošača.

Porez za izravnanje, koji se plaća prilikom uvoza, pokriva sav promet uvezene stvari do potrošača, ako je za domaći promet istovrstnim stvarima predviđena u pristojbeniku skupna stopa. U protivnom slučaju pokriva porez za izravnanje uz porezno preobterećenje sirovina, poluproizvoda i drugih proizvodnih sredstava samo prvi promet po uvozu, koji obavlja onaj, koji je izravno stvar uvezao i kod uvoza porez platio. Svaki daljnji promet uvezenim stvarima, za koje je u domaćem prometu predviđena obća stopa poreza, uzpoređen je prometu istovrstnih stvari domaće proizvodnje, pa se na takav promet plaća porez po obćoj stopi i uz obće preduvjete.

Porez na razkoš ubire se uz redovni porez na poslovni promet (obći ili skupni, odnosno porez za izravnanje), te znači posebno obterećenje razkošnih predmeta prema posebnim propisima zakonske odredbe, na temelju pristojbenika.

§ 26

Porezna stopa na uvoz putničke prtljage

Uz st. 3. § 10.

Prigodom uvoza putničke prtljage ima se u ime poreza na poslovni promet platiti 15% od carine i ostalih carinskih daća.

Što se u tom slučaju ima razumievati pod carinskim daćama, prosuđuje se prema propisima § 9. zakonske odredbe.

§ 27.

Uz § 11.

Iznimke od temeljnog načela, da se porez odmjeruje primjenom stope na ukupnu naknadu odnosno na ukupnu vriednost u promet stavljenih stvari, jesu:

Ako se odjednom stavljaju u promet raznovrstne stvari, koje podpadaju plaćanju poreza po raznim stopama, primienit će se na cjelokupni tako obavljeni promet najviša stopa u svakom slučaju, kada se ne može ustanoviti, koliko od ukupne naknade odpada na pojedinu vrstu stvari. Ovaj se propis imade u cjelosti i kod uvoza primieniti.

Ako se uvoze stvari u osobito vriednom omotu, na koji se plaća porez po višoj stopi od one, koja je predviđena za uvoz same stvari, plaća se porez na odnosni omot po toj višoj stopi. Kao osobito vriedan omot smatra se svaki omot, koji je ma i dielom izrađen od dragih kovina ili od tvoriva, koja se prema carinskim propisima smatraju najfinijim tvorivom.

§ 28.

Uz § 12.

Prema propisima zakonske odredbe imaju se drugoj ugovornoj stranci porez na poslovni promet (i porez na razkoš) posebno u račun stavljati porezovnici, koji su dužni izdavati račune (§ 13. zakonske odredbe). Zaračunavati se smije samo porez, koji se povodom odnosnog prometa imade uplatiti. Posebno u račun stavljeni porez imade se kod nadležne porezne oblasti u određenom roku položiti bez obzira, da li je to zaračunavanje bilo izpravno ili ne. Propust uplate tako zaračunanog poreza progoni se prema propisima kaznenog zakona, što ne izključuje redovne kazne po propisima, koji vriede za taj porez. Izpravno zaračunani porez dužna je druga ugovorna stranka priznati i platiti.

Zabranjeno je svako posebno zaračunavanje poreza, koje nije u skladu s prednjim propisom.

Porezovnik, koji izdaje prigodom obavljanja bilo kakvog prometa u smislu zakonske odredbe račun, dužan je:

a) ako postoje uvjeti iz st. 1. ovog paragrafa na taj promet odpadajući porez posebno u račun staviti, odnosno

b) u svakom drugom slučaju vidljivo na računu označiti, zašto nije porez posebno zaračunan, i to bilo uz navod propisa, na temelju kojeg je odnosni promet uobće oslobođen od poreza, bilo uz navod načina, na koji je porez na taj promet uplaćen (na pr. »porez na poslovni promet plaćen kod uvoza« ili »skupni porez na poslovni promet i

porez na razkoš plaćen kod proizvoditelja« ili opet »porez na poslovni promet plaćen u poprečnom (paušalnom) iznosu«). Ovakove oznake ne trebaju na račun stavljati porezovnici, koji plaćaju tečevinu u poprečnom iznosu, i porezovnici, koji obavljaju slučajni promet stvari.

Kod izračunavanja poreza na poslovni promet, radi posebnog zaračunavanja u računu, zaokružuju se razlomci iznad 50 banica na sliedeću cielu Kunu, dok se razlomci izpod 50 banica ne uzimaju u obzir.

Porezovnici, koji su dužni po propisima zakonske odredbe drugoj ugovornoj stranci porez posebno zaračunavati, mogu od nadležne porezne oblasti tražiti pismenu odluku o tom, u kojem su dielu svoga poslovanja dužni porez posebno zaračunavati, po kojem temelju i po kojoj poreznoj stopi. U tu svrhu dužni su oni podnieti uz svoju molbu potrebna obrazloženja (točan opis svoga poslovanja, uzorke ili opis svojih proizvoda i utrošenih sirovina, sastavnih dielova i otalih potrebština. uzorak računa, koji izdavaju u okviru svoga poslovanja i dr.). Porezne oblasti izdat će zatraženu odluku uz potrebne mjere opreza, obavivši prema potrebi prije toga i izvide u samom poduzeću. Ako se naknadno ustanovi, da takva odluka nije izdana u smislu propisa zakonske odredbe, izmienit će se odluka, te će se porezovniku odrediti, da počam od dana primitka ovako izmienjene odluke po njoj postupa. Ako je prvobitna odluka izdana na temelju molbe, koja je bila obrazložena izpravnim podatcima, ne može se porezovnik pozvati na naknadnu uplatu možebitne razlike. Nasuprot tome može porezovnik tražiti, da mu se naknadi ona razlika, koju je dokazano morao odobriti ili povratiti drugoj ugovornoj stranci uslied pogrješno posebno za-

računanog poreza. Protiv obveznika, koji podnese prednju molbu s krivim ili lažnim podatcima, postupat će se poradi prikrate poreza (§ 63. zakonske odredbe).

§ 29.

Uz st. 1. § 13.

Obvezatno izdavanje računa određeno je radi utvrđivanja izpravnog poreznog temelja i kao nadzorna mjera.

Radi polučenja svrha iz stavke 1. ovog paragrafa dužan je izdavatelj računa unieti u račun sve one podatke, koji su važni za utvrđenje poreznog temelja i porezne stope, po kojoj se porez imade platiti. Napose je dužan u račun unieti cjelokupnu naknadu, koju prima od druge ugovorne stranke. Ako ta naknada nije gotov novac, imade se označiti vriednost te naknade, odnosno vriednost obavljenog prometa, povodom kojega se izdaje račun. Uz to se imaju kod izdavanja računa u cjelosti uvažiti propisi § 12. zakonske odredbe.

Isto tako imade porezovnik na računu vidljivo iztaknuti podatke o unosu računa u knjigu prometa odnosno u druge očevidnosti, koje je dužan voditi prema propisima zakonske odredbe i na temelju ove izdanih naredaba.

Računi se moraju obvezatno izdavati uz protisak (kopiju), koji ostaje u pohrani kod porezovnika. Pojedini računi i njihovi protisci moraju biti označeni neprekidnim tekućim brojevima, koji počinju svake godine iznova teći.

§ 30.

Uz st. 3. § 13.

Radi olakšanja trgovačkog prometa, koji se obavlja izravno među porezovnika i potrošača, može se porezovnik oslobođiti obveze izdavanja računa, ali samo pod uvjetom:

a) da odnosni predmet ne premašuje granice maloprodaje,

b) da se obavlja uz plaćanje u gotovu.

Oslobođenje iz stavke 1. ovog paragrafa daje na molbu porezovnika porezna oblast, koja je nadležna za odmjeru poreza. Podnošenje ove molbe nije vezano ni za kakav rok, ali izdano oslobođenje vriedi tek od početka obračunskog razdoblja, koje sliedi nakon dostave rješenja o oslobođenju porezovniku.

Porezovnik, koji se koristi oslobođenjem od izdavanja računa u smislu propisa ovog paragrafa, dužan je cjelokupni promet, za koji nije izdao račun, unositi u posebnu knjigu blagajne ili u ovoj odgovarajući očevidnik, koji se imaju zaključiti koncem svakog obračunskog razdoblja (mjeseca). Ukupna svota prema tom zaključku polučenog prometa prenosi se u knjigu prometa (ostale trgovačke knjige ili očevidnike, koji u smislu propisa zakonske odredbe zamjenjuju knjigu prometa), a porez se odmjeruje na ukupnu svotu, koja je tako prenesena bez obzira na propise st 4. § 8. zakonske odredbe, pošto u takvom slučaju nije odpadajući porez na poslovni promet drugoj ugovornoj stranci posebno u račun stavljen, nego je uračunan u naknadi.

Oslobođenje od obveze izdavanja računa može se na jednu do tri godine oduzeti porezovnicima, koji su

osuđeni radi poreznog prekršaja, u koliko je prekršaj skrivljen izkorišćivanjem danog slobođenja.

§ 31.

Uz toč. 1. § 14.

Samoupravnim tielima u smislu toč. 1. § 14. zakonske odredbe smatraju se samo gradovi i obćine.

Iznimno se propis o oprostu prometa, obavljenog ovršnom prodajom, odnosi i na druga samoupravna tiela, koja imaju zakonsko ovlaštenje propisivati podavanja javnopravne prirode (prirez na državne poreze, doprinose i sl.), ako su ovlaštena, da ih utjeruju ovrhom, osnovanom na javnopravnim propisima.

§ 32.

Uz točku 2. § 14.

Državne i samoupravne munjare, plinare, vodovodi i klaonice oproštene su od plaćanja poreza samo za onaj promet, koji je obavljen u okviru njihova redovitog rada. Takvim radom smatra se samo onaj rad, koji je neobhodno potreban, da se poluči svrha ovih poduzeća.

Oproštene su od plaćanja poreza i izvedbe vodova, koji su potrebni za dovod struje, plina ili vode, kada ih izvađaju spomenute munjare, plinare ili vodovodi u granicama odnosnih zakonskih propisa. Onaj dio izvedbe ovakvih vodova, koji smiju izvoditi ovlašteni posebnički poduzetnici, podpada pod obćim uvjetima porezu. Kao sastavni dio redovitog rada klaonice

smatra se i proizvodnja leda za vlastite potrebe, kao i iznajmljivanje staja i hranjenje za klanje određenih životinja. Isto su tako oproštene od plaćanja poreza napried spomenute plinare u pogledu prometa njihovih nuzproizvoda, koji se redovno moraju dobiti prigodom proizvodnje plina.

§ 33.

Uz točku 4. § 14.

Opraštaju se od plaćanja poreza na promet temeljnih proizvoda poljodjelstva i proizvoda sporednih grana poljodjelstva seljaci, koji se bave izključivo obrađivanjem zemlje kao glavnim zanimanjem, ako im ukupni godišnji iznos katastarskog čistog prihoda ne premašuje Kuna 3.000.— u odnosnoj poreznoj godini.

Opraštaju se od plaćanja poreza na promet ribom i ostalim temeljnim ribarskim proizvodima ribari, koji su od svoga poslovanja oprošteni od plaćanja tečevine na temelju čl. 46. zakona o izravnim porezima.

Seljakom u smislu ovog propisa smatra se svaka naravna osoba, koja sama ili uz pomoć obiteljskih članova obrađuje svoju ili zakupljenu zemlju, ako se uz to ne bavi trajno nikakvim drugim poslovanjem, niti se nalazi u trajnom službovnom odnosu.

Oprost po st. 1. ovog paragrafa odnosi se samo na one proizvode poljodjelstva, za koje se to u pristojbeniku izričito odredi.

§ 34.

Uz točku 5. § 14.

Slikari, kipari, skladatelji i ostali umjetnici, te književnici i učenjaci, na koje se ne odnose propisi stavke 5. § 14. ove naredbe, oprošteni su od plaćanja poreza

na cjelokupni promet, koji je u svezi s njihovim umjetničkim, književnim i znanstvenim radovima i koji se promet s ovim radovima obično obavlja, ali samo pod uvjetom, da taj promet u jednoj poreznoj godini ne premašuje Kn 300.000.—.

§ 35.

Uz točku 8. § 14.

Ratni i mirnodobski ozljeđenici, i druge za redoviti rad nesposobne osobe, kao i osobe, koje izključivom ili pretežnom upotrebom vlastite tjelesne snage, uz naknadu obavljaju usluge, oproštene su od poreza u pogledu onoga prometa, koji obavljaju u okviru poslovanja, oproštenoga plaćanja tečevine prema propisima zakona o izravnim porezima. Ovamo spadaju osobito nosači, čistači cipela i dr.

§ 36.

Uz točku 1. § 15.

Što se imade smatrati pripadnošću u smislu propisa zakonske odredbe, prosuđuje se prema načelima obćeg građanskog zakona. Oprost se odnosi samo na promet pripadnosti, koji se vrši istodobno i zajedno s prometom odnosnih nekretnina. U slučaju prienosa prava vlastničtva pripadnosti vriedi prednji oprost samo ako je za taj prienos plaćena državna pristojba, koja se po pristojbenim propisima imade platiti za prienos prava vlastničtva nekretnina.

§ 37.

Uz točku 3. do 6. § 15.

Oprost iz toč. 3. do 66. § 15. zakonske odredbe odnosi se na onaj promet, koji sačinjava redovito i pretežno poslovanje banaka, štedionica i drugih novčanih zavoda. Poslovanje ovakvih poduzeća, ukoliko nije u prednjim točkama zakonske odredbe navedeno, nije oprošteno od plaćanja poreza. Oprost se ne odnosi na robnu vjeresiju. Novčane vjeresije u prednjem smislu ne sačinjavaju izdatci, koje porezovnik kod obavljanja prometa u smislu ove zakonske odredbe za drugu ugovornu stranku predujmljuje, a koje mu ona u naknadi vraća. Naprotiv se ovaj oprost odnosi na one novčane vjeresije, koje se daju uz zalog, pa i zalog pokretnina.

§ 38.

Uz točku 7. § 15.

Oprošten je od plaćanja poreza svaki promet predmeta državnog monopola, neponištenih poštanskih i biljegovinskih vrjednota te službenih tiskanica državnih i samoupravnih oblasti, no sve to uz uvjet, da se prodaju po službeno određenoj cieni. Oprost iz ove točke zakonske odredbe je podpun, te obuhvaća i naknadu osoba, koje obavljaju izravni promet s navedenim predmetima.

§ 39.

Uz točku 9. i 10. § 15.

Oprosti iz točke 9. i 10. § 15. zakonske odredbe temelje se na činjenici, da se na odnosni promet već plaća prema pristojbenim propisima posebna državna

pristojba prema veličini obavljenog prometa ili prema veličini naknade, prema čemu bi plaćanje toga poreza značilo dvostruko porezno obterećenje istoga prometa. Ovi oprosti nisu u zakonskoj odredbi poimence nabrojeni, već se ravnaju prema svakodobno postojećim pristojbenim propisima.

Biljegovina na račun, plaćena po postojećim pristojbenim i biljegovnim propisima, ne smatra se pristojbom u prednjem smislu, pa nema daljnjeg utjecaja na obvezu plaćanja poreza na poslovni promet.

§ 40.

Uz točku 11. § 15.

Proizvodi kućnog obrta oprošteni su od plaćanja poreza samo u slučaju, kada je taj kućni obrt prema odnosnim propisima zakona o izravnim porezima oprošten od plaćanja poreza (tečevine). Predmeti, na koje se plaća državna trošarina, ne mogu se u smislu zakonske odredbe smatrati proizvodom kućnog obrta.

Kućnom obrtu u smislu prednjeg propisa zakonske odredbe jednaka je i proizvodnja, koja se vrši u kaznionicama, zavodima za gluhonieme, sliepe i t. sl. vlastitom radnom snagom osoba, smještenih, u tim zavodima, ako se ti proizvodi prodavaju izravno potrošačima.

§ 41.

Uz točku 12. § 15.

Promet, obavljen dobrovoljnom prodajom naslieđenih pokretnih stvari, oslobođen je od plaćanja poreza, ako kod prodaje sudjeluju samo nasljednici, te

ako se prodaja vrši samo u svrhu diobe nasljedstva. Svaka druga dobrovoljna prodaja podpada plaćanju poreza po obćim uvjetima zakonske odredbe.

§ 42.

Uz točku 13. § 15.

Promet koji obavlja poslodavac prehranom namještenika i radnika odnosno davanjem plaće ili diela plaće u naravi, oslobođen je od plaćanja poreza samo ako je to davanje uzeto u obzir kod ustanovljenja visine poreza na plaću (službeničkog poreza). Kao plaća u naravi smatra se svako davanje, koje nije plaćanje u gotovu novcu, kao na pr. stan u naravi, davanje odjeće i obuće, hrane i drugih namirnica, bez obzira da li one potječu iz poduzeća poslodavca ili ne. Kao namještenici ne smatraju se osobe, čija se plaća kod ustanovljenja temelja izravnog poreza (tečevine, družtvenog poreza) ne uvažuje kao upravni (režijski) trošak.

§ 43.

Uz točku 14. § 15.

Promet đačkih, činovničkih radničkih i ostalih prehranbenih ustanova (menza) oprošten je od plaćanja poreza samo pod sliedećim uvjetima:

a) da za njihovo vođenje nije potrebna dozvola po odnosnim obrtnim propisima;

b) da se u njima ne toče alkoholna pića;

c) da su po postojećim propisima oproštene od plaćanja izravnih poreza.

§ 44.

Uz § 16.

U pogledu prometa stvari, za koje se plaća državna trošarina, vriede u prvom redu svi oprosti, koji su predviđeni za plaćanje državne trošarine. Na promet ovih stvari, izuzevši alkoholna pića, imaju se primieniti i oprosti, predviđen u točki 13. i 14. § 15. zakonske odredbe. Ostali oprosti iz spomenutog paragrafa mogu se na ove stvari primieniti samo ako su takva oslobođenja predviđena u odnosnim propisima, koji vriede u pogledu plaćanja državne trošarine.

§ 45.

Uz točku 1. do 3. § 17.

Oprosti iz točke 1. do 3. § 17. zakonske odredbe odgovaraju u pravilu oprostima, koji su predviđeni u čl. 9.—11. zakona o obćem carinskom pristojbeniku, pa se ovi propisi imaju i u pogledu ubiranja poreza na poslovni promet kod uvoza u cielosti primieniti.

§ 46.

Uz točku 4. § 17.

Oprost iz točke 4. § 17. zakonske odredbe načelne je naravi, te vriedi samo u onim slučajevima, kada nije kojim drugim propisom protivno određeno. Ovakve propise napose sadržava pristojbenik poreza na poslovni promet. Uvoznik, koji se želi koristiti oprostom iz spomenute točke, dužan je zajedno s ostalim ca-

rinskim izpravama podnieti dokaz, da predmeti, na koje se ovaj oprost može protegnuti, nisu namienjeni preprodaji odnosno proizvodnji stvari, za koje nije predviđeno plaćanje poreza u domaćem prometu. Kao dokaz služi u pravilu potvrda nadležne komore, koja se smije izdati samo na temelju doprinesenih punovriednih dokaza. Službenik odnosne komore, koji bez ovakvih dokaza izda spomenutu potvrdu, smatra se sukrivcem poreznog prekršaja, pa se protiv njega imade povesti postupak.

§ 47.

Uz točku 5. § 17.

Uvoz monopolskih predmeta kao takvih nije oprošten od plaćanja poreza, jer se oprost odnosi samo na predmete državnog monopola, koji se prodaju po službeno određenoj cieni. Propisi ove točke imaju se ureda radi uvažiti.

§ 48.

Uz točku 6. § 17.

Oruđe i sprave, namienjene za obrađivanje zemlje, oproštene su od plaćanja poreza samo kada ih uvoze seljačke zadruge za potrebe svojih članova, no pod uvjetom, da se ne proizvode u državi ili da se ne proizvode u dovoljnoj količini. Ako ovakvo oruđe i ovakve sprave, nisu navedene u propisu Ministarstva narodnog gospodarstva, koji ovo ministarstvo objavljuje u smislu propisa toč. 4. obćih napomena uz XV. dio obćeg ca-

rinskog pristojbenika, dužna je zadruga uvoznica posebnom potvrdom ovog ministarstva dokazati, da se prigodom odnosnog uvoza mogu primieniti odredbe o oprostu plaćanja poreza iz prednje točke.

§ 49.

Uz § 18.

Kadgod se odmjerni postupak poreza na poslovni promet veže na odmjerni postupak po propisima zakona o izravnim porezima, može ministar državne riznice protegnuti oproste, predviđene u zakonu o izravnim porezima, i na porez na poslovni promet, ako je to radi provedbe odmjernog postupka potrebno. Ovakovi oprosti mogu biti samo obćeniti, te će se određivati naredbama.

§ 50.

Uz § 19.

Samo izravni izvoz, koji obavlja izvoznik, ne podpada plaćanju poreza. Međutim ovim propisom može se koristiti samo onaj porezovnik, koji bi bio dužan izravno porez platiti na taj promet, da ga obavlja u državi. Ako ne predleži slučaj iz st. 6. § 56. ove naredbe, imade se promet, obavljen izvozom, unositi u knjigu prometa i u ostale očevidnike, koje su porezovnici dužni voditi po propisima zakonske odredbe i na temelju ove izdanih naredaba. Ovaj se promet prigodom zaključka odnosnih knjiga i očevidnika odbija od ukupne svote prometa, na koju se imade porez platiti. Pravo na ovaj odbitak mora se dokazati tovarnim listom, carinskim izpravama i računima.

Provoz je u smislu zakonske odredbe bez prekida obavljen, ako stvari, koje se provoze, tiekom provoza ostanu pod neprekidnim carinskim nadzorom u smislu i carinskih propisa. Kao provozne stvari smatraje se i iz inozemstva uvezene stvari, koje se izravno iz carinskih skladišta neocarinjene vraćaju u inozemstvo.

§ 51.

Uz st. 1. § 20.

Plaćeni porez može se u cielosti ili djelomično naknaditi izvozniku-trgovcu za stvari, izvezene u inozemstvo, u sliedećim slučajevima i u sliedećim iznosima:

a) kad izvozi u inozemstvo u nepromienjenom stanju stvari, koje je uvezao iz inozemstva radi popravka, ne koristeći se oprostom , predviđenim u točki 3. § 17. zakonske odredbe, naknadit će mu se porez iznosom, koji se dobije primjenom porezne stope, predviđene za domaći promet na vriednost tih stvari, po kojoj je ubran porez prigodom uvoza;

b) kad izvoznik - trgovac izveze u neprerađenom stanju stvari, koje je izravno od porezovnika nabavio, vratit će mu se onaj iznos poreza, koji je odnosni dobavljač izravno na njega prevalio (§12. zakonske odredbe);

c) kad izvoznik - trgovac izvozi u inozemstvo u nepromjenjenom stanju stvari, nabavljene kod dobavljača-poduzetnika, koji nije dužan povodom te nabave platiti porez, te ga prema tome ne može ni odnosnom izvozniku - trgovcu posebno u račun

staviti, naknadit će mu se porez iznosom, koji se dobije primjenom porezne stope, predviđene za domaći promet ovakvih stvari na 75% ciene, koju je za njihovu nabavu platio.

Trgovačku naknadu mogu tražiti samo porezovnici i ostale osobe iz toč. 1. st. 1. § 6. zakonske odredbe, koje vode knjigu prometa odnosno propisno trgovačko knjigovodstvo.

Zahtjev za odobrenje trgovačke naknade prema propisima točke 1. i 3. st. 1. ovog paragrafa imade se podnieti nadležnoj poreznoj oblasti u roku od tri mjeseca, računajući od dana izvršenog izvoza, uz predloženje potrebnih dokazala (tovarni list, carinske izprave, računi i dr.).

Zahtjev za odobrenje trgovačke naknade prema propisu točke 2. st. 1. ovog paragrafa stavlja se u istom roku izravno dobavljaču-porezovniku uz potrebna dokazala. Dobavljač-porezovnik ovlašten je iznos trgovačke naknade prigodom sliedećeg plaćanja poreza odbiti od svote poreza, koju ima platiti. Nadležna porezna oblast imade prigodom te uplate ocieniti izpravnost zahtjeva za odobrenje trgovačke naknade, njeno zaračunavanje, te njezinu izpravnost na predloženim dokazalima potvrditi. Nakon tako obavljenog obračuna dužan je dobavljač-porezovnik izvozniku zatraženu trgovačku naknadu odobriti u iznosu, u kojem mu je nadležna porezna oblast tu naknadu prigodom obračuna odobrila.

Ako se izvezene stvari, za koje je prigodom izvoza odobrena trgovačka naknada, ponovno uvezu (točka 24. čl. 9. zakona o obćem carinskom pristojbeniku), imade se odobrena trgovačka naknada izravnati zaračuna-

vanjem podpunog poreza za izravnanje. Radi pravilne primjene ovog propisa imaju nadležne porezne oblasti, koje izravno ili neizravno (st. 4. ovog paragrafa) odobravaju trgovačku naknadu na odnosnim carinskim izvoznim izpravama, to odobrenje posebno potvrditi.

Da li su stvari, za koje se traži trgovačka naknada, ostale u nepromienjenom stanju, ima se prosuđivati prema propisima § 71. ove naredbe.

§ 52.

Uz st. 2. § 20.

Izvozna naknada odobrava se samo kada je to u pristojbeniku izričito predviđeno.

Izvozna naknada pripada poduzetniku, koji izravno vrši izvoz, u koliko vodi knjigu prometa odnosno propisno trgovačko knjigovodstvo. Posebnici i inozemni poduzetnici ne mogu se koristiti pravom na izvoznu naknadu.

Temelj za izračunavanje izvozne naknade utvrđuje se prema propisima, koji vriede za utvrđivanje poreznog temelja poreza na poslovni promet u domaćem prometu , ali se kod toga ne mogu uzeti u obzir vozarinski troškovi osiguranja, u koliko su posebno zaračunani.

Pravo na izvoznu naknadu ostvaruje se molbom, koja se podnosi izravno poreznoj oblasti, nadležnoj za ubiranje poreza na poslovni promet. Ovoj molbi, koja se mora podnieti najkasnije u roku od šest mjeseci, računajući od konca mjeseca, u kojem je odnosni izvoz izvršen, prilažu se sva potrebna dokazala, a osobito tovarni listovi, carinske izprave, protisci računa i dr.

Porezovnici ovog poreza mogu odobreni iznos izvozne naknade odbiti kod plaćanja poreza, koje sliedi uručenju odluke o odobrenju izvozne naknade, dok se ostalim izvoznicima izvozna naknada doznačuje u gotovu.

Izvozna naknada ne može se odobriti za izvozne pošiljke:

a) koje su uvezene bez naplate carine prema propisima čl. 10. zakona o obćem carinskom pristojbeniku;

b) koje sadržavaju stvari, prije iz inozemstva uvezene bez naplate poreza na poslovni promet, a koje se ponovno izvoze u nepromienjenom stanju;

c) koje su bez naplate poreza uvezene u carinska skladišta, pa se iz njih ponovno izvoze u inozemstvo.

53.

Uz § 21.

Porezovnici iz točke 1. i 2. st. 1. § 21. zakonske odredbe obavljaju porezu podložan promet redovno u tuzemstvu i u okviru obrtimičnog poslovanja (poduzeća), pa im se zato porez odmjeruje na cjelokupan promet, obavljen u određenom poreznom razdoblju. Porezovnici iz ostalih točaka plaćaju porez na poslovni promet u svakom slučaju obavljenog prometa bez obzira na bilo kakve druge činjenice, pa im se i porez za svaki slučaj obavljenog prometa posebno odmjeruje. Dioba po prednjim točkama nije izključiva, pošto se pojedini porezovnik može prema obavljenom prometu

uvrstiti u dvie ili više skupina u kojem se slučaju na takvog porezovnika imaju u pogledu svake vrste obavljenog prometa primieniti odgovarajući propisi.

§ 54.

Uz § 22.

Prijava o početku poslovanja podnosi se na službenom obrazcu, priloženom pod 1. ovoj naredbi. Prijava mora napose sadržavati točne podatke o vrsti poslovanja, a ako se porezovnik bavi proizvodnjom, imaju se prijavi priložiti uzorci onih proizvoda, koji su najznačajniji za poslovanje porezovnika odnosno njihov opis, ako se oni ne mogu priložiti. Uz prijavu treba podnieti valovnicu prema obrazcu priloženom pod 2. ovoj naredbi, s naznakom približnog prometa, koji porezovnik prema obsegu i načinu svog poslovanja može vjerojatno polučiti u vremenu od početka poslovanja do konca tekuće porezne godine. Prijave, koje su nedovoljno ili nepodpuno izpunjenje, vratit će se porezovniku da ih nadopuni u roku od 8 dana. Porezovnik, koji se ovakvom pozivu ne odazove, kaznit će se kao da uobće nije predao prijavu prema propisima st. 1. § 56. zakonske odredbe, čime se ne izključuje kazna radi poreznog prekršaja.

Propust podnošenja prijave o prestanku poslovanja kažnjava se po propisima st. 1. § 56. zakonske odrebe, ali izrečena kazna ne može ni u kojem slučaju premašiti iznos poreza, koji odpada na posljednja dva mjeseca, kroz koje je porezovnik još poslovao.

§ 55.

Uz § 23.

Propisi st. 1. § 23. zakonske odredbe ne će se primjenjivati na one skupine porezovnika, kojima se porez odmjeruje po posebnim propisima, a koji su navedeni u toč. 3. do 5. st. 1. § 21. zakonske odredbe.

Kod ustanovljivanja visine prometa u smislu toč. 2. st. 1. § 23. zakonske odredbe ne uzima se u obzir promet, na koji je porez plaćen po posebnim propisima, kao ni promet, na koji se ne plaća porez. Porezovnici iz ove točke zakonske odredbe dužni su i bez posebnog poziva poreznih oblasti osnovati i voditi knjigu obavljenog prometa početkom godine, koja sliedi iza godine, u kojoj im je promet u smislu prednjih propisa porastao do zakonom određenog iznosa.

§ 56.

Uz st. 1. § 24.

U knjigu prometa unosi se u pravilu sav obavljeni promet.

Ne treba u knjigu prometa uz uvaženje ostalih propisa ovog paragrafa unositi:

1. promet izravno uvezenim stvarima, na koje je prigodom uvoza plaćen porez (st. 3. § 10. zakonske odredbe);
2. promet domaćim proizvodima, koji je obuhvaćen skupnim porezom, plaćenim po kojem drugom obvezaniku.

Pri unosu u knjigu prometa vriede ova načela:

1. promet se unosi prema izdanim računima, i to posebno za svaku vrstu prometa, na koji se porez

plaća po drugoj stopi odnosno po drugoj stavci pristojbenika;

2. promet se unosi u podpunom iznosu, koji služi kao temelj za odmjeru poreza;

3. posebno zaračunani porez unosi se u poseban stupac knjige prometa;

4. promet, obavljen bez izdanog računa (st. 3. § 13. zakonske odredbe) unosi se u knjigu prometa prema knjizi blagajne, koju je porezovnik dužan voditi (st. 3. § 30. ove naredbe), te se na tako uneseni promet izračunava porez po odgovarajućoj stopi u za to određenom stupcu knjige prometa;

5. ako jedan račun sadržava dielom promet, koji podpada plaćanju poreza, a dielom promet, koji ne podpada plaćanju poreza, imade se u knjigu prometa unieti cieli iznos računa, i to posebno u onom dielu, na koji se plaća porez, a posebno u onom dielu, koji je izuzet od plaćanja toga poreza;

6. promet, obavljen u smislu točke 3. stavke 1. § 1. i § 2. zakonske odredbe, unosi se u poseban očevidnik, koji može svaki porezovnik prema svojim potrebama osnovati. Za ovaj se očevidnik može upotriebiti i obrazac knjige prometa. Unosi u ovaj očevidnik imaju se izvršiti u času, kada je promet u smislu prednjeg propisa obavljen. Koncem svakog mjeseca zaključuje se ovaj očevidnik, pa se cjelokupni promet, obavljen prema tom zaključku, unosi u knjigu prometa;

7. za knjiženja stavaka, koje se prema propisima zakonske odredbe mogu odbiti od ukupnog pro-

meta kao temelja za odmjeru i plaćanje poreza, imade se u knjizi prometa odrediti poseban dio, u kojem se isti unosi mogu neovisno od ostalih knjiženja vršiti. Veća poduzeća mogu u tu svrhu osnovati posebnu knjigu po obrazcu, prema kojem vode samu knjigu prometa. Ovakva knjiženja imaju se provađati vremenskim redom, kako su usliedili događaji, na temelju kojih se ona vrše. Kod svakog unosa treba se u opazci pozvati na stavku knjige prometa, pod kojom je promet, na koji se takvo knjiženje odnosi, unesen u knjigu prometa, kao i razlog, zašto se takvo knjiženje provodi (na pr. »Izvoz. knj. prometa str. 3/2« ili »Djelomično odobrenje glasom dopisa od ...... Knj. pr. str. 10/5« ili opet »Poništenje Knj. pr. str. 4/12)« i t. sl.). Ujedno se imaju u samoj knjizi prometa u opazci k onoj stavci, na koju se ovakvo knjiženje odnosi, označiti podatci radi povezivanja ovih knjiženja.

Knjiga prometa vodi se po službenom obrazcu, priloženom pod 3. ovoj naredbi.

Na molbu porezovnika može porezna oblast, nadležna za odmjeru poreza, dozvoliti vođenje knjige prometa na obrazcu, koji izradi porezovnik prema svojoj vlastitoj potrebi. Isto tako može porezna oblast osloboditi porezovnika od vođenja knjige prometa, u koliko ovaj dokaže, da vodi propisno trgovačko knjigovodstvo, koje u cielosti odgovara uvjetima st. 2. § 23. zakonske odredbe. Ove se molbe moraju predati najkasnije tri mjeseca prije svršetka porezne godine. Novi porezovnici podnose ove molbe zajedno s prijavom početka poslovanja (§ 22. zakonske odredbe). Uz iste

uvjete može se, gdje god to narav poslovanja pojedinog porezovnika zahtieva, dozvoliti, da se vode dvie ili više knjiga prometa.

Porezovniku, koji obavlja veliki ili pretežni dio svoga prometa iz inozemstva, može nadležna porezna oblast dozvoliti, da za izvoz vodi poseban očevidnik, u koji će unositi sve podatke (tekući broj knjiženja, broj izdanog računa, prezime i ime stranke, kojoj se odprema roba, mjesto odpreme, nadnevak, vrsta robe, iznos računa, podatci o carinskim izpravama). Unosi u ovom očevidniku ne trebaju se razvrstavati prema vrstama izvezene robe, nego se iznosi računa mogu unositi u jedan stupac. Ovaj se očevidnik zaključuje krajem svakog mjeseca. Iznos prometa, obavljenog s inozemstvom, ne unosi se u tom slučaju u valovnicu (mjesečnu i godišnju poreznu prijavu), nego je porezovnik obvezan, da valovnici priloži posebno očitovanje o visini prometa, obavljenog s inozemstvom u razdoblju, za koje valovnicu podnosi. U samoj valovnici imade vidljivo iztaknuti, da joj ovo očitovanje prileži.

Knjiga prometa i svi ostali očevidnici predviđeni u ovom paragrafu moraju biti propisno prošiveni s obrojenim stranicama, te se imaju podnieti nadležnoj poreznoj oblasti na potvrdu. Porezna oblast imade o tim potvrdama voditi posebnu očevidnost, iz koje će se svakodobno moći ustanoviti, kada je pojedini porezovnik dao knjigu prometa ili koji drugi očevidnik potvrditi i koliko stranica je ta knjiga prometa imala. Stavke ove očevidnosti teku svake godine od 1 dalje. Knjige prometa odnosno očevidnici, koji nisu prije početka upotrebe potvrđeni po nadležnoj poreznoj oblasti, ne mogu se smatrati dokazom o obavljenom pro-

metu, dok se protiv porezovnika, koji nije podnio svoje knjige i očevidnike na potvrdu, imade postupati, kao da ih uobće ne vodi.

Porezovnici, koji obavljaju promet podložan porezu po istoj stavci pristojbenika i po jednakoj poreznoj stopi, te porezovnici, koji izključivo obavljaju promet podložan po obćoj stopi, mogu osnovati i voditi knjigu prometa bez obzira na obrazac, propisan prednjim propisom, kod čega mogu upotriebiti obrazac običnih trgovačkih knjiga, koje imaju barem dva novčana stupca i dovoljno prostora za opazku. U svemu ostalom vriede i za ove porezovnike propisi ovog paragrafa.

Porezovnici, koji se služe propisima st. 6. § 8. zakonske odredbe (carinski posrednici, odvjetnici, posrednici i sl.), dužni su u knjigu prometa unositi odjelito dio prometa, koji je podložan porezu, od onog diela, na koji nisu dužni platiti porez.

§ 57.

Uz st. 2. § 24.

U svrhu opravdanja unosa, obavljenih u knjizi prometa, dužni su porezovnici sačuvati sve protiske (kopije) izdanih računa, te ostale izprave, na temelju kojih su pojedini unosi u tu knjigu izvršeni. Ovi se dokazi imaju čuvati kroz pet godna, računajući od dana pravomoćnosti odmjere poreza na poslovni promet za onu godinu, na koju se oni odnose.

Ogriešenje o propise stavke 1. ovog paragrafa kažnjava se kaznom iz § 60. zakonske odredbe.

§ 58.

Uz § 25.

Mjesečni zaključak knjige prometa mora sadržavati ukupnu svotu porezu podložnog prometa i ukupnu svotu poreza, koji na taj promet odpada. Isto mora taj zaključak sadržavati i ukupnu svotu prometa, na koji se ne plaća porez, ukoliko je taj promet u knjigu prometa unesen. Ako je tokom mjeseca obavljeni promet podložan porezu po raznim stopama, mora mjesečni zaključak sadržavati posebno svotu ukupnog prometa za svaku vrstu prometa, na koji se plaća porez po drugoj stopi. Ovom propisu mora se prilagoditi i vođenje knjige prometa.

Prigodom zaključka knjige prometa mogu se od ukupnog prometa odbiti one stavke, koje prema propisima zakonske odredbe (§ 8.) ne ulaze u porezni temelj. Ovi odbitci imaju se izkazivati u sliedećim skupinama:

a) poništeni poslovi i nenaplativa potraživanja;
b) naknadna odobrenja;
c) promet obavljen s državnim i samoupravnim oblastima i ustanovama, u koliko je taj promet u svoti obavljenog prometa sadržan;
d) promet, obavljen izvozom.

Krajem svake godine obavlja se godišnji zaključak knjige prometa uz uvaženje svih propisa, koji vriede za mjesečni zaključak. Godišnji zaključak sadržava opetovanje mjesečnih zaključaka, i to podpunih iznosa tokom godine obavljenog prometa, od kojeg se odbija ukupna svota stavaka, odbijenih tokom godine prigodom mjesečnih zaključaka od obavljenog prometa.

§ 59.

Uz § 26.

Mjesečna porezna prijava podnosi se u dva primjerka na službeno propisanom obrazcu (obrazac 2). Istodobno s podnašanjem prijave imade se uplatiti porez, koji odpada prema mjesečnom zaključku knjige prometa na promet, obavljen tokom predhodnog mjeseca. Uplata se potvrđuje na drugom primjerku porezne prijave, koju je porezovnik dužan uz ostale izprave i dokaze čuvati prema propisima § 57. ove naredbe.

Ako porezovnik ni posebni poziv u za to određenom roku od osam dana ne uplati porez iz stavke 1. ovog paragrafa provest će se protiv njega postupak radi zataje poreza († 64. pakonske odredbe).

Rok za uplatu u pojedinom mjesecu dospjelog poreza može se produžiti pod sliedećim uvjetima:

a) ako je porezovnik podnio za to molbu u roku predviđenom za redovnu uplatu, ne čekajući poziv (st. 2. ovog paragrafa);

b) ako se radi o opravdanim razlozima (veliki posao, obavljen uz vjeresiju, izostanak plaćanja naknade za obavljeni posao, koja je vjerojatno morala usliediti, i t. sl.), prema kojima se daje odgoda bilo za cieli dospjeli iznos poreza, bilo samo za jedan dio toga iznosa.

Izpitivanje mjesečnih prijava predhodna je mjera za osiguranje izpravne primjene propisa zakonske odredbe. To izpitivanje može se obaviti i pregledom poslovnih knjiga i cjelokupnog poslovanja porezovnika († 52. zakonske odredbe). Ako se prigodom toga pregleda ustanove razlike između poreza, koji je po pro-

pisima zakonske odredbe i na temelju ovih izdanih naredaba, morao biti plaćen, te poreza, koji je uplaćen, imade se porezovnik pozvati, da ustanovljenu razliku uplati prigodom uplate sliedećeg mjesečnog obroka.

§ 60.

Uz § 27.

Valovnica za porez na poslovni promet onih porezovnika, koji taj porez plaćaju po knjizi prometa, podnosi se u roku od mjesec dana po izteku svake porezne godine. Ova se valovnica podnosi na službenom obrazcu (obrazac 2.).

§ 61.

Uz § 28.

Kao podloga za odmjeru poreza na poslovni promet porezovnicima, koji taj porez plaćaju po knjizi prometa, služe:

a) predane mjesečne porezne prijave;
b) godišnja valovnica,
c) zapisnici o obavljenom pregledu poslovnih knjiga i ostalog poslovanja porezovnika,
d) službeno utvrđeni podatci.

U pravilu se odmjera poreza ne može izvršiti bez pregleda poslovanja i poslovnih knjiga porezovnika. Godišnji pregled imade se izvršiti bez obzira na obavljene mjesečne preglede. Isto se tako moraju prigodom odmjere poreza uvažiti i svi službeno prikupljeni podatci, a osobito oni, kojima porezne oblasti redovno

razpolažu (podatci o broju namještenika i plaćenom službeničkom porezu, najamnina za poslovne prostorije, promet, obavljen s državnim i samoupravnim oblastima, vriednost uvezene robe i dr.).

Ako se u odmjerenom postupku ustanove razlike između podataka, navedenih u stavci 1. ovog paragrafa, imaju se oni tokom samog postupka ukloniti. U koliko je potrebno, pozvat će se porezovnik, da dade potrebna razjašnjenja i da već podnesene dokaze i podatke nadopuni. U vezi s time mogu se u granicama zakonskih propisa preslušati i druge osobe, ako to može doprinieti razjašnjenju ustanovljenih razlika, a može se obaviti i pregled poslovnih knjiga ovih osoba.

Pošto se u smislu prednjeg propisa uzporede odmjerni podatci, ustanovljuje se porezni temelj, te se izvršuje odmjera poreza primjenom određenih poreznih stopa na ustanovljeni porezni temelj. Od ukupne svote poreza, koja se na ovaj način dobije, imaju se odbiti sliedeće stavke:

1. porez, koji odpada na poništene poslove i nenaplativa potraživanja (st. 2. § 19. ovee naredbe);

2. porez, koji odpada na naknadna odobrenja, koja se po zakonskoj odredbi priznavaju kao odbitna stavka (st. 4. § 8. zakonske odredbe);

3. porez, koji je porezovniku prigodom dobava državnim i samoupravnim oblastima i ustanovama ustegnut (§ 39. zakonske odredbe);

4. porez, koji odpada na promet obavljen izvozom (§ 19. zakonske odredbe);

5. trgovačka naknada, koju je porezovnik u smislu propisa § 51. ove naredbe odobrio izvozniku-trgovcu, koji je izvezene stvari izravno od njega nabavio;
6. iznosi poreza, koji su porezovniku pravomoćno odobreni, a nisu mu ujedno i povraćeni (§ 50. zakonske odredbe).

Iznimno, ako redoviti odmjerni postupak nije moguć, ustanovit će se porezni temelj bilo uzporedbom s porezovnikom , čiie je poslovanje najviše slično poslovanju odnosnog porezovnika, a ako ni to nije moguće odmjera se izvršuje po slobodnoj razsudi. U svakom slučaju primjene propisa o ovom izvanrednom odmjernom postupku, imade se protiv odnosnog porezovnika provesti postupak poradi porezne prikrate odnosno zataje poreza, a ako zato ne postoje preduvjeti, imade se prije dostave odluke o odmjeri porezovniku, cieli predmet podnieti neposrednoj višoj poreznoj oblasti na preizpitanje.

§ 62.

Uz § 31.

Dok su porezovnici, koji su dužni voditi knjigu prometa, izključivo ili pretežno obvezanici tečevine ili družtvenog poreza, kojima se ovaj porez odmjeruje na temelju poslovnog uspjeha, izkazanog po knjigama, porezovnici, spadaju u red obvezanika tečevine, kojima se taj porez odmjeruje na temelju razsude razpisujućeg povjerenstva ili im se taj porez određuje u poprečnom iznosu. Na ovom razlikovanju temelji se i odmjerni postupak poreza na poslovni promet.

Porezovnici, koji nisu dužni voditi knjigu prometa, dužni su prijaviti u godišnjoj valovnici, koju podnašaju u roku, određenom u § 31. zakonske odredbe, približni promet obavljen u proteklој godini. Ako je taj promet iznosio ili premašio 2,000.000.— Kuna, dužni su ovi porezovnici i bez posebnog poziva početkom godine, koja sliedi iza godine, u kojoj je taj promet polučen, početi voditi knjigu prometa, pa im se za tu godinu više ne će porezni temelj utvrđivati po propisima § 31. zakonske odredbe, nego će se na njih već tokom te godine primieniti propisi § 26. zakonske odredbe, dok će im se odmjera poreza izvršiti krajem te godine po propisima § 28. zakonske odredbe.

Porezna oblast nadležna za odmjeru poreza, dužna je i za porezovnike iz § 31. zakonske odredbe prikupiti za odmjeru poreza potrebne podatke, na temelju kojih će uz uvaženje podataka iz valovnica izraditi priedlog za razpisujuće povjerenstvo, koje utvrđuje porezni temelj. Porezni obvezanik, čiji porezu podložni promet u proteklој godini nije dosegao iznos od Kn 2,000.000.— ne može se poslije po povjerenstvu obavljene ocjene prometa obtužiti radi poreznog prekršaja pogrješnih navoda u valovnici, ako nije dokazana razlika između prijavljenog i u istinu obavljenog prometa veća od 25%. Isto se tako ne će postupati protiv ovih porezovnika, ako nisu podnieli valovnicu, ali gube pravo priziva proti ustanovljenju poreznog temelja i odmjere poreza.

Pred razpisujuće povjerenstvo imaju se iznieti radi ustanovljenja poreznog temelja obrazloženi priedlozi za sve porezovnike iz ovog paragrafa.

§ 63.

Uz § 32.

Na temelju propisa § 32. zakonske odredbe utvrdit će se u pravilu poprečni iznos poreznog temelja, dok će se kod porezovnika, koji plaćaju porez na poslovni promet po raznim stopama, iznimno utvrdit iznos samog poreza. Propisi § 32. zakonske odredbe mogu se primieniti na sve skupine porezovnika, ali se s obvezanicima, koji plaćaju porez po knjizi prometa, ne može sklapati skupni sporazum. Ovakvi porezovnici gube pravo, da porez na poslovni promet posebnim zaračunavanjem prevaljuju na drugu ugovornu stranku, te su dužni na izdanim računima označivati odluku, prema kojoj im je porez odnosno porezni temelj ustanovljen u poprečnom iznosu.

Sporazum u pogledu plaćanja poreza na poslovni promet može se sklapati na jednu do tri godine, ali se sporazumno ustanovljeni iznos poreza može u toku toga razdoblja mienjati, u svakom slučaju kada se pregledom poslovanja porezovnika ili na bilo koji drugi način ustanovi, da određeni poprečni iznos ne odgovara istinskom prometu.

§ 64.

Pojedini slučajevi poprečnog poreza na poslovni promet

Proizvoditeljima poljodjelskih proizvoda odmjerivat će se i od njih ubirati poprečni iznos poreza na poslovni promet u jednostrukom iznosu dopunskog poreza zemljarine. Ovim porezom pokriva se prvi promet

ovakvim proizvodima, koji vrše njihovi izravni proizvoditelji. Svaki daljnji promet podpada samostalno porezu na poslovni promet. Trajni oprosti od plaćanja zemljarine, predviđeni čl. 10. zakona o izravnim porezima primjenjivat će se i kod odmjere ovog poreza.

Svim porezovnicima, koji prema propisima čl. 59. zakona o izravnim porezima plaćaju tečevinu u poprečnom iznosu, odmjerit će se i od njih ubrati poprečni porez na poslovni promet u jednostrukom iznosu poprečne tečevine u svakom slučaju, kada su prema obćim propisima dužni plaćati taj porez, a ako podpadaju plaćanju poreza na razkoš u dvostrukom iznosu.

Poprečni porez na poslovni promet iz prednjih stavaka odmjeruje se i plaća istodobno i na isti način, kako se odmjeruje i plaća odnosni izravni porez, na temelju kojeg se on odmjeruje.

§ 65.

Uz § 34.

Porezovnici, koji obavljaju slučajni promet u smislu propisa točke 2. stavke 1. § 1. zakonske odredbe, dužni su taj promet podnošenjem valovnice (prijave) prijaviti u roku od 14 dana, računajući od dana, kada je promet obavljen. Porezna oblast, nadležna za tu uplatu, imade podnesenu prijavu svestrano izpitati i uzporediti s izvršenom uplatom. U koliko uplaćeni porez odgovara obavljenom prometu, ne će se ovim obvezanicima izdavati posebna odluka, dok će potvrda o izvršenoj uplati vriediti kao punovriedan dokaz, da su svojoj dužnosti udovoljili.

Valovnica (prijava) iz stavke 1. ovog paragrafa podnosi se u dva jednaka primjerka, od kojih se jedan s potvrdom o izvršenoj uplati vraća porezovniku.

Porezovnici, koji u određenom roku ne podnesu prijavu o slučajnom prometu, smatrat će se bez daljnjega dokazivanja krivcima zataje poreza, pa će se protiv njih u tom smislu postupati.

Prienos cielog poduzeća uzpoređen je sa slučajnim prometom, a isto tako i obavljanje prometa javnom prodajom, ukoliko ne predleži slučaj iz st.2. § 1. zakonske odredbe, pa se prednji propisi imaju u cielosti primieniti i na ove slučajeve.

Porez na poslovni promet na providbu, koju osiguravajuća družtva i ostala poduzeća plaćaju osobama izvan službovnog odnosa, dužna su ta poduzeća uztegnuti prigodom izplate providbe, te položiti kod porezne oblasti na način, određen čl. 59. zakona o izravnim porezima za plaćanje tečevine na takve providbe.

§ 66.

Uz § 35.

Kod uvoza podnosi se u svrhu odmjere poreza na poslovni promet, izuzevši slučaj iz stavke 2. § 35. zakonske odredbe, prijava po službenom obrazcu, priloženom pod 4. ovoj naredbi, kojom se imaju prijaviti svi za izpravnu odmjeru poreza potrebni podatci. Napose se ima u prijavi označiti vriednost uvezene robe sa svim sporednim troškovima (§ 9. zakonske odredbe) i troškovi dopreme do granice. Uz prijavu imade se

podnieti izvorni račun inozemnog dobavljača, tovarni list i ostala dokazala, koja su potrebna radi utvrđenja istinitosti prijavljenih podataka i za izpravno ustanovljenje poreznog temelja.

§ 67.

Uz § 36.

Porez na poslovni promet odmjeruje se kod uvoza uz uvažnje sliedećih propisa:

1. ako je vriednost robe, koja se uvozi prijavljena u stranoj novčanoj vriednosti, imade se ona preračunati u Kune po službeno utvrđenom tečaju; ako je vriednost u računu i ostalim izpravama označena u raznim novčanim vriednostima ima se uzeti u obzir novčana vriednost zemlje podrietla robe;

2. ako prijava uobće nije predana ili joj nije priložen račun, odnosno ako je vriednost robe po računu ili prijavljena vriednost robe očito nizka, imaju se primieniti propisi stavke 5. § 8. zakonske odredbe, izuzevši slučaj predviđen u sliedećoj točki;

3. ako prigodom uvoza poštom nije predana prijava ili joj nije priložen izvorni račun, odnosno ako je prijavljena vriednost očito nizka, primienit će se propis § 24. ove naredbe;

4. Propisi prediduće točke primienit će se u cielosti na pošiljke, koje dolaze zračnim prometalima, bile one poštanske ili ne, ako odnosnu pošiljku ne prati izvorni račun. Ako tu pošiljku prate strane

carinske izprave (deklaracije), u kojima je označena vriednost pošiljke, i ako je ova veća od peterostrukog iznosa carinskih daća, imade se porezni temelj ustanoviti po obćim načelima (§ 9. zakonske odredbe);

5. ako je visina poreza utvrđena prema visini carinskih daća (uvoz putničke prtljage), odmjera će se izvršiti prema određenom poprečnom (paušalnom) porezu bez obzira na pravu vriednost uvezene robe;

6. ako jedna pošiljka sadržava više vrsta robe, koje podpadaju porezu po raznim stopama, imade se primieniti propis stavke 2. § 11. zakonske odredbe. Ako je u pošiljci sadržana i takva roba, na koju se nema naplatiti porez na poslovni promet (porez za izravnanje) ne će se na nju taj propis primieniti, ako se njezina vriednost može utvrditi;

7. ako se roba uvozi u osobito vriednom omotu, primienit će se propisi st. 3. § 11. zakonske odredbe.

Uvoznik je dužan prilikom carinjenja uvozne robe predložiti izvorni račun radi ustanovljenja poreznog temelja za odmjeru poreza na poslovni promet. Po izvršenoj odmjeri vraća se porezovniku račun, koji će se providjeti pečatom carinarnice i podpisom carinskog službenika, koji je odmjeru izvršio. Bez ove potvrde ne smije uvoznik preuzeti račun, jer će se u protivnom slučaju prilikom naknadnog pregleda uzeti kao da račun uobće nije postojao, te će se izvršiti ponovno odmjera poreza, a uvoznik prema postojećim propisima kazniti.

Odmjera poreza prema propisu toč. 5. st. 1. ovog paragrafa izvršuje se ureda radi, upotrebom službenog obrazca priloženog pod 5 ovoj naredbi. U tom slučaju ne treba radi odmjere poreza podnositi prijavu.

§ 68.

Uz § 38.

Radi osiguranja pravilnog ubiranja poreza na domaći promet stvarima, podložnim državnoj trošarini, dužan je svaki onaj, koji takve stvari stavlja u promet, obvezatno drugoj ugovornoj stranci izdati račun s posebno zaračunanim porezom (§ 13. zakonske odredbe). Ako naknada nije ugovorena (bezplatni ustup, uzimanje radi vlastite potrošnje, uzimanje radi daljnje preradbe i dr.), imade se prigodom stavljanja u promet ovakvih stvari izpuniti posebna prijava upotrebom službenog obrazca priloženog pod 6 ovoj naredbi. Kao vriednost u promet stavljenih stvari, označit će se u toj prijavi njezina obična vriednost. Ovu prijavu će po službenoj dužnosti izpuniti službenici, koji izpostavljaju trošarinske izprave (sprovodnice) u svakom slučaju, kada porezu podložne stvari stavlja u promet seljak. Bez računa odnosno bez prijave ne može se dozvoliti odprema stvari, na koje porez još nije plaćen.

Račun odnosno prijava iz stavke 1. ovog paragrafa imade pratiti robu sve do časa, kada se na odnosnu stvar uplati odgovarajući porez.

Porezni temelj ustanovljuje se u pravilu na temelju računa uz uvaženje propisa § 8. zakonske odredbe. Ako

račun ne postoji, vrši se odmjera poreza na temelju prijave, ali u njoj prijavljena vriednost nije obvezatna za oblast, koja vrši odmjeru, u koliko ne odgovara običnoj vriednosti takve stvari.

U slučaju, da nije izdan račun niti predana prijava, odnosno kada je predana prijava nedovoljno izpunjena, izvršit će se odmjera poreza na temelju obične vriednosti u promet stavljenih stvari.

Odmjera poreza izvršit će se primjenom odgovarajućih poreznih stopa na porezni temelj, ustanovljen prema prednjim propisima (st. 3. i 4. ovog paragrafa).

U svim očevidnicima, koji se vode radi uplate državne trošarine, imaju se unositi i podatci, koji su potrebni radi ubiranja poreza na poslovni promet i radi vršenja nadzora nad uplatama toga poreza.

§ 69.

Uz § 39.

Sve državne i samoupravne oblasti i ustanove odbit će prigodom izplata naknada za nabave porez na poslovni promet (i porez na razkoš) onako, kako im ga je dobavljač u račun stavio, te će tako uztegnuti porez najkasnije do 15. dana sliedećeg mjeseca odpremiti poreznoj oblasti, na čijem se području odnosna oblast ili ustanova nalazi. Istodobno ima se predati u dva primjerka i izkaz uztegnutog poreza upotrebom službenog obrazca priloženog po 7 ovoj naredbi.Porezna oblast imade predane izkaze pregledati, te najkasnije do konca istoga mjeseca odpremiti nadležnim poreznim obla-

stima one dielove ovih izkaza, koji se odnose na dobavljače, za čiju odmjeru poreza ona nije nadležna, dok će preostale dielove izkaza izpitati, te upotriebiti prigodom odmjere poreza. Ako se kod pregleda tih izkaza ustanove nedostatci, imaju se o tom odmah obaviestiti odnosni dobavljači. Propisi § 39. zakonske odredbe ne odnosi se na državna i samoupravna priradna poduzeća, koja su osnovana po propisima obrtnog i trgovačkog zakona, kao i na robu, na koju se plaća porez na poslovni promet zajedno s državnom trošarinom. Ako se ustanovi, da je porez na poslovni promet bio pogrješno zaračunan i prema tome pogrješno uplaćen, može oblast ili ustanova, koja je taj porez po izvršenoj uztezi uplatila, u roku od 6 mjeseci, računajući od izmaka godine, u kojoj je porez bio uplaćen, tražiti pvrat pogrješno uplaćenog iznosa poreza izravno kod one porezne oblasti, kod koje je bio položen u smislu propisa ovog paragrafa.

§ 70.

Uz § 41.

Kao proizvoditelj u smislu propisa zakonske odredbe smatra se:

1. praproizvoditelj;
2. izrađivač;
3. kod naručaba u tuzemstvu za izradbe iz tvoriva (materiala) dobivenog ili primljenog na račun naručitelja, koji u svom poduzeću naručenu robu dalje prodaje, smatra se proizvoditeljem naru-

čitelj, dok se usluga izrađivača, prerađivača ili dorađivača smatra posebnim poreznim predmetom;

4. ako je u prednjem slučaju naručitelj koja druga osoba, smatra se proizvoditeljem sam izrađivač, prerađivač ili dorađivač, dok je njegova usluga obuhvaćena skupnim porezom na odnosni proizvod;

5. kod naručaba iz inozemstva za izradbe iz tvoriva (materiala) dobivenog ili primljenog na račun naručitelja, smatra se proizvoditeljem izrađivač, prerađivač odnosno dorađivač.

U slučaju točke 3. stavke 1. ovog paragrafa dužan je izrađivač, prerađivač, odnosno dorađivač, ako je obvezan voditi knjigu prometa, uz mjesečnu prijavu (§ 26. zakonske odredbe) podnieti i točan popis naručitelja, za koje je tokom mjeseca stvari izrađivao, prerađivao ili dorađivao, kao i količinu i priblžnu vriednost ovih stvari. Ako ne podnese ovu prijavu, ubrat će se izravno od njega odpadajući porez bez obzira na ostale propise ovog paragrafa.

§ 71.

Uz st. 3. § 42.

Doradbom i preradbom smatra se, u koliko nije izričito drugačije određeno, svaka upotreba stvari, kojom se njezin izgled ili oblik mienja, odnosno kojom ona gubi sposobnost za samostalnu upotrebu.

Ne smatra se doradbom i preradbom rad oko razvrstavanja, čišćenja, zamatanja, pretakanja i slični po-

stupci sa stvarima, koji su potrebni, da se one učine prikladnima za prodaju, kao i svaki postupak, koji je radi njihova uzdržavanja redovno potreban.

Oplemenjivanje porezu podložnih stvari kao i obradba, kojom se takvim stvarima ništa ne dodaje, ne smatra se doradbom i preradbom, u koliko one takvim oplemenjivanjem i obradbom ne mienjaju svoj izgled ili oblik, odnosno ne gube sposobnost za samostalnu upotrebu.

Preradbom u prednjem smislu smatra se i sav rad, koji obavljaju gostioničari, vlastnici izkuhavaona i zalogajnica (buffeti) i t. sl. izdavajući hranu, pripremljenu u svojoj kuhinji iz nabavljenih sredstava za prehranu i užitak, odnosno pripremljenu u okviru takvog posla za prodaju na malo i izravnu upotrebu i užitak. Sav tako obavljeni promet podpada plaćanju poreza po obćoj stopi. Na promet, obavljen točenjem pića, na koje je porez plaćen po skupnoj stopi, ne plaća se ponovno porez na poslovni promet.

§ 72.

Uz st. 3. § 43.

Složeni skupni porez može se predviđati shodno propisu st. 3. § 43. zakonske odredbe i u slučaju obradbe i preradbe porezu podložnih stvari, u koliko se uslied ovakve obradbe i preradbe ima kod stavljanja u promet odnosne stvari ponovno ubrati porez na poslovni promet.

§ 73.

Uz § 45.

Postojanje zajedničkih probitaka može biti stvarno ili predmievano.

Kao obilježja, prema kojima se prosuđuje stvarno postojanje zajedničkih probitaka, imaju se posebno smatrati:

1. dioba dobitaka i gubitaka povezanih poduzeća između njihovih vlastnika;
2. povezanost poduzeća zajedničkom upravom ili makar i djelomično zajedničkim poslovanjem;
3. povezanost poduzeća zajedničkim vodećim članovima uprave;
4. međusobna ovisnost, koja izključuje samostalno odlučivanje bilo kojeg od povezanih poduzeća.

Dok se stvarno postojanje zajedničkih probitaka mora dokazivati, predmievano postojanje zajedničkih probitaka veže se samo na zakonom predviđene preduvjete, bez obzira, da li takvi zajednički probitci u istinu i postoje.

Posojanje zajedničkih probitaka mora se prijaviti. Propust podnošenja ove prijave kažnjava se prema propisima slova d) § 56. zakonske odredbe, a ako je tim propustom skrivljen i porezni prekršaj, primienit će se uz prednju kaznu i kazna za taj prekršaj.

§ 74.

Uz § 46.

Porez na razkoš je povišeni porez na poslovni promet, pa se na njega imaju primieniti svi propisi,

koji vriede za taj porez, u koliko nije ovom zakonskom odredbom ili naredbenim putem drugačije određeno. Napose se imaju uz jednako ograničenje na porez na razkoš primieniti propisi, koji vriede za skupni porez na poslovni promet.

§ 75.

Uz § 47.

Porezni temelj za odmjeru poreza na razkoš u pravilu je jednak poreznom temelju, po kojem se odmjeruje porez na promet odnosnih razkošnih predmeta. Iznimku čini slučaj, kada je kao porezovnik toga poreza u pristojbeniku označen trgovac, jer se u tom slučaju od ustanovljenog poreznog temelja imade odbiti onaj promet, koji je dokazano taj trgovac s drugim trgovcem obavljao. Ovaj se propis može primieniti samo na one porezovnike, koji vode knjigu prometa odnosno uredno trgovačko knjigovodstvo.

§ 76.

Uz § 48.

Odbitak plaćenog poreza prema propisima § 48. zakonske odredbe odobravat će nadležne porezne oblasti prigodom odmjere poreza uz uvaženje propisa § 50. zakonske odredbe samo na molbu porezovnika, koja se imade predati zajedno s valovnicom (§ 27. zakoske odredbe). Propis § 48. zakonske odredbe primjenjivat će se samo na porezovnike, koji vode knjigu obavljenog prometa odnosno uredno trgovačko knjigovodstvo.

§ 77.

Uz § 49.

U svrhu knjiženja poreza na poslovni promet, odmjerenog porezovnicima, koji su obvezani voditi knjigu prometa, kao i radi knjiženja uplata ovog poreza imade se osnovati i voditi glavna knjiga poreza na poslovni promet upotrebom službenog obrazca priloženog pod 8 ovoj naredbi. Glavna knjiga imade se godišnje zaključivati, i to tako, da se iz zaključka može razabrati,koliko je ostalo nepodmireno od poreza, koji je propisan na temelju već izvršene odmjere, a koliko iznose uplate na temelju mjesečnih prijava (§ 26. zakonske odredbe), koje još nisu izravnane propisom.

Porezovnici, koji plaćaju porez na poslovni promet u poprečnim iznosima (§ 32. zakonske odredbe), zadužuju se odmjernim porezom u glavnim knjigama izravnih poreza na način, kako je to za te poreze predviđeno.

Porez, položen od prometa, obavljenog od slučaja do slučaja (§ 34. zakonske odredbe), ima se samo dnevnički zaprimiti, dok se posebne očevidnosti o tom porezu ne će voditi. Sva knjiženja poreza na poslovni promet obavljaju se na temelju dnevnika prema službenom obrazcu priloženom pod 9. ovoj naredbi. U taj dnevnik imaju se provađati sve uplate toga poreza odieljeno po vrstama, kako je to u pojedinim stupcima toga dnevnika predviđeno. Uplate poreza odmjerenog u poprečnom iznosu unose se u dnevnik izravnih poreza, dok se porez, ubran zajedno s državnom trošarinom, zaprima u dnevnik, u kojem se provode uplate trošarine.

Porez odmjeren porezovnicima, koji su obvezani voditi knjigu prometa, unosi se tokom godine u razpisni upisnik poreza na poslovni promet prema službenom obrazcu priloženom pod 10 ovoj naredbi, te se iz njega prenosi u glavnu knjigu (st. 1. ovog paragrafa). Ovaj se razpisni upisnik zaključuje za svaku godinu posebno. Odmjerni poprečni porez na poslovni promet unosi se u razpisni upisnik tečevine u posebne stupce na način, određen za unos odmjerne tečevine.

§ 78.

Uz § 51.

Primjena propisa o zaračunavanju kamata u slučaju propusta pravodobne uplate poreza na poslovni promet ni u koliko ne ograničuje propise o kaznama (§§ 54. do 73. zakonske odredbe), kao ni propise o redovnom stegovnom postupku protiv javnih službenika, ako su kakav zakonom predviđeni propust skrivili.

§ 79.

Uz st. 1. § 52.

Nadležne porezne oblasti dužne su svake godine bar dva puta izvršiti pregled poslovanja i poslovnih knjiga porezovnika, koji porez plaćaju prema knjizi obavljenog prometa. Kod ostalih porezovnika, koji se zadužuju porezom u godišnjem poprečnom iznosu, imade se obaviti pregled po mogućnosti jedanput godišnje. Ako se u vezi s tim pokaže potrebnim, obavit će se pregled i kod drugih osoba. O svakom pregledu imade

se prema propisima zakona o obćem upravnom postupku sastaviti zapisnik. Zapisnik o pregledu poslovnih knjiga i poslovanja porezovnika mora sadržavati sve za odmjeru poreza važne podatke. Prigodom takvog pregleda imaju se uporediti svi službeni podatci s knjigama i ostalim očevidnicima porezovnika. Ministarstvo državne riznice propisat će svake godine posebnom naredbom, koje će joj se odmjere dostavljati radi nadzornog pregleda.

§ 80.

Uz st. 5. § 52.

Porezne oblasti, koje su po propisima zakonske odredbe nadležne za odmjeru i ubiranje poreza na poslovni promet i poreza na razkoš, dužne su voditi brojitbene podatke upotrebom službenog obrazca priloženog pod 11 ovoj naredbi. Ti podatci vode se posebno za svakog porezovnika, koji taj porez plaća po knjizi obavljenog prometa, i posebno za svaku vrstu u promet stavljenih stvari prema stavkama pristojbenika. Ovi se brojitbeni podatci popunjuju mjesečno na temelju mjesečne prijave porezovnika i godišnje temeljem odluke o odmjeri poreza. Promet obavljen u smislu propisa § 5. zakonske odredbe (promet činitaba), unosi se u brojitbene podatke ovih porezovnika u jednom iznosu.

Porezne oblasti iz stavke 1. ovog paragrafa dužne su voditi i brojitbene podatke za porezovnike, koji taj porez plaćaju u popriečnim godišnjim iznosima, pa unose u te podatke u mjesečnom i godišnjem iznosu odmjereni i uplaćeni porez.

Brojitbeni podatci iz st. 1. ovog paragrafa vode se tekuće kroz čitavo vrieme, dok se pojedini porezovnik zadužuje ovim porezom, pa se imaju obvezatno pohranjivati u njegovu odmjernom spisu.

Na temelju brojitbenih podataka iz st. 1. ovog paragrafa vrši porezna oblast uzporedbu uplata poreza u istim mjesecima pojedinih godina te izpituje razloge možebitnih razlika u tim uplatama, ako su one znatne.

Mjesečni brojitbeni podatci zbrajaju se u ukupne iznose prema stavkama pristojbenika i prema vrsti obavljenog prometa, te se predlažu za cielo područje odnosne porezne oblasti rizničkom ravnateljstvu najkasnije za 30 dana, a brojitbeni podatci za mjesec prosinac za 60 dana,računajući od dana, koji je zakonskom odredbom određen kao zadnji dan roka za uplatu mjesečnog iznosa poreza. Brojitbeni podatci za mjesec prosinac sadržavat će i ukupne svote za cielu godinu.

Na temelju podnesenih brojitbenih podataka popunjava ričničko ravnateljstvo svoje brojitbene očevidnike (obrazac 11.), i to prema pojedinim poreznim oblastima iz st. 1. ovog paragrafa i prema stavkama pristojbenika te vrste obavljenog prometa za cielo svoje područje. Na temelju toga uzpoređuje uspjeh uplate kod pojedinih poreznih oblasti izpitujući ujedno razloge razlikama, ako su one znatne. Zbroj brojitbenih podataka predlaže rizničko upraviteljstvo Ministarstvu državne riznice najkasnije u roku od 60 dana po izteku mjeseca, za koji se podnose podatci, a za mjesec prosinac u roku od 90 dana.

Na temelju propisa iz stavke 6. ovog paragrafa predloženih podataka osniva si Ministarstvo državne ri-

znice za svoje potrebe brojitbene podatke, koji obuhvaćaju cielo područje države.

§ 81.

Uz § 53.

Prizivi se u pravilu predaju kod one porezne oblasti, koja je odnosno rješenje ili odluku doniela.

U smislu propisa § 53. zakonske odredbe predani prizivi imaju se u najkraćem mogućem roku predložiti oblasti nadležnoj za njihovo rješavanje. Uz priziv imaju se predložiti svi spisi, koji se odnose na predmet i izcrpivo izvješće o stanju predmeta. Posebno se imade priložiti potvrda o primitku rješenja ili odluke, na koju se priziv odnosi.

§ 82.

Uz § 54.

Kažnjivo djelo po propisima zakonske odredbe je svaki čin ili propust, za koji je predviđena kazna. Kažnjiva djela jesu porezne neurednosti, porezni prekršaji i povrieda službene dužnosti. Ako je jednim Kažnjivim djelom povrieđeno više zakonskih propisa, izreći će se u pravilu samo najviša kazna, koja je za takvo djelo predviđena, u koliko nije izričito protivno određeno. Kazne su utvrđene ili u stalnom iznosu (odnosno postotku) ili im je određena najmanja i najveća mjera. U posljednjem slučaju imade se kod odmjere kazne uzeti u obzir otegotne i olakotne okolnosti, prema zakonu o izravnim porezima. Priupadnici imaju se uviek kazniti najvećom predviđenom kaznom, ako između počinjenih djela nije proteklo više od 3 godine.

§ 83.

Uz § 55.

Porezne neurednosti su djela i propusti, za koje zakonska odredba predviđa redne kazne u probitku pravilne primjene njezinih propisa i osiguranja izpravnog ubiranja poreza. Zato je za nastup kažnjivosti kod tih djela dovoljan dokaz o postojanju djela odnosno propusta. Ovakve kazne mogu se izricati i bez daljnjeg postupka nakon preslušanja okrivljenog. Za izricanje kazna radi propusta podnošenja poreznih prijava (valovnica) nije potrebno preslušavanje porezovnika.

Nekažnjive su porezne neurednosti, koje su posljedica neodklonjivog slučaja, u koliko se prigovori o postojanju ovih razloga nekažnjivosti iznesu u prizivnom postupku (§ 61. zakonske odredbe). Neodklonjivi je slučaj svaki događaj, koji počinitelj nije mogao predvidjeti, a ni odkloniti, ako je taj događaj usliedio nezavisno od njegove volje.

Kazne radi poreznih neurednosti imaje se izricati protiv svakoga, koji se na način određen zakonskom odredbom ogriješi o njene propise, bez obzira, da li je to naravna ili pravna osoba.

§ 84.

Uz § 56.

Kazne radi propusta podnošenja prijave o početku poslovanja, odnosno radi propusta prijave o napuštanju ili privremenoj obustavi poslovanja, kao i kazne radi propusta podnošenja prijave o postojanju zajedničkih probitaka, izriču se posebnom odlukom. Isto vriedi i za kazne, koje se izriču radi propusta podnošenja bilo kakve druge prijave.

Kazne izrečene radi propusta podnošenja godišnje prijave (valovnice), prijave o slučajnom prometu, prijave za odmjeru poreza kod uvoza, kao i prijave radi odmjere poreza, koji se plaća zajedno s državnom trošarinom, odmjeruju se zajedno s porezom na poslovni promet, kada se i na način, kako se odmjeruje i sam porez. O tim kaznama obavješćuje se porezovnik na način jednak obaviesti o odmjeri samog poreza.

Ove se kazne ne unose u kaznene očevidnike.

§ 85.

Uz §§ 57.—60.

Kazne iz §§ 57.—60. zakonske odredbe izriču se posebnom odlukom za svaki ponovljeni slučaj posebno, te se obvezatno imaju unositi u kaznene očevidnike.

§ 86.

Uz § 65.

Kod prosuđivanja krivnje zastupnika i opunomoćenika treba prvenstveno ustanoviti, da li se radi o zakonskom zastupniku pravnih ili naravnih osoba, ili se radi o opunomoćeniku, koji je radio po punomoći, izdanoj mu sa strane opunomoćitelja. U prvom slučaju smatra se izključivim krivcem radi djela prikrate ili zataje poreza sam zastupnik, a zastupana pravna ili naravna osoba jamči za izrečenu kaznu tek podredno (st. 3. § 74. zakonske odredbe). Ako je u pitanju opunomoćenik, koji je radio po punomoći, izdanoj mu po zastupanom smatra se krivcem prikrate ili zataje poreza:

1. sam opunomoćenik, ako je zastupani kod izbora opunomoćenika postupao s potrebnim oprezom, a opunomoćenik je to djelo skrivio, radeći preko ili protiv primljene punomoći i upute;

2. ako zastupani nije kod izbora opunomoćenika postupao s potrebnim oprezom ili je djelo izvršeno po njegovim vlastitim uputama i njegovim izričitim ili prešutnim pristankom, smatra se krivcem ovog djela sam zastupani, dok opunomoćenik odgovara kao pomagač.

§ 87.

Uz § 77.

Radi osiguranja pravilne primjene propisa zakonske odredbe dužne su sve državne i samoupravne oblasti i ustanove obavještavati nadležne porezne oblasti o svakoj izplati, koju obavljaju za izvršene dobave, u koliko nisu povodom ovakve izplate bile dužne uztegnuti posebno zaračunani porez, u kojem slučaju imaju postupati prema propisima § 39. zakonske odredbe. Obaviest o izvršenim izplatama imade se dostaviti upotrebom službenog obrazca priloženog pod 12. ovoj naredbi. Ove obrazce stavit će porezne oblasti svim zanimanim oblastima i ustanovama na razpolaganje.

Ne treba podnositi obaviest za izplate:

1. koje se vrše poduzetnicima za dobave, kod kojih izplata ne premašuje Kn 20.000.— i
2. za izplate izvršene posebnicima za dobave, koje nisu obavljene u okviru obrtnog poslovanja (poduzeća), ako ukupna naknada ne premašuje Kn 20.000.—.

Oblasti, koje izdaju obrtnice kao i trgovački sudovi, dužni su nadležnim poreznim oblastima dostavljati svaku odluku o početku poslovanja svih poduzeća, o svakoj promjeni toga poslovanja, te o njegovoj trajnoj ili privremenoj obustavi.

§ 88.

Sve oblasti, kojima je povjerena provedba propisa zakonske odredbe o porezu na poslovni promet, mogu do daljnjega kod ove primjene upotrebljavati obrazce, koje su do sada upotrebljavale kod primjene odgovarajućih propisa po dosadašnjim propisima, u koliko nije izričito drugačije određeno.

§ 89.

Na zakupce veleprodaje monopolskh predmeta primienit će se oprost iz toč. 7. § 15. zakonske odredbe tek nakon izteka ugovora, koji su vriedili na dan zadobivanja pravne moći zakonske odredbe o porezu na poslovni promet.

§ 90.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* dok će se njezini propisi primjenjivati počam od 1. rujna 1943.

U Zagrebu, dne 20. srpnja 1943.

Ministar Državne riznice:

Dr. Filipančić, v. r.

(Broj:1851-D.V.-1943.)

---

* Narodne novine od 31. srpnja 1943. broj 172. Obrazci su odtisnuti u Narodnim novinama od 11. kolovoza 1943. broj 181.

OBLASTNA ODLUKA

Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 20. srpnja 1943. broj 6327-1943 o najvišim prodajnim cienama tipiziranih tkanina od pamuka i pamučnih nadomjestaka domaćeg podrietla.

Na temelju § 2. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941 izdajem ovu oblastnu odluku:

I.

Najviše prodajne ciene tipiziranih tkanina od pamuka i pamučnih nadomjestaka domaćeg podrietla, koje su proizvedene u smislu propisnika Zajednice za tekstil u Zagrebu od 21. studenoga 1942. broj 41218-1942 o proizvodnji tkanina iz pamuka i pamučnih nadomjestaka, ustanovljuju se kako sliedi:

Skupina A. Tkanine za žensko rublje:

Vrsta 1: tkanine za žensko rublje, širine 76/78 cm, težine po tekućem metru 110 do 120 g:

a) za proizvoditelje Kn 117.80

b) u trgovini na veliko Kn 147.50
c) u trgovini na malo Kn 187.—

Vrsta 2: tkanine za žensko rublje, širine 70 cm, težine po tekućem metru 60 g:

a) za proizvoditelje Kn 127.—
b) u trgovini na veliko Kn 141.50
c) u trgovini na malo Kn 180.50

Skupina B. Tkanine za ženske haljine:

Vrsta 1: tkanine za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 90 do 100 g:

a) za proizvoditelje Kn 120.90
b) u trgovini na veliko Kn 151.—
c) u trgovini na malo Kn 191.50

Vrsta 2: tkanine za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 120 do 130 g:

a) za proizvoditelje Kn 142.30
b) u trgovini na veliko Kn 178.—
c) u trgovini na malo Kn 225.50

Vrsta 3: tkanine za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 130 do 140 g:

a) za proizvoditelje Kn 147.90
b) u trgovini na veliko Kn 185.—
c) u trgovini na malo Kn 234.50

Vrsta 4: tkanine za ženske haljine tiskane u dve boje, širine 70 cm, težine po tekućem metru 140 g:

a) za proizvoditelje	Kn 206.55
b) u trgovini na veliko	Kn 258.—
c) u trgovini na malo	Kn 326.50

Vrsta 5: tkanine za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 130 do 140 g:

a) za proizvoditelje	Kn 143.80
b) u trgovini na veliko	Kn 180.—
c) u trgovini na malo	Kn 228.—

Vrsta 6: tkanine za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 150 g:

a) za proizvoditelje	Kn 153.—
b) u trgovini na veliko	Kn 191.50
c) u trgovini na malo	Kn 243.—

Vrsta 7: tkanine za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 150 g:

a) za proizvoditelje	Kn 179.—
b) u trgovini na veliko	Kn 224.—
c) u trgovini na malo	Kn 284.—

Vrsta 8: tkanine za ženske haljine, širine 76 cm, težine po tekućem metru 160 g:

a) za proizvoditelje	Kn 195.85
b) u trgovini na veliko	Kn 245.—
c) u trgovini na malo	Kn 310.50

Vrsta 9: tkanine za ženske haljine, širine 82 cm, težine po tekućem metru 170 do 180 g:

a) za proizvoditelje	Kn 159.80
b) u trgovini na veliko	Kn 200.—
c) u trgovini na malo	Kn 254.—

Vrsta 10: tkanine za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 170 do 180 g:

a) za proizvoditelje	Kn 198.90
b) u trgovini na veliko	Kn 249.—
c) u trgovini na malo	Kn 315.50

Vrsta 11: taft za ženske haljine širine 70 cm, težine po tekućem metru 60 do 65 g:

a) za proizvoditelje	Kn 111.70
b) u trgovini na veliko	Kn 124.50
c) u trgovini na malo	Kn 159.—

Vrsta 12: tkanine za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 65 do 75 g:

a) za proizvodatelje	Kn 78.—
b) u trgovini na veliko	Kn 87.50
c) u trgovini na malo	Kn 112.50

Vrsta 13: tkanine za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 60 do 70 g:

a) za proizvoditelje	Kn 110.20
b) u trgovini na veliko	Kn 123.—
c) u trgovini na malo	Kn 157.—

Vrsta 14: krep za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 75 do 80 g:

a) za proizvoditelje Kn 131.60
b) u trgovini na veliko Kn 146.50
c) u trgovini na malo Kn 187.—

Vrsta 15: tkanine za ženske haljine, širine 80 cm, težine po tekućem metru 170 do 190 g:

a) za proizvoditelje Kn 224.90
b) u trgovini na veliko Kn 252.50
c) u trgovini na malo Kn 324.50

Vrsta 16: pique za ženske haljine, širine 70 cm, težine po tekućem metru 80 do 86 g:

a) za proizvoditelje Kn 131.60
b) u trgovini na veliko Kn 146.50
c) u trgovini na malo Kn 187.—

Skupina C. Tkanine za kišne kabanice:

Vrsta 1: tkanine za kišne kabanice, širine 70 cm, težine po tekućem metru 140 g:

a) za proizvoditelje Kn 192.80
b) u trgovini na veliko Kn 241.—
c) u trgovini na malo Kn 305.—

Vrsta 2: tkanine za kišne kabanice, širine 70 cm, težine po tekućem metru 135 g:

a) za proizvoditelje Kn 123.90
b) u trgovini na veliko Kn 157.—
c) u trgovini na malo Kn 201.—

Skupina D. Flaneli:

Vrsta 1: flaneli desenirani obični, širine 70 cm, težine po tekućem metru 150 g:

a) za proizvoditelje	Kn 185.30
b) u trgovini na veliko	Kn 231.50
c) u trgovini na malo	Kn 293.50

Vrsta 2: flaneli obični, širine 70 cm, težine po tekućem metru 150 g:

a) za proizvoditelje	Kn 137.70
b) u trgovini na veliko	Kn 172.50
c) u trgovini na malo	Kn 219.—

Vrsta 3: flaneli obični, širine 70 cm, težine po tekućem metru 150 g:

a) za proizvoditelje	Kn 134.30
b) u trgovini na veliko	Kn 168.—
c) u trgovini na malo	Kn 213.—

Vrsta 4: flaneli obični, širine 70 cm, težine po tekućem metru 160 do 200 g:

a) za proizvoditelje	Kn 171.70
b) u trgovini na veliko	Kn 215.—
c) u trgovini na malo	Kn 273.50

Vrsta 5: flaneli obični, širine 70 cm, težine po tekućem metru 170 g:

a) za proizvoditelje	Kn 173.40
b) u trgovini na veliko	Kn 217.—
c) u trgovini na malo	Kn 275.—

Vrsta 6: flaneli obični, širine 70 cm, težine po tekućem metru 200 g:

a) za proizvoditelje	Kn 151.30
b) u trgovini na veliko	Kn 189.50
c) u trgovini na malo	Kn 240.50

Vrsta 7: flaneli dvojni desinirani, širine 70 cm, težine po tekućem metru 235 do 260 g:

a) za proizvoditelje	Kn 231.20
b) u trgovini na veliko	Kn 289.50
c) u trgovini na malo	Kn 367.—

Skupina E. Popelin:

Vrsta 1: popelin, širine 80 cm, težine po tekućem metru 90 do 100 g:

a) za proizvoditelje	Kn 174.40
b) u trgovini na veliko	Kn 218.—
c) u trgovini na malo	Kn 276.—

Skupina F. Zefir:

Vrsta 1: zefir, širine 80 cm, težine po tekućem metru 120 g:

a) za proizvoditelje	Kn 142.30
b) u trgovini na veliko	Kn 178.—
c) u trgovini na malo	Kn 225.50

Vrsta 2: zefir, širine 80 cm, težine po tekućem metru 120 g:

a) za proizvoditelje	Kn 149.95

b) u trgovini na veliko Kn 187.50
c) u trgovini na malo Kn 237.50

Skupina G. Oksford:

Vrsta 1: oksford, širine 76 cm, težine po tekućem metru 145 g:

a) za proizvoditelje Kn 117.30
b) u trgovini na veliko Kn 147.—
c) u trgovini na malo Kn 186.50

Skupina H. Rubčići:*

Vrsta 1: rubčići veličine 35 × 35 cm, do 38 × 38 cm, težine za 1 tucet 154 do 167 g:

a) za proizvoditelje Kn 192.80
b) u trgovini na veliko Kn 241.—
c) u trgovini na malo Kn 305.—

Vrsta 2: rubčići, veličine 38×38 cm, težine za jedan tucet 228 g: Š

a) za proizvoditelje Kn 215.—
b) u trgovini na veliko Kn 269.—
c) u trgovini na malo Kn 341.—

Vrsta 3: rubčići veličine 30×30 cm, težine za 1 tucet 120 g:

a) za proizvoditelje Kn 214.20
b) u trgovini na veliko Kn 268.—
c) u trgovini na malo Kn 340.—

* Po izpravku u Narodnim novinama od 3. kolovoza 1943. broj 174

Vrsta 4: rubčići, veličine 40×40 cm, težine za 1 tucet 240 g:

a) za proizvoditelje	Kn 322.80
b) u trgovini na veliko	Kn 403.50
c) u trgovini na malo	Kn 511.—

Skupina I. Ručnici:

Vrsta 1: ručnici, širine 45 cm, težine po tekućem metru 90 g:

a) za proizvoditelje	Kn 104.—
b) u trgovini na veliko	Kn 130.—
c) u trgovini na malo	Kn 165.—

Vrsta 2: ručnici, širine 50 cm težine po tekućem metru 180 g:

a) za proizvoditelje	Kn 150.50
b) u trgovini na veliko	Kn 188.50
c) u trgovini na malo	Kn 239.—

Skupina J. Pokravači obični:

Vrsta 1: pokravači obični, vel. 140×190 cm, težine zo komadu 1.150 g:

a) za proizvoditelje	Kn 1.014.90
b) u trgovini na veliko	Kn 1.270.—
c) u trgovini na malo	Kn 1.609.50

Vrsta 2: dječji pokravači, vel 75×105 cm, težine po komadu 270 g:

a) za proizvoditelje	Kn 257.70
b) u trgovini na veliko	Kn 322.50
c) u trgovini na malo	Kn 409.—

Skupina K. Tkanine za radnička odiela:

Vrsta 1: tkanine za radnička odiela, širine 76 cm, težine po tekućem metru 240 g:

a) za proizvoditelje	Kn 223.40
b) u trgovini na veliko	Kn 279.50
c) u trgovini na malo	Kn 354.50

Vrsta 2: tkanine za radnička odiela, širine 80 cm, težine po tekućem metru 300 g:

a) za proizvoditelje	Kn 277.10
b) u trgovini na veliko	Kn 347.—
c) u trgovini na malo	Kn 440.—

Skupina L. Šifon (platno za krevete) ili gradl za rublje:

Vrsta 1: šifon (platno za krevete) ili gradl za rublje, širine 80 cm, težine po tekućem metru 100 g:

a) za proizvoditelje	Kn 104.—
b) u trgovini na veliko	Kn 130.—
c) u trgovini na malo	Kn 165.—

Vrsta 2: šifon (platno za krevete) ili gradl za rublje, širine 80 cm, težine po tekućem metru 130 g:

a) za proizvoditelje	Kn 117.80
b) u trgovini na veliko	Kn 147.50
c) u trgovini na malo	Kn 187.—

Vrsta 3: gradl za rublje (krevetno), širine 80cm, težine po tekućem metru 150 do 165 g:

a) za proizvoditelje	Kn 154.50
b) u trgovini na veliko	Kn 193.50
c) u trgovini na malo	Kn 245.50

Skupina M. Kanafas šareni:

Vrsta 1: kanafas šareni, širine 74 cm, težine po tekućem metru 120 g:

a)za proizvoditelje	Kn 151.50
b) u trgovini na veliko	Kn 189.50
c) u trgovini na malo	Kn 240.—

Skupina N. Inlet:

Vrsta 1: inlet bojeni, širine 80 cm, težine po tekućem metru 130 do 140 g:

a) za proizvoditelje	Kn 145.35
b) u trgovini na veliko	Kn 182.—
c) u trgovini na malo	Kn 230.50

Vrsta 2: inlet bojeni, širine 80 cm, težine po tekućem metru 160 do 170 g:

a) za proizvoditelje	Kn 149.95
b) u trgovini na veliko	Kn 187.50
c) u trgovini na malo	Kn 238.—

Vrsta 3: inlet bojeni, širine 120 cm, težine po tekućem metru 220 g:

a) za proizvoditelje	Kn 240.20
b) u trgovini na veliko	Kn 300.—
c) u trgovini na malo	Kn 379.50

Skupina O. Gradl za strunjače:

Vrsta 1: gradl za strunjače, širine 120 cm težine po tekućem metru 260 do 270 g:

a) za proizvoditelje	Kn 307.50
b) u trgovini na veliko	Kn 384.50
c) u trgovini na malo	Kn 487.—

Vrsta 2: gradl za strunjače, širine 120 cm, težine po tekućem metru 300 do 310 g:

a) za proizvoditelje	Kn 338.10
b) u trgovini na veliko	Kn 423.—
c) u trgovini na malo	Kn 536.—

Skupina P. Podstava:

Vrsta 1: podstava, širina 130 cm, težine po tekućem metru 205 g:

a) za proizvoditelje	Kn 198.90
b) u trgovini na veliko	Kn 249.—
c) u trgovini na malo	Kn 315.50

Vrsta 2: podstava, širine 140 cm, težine po tekućem metru 245 g:

a) za proizvoditelje	Kn 226.44
b) u trgovini na veliko	Kn 283.50
c) u trgovini na malo	Kn 359.50

Vrsta 3: podstava, širine 80 cm, težine po tekućem metru 96 do 110 g:

a) za proizvoditelje	Kn 108.60

b) u trgovini na veliko Kn 125.—
c) u trgovini na malo Kn 158.50

Skupina R. Podstava za cipele

Vrkta 1: podstava za cipele, širine 90 cm, težine po tekućem metru 155 g:

a) za proizvoditelje Kn 134.65
b) u trgovini na veliko Kn 168.50
c) u trgovini na malo Kn 213.50

Vrsta 2: podstava za cipele, širine 100 do 103 cm, težine po tekućem metru 220 g:

a) za proizvoditelje Kn 224.90
b) u trgovini na veliko Kn 281.50
c) u trgovini na malo Kn 357.—

Vrsta 3: podstava za cipele, širine 105 do 110 cm, težine po tekućem metru 250 do 280 g:

a) za proizvoditelje Kn 227.80
b) u trgovini na veliko Kn 285.50
c) u trgovini na malo Kn 362.—

Skupina S. Rubci:

Vrsta 1: zefirski rubci, širine 74 cm, težine po komadu 60 g:

a) za proizvoditelje Kn 113.22

b) u trgovini na veliko Kn 141.50
c) u trgovini na malo Kn 179.—

Vrsta 2: kimonski rubci Ia, širine 81 cm, težine po komadu 60 do 65 g:

a) za proizvoditelje Kn 195.85
b) u trgovini na veliko Kn 244.50
c) u trgovini na malo Kn 309.—

Vrsta 3: rubci sa svilom i efektom, širine 76 cm, težine po komadu 70 g:

a) za proizvoditelje Kn 185.10
b) u trgovini na veliko Kn 231.—
c) u trgovini na malo Kn 292.—

Vrsta 4: rubci polusukneni, širine 78 cm, težine po komadu 75 g:

a) za proizvoditelje Kn 165.25
b) u trgovini na veliko Kn 206.50
c) u trgovini na malo Kn 261.—

Vrsta 5: rubci sa žakardskim efektom i svilom, širine 78 cm, težine po komadu 80 do 85 g:

a) za proizvoditelje Kn 272.35
b) u trgovini na veliko Kn 340.50
c) u trgovini na malo Kn 430.50

Vrsta 6: flanelski rubci, širine 75 cm, težine po komadu 100 do 110 g:

a) za proizvoditelje Kn 166.60

b) u trgovini na veliko Kn 208.—
c) u trgovini na malo Kn 263.—

Skupina Š. Muški šalovi:

Vrsta 1: mužki šalovi, širine 82 cm, (27×3), težine po komadu 85 do 90 g:

a) za proizvoditelje Kn 129.20
b) u trgovini na veliko Kn 161.50
c) u trgovini na malo Kn 204.50

Vrsta 2: mužki šalovi, širine 85 cm, (28×3), težine po komadu 75 g:

a) za proizvoditelje Kn 137.70
b) u trgovini na veliko Kn 172.—
c) u trgovini na malo Kn 217.50

Vrsta 3: mužki šalovi sa žakardskim efektom, širine 87 cm (29+3), težine po komadu 85 g:

a) za proizvoditelje Kn 140.75
b) u trgovini na veliko Kn 176.—
c) u trgovini na malo Kn 223.—

Vrsta 4: mužki šalovi, širine 96 cm (32+3), težine po komadu 90 g:

a) za proizvoditelje Kn 149.90
b) u trgovini na veliko Kn 187.50
c) u trgovini na malo Kn 237.50

Skupina T. Tkanine za hlačevinu:

Vrsa 1: tkanine za hlačevinu širine 72 cm, težine po tekućem metru 260 g:

a) za proizvoditelje	Kn 249.90
b) u trgovini na veliko	Kn 313.—
c) u trgovini na malo	Kn 397.—

Vrsta 2: tkanine za hlačevinu, širine 120 cm, težine po tekućem metru 290 g:

a) za proizvoditelje	Kn 321.30
b) u trgovini na veliko	Kn 402.—
c) u trgovini na malo	Kn 509.50

Vrsta 3: tkanine za hlačevinu, širine 125 cm, težine po tekućem metru 350 do 400 g:

a) za proizvoditelje	Kn 414.80
b) u trgovini na veliko	Kn 519.—
c) u trgovini na malo	Kn 658.—

Skupina U. Kanapin:

Vrsta 1: kanapin, širine 62 cm, težine po tekućem metru 120 g:

a) za proizvoditelje	Kn 95.20
b) u trgovini na veliko	Kn 119.—
c) u trgovini na malo	Kn 151.—

Skupina V. Tkanine za zastave:

Vrsta 1: tkanine za zastave, širine 80 cm, težine po tekućem metru 155 g:

a) za proizvoditelje	Kn 137.70
b) u trgovini na veliko	Kn 172.50
c) u trgovini na malo	Kn 219.—

Skupina Z. Platno za omotavanje mrtvaca:

Vrsta 1: platno za omotavanje mrtvaca, širine, 80 cm, težine po tekućem metru 45 do 50 g:

a) za proizvoditelje	Kn 47.45
b) u trgovini na veliko	Kn 59.50
c) u trgovini na malo	Kn 75.50

Skupina Ž. Platno za cipele:

Vrsta 1: platno za cipele, širine 105 cm, težine po tekućem metru 310 g:

a) za proizvoditelje	Kn 301.40
b) u trgovini na veliko	Kn 378.—
c) u trgovini na malo	Kn 479.—

Vrsta 2: platno za cipele, širine 105 cm, težine po tekućem metru 430 do 480 g:

a) za proizvoditelje	Kn 428.40
b) u trgovini na veliko	Kn 534.50
c) u trgovini na malo	Kn 675.50

Ciene se razumievaju za tkanine od pamuka i pamučnih nadomjestaka navedenih skupina i vrsta bez obzira na različite uzorke tkanja, boje i izradbu, t. j. bez obzira na to, da li su jednobojne ili višebojne, gladke ili negladke i t. d., i to za 1 metar, osim kod pokrivača, rubaca i mužkih šalova, te kod rubčića, kod kojih se ciene razumievaju za 1 tucet, kod proizvoditelja bez skupnog poreza na poslovni promet i bez omota (embalage), a kod trgovaca na veliko i trgovaca na malo uključivši skupni porez na poslovni promet i omot (embalage), a sve postavno skladište proizvoditelja, odnosno prodavaonica trgovca.

II.

Trgovina na veliko u smislu ove oblastne odluke jest svaka prodaja trgovcu na malo u svrhu daljnje preprodaje, a trgovina na malo je svaka izravna prodaja potrošaču.

III.

Proizvoditelji trgovci na veliko dužni su nakon svake prodaje kupcu izdati račun, u kojem moraju tipizirane tkanine od pamuka i pamučnih nadomjestaka domaćeg podrietla biti izričito označene po skupinama i vrstama, navedenim u točki I. ove oblastne odluke, no dopušteno je, da uz te oznake proizvoditelji i trgovci na veliko dodaju još i svoje potrebne oznake u svrhu razlikovanja u uzorcima tkanja unutar pojedine skupine odnosno vrste, ali trgovci na veliko moraju pri tome zadržati i te oznake proizvoditelja.

IV.

Prekršitelji ove oblastne odluke bit će kažnjeni po § 11. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovnje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941, promienjene i nadopunjene zakonskom odredbom od 17. siečnja 1942. broj XV-104-Z-1942.

V.

Ova oblastna odluka zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* a istoga dana prestaje vriediti oblastna odluka od 18. siečnja 1943. broj 394-1943 o najvišim prodajnim cienama tipiziranih tkanina iz pamuka i pamučnih nadomjestaka domaćeg podrietla (Narodne novine od 30. siečnja 1943. broj 24).

Zagreb, dne 20 srpnja 1943.

Upravitelj
državnog ureda za oblikovanje
ciena i nadnica:

Ing. Radoslav Lorković, v. r.

(Broj: 1883-D.V.-1943)

* Narodne novine od 31. srpnja 1943. broj 172.

IZPRAVCI

U Narodnim novinama od 25. kolovoza 1943. broj 193. odnosno od 6. rujna 1943. broj 203. donešeni su sliedeći izpravci, koji nisu provedeni u ovom izdanju:

KNJIGA XXXII., *SVEZAK 312-313.*

u obćem propisniku o pogodnostima na hrvatskim državnim željeznicama u § 25. toč. a. redak 4. (str. 47.) iza rieči »dočastnici« mora biti zarez i izostavljena rieč »dorojnici«.

KNJIGA XXXIII., *SVEZAK 327—328.*

u naredbi o odkupu i o odkupnim cienama žitarica § 13. red 4. (str. 256.) mjesto: »a zaštiti« mora biti: »o zaštiti);

SVEZAK 330.

u naredbi o ukidanju katastralnog ureda u Ljubinju § 3. (str. 306.) izpravno mora glasiti: »Upravna obćina Ljubinje pripaja se u katastralnom pogledu katastralnom uredu u Stolcu«.

KNJIGA XXXIV., *SVEZAK 333.*

u naredbi o prievozu putnika, prtljage i robe državnim cestovnim motornim vozilima u §-u 4. red 4. (str. 70.) iza rieči »voznine« mora biti »vozarine i nuzgrednih«;

SVEZAK 334—335.

u naredbi o unutarnjem uređenju i o razpodjelbi poslova u Ministarstvu unutarnjih poslova u §-u 33. toč. II. red 1. (str. 149.) mjesto rieči: »razredba« mora biti: razradba«.

KNJIGA XXXV., *SVEZAK 342—343.*

u zakonskoj odredbi o ustrojstvu vojnih sudova i o postupku pred njima u § 35. prva stavka 4. red (str. 57.) pred rieči »desetnika« mora doći zagrada;

u § 69. zadnji redak (str. 74.) mjesto »temeljna« mora biti »temeljita«;

SVEZAK 346—347.

u zakonskoj odredbi o promjenama i nadopunama zakona o obćoj carinskoj tarifi u § 34. peti redak od kraja (str. 204.) izpred » Odjel za carine« dolazi »Ministarstvo narodnog gospodarstva«;

u naredbi o ustanovljenju njemačkih imena za mjesta s više od 20% stanovnika njemačke narodnosti u uvodu posljednji redak (str. 206.) mjesto »133« ima biti »166«;

u oblastnoj odluci o najvišim prodajnim cienama kamenog građevnog tvoriva pod I. A. prvi redak (str. 222.) mjesto »kamena« ima biti: kamenja«;

SVEZAK 348—350.

u provedbi zakonske odredbe o porezu na poslovni promet § 44. druga rečenica (str. 254.) ima izpravno glasiti:

»Na promet ovih stvari, izuzevši alkoholna pića, imaju se primieniti i oprosti, predviđeni u točki 1. i 2. § 14. te u točki 13. i 14. § 15. zakonske odredbe«.

STVARNO KAZALO
ZA XXXV. KNJIGU — SVEZAK 341.-350.

(Brojevi označuju stranice, a oni u zagradi broj svezka)

B

C

D

I

J

K

LJ

M

N

